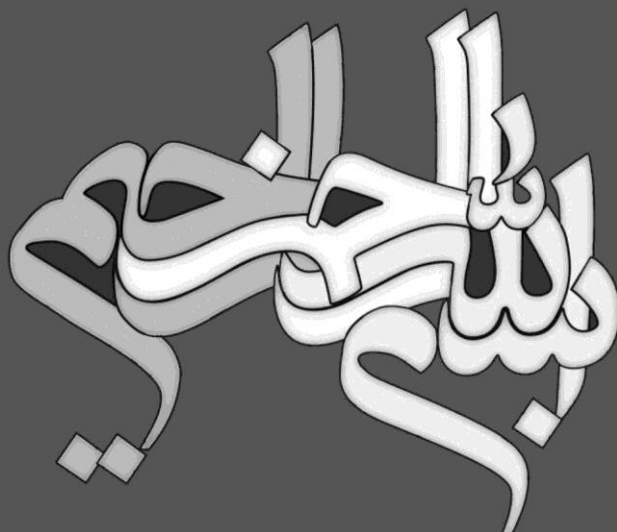

فقیہ دادر

نقش های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، حقوقی و جهادی

مرجع عالیقدر آیت الله العظمی
حاج سید صادق حسینی شیرازی

نویسنده
احمد عبدالرحیم

شناسنامه

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۷
بخش اول: نقش فرهنگی و اجتماعی.....	۱۳
۱. شبکه‌های ماهواره‌ای و قمر مصنوعی شیعه.....	۱۵
۲. رویکرد سازمانی در کارهای فرهنگی و دینی و امور خیریه.....	۲۸
۳. نهضت فرهنگی.....	۴۰
۴. کتاب‌ها و بیانات.....	۴۴
۵. جوانان.....	۴۵
جوان و برگزیدن راه.....	۴۹
نقش اراده در ترسیم آینده‌ی جوانان.....	۵۰
جوان و توانایی تغییر یک شهر.....	۵۱
جوانان، صاحبان همت‌های بلند.....	۵۱
برطرف ساختن نیازهای جوان شیعه.....	۵۲
ضرورت مطالعه‌ی تاریخ برای جوانان.....	۵۲
۶. بانوان.....	۵۳
۷. جهانی بودن شعائر و نقش استراتژیک آن.....	۶۱
شعائر، فرهنگی اصلاحگر و جهانی.....	۶۱
شعائر، عامل جذب جوانان و حفظ آنان.....	۶۳
مراسم دینی و پایداری ارزشها.....	۶۴
تعدد دهه‌های مذهبی.....	۶۴
۸. بازسازی فرهنگی و اجتماعی افغانستان.....	۶۵
۹. پدیدآوردن نگاه جهانی و آینده‌نگرانه.....	۶۷
تلاش برای پیوستن به جرگه بزرگان.....	۶۸
به‌کارگیری همه‌ی فرصت‌ها و توانایی‌ها برای ماندگاری.....	۶۸
تلاش برای آیندگان.....	۶۹
بخش دوم: نقش سیاسی، جهادی و حقوقی.....	۷۷
درآمد.....	۷۹

۱. حقوق شیعه ۸۴
- الف) واقعه‌ی سامرا ۸۶
- ایستادگی در برابر بی‌توجهی نسبت به بازسازی مرقد‌های شریف سامرا... ۸۸
- شکستن دیوار تروریستی سامرا ۱۰۴
- حمله‌های گروهک‌های «داعش» به سامرا، موصل و شهرهای دیگر عراق.. ۱۰۶
- ب) ماجرای بقیع ۱۰۸
۲. موضع‌گیری در برابر توهین‌های غربیان به اسلام ۱۱۴
۳. عراق ۱۲۱
- الف) پیش از اشغال امریکا ۱۲۱
- ب) در ایام اشغال امریکا ۱۲۷
- بازسازی ۱۴۰
- جوانان عراق ۱۴۳
- حقوق اکثریت و وحدت عراق ۱۴۷
- دیدگاه مرجع عالیقدر درباره‌ی تروریسم ۱۵۳
- انتخابات ۱۵۸
- بحران نجف اشرف ۱۶۷
- رخداد‌های کربلا و آسیب‌های آن ۱۷۱
- ج) پس از کنار رفتن نیروهای بیگانه ۱۷۴
۴. لبنان ۱۷۶
۵. فلسطین ۱۷۹
۶. دیدگاه‌هایی درباره‌ی «بهار عربی» ۱۸۱
۷. بحرین ۱۸۸
۸. سوریه ۱۹۴
۹. دیدگاه‌هایی چند، درباره‌ی برخی اتفاقات جهانی و منطقه‌ای ۲۰۰
- کشتار مسلمانان ۲۰۴
- برخی توصیه‌ها و راهکارها ۲۰۷

پیشگفتار

همیشه از خودم پرسیده‌ام: تا کی باید بزرگان‌مان را یکی پس از دیگری از دست بدهیم و در سوگ آنان ناله سر دهیم، حال آنکه تا زنده‌اند در حق آن بزرگواران کوتاهی می‌کنیم؟ آیا همچنان باید زمانی قدرشان را بدانیم که ایشان را از دست داده‌ایم؟ آیا وقت آن فرا نرسیده است که به خود آییم و وجود آنها را در میان خود غنیمت شماریم و از آنها بهره‌ی کافی بگیریم؟

۷

ضرورت، ایجاب می‌کند که به شخصیت‌های زنده توجه کنیم و پیش از آنکه افسوس از دست دادن آنها را بخوریم - که آن نیز سودی ندارد - از آنها استفاده کنیم. به خصوص اگر این شخصیت، اختری از اختران جهان علم و از علمای ربانی باشد که حافظان دین و دنیای بشرند.^۱

پیشگفتار

از ویژگی‌های ممتاز عالمان شیعه‌ی امامیه، احاطه‌ی گسترده‌ی آنها بر حوادث پیش‌آمده و نیازهای روزگار خویش است. افزون بر آن که تأثیر عمیقی بر جوامع بشری به جای نهادند؛ زیرا راهنمایی و راهبری مردم به اصول هدایت و سعادت را بر عهده داشته و دارند، بی‌آنکه بحران‌های موجود بصیرت این بزرگان را خدشه‌دار نماید.

۱. از علی بن مسیب نقل شده است که فرمود: به امام رضا علیه السلام عرض کردم: محل سکونت من از شما دور است و هیچ راهی برای دسترسی به شما در هر فرصتی ندارم. از چه کسی آموزه‌های دینی خود را بیاموزم؟ امام رضا علیه السلام فرمودند: به زکریا بن آدم قمی مراجعه کن که او امین در دین و دنیا می‌باشد. (الکنی والألقاب، ج ۳، ص ۸۸).

در میان این نخبگان، کمتر شخصیتی یافت می‌شود که به نحوی خاص، خردورزی فقهی و اعتقادی را با تلاش آگاهانه و حضوری گسترده در عرصه‌ی جهانی درهم آمیزد.

چنین حالتی - که به ندرت تکرار می‌شود - در مرجع دین و اندیشمند و پژوهشگر ژرف‌نگر مطالعات اسلامی، حضرت آیت الله العظمی حاج سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله دیده می‌شود. هرچند فروتنی و ساده‌زیستی زیاده از حد و حجب و حیا‌ی ایشان، و ساده‌گویی و پرهیز از تکلف‌های معمول و در عین حال سودمندی سخنانش، و نیز پرس‌وجوهای رودررو و دوری‌گزیدن از حجاب و حاجب که میان برخی از مردم و بزرگان مرسوم است، و نیز پرهیز ایشان از مجالس گرامیداشت و حتی از «تشریفات» معمول مرجعیت؛ موجب شده است که عظمت شخصیت او همچنان ناشناخته بماند.

اما به هر حال، آفتاب پشت ابر جا خوش نمی‌کند. حاشا که خداوند اولیای خود را گرامی ندارد و عظمت آنها را برای مردم آشکار نسازد تا از نور وجود آنها بهره‌مند نگردند. ضرورت تقفه در دین و پابندی به اخلاق نیک و اقتدا به اهل بیت علیهم‌السلام در همه‌ی کارها، از اموری است که در زندگی مرجع عالیقدر به وضوح مشاهده می‌شود؛ چرا که معیار و مرجع و پیشوای حقیقی، همان‌ها هستند. اهتمام آن بزرگوار صرف جنبه‌ی جهادی و عملی در بیدارسازی جامعه، چه پس از عهده‌داری مرجعیت و چه پیش از آن شد. مواردی همچون همگام‌شدن اندیشه و عمل با تغییرات جهانی و پیشنهاد راهکارهای راهبردی در امور دینی؛ که موجب گردید برخی او را به حق، «پیشاهنگ عرصه‌ی فرهنگ و فقاقت» بنامند. از این رهگذر تأثیرپذیری از شبّهات دینی و اجتماعی فراروی بشر، وجدان بشردوست او را آزد. در نتیجه برای یاری انسان‌ها و حل مشکلات اجتماعی و دینی آنان در عرصه‌های مختلف به پا خواست و آن‌چنان در بیداری‌سازی مردم کوشید که

تلاش‌های کارگرس بر اهل سیاست و علم و فرهنگ، تأثیری شگرف به جای نهاد. البته یک مرجع، به ضرورت باید از انواع آزادی‌های اجتماعی و سیاسی برخوردار باشد. و به تناسب نقش مهمش این آزادی، نزدیکانش را نیز دربر می‌گیرد. از این‌رو شایسته است که حتی فرزندانش در امور سیاسی و اجتماعی نظر دهند.

البته این حق، شایسته‌ی مقام مرجعیت متعهد و در صحنه است؛ مرجعی که برای مردم چونان پدری دلسوز و صادق است. مرجع خردمند و شجاعی که حقایق زندگی مردم و مشکلات آن را لمس می‌کند و همواره از گرفتاری‌های آنها - در هر گوشه از این کره‌ی خاکی که باشند - گره‌گشایی می‌کند. مرجعی که نه شکست می‌خورد و نه می‌هراسد و نه سر در برابر تهدید و ترغیب‌ها فرود می‌آورد، و با وجود سختی‌های بسیار، هرگز صفا و پاکی درون خود را از دست نداده است که این امر، و در همه‌ی موقعیت‌های زندگی، چه خوب و چه بد، و چه سخت و چه آسان، از او شخصیتی کم‌نظیر ساخته است.

از جمله ویژگی‌های این شخصیت بزرگ و مؤسسات ذی‌ربط او که بیان آنها در این کتاب مختصر بایسته است - و افزون بر آن، هدف ما نیز از نگارش این کتاب است - تأسی به اهل بیت (علیهم‌السلام) و پرورش یافتن در مکتب آنان، و نیز یاری و همصدا شدن و تبادل رأی و اندیشه و در نهایت، تشویق مؤمنان سراسر جهان برای پیوستن به منتظران آقا امام زمان (عجل‌الله فرجه) است.

نایب رئیس مجلس اعلای اسلامی شیعیان لبنان، آیت الله شیخ عبدالأمیر قبلان حفظه الله می‌فرماید:

«گرچه کلمات، قادر به معرفی شأن و جایگاه عالم بزرگوارمان، دانشمند فرهیخته و مجتهد شجاع، مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دام‌ظله) نیست؛ اما به هر حال گوشه‌ای از شخصیت والای این بزرگوار را نمایان

می‌سازد و از فعالیت‌ها و خدمات شایسته‌ی ایشان در راه ترویج مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) پرده برمی‌کشد.

از ویژگی‌های این علامه‌ی بزرگوار، برخورداری از روحیه‌ی جهادی و پاکدامنی و خویشتن‌داری و پارسایی است. همواره غیرتش برای اسلام می‌جوشد و در راه تعالی برنامه‌های استوارش دل می‌سوزاند و می‌کوشد.... از این رهگذر به منظور پاسداری و تحکیم دین و عملی کردن این ایده و هماهنگ ساختن علم با عمل، مرجع عالیقدر دست به نگارش کتاب‌های گوناگون و احداث مؤسسات فرهنگی و پرورشی و دینی و حتی در مانگاه و مؤسسات اجتماعی زدند، بی‌آنکه اندک توجهی به مشکلات و امور بازدارنده داشته باشند. با صبر و حوصله‌ی بسیار و به هر وسیله و روش ممکن که رضایت خدا و رسول او را در پی داشته باشد، برای خدمت‌رسانی به انسان‌ها و ساختن جامعه‌ای مؤمن و آگاه به مفاهیم ناب اسلام در چهارچوب تعالیم روح‌بخش ائمه (علیهم‌السلام) می‌کوشد»^۱.

حجت الاسلام والمسلمین سید جعفر شیرازی حفظه الله نیز در وصف ایشان می‌فرماید:

«ایشان به مسائل سیاسی کاملاً آگاه است... همچنین اطلاعات وسیعی درباره‌ی مسائل اجتماعی گوناگون دارد. ایشان در خلال چهل سال مرجعیت برادرش میرزا محمد تقی شیرازی دست راست ایشان در امور مرجعیت دین بود. از این‌رو در این زمینه از تجربه‌ی کافی و وافی برخوردار است»^۲.

آیت الله سید مرتضی شیرازی حفظه الله در خلال سخنان خود به این ویژگی مهم تأکید می‌کند که:

«ایشان بی‌نهایت حکیم است. بنده این ویژگی ایشان را در طول مدت دراز

۱. مجله‌ی المرشد، افتتاحیه، ص ۹.

۲. رجال الحسین (علیهم‌السلام)، ص ۲۲.

معاشرت‌های علمی‌ام با ایشان به خوبی لمس کردم. از این‌رو مرحوم والدۀ مکتوب در مسائل فکری و غیر فکری به ایشان اعتماد می‌کرد، چه علمی و چه غیر علمی.

بسیار پیش می‌آمد که مرحوم پدر در مسائل علمی و در امور دیگر مانند مسائل اجتماعی، خاصه پیشامدهای مهم، به رأی ایشان توجه و اعتماد بسیاری داشت، به حدی که می‌توان گفت به طور مطلق، رأی ایشان را قبول می‌کرد، چراکه ایشان در مسائل عقلی و در دقت نظر و درستی رأی شاخص بود. همچنین بسیار دیدم که مرحوم پدر در موضوعات گوناگون با ایشان حول مسئله‌ای مباحثه می‌کنند و گاهی این مباحثه و تبادل نظر از صبح تا شب به طول می‌انجامید و در بیشتر مواقع مرحوم پدر نظر ایشان را می‌پذیرفت. این موضوع از یک‌سو دانش وافر ایشان را می‌رساند و از سوی دیگر احاطه‌ی بسیار مرجع عالیقدر به مسائل سیاسی و اجتماعی و دیگر مسائل را آشکار می‌سازد.

ویژگی‌های برجسته‌ی آن بزرگوار بسیار است. از آن جمله ارتباط و آمدوشد او با دیگر علما و اعتراف آنها به فضل و علم و تقوا و اخلاق والای ایشان است که این موضوع از لحاظ اجتماعی بسیار درخور توجه است. ایشان همواره با علمای حوزه‌های علمیه در ارتباط بوده و آنان نیز با ایشان ارتباطات وسیعی داشته و دارند^۱.

در این کتاب قصد آن ندارم که به جوانب علمی و اخلاقی و اعتقادی و برنامه‌های دینی معمول آن بزرگوار که خواننده‌ی گرامی با آن آشناست پردازم. بلکه بر آنم که در حد توان، جنبه‌ی انقلابی و اجتماعی زندگی ایشان را بررسی و مطالعه کنیم. همچنین قصد نگارش زندگی‌نامه‌ی آن بزرگوار و بررسی همه‌ی ابعاد زندگی ایشان را ندارم؛ چراکه قلم این حقیر از نگارش ویژگی‌های این دریای بی‌کران ناتوان است - خداوند او را ذخیره‌ی اسلام و مسلمانان قرار دهد، و مؤمنان را از بقای عمر ایشان بهره‌مند

۱. سامانه‌ی اینترنتی شبکه‌ی وزن الثقافیه، حوارات، «شبكة وزن الثقافیه تحاور سماحة آية الله السيد مرتضى الشيرازی حفظه الله» (تاریخ: ۲۰۰۴/۹/۱۷م).

گرداند - البته طبیعی است که جنبه‌های مختلف زندگی ایشان درهم تنیده است و نمی‌توان به وضوح آنها را از هم جدا کرد. البته باید یادآور شوم که بیان همه‌ی فعالیت‌های مرجع عالیقدر و مؤسسات تابعه‌ی ایشان برای خوانندگان، امری نیست که در این کتاب بگنجد و نیازمند مجلداتی چند است. از این‌رو در این کتاب به مراحل مهم‌تر زندگی مرجع عالیقدر و آن هم به اختصار، می‌پردازیم. خوانندگان گرامی برای آشنایی بیشتر با فعالیت‌های ایشان می‌توانند به نوشته‌ها و سامانه‌های اینترنتی مؤسسات ذی‌ربطشان مراجعه کنند.

در پایان، از مدیریت محترم سامانه‌ی دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، در قم مقدس [سایت اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم علیه‌السلام] تشکر و قدردانی می‌کنم که با پاسخ‌گویی و همراهی بی‌شائبه‌ی ایشان در تهیه‌ی این کتاب مرا یاری دادند و نیز در رفع برخی نواقص فنی کتاب، تلاش بسیار نمودند. شایان ذکر است که بسیاری از مطالب این کتاب برگرفته از آرشیو مطالب نگهداری شده در همان سامانه‌ی اینترنتی است. همچنین از مؤسسه‌ی فرهنگی - جهانی الأنوار که چاپ نخست این کتاب به مناسبت سیزدهمین سالگرد ارتحال آیت الله العظمی سید محمد حسینی شیرازی اعلی الله درجاته به کوشش ایشان به زیور طبع آراسته شد کمال تشکر را دارم. به امید آنکه این تلاش، گامی دوباره در راه تعالی شعائر دین و موجب تسهیل ظهور یگانه منجی جهان، حضرت قائم علیه‌السلام باشد.

خدا را سپاس می‌گویم که مرا به این مهم یاری داد و به این راه رهنمون کرد. در همه حال و بر همه چیز خدا را سپاس می‌گویم و بر محمد و خاندان پاک و پاک‌سرشتش هزاران درود می‌فرستم.

۲۴ / شعبان / ۱۴۳۵ هـ. ق

فقیریدار

بخش اوّل:

نقش فرهنگی و اجتماعی

۱. شبکه‌های ماهواره‌ای و قمر مصنوعی شیعه

با توجه به نقش محوری و بنیادین رسانه در روابط جهان امروز، با همه‌ی ویژگی‌ها و تأثیرهای بسیار آن در افکار عموم مردم و عرصه‌های سیاست و اقتصاد و فرهنگ و مشتقات آنها؛ روی هم رفته این وسیله به سلاحی توانمند برای پاسداری از حقوق کسانی تبدیل شده است که در پس آن، جای گرفته‌اند. از این رهگذر و با توجه به خاموشی و خاموش ساختن صدای شیعه در قرن‌های متمادی، مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله‌ه بر آن شد که در این عصر جدید، وجه همت خویش و مؤسسات تابعه‌اش را صرف پر کردن این خلأ بزرگ نکند. ایشان در راستای پراکندن نور کلام اهل بیت عصمت علیهم‌السلام به همه‌ی دنیا در هر لحظه از زمان - که تاکنون از این نعمت بزرگ محروم مانده‌اند - اقدام به راه‌اندازی چند شبکه‌ی ماهواره‌ای کرد. فعالیت‌های ایشان از حیث سرعت و حجم و نوآوری و جهش‌های بلندی که در گسترش فرهنگ دینی در جهان تشیع داشته است، حائز اهمیت است. به این ترتیب، این ابزار جهانی - که مرزهای جغرافیایی و زبان‌ها و نژادها را درهم می‌نوردد - و پیشرفت‌های حاصل شده در دانش و تکنولوژی از سویی، و آزادی نسبی موجود در برخی ممالک شیعه‌نشین از سوی دیگر، فرصت تاریخی فرخنده‌ای برای نشر و تبلیغ معارف ناب اهل بیت علیهم‌السلام فراهم آورده است. از این‌رو مرجع عالیقدر سفارش بسیاری می‌کند که پیش از آنکه بر ازدست‌رفتن این فرصت نیک افسوس

بخوریم، آن را غنیمت شماریم و در همه‌ی عرصه‌ها آن را به کار بندیم.

از این رهگذر، ایشان بر ضرورت تلاش بیشتر در راستای آشکار ساختن حق اهل بیت (علیهم‌السلام) و حمایت از تشیع و شیعه در هر نقطه از دنیا، و کوشش برای از میان برداشتن محرومیت‌ها از شیعیان در برخی از مناطق جهان، به وسیله‌ی فشار آوردن بر مؤسسات و سازمان‌های جهانی و بر رساندن اسلام حقیقی برگرفته از پیام‌آور رحمت و انسانیت، پیامبر اسلام، حضرت محمد (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و آموزه‌های دودمان پاک ایشان تأکید دارند. خاندانی که خداوند ما را به پیروی از آنان و چنگ‌زدن به دامنشان امر کرده است. روشن است کسانی که از این خاندان و تعالیم آنان روی بگردانند؛ رستگار نخواهند شد. کسانی که حقوق مشروع محرومان و نیازمندان را چپاول کرده و آزادی-های آنان را سلب می‌کنند و مجالی برای اظهار نظرشان باقی نمی‌گذارند؛ از اسلام حقیقی بی‌بهره‌اند. آنان که دیگران را به ناحق تکفیر کرده و دست خود را به خون انسان‌های بی‌گناه می‌آلایند و برای این منظور چه بسا دست به بمب‌گذاری و کشتارهای دسته‌جمعی و سر بریدن نیز می‌زنند؛ اسلام‌شان ادعایی بیش نیست.

همچنین اسلام حاکمانی که اموال مسلمانان را غارت می‌کنند و آنها را در مسیر خواهش‌ها و سلطه‌جویی خود صرف می‌کنند، نیز از این دسته‌اند. آنان حتی برای رسیدن به مقاصد شوم خود دست به گمراه‌ساختن و پراکندن آرای باطل در همه‌ی ابعاد زندگی انسان‌ها می‌پردازند تا از این راه حقیقت را پنهان سازند و چند صباحی بیشتر به این تاج و تخت عاریتی دل خوش سازند. به این ترتیب برای جلوگیری از همه‌ی این انحراف‌ها، ضروری است که از همه‌ی ابزارهای مشروع و سالم که فرادست بشر گسترده است، خاصه رسانه‌های جدید و پیشرفته بهره گرفت.^۱

۱. سامانه اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله)، آرشیو اخبار، «استعنوا بالوسائل الشرعیه والحدیثیه فی تبیین حقّ اهل البیت ومظلومیة أتباعهم».

اطلاع‌رسانی ماهواره‌ای شیعه مسیر دور و درازی را طی کرد تا به دست‌آوردهای امروزی دست یافت. شبکه‌ی ماهواره‌ای الأنوار پس از گذر از سختی‌ها و دشواری‌های بسیار، سرانجام توانست به طور آزمایشی برنامه‌ی خود را در سال ۲۰۰۴م (۱۴۲۵ هـ.ق) پخش کند. پس از آن آیت الله العظمی شیرازی بر ادامه‌دادن به این مأموریت دشوار اصرار بسیاری ورزید و با همت ایشان برنامه‌های این شبکه در چندین ماهواره‌ی فضایی و در رسانه‌های گوناگون و با زبان‌های مختلف پخش شد. توجه بسیار و حمایت‌ها و تشویق و - در برخی موارد - حمایت مالی این بزرگوار باعث شد که امروزه برنامه‌های ماهواره‌ای ایشان - تا آنجا که از پیگیری‌های قاصرانه‌ی بنده معلوم شده است - در بیش از بیست شبکه‌ی ماهواره‌ای و بالغ بر ده زبان در نقاط مختلف دنیا پخش می‌شود. این تلاش‌ها و موارد مشابه آن که در حین تألیف این کتاب انجام شده به برکشیدن و پروراندن اطلاع‌رسانی دینی کمک بسیاری کرد. به حق شایسته است که این دست‌کوشش‌ها را «برنامه‌ی معاصر جهان تشیع» نامید.

با وجود فزونی یافتن چالش‌ها، مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله کوشید از اندک امکانات و توانایی‌ها بیشترین بهره را بگیرد. برای مثال هیئت کوچکی را که برپا دارنده‌ی مراسم‌های مذهبی است و توسط جوانی کم‌درآمد اداره می‌شود، به شبکه‌ای ماهواره‌ای با زبان‌های متعدد تبدیل می‌کند. این موضوع بارها تکرار شده است. خود در یکی از سخنرانی‌هایش درباره‌ی اطلاع‌رسانی دینی، مسلمانان را به یک جهش بی‌سابقه فراخواند، بدین‌گونه که هر مسجد یا حسینیه باید دارای یک شبکه‌ی ماهواره‌ای مستقل گردد تا بدین‌وسیله همه‌ی انسان‌ها از هدایت پروردگار و نور تعالیم محمدی بهره‌مند شوند.

شایان ذکر است علاقه‌ای که مرجع عالیقدر به این شبکه‌های ماهواره‌ای دارد، همانند علاقه‌ی پدری دلسوز به فرزندانش است. نه تعلق خاطر یک مدیر مسئول

نسبت به شبکه و سازمان تحت نظارت خویش. همچنین برنامه‌هایی که در این شبکه‌ها پخش می‌شود، به استثنای شبکه‌ی مرجعیت - که در سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی پخش می‌شود - ضرورتاً بیانگر آرا و اعتقادات ایشان نیست. دفتر معظم له در شهر مقدس قم در این خصوص چنین اظهار می‌کند:

«مرجع عالیقدر در بحث‌ها و برنامه‌ها چندان اظهار نظر نمی‌کند، به جز دفاتر رسمی که در سراسر جهان دارد و نیز شبکه‌ی ماهواره‌ای جهانی مرجعیت».

همچنان‌که پیداست این مسیر، راهی ساده و بی‌خطر نیست. اطلاع‌رسانی جهانی شیعی برنامه‌ای دشوار است که نیازمند ابزارهای اطلاع‌رسانی کلان و دیرینه‌ای است که عمر آنها بالغ بر صد سال است و کشورهای قدرتمند و نفت‌خیز، آنها را اداره می‌کنند. با این حساب سخت‌گیری‌های قانونی، و یاری نکردن صاحبان ثروت، کم‌تجربگی، و کمبود امکانات فنی و فرهنگی و نیروی اداری، و افزون بر آن، نداشتن برنامه‌های گوناگون، همه دست‌به‌دست هم داده و بر دشواری‌های این راه افزوده‌اند. با وجود این مشکلات آنچه برای رهنوردان این راه ناهموار درخور اهمیت است، درک فرصت‌های سیاسی و قانونی و کسب مهارت و جذب مساعدت‌های مالی برای موفقیت در گام نخست این پروژه، یعنی راه‌اندازی و اثبات وجود این شبکه‌هاست. این شبکه‌ها دروازه‌های تشیع را به جهانیان می‌گشاید پس شایسته است به گونه‌ای بنا شوند که تعطیل کردن یا محدود ساختن و نیز پوشاندن برنامه‌های آن با شبکه‌های ماهواره‌ای مخالف ممکن نباشد. در مرحله‌ی بعدی - که در آینده‌ای نه چندان دور روی خواهد داد - نیاز به حرفه‌ای‌تر شدن و بالا بردن کیفیت کار امری ناگزیر است. خواه ناخواه راه‌اندازی تعداد کافی از این شبکه‌ها نیازمند فراهم آوردن پیش‌نیازها و افزایش دانش و تخصص مربوط است. مرجع عالیقدر در این خصوص بیان می‌دارد:

«شیعیان اهل بیت (علیهم‌السلام) امروزه بیش از پیش از نعمت امنیت برخوردارند، پس بر

آنان است که از این فرصت‌ها استفاده کنند و اسلام راست و درست و حقیقی را به مردم جهان معرفی کنند، البته، نه اسلام معاویه.. راه‌اندازی شبکه‌های ماهواره‌ای شیعه کار خیلی خوبی است، اما بسیار اندک‌اند. صاحبان عقاید باطل ده‌ها شبکه‌ی ماهواره‌ای در اختیار دارند که به کمک آنها عقاید گمراه‌کننده‌ی خود را تبلیغ می‌کنند و بخش عظیمی از جهان را تحت پوشش تبلیغ خود قرار داده‌اند»^۱.

ایشان دام‌ظله در سخنرانی دیگری می‌فرماید:

«امروزه چیزی در حدود سه‌هزار شبکه‌ی ماهواره‌ای و شاید بیشتر وجود دارد، که حجم بیشتر آنها از آن کفار و دشمنان اهل بیت علیهم‌السلام است. طبیعی است که این شبکه‌ها هرگز مطلبی درباره‌ی شعائر حسینی، حتی در حدّ چند ثانیه پخش نمی‌کنند»^۲.

ایشان همچنین تأکید می‌کند:

«در جهان امروز، هزاران شبکه‌ی ماهواره‌ای، در حال گمراه‌ساختن مردم و یاری‌کردن زورگویان است. پس شایسته است که ما اهل علم و فرهنگ، برای آشکارساختن حق و سعادت بشر تلاش کنیم. و نیز بر ماست که به راه‌اندازی و اداره‌ی هزاران شبکه‌ی ماهواره‌ای آستین همت بالا زنیم، چه‌بسا از این راه حق و تقوا را به دیگران بشناسانیم و آن را در میان مردم ترویج کنیم. و نباید در این راه از تلاش و کمکی دریغ کنیم.

البته بر شما پوشیده نیست که تأثیر صددرصد این تبلیغات، به هیچ‌وجه ضرورتی ندارد. حضرت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله بیش از دویست هزار صحابه داشت ولی تعداد اندک- شماری از آنها همچون سلمان، عمار، مقداد و ابوذر رضی‌الله‌عنهم بودند که در شمار

۱. وبسایت مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، آرشیو اخبار، «الشیعة قوة بالعالم فعلیهم إحقاق حقوقهم والدفاع عن أنفسهم».

۲. همان، «الفقهاء قدموا الشعائر الحسينية على شعائر الإسلام».

صالحان قرار گرفتند. مهم آن‌که کار شما مبتنی بر تقوا و اخلاص به خدا باشد. و هرگز در برابر سختی‌ها سر فرود نیاورید. پس بر همه‌ی ما لازم است که فرصت‌ها را غنیمت شماریم و آنها را هدر ندهیم. چه بسا درک فرصت کوچکی، آثار سازنده‌ی بسیاری در پی خواهد داشت»^۱.

همچنین ایشان در این خصوص، سؤالی را مطرح می‌کند:

«عزای طویر یج که به رکضة طویر یج معروف است؛ عزایی است که مرحوم علامه‌ی سید بحر العلوم رحمته الله فرموده‌اند که حضرت بقیة الله الأعظم، امام عصر علیه السلام در آن شرکت می‌کنند. از آن سو به شبکه‌های ماهواره‌ای گوناگون در قبال این رخداد مهم بنگرید. این شبکه‌ها از روی عمد، حتی حاضر به پخش کردن چند ثانیه از این رویداد مهم نیستند. حال اگر چند نفر در گوشه‌ای از این دنیا گلاویز شوند، یا مسابقه‌ی فوتبالی برپا شود، این شبکه‌ها با حرص و ولع بسیار، آن مرافعه یا مسابقه فوتبال را پخش می‌کنند...

امروزه ابزارهای رسانه‌ای دشمنان، با همه‌ی تنوع‌شان از نهایت امکانات و توانایی‌های خود در گسترش فرهنگ شوم اموی - که ضد شعائر و فرهنگ مقدس حسینی و در پی فروکاستن از شأن و منزلت آن است - بهره می‌گیرند. در این راه از همکاری و یاری صاحبان افکار منحرف نیز بی‌بهره نیستند. به این ترتیب شما ای مؤمنان و پیروان اهل بیت علیهم السلام چرا از چنین امکانات و توانمندی‌هایی در رسانیدن ندای حق جویانه‌ی اسلام و رودررویی با ظالمان که سید و سالار شهیدان، مولا ابا عبدالله الحسین علیه السلام در روز عاشورا انسان‌ها را بدان فراخواند؛ غافل بمانید؟ استفاده از این فناوری جدید، که امروزه در دسترس همگان قرار دارد برای تبلیغ

۱. همان، «علیکم بالإعلام الحدیث والمتطوّر لتبلیغ الدین و تبیین الحق».

فرهنگ عاشورایی به همه‌ی مردم جهان، با هر زبانی، امری ضروری است که باید به بهترین شیوه انجام شود. فراموش نشود که تبلیغ رسانه‌ای نصف کار است، و نیمه‌ی دیگر آن، دفاع و پشتیبانی همه‌جانبه از این فرهنگ مقدس است»^۱.

همچنین این بزرگوار تأکید بسیاری بر مساعد بودن شرایط امروزی برای نشر و گسترش معارف ناب اسلام دارد. از منظر ایشان برنامه‌های ماهواره‌ای، چه از حیث کمیت و چه کیفیت در برابر انبوه رسانه‌های مخالف، قابل قیاس نیست که در این زمینه می‌فرمایند:

«با نگاه به تحولات و پیشرفت‌هایی که اخیراً در جهان داده است و فرصت‌هایی که برای تبلیغ بیشتر دین فراروی بشر گشوده شده است؛ چه‌بسا در یک سال چنان موفقیت‌هایی حاصل شود که برای پیشینیان، ده‌ها سال طول می‌کشید تا به آن دست یابند. این خود سعادت است که شامل حال بشر امروزی شده است. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله بیست و سه سال پس از بعثت شریف‌شان در این جهان زیستند که حدود سیزده سال آن در مکه و ده سال در مدینه سپری شد. در سیزده سالی که در مکه به سر می‌بردند، تمام کوشش خود را صرف هدایتگری مردم کرد با این حال، بیش از دویست نفر - که منافقان نیز در آن میان بودند - به او ایمان نیاوردند. از آن‌سو شرایط مدینه به گونه‌ای تغییر یافت که تنها در سال نهم هجری (عام الوفود) در برخی روزها حدود دویست نفر به ایشان ایمان می‌آوردند.

روشن است که پیامبر، همان پیامبر است و سخنانی که در مکه ایراد می‌فرمود نیز همان سخنانی است که در مدینه بیان می‌کرد. در این میان چیزی عوض نشده است، جز آنکه در مدینه آزادی به وفور وجود داشت و بر خلاف آن، فضای مکه سراسر ظلم

۱. همان، «عمموا احیاء وتعظیم الشعائر الحسینیة».

و خفقان بود.

اوضاع امروز جهان، کم و بیش مانند اوضاع پیامبر ﷺ در مدینه منوره است. با این تفاوت که امروز، پیامبر ﷺ در میان ما نیست. جهان امروز تا حدودی آزاد است، و چه خوب است اگر این آزادی و این فرصت مساعد در جهت شناساندن بقیه الله الأعظم ﷺ و حضرت صدیقه کبری فاطمه زهرا علیها السلام به جوامع مختلف بشر صورت گیرد؛ کاری که پیش از این ممکن نبود. پیشتر چه بسا کسی را به سبب خواندن روایت یا زیارتی شکنجه می دادند و یا حتی او را می کشتند.

شایسته است که امروز مردم جهان را با سیرت نیکوی پیامبر اعظم ﷺ آشنا کنیم. از این رو نشر و ترویج سیرت آن بزرگوار در خلال رسانه ها و شبکه های ماهواره ای، مشکلات بسیاری را در این راستا از میان برمی دارد.

هرچند که صدها شبکه ی ماهواره ای که پیشرفته ترند و از صدها امکانات بهره مندند، در پی آشفته ساختن چهره ی اسلام می کوشند. با این حال و با این امکانات اندک، در گوشه و کنار جهان بسیار می شنویم که از میان بت پرستان و یا بودائیان و به طور کلی کسانی که در خط مشی اهل بیت (علیهم السلام) نیستند؛ به آیین تشیع درآمده اند^۱.

با این تفصیل، رویکرد مرجع عالیقدر در «وجوب» راه اندازی شبکه های ماهواره ای و افزودن کیفیت و کمیت آنها و نیز تقویت و حمایت مادی از آنها روشن است. ایشان در این زمینه می فرماید:

«هدایت مردم، امری واجب است. فراهم آوردن مقدمات این امر نیز واجب است و اگر به تعداد کافی کسانی یافت نشوند که این امر واجب را به پا دارند، بر همگان واجب می گردد. تعداد انسان های جهان امروزه بالغ بر هفت میلیارد نفر است. سؤال

۱. و بسایت بنیاد جهانی آیت الله العظمی شیرازی، «الظروف مواتیه لنشر التشیع وتعریف العالم بسیره أهل البيت (علیهم السلام)».

اینکه چه تعداد از اینها اسلام را می‌شناسند؟ و چه تعداد با اهل بیت (علیهم‌السلام) آشنا هستند؟ پاسخ روشن است: تعداد اندکی از آنها چنین شناختی دارند...

امروز هدایت انسان‌ها در هر مکان و هر گوشه‌ای از جهان امری ضروری است؛ در اوکراین، استرالیا، روسیه و نیز کشورهای اسلامی مان و هر جای دیگر. بدیهی است که نمی‌توان به انسان‌ها در هر نقطه‌ای از دنیا دسترسی یافت، اما از راه شبکه‌های ماهواره‌ای این مهم میسر می‌گردد. با این ابزار رسانه‌ای می‌توان به سرتاسر جهان دست یافت.

پیش‌نیازهای این کار، سرمایه‌ی کافی، نیروی متخصص، و عزم و اراده‌ی راسخ، و پشتکار و تلاش مداوم و مانند آن است. همه‌ی اینها برای تحقق بخشیدن به این امر لازم است. و اگر به تعداد کافی کسانی یافت نشوند که این کار را انجام دهند، بر همگان واجب می‌شود. چراکه بسیاری از مردم می‌میرند در حالی که چیزی درباره‌ی اسلام نمی‌دانند. چنین کسانی در روز قیامت مورد بازخواست قرار می‌گیرند که چرا اسلام نیاوردید؟ طبعاً پاسخ خواهند داد که ما چیزی درباره‌ی اسلام نمی‌دانستیم و کسانی که با اسلام آشنا بودند آن را به ما معرفی نکردند. چنین کسانی را می‌توان به طرق گوناگون هدایت کرد. یکی از این راه‌ها شبکه‌های ماهواره‌ای است که تأثیر و سرعت بسیاری در آگاه ساختن و هدایت مردم به نور اهل بیت (علیهم‌السلام) دارند»^۱.

«شایسته است همگان از یاری و همکاری شبکه‌های ماهواره‌ای که در صدد زنده نگاه داشتن شعائر اهل بیت عصمت (علیهم‌السلام)، خاصه شعائر حسینی هستند؛ دریغ نکنند و در این راه از یاری رساندن با مال و زبان و سخنان نیک چیزی فرو نگذارند... بی‌شک دست‌به‌دست هم دادن همگان و به‌کارگرفتن همه‌ی امکانات و نیروهای موجود باعث

۱. وبسایت مؤسسه فرهنگی رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، آرشیو اخبار، «سماحة المرجع الشیرازی یؤكد وجوب تأسيس القنوات الفضائية لهداية الناس».

می‌شود که همه جای این کره‌ی خاکی و همه‌ی ساکنانِ آن، حسینی گردند. باشد که همه‌ی خانواده‌های عالم از نعمت هدایت و رحمت حسینی بهره‌مند گردند».

«شرایط امروزی از جهتی نسبت به شرائط روزگارهای پیشین که سراسر قتل و شمشیر بوده بهتر است. [اما از جهاتی دیگر] شرایط حال و آینده به سبب شبهه‌هایی که در حوزه‌ی اخلاق و عقاید پراکنده شده‌اند بسیار دشوارتر از گذشته است. امروزه مردم با فسادهای اخلاقی و اعتقادی بی‌شماری که از هزاران شبکه‌ی ماهواره‌ای و رسانه‌های ضاله به زبان‌های مختلف پخش می‌گردد مواجه‌اند.

در برابر تبلیغات چنین شبکه‌های گمراه‌کننده‌ای لازم است که شبکه‌هایی راه‌اندازی شود تا مخاطبان خود را به حق و صراط مستقیم رهنمون شوند. هدایت، گسترش نمی‌یابد مگر از همان راهی که گمراهی گسترش یافت. پس لازم است که با گمراهی از همان راهی رودررو شد که از آن وارد شده است... اگر همت کنید و تلاش‌های خود را بر این هدف متمرکز سازید، قطعاً رسیدن به آن دشوار نخواهد بود. بی‌گمان، خداوند متعال آرام آرام کارها را بر شما آسان می‌سازد و به‌قدر تلاش‌تان شما را یاری می‌کند»^۱.

مرجع عالی‌قدر اقدام به جهش و تحول بزرگ تاریخی در عرصه‌ی تبلیغات شیعی نمود و ایده‌ی راه‌اندازی قمر مصنوعی شیعی که اسم (علی سات) برای آن پیشنهاد شد را مطرح فرمودند، و کوشش برای تحقق این آرزو و تشویق مداوم دست‌اندرکاران آن و صاحبان اموال، وجه همت و تلاش ایشان در این سال‌های اخیر بوده است. استقلال کامل این شبکه‌ی تبلیغی، مایه‌ی دوام آن است. از سوی دیگر گذر از سختی‌های این راه دشوار، به پیگیری و استمرار فعالیت‌ها نیازمند است. ایشان کمک

۱. وبسایت مؤسسه فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، آرشیو اخبار، «يجب مواجهة الإعلام المضلل بإعلام بهدي إلى الحق».

مالی به شبکه را به دفعات، مؤثرتر و برتر از خرج کردن میلیاردها در جهاتی می‌داند که معلوم نیست سودمند خواهد بود یا خیر. خدمت به شبکه‌های ماهواره‌ای شیعی موجب می‌گردد گامی تازه در عرصه‌ی تبلیغات شیعه برداشته و در آینده‌ای نه‌چندان دور شاهد راه‌اندازی شمار بیشتری از این شبکه‌ها و کسب موفقیت‌های بیشتر در این عرصه‌ی تازه باشیم.

مرجع عالیقدر همانند برادر فقیدش آیه الله العظمی سید محمد شیرازی اعلی الله درجاته آرزوی به‌کاربردن جدیدترین و کارآمدترین ابزارها در تبلیغ آیین تشیع را دارد. ابزارها و روش‌هایی که در گذشته در دسترس مردم قرار نداشته است. خاصه فضای قهرآلود در برخی ادوار که مخالف تشیع بوده است موجب تحریم و انزوای بیش‌ازپیش شیعه شده بود. از این‌رو چنین امکانات گسترده‌ای که فراروی بشر امروزی است شایان قدردانی و استفاده‌ی نیکوست. ایشان رحمته‌الله در این خصوص می‌فرماید:

«بسیاری از انسان‌هایی که در عصر امامان معصوم علیهم‌السلام می‌زیستند، برتری و فضیلت اهل بیت را بر پیشوایان کفر تشخیص نمی‌دادند، که دلیل آن نیز تبلیغات گمراه‌کننده‌ی دشمنان بود. پس بر همه‌ی عالمان و فرهیختگان در هر زمانی واجب است که پرده از حق و حقیقت بگیرند و آن را آشکار کنند و انسان‌ها را با آن، آشنا سازند. این کار از واجب‌ترین واجبات است؛ چراکه دربردارنده‌ی سعادت و هدایت مردم است»^۱.

از این رهگذر ایشان به هم‌قطاران خود، [مراجع عظام ایدهم الله تعالی] متذکر می‌گردد و در آن، ضرورت این امر مهم را یادآور می‌شود که:

«با تواضع و ارادت، خدمت مقام شامخ و مراجع تقلید عظام که جامع شروط

۱. همان، «المثقفون والعلماء مسؤولون تجاه المظالم بالبحرین».

آن‌اند، عرض می‌کنم که اگر امروز غریبان و مانند آنان بخواهند چیزی درباره‌ی پیامبر اسلام ﷺ بدانند از چه راه می‌توانند این معرفت را کسب کنند؟

در این میان، مطالبی که کتاب‌ها و مجله‌ها و ابزارهای اطلاع‌رسانی موجود - از قبیل تلویزیون و شبکه‌های ماهواره‌ای درباره‌ی رسول اکرم ﷺ نقل می‌کنند؛ برگرفته از اهل بیت (علیهم‌السلام) نیست. خبری به گوشم رسید که یکی از دولت‌های اسلامی مبلغ هنگفتی را صرف ترجمه‌ی کتاب تاریخ طبری به زبان انگلیسی و چاپ آن، بی‌هیچ شرح و حاشیه‌ای - همان‌گونه که هست - کرد.

مستحضر هستید که تاریخ طبری انباشته از سخنان نادرستی درباره‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) است. طبری نخستین کسی بود که آیه‌ی شریفه‌ی ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ﴾^۱ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید در حال مستی به نماز نزدیک نشوید» را - العیاذ باللّه - در حقّ مولا امیر مؤمنان، علی بن ابی‌طالب دانسته و آن را در کتاب خود ذکر کرده است. حال آنکه بنا به نص قرآن کریم، امیر مؤمنان (علیه‌السلام) نفس پیامبر ﷺ است. با این حساب هنگامی که غریبان چنین دروغ‌ها و سخنان ساختگی را می‌خوانند نظر و نگاه آنها درباره‌ی مولا امیر مؤمنان، علی (علیه‌السلام) چگونه خواهد بود؟

حال چه کسی توانایی پر کردن این خلأ بزرگ را دارد؟

قطعاً مراجع تقلیدی که جامع شروطاند برای این منظور برتر از دیگران‌اند، به خصوص آنان که مقلدان بسیاری در جهان دارند. پس شایسته است که همه‌ی ابزارهای اطلاع‌رسانی، به‌ویژه شبکه‌های ماهواره‌ای را برای این امر مهم به کار گرفت. روشن است چنین امر مهمی واجب کفایی و در عین حال بر همگان واجب است، اما در این میان مراجع عظام تقلید با توجه به پیروی بیشتر از پیامبر اکرم و اهل بیت

۱. سوره نساء، آیه ۴۳.

ایشان علیه السلام در اولویت قرار دارند. در این صورت، بشر می‌تواند با صورت حقیقی و فروزنده‌ی رسول گرامی خدا صلی الله علیه و آله که عترت طاهره‌ی ایشان آن را نماینده است، آشنا شود»^۱.

۱. همان، «لا وحدة بين المسلمين إلا بالتمسك بالقرآن وأهل البيت».

۲. رویکرد سازمانی در کارهای فرهنگی و دینی و امور خیریه

امروزه جوانان، جمعیت نسبتاً زیادی از جوامع اسلامی را در سراسر جهان تشکیل می‌دهند. چیزی حدود ۶۰ درصد از مردم منطقه‌ی خاورمیانه جوانان‌اند. این جمعیت بالای جوانان در جهان امروز نیروی استراتژیکی مهمی به شمار می‌آید و در اولویت برنامه‌های جهانی قرار دارد. از طرفی جای بسی تأسف است که در این قشر از جامعه مؤسسه‌ها و تشکیلات و هیأت‌های غیردولتی به ندرت یافت می‌شود و در صورت وجود نیز چندان تناسبی با علاقه‌مندی‌ها و نیازهای جامعه ندارد. در مقابل، در کشورهای پیشرفته هزاران عدد از این قبیل مؤسسات یافت می‌شود. برای مثال در ایالات متحده‌ی آمریکا، به تنهایی حدود دو میلیون مؤسسه و تشکیلات غیردولتی وجود دارد که ۷۰ درصد آن‌ها در این سی سال اخیر تأسیس شده‌اند و ده‌ها میلیون نفر داوطلبانه در آن فعالیت می‌کنند. آیا چنین چیزی در همه‌ی کشورهای اسلامی به اندازه‌ی نصف سازمان‌های فرهنگی یک کشور پیشرفته، به تنهایی یافت می‌شود؟!

رابطه‌ی جمعیت جوانان و قضیه‌ی تأسیس سازمان‌های غیردولتی در این است که سازمان‌ها غالباً به همت جوانان برپا خواهند شد. طبیعی است که عمده‌ی برنامه‌های این مؤسسات نیز مرتبط با جوانان است. افزون بر آن، مؤسساتی که به جوامعی خدمت می‌کنند که بیشتر جمعیتِ آنها را جوانان تشکیل می‌دهد؛ در درجه‌ی نخست توجه خود را معطوف جوانان خواهند کرد. پس چرا جوانان ما به صورت جدی و پیگیر برای راه‌اندازی این مؤسسه‌ها و تشکیلات خیریه و پرمفعت غیردولتی، آستین همت بالا نمی‌زنند؟ آیا چنین نیست که جوامع ما در اکثر زمینه‌ها از کمبودهای بسیاری رنج می‌برد و نیازمند کسانی است که در رفع آنها بکوشد.

امروزه شاهدیم که کاستی‌ها و کمبودها در همه‌ی ابعاد زندگی عمومی و خصوصی ما رخنه کرده است. پس اگر خواهان آنیم که زندگی خود را بهبود بخشیم و

گامی رو به جلو برداریم و مورد احترام جهانیان قرار گیریم؛ باید در راه‌اندازی تشکیلاتِ جوان‌محور و دمیدن چنین روحیه‌ای در طبقات مختلف جامعه بکوشیم. روشن است که نباید تنها به آرزوها بسنده کنیم و همواره چشم امید به یاری دیگران بدوزیم، و تنها ناله و گله کنیم و هیچ‌گونه تلاشی برای ایجاد تغییرات سازنده در واقعیت‌های زندگی مان نکنیم.

اگر واقع‌بینانه بنگریم، درمی‌یابیم که نمی‌توانیم به سادگی، تعداد پرشماری از این مؤسسات را - مانند کشورهای پیشرفته - تأسیس کنیم؛ چراکه بسیاری از انواع این مؤسسات به‌طورکلی در کشورهای ما وجود ندارند و تعدادی که هستند نیز برای رفع نیازها و سیراب کردن عطش موجود در جوامع ما، چه از حیث نوع و چه از حیث عدد کافی نیستند.

شاید بسیاری چنین بپندارند که منفعت چنین کارهایی تنها متوجه دیگران است و سودی برای آنان نخواهد داشت. حال آنکه تحقیقات انجام شده ثابت می‌کند که فعالیت‌های داوطلبانه، بیش از آنکه برای دیگران سودآور باشد به انجام دهنده‌ی آن، سود می‌بخشد. هر جوانی نیروی عظیمی در خود نهفته است و ناگزیر باید به نحوی این نیرو را از درون خود آزاد سازد تا تعادل جسمی و روانی خود را حفظ کند. بی‌تردید اگر این نیرو در راستای امور مفید صرف نشود، خواه ناخواه به صورت خودبه‌خودی در امور دیگر مصرف خواهد شد که سود و فایده‌ای برای او دربر نخواهد داشت، و چه بسا در این کار آسیب‌هایی نیز به خود و دیگران وارد کند.

شرکت جستن در این تشکیلات و هیأت‌ها، آنان و خانواده و جامعه‌شان را از مشکلات و سردرگمی‌های بسیاری در امان می‌دارد. با این‌کار در عین آنکه نیروی جوانان به کار گرفته می‌شود، از آسیب‌ها و بیماری‌های روانی که در کمین آنها نهفته است بسیار جلوگیری می‌شود. افزون بر آن مهارت‌ها و علایق و اندیشه‌ی آنها شکوفا و بر تخصص و تجربه‌ی آنها افزوده می‌شود. در کل، این برنامه نتایج سازنده‌ی

بسیاری در پی خواهد داشت.

در یکی از جدیدترین پژوهش‌هایی که در این باره بر تعدادی از دانشجویان علوم پزشکی در یکی از دانشگاه‌ها صورت گرفته... این حقیقت معلوم گشته است که «کارهای داوطلبانه و فعالیت‌های غیرکلاسی، تأثیر سازنده‌ی بیشتری بر بیشتر شرکت‌کنندگان در این پژوهش دارد؛ دست کم از نمره‌های آنها چیزی کاسته نشد... مؤید این پژوهش، تحقیقات همسان دیگری است که در برخی کشورهای دیگر انجام شد که به نتایج مشابهی انجامید»^۱.

بر مبنای این رویکرد گروهی و سازمانی در فعالیت‌های بشری (که مدنظر قرآن کریم بوده است و سیره‌ی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اهل بیت طاهرین علیهم السلام در سفر و حضر و چه به هنگام جنگ و چه در فعالیت‌های روزمره سرشار از آن است)، چنین عملکردی در فعالیت‌های مؤسسات مرجعیت محترم خاندان شیرازی به وضوح به چشم می‌آید. ایشان با اقتدا به سنت پیامبر و امامان، این استراتژی را در همه‌ی عرصه‌های زندگی خویش برگزیده‌اند. گستره‌ی فعالیت‌های آنان، مؤسسات وسیع و پرشماری را در سطح جهان دربر می‌گیرد که شاید تعداد آنها از هشتصد مورد تجاوز کند.

با وجود این گستردگی، اشراف آن مراجع بزرگوار بر همه‌ی آنها به عنوان یک مدیر ارشد و یا صاحب امتیاز نیست. توجه پدران‌ه‌ی آنها بر پایه‌ی همکاری و شورای اسلامی است. همه‌ی این مؤسسه‌ها بی‌آنکه الزاماً توسط آنان یا اطرافیان ایشان اداره می‌شد؛ از ارشادها و راهنمایی‌ها و نیز حمایت‌های مالی و معنوی آن بزرگواران بهره‌مند است.^۲

۱. روزنامه‌ی الریاض، پژوهشی از دکتر صالح انصاری با عنوان: «مشاركة الطلاب في الأعمال التطوعية تحسن معدلاتهم»، ۲۹ اکتبر ۲۰۰۹م.

۲. بر پایه‌ی یکی از آمارهایی که پس از رحلت مرجع فقید، آیه الله العظمی سید محمد شیرازی انتشار یافت، همه‌ی این مؤسسات پس از رحلت ایشان تحت اشراف و نظر برادر معزز ایشان، آیت الله العظمی

از سفارش‌های گرانسنگ آن بزرگوار به مردم عراق چنین بود:

«عراق آینده، نیازمند هزاران مؤسسه و مراکز علمی و بهداشتی و اقتصادی و فرهنگی است. پس بر همه لازم است که به تناسب جایگاه و شأن و توان فکری، عملی، مالی و اجتماعی خویش دست در دست هم دهند و به یاری همدیگر در راه‌اندازی این مراکز بکوشند. همچنین ضروری است که موضوع مهمی را فراموش نکنیم و آن، اینکه امروزه در عراق میلیون‌ها پسر و دختر مجرد هست که باید به طور جدّی برای ازدواج آنان چاره‌ای اندیشید و مؤسساتی برای تسهیل امر ازدواج آنان احداث کرد، تا مبادا به خواسته‌ی غربی‌ها به فساد و تباهی کشیده شوند. پس نباید وقت را تلف کرد و باید زودتر دست به کار شد»^۱.

در خلال توصیه‌های دفتر مرجع عالیقدر به وکلا و نمایندگان معظم له چنین آمده است:

«الف) برای برطرف ساختن حوائج مردم بسیار باید تلاش کرد. اهل علم امید مردم هستند که در گرفتاری‌ها به آنها پناه می‌برند... این کار در گام نخست باید به‌طور مستقیم صورت گیرد، و سپس در گام بعدی، تأسیس مؤسسات گوناگون برای تحقق هر چه بهتر این هدف مهم است. به هر حال، اهل علم مایه‌ی آرامش جامعه‌اند...
ب) توجه کردن به برنامه‌هایی که مبتنی بر اهداف حیاتی انسان هستند، لازم است؛ که شامل عملی کردن افکار حیات‌بخش اسلام و تطبیق آنها با نیازهای امروزی همچون «امت واحده»، «برادری»، «آزادی»، «مشورت کردن» و «زمین از آن خدا و

→

سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله قرار گرفت. افزون بر آنها، شمار بسیار زیادی از این قبیل مؤسسات در زمان مرجعیت این بزرگوار تأسیس شدند و به این مجموعه‌ی عظیم پیوستند.

۱. و بسایت مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، آرشیو اخبار، «المشروع الثقافي في فكر المرجع الشيرازي رحمته‌الله... پیشوای فقه و فرهنگ»، به قلم فاضل ارجمند، حسین فاضل خلیفه، بصره.

کسی است که آن را آباد کرده»، «کسی که به چیزی دست یابد که پیش از او مسلمانی بدان دست نیافته است، برای اوست» و مانند آنها می باشد.

ج) سزاوار است که وکلای محترم در همه‌ی امور با یکدیگر مشورت و همکاری و همفکری داشته باشند. امیر مؤمنان علی علیه السلام در این باره می فرماید: "من شاور الرجال شاركها في عقولها؛ هر که با [دیگر] مردان مشورت کند، با خرد آنها شریک شده است" ^۱.

از آشکارترین امتیازهای این مرجعیت آگاه، راه اندازی و اداره کردن ساختمان‌های بزرگ علمی و فرهنگی و مراکز تحقیقاتی حوزه‌های علمیه، مساجد، حسینیه‌ها و کتابخانه‌های عمومی، مجله‌ها، تشکله‌ها، مؤسسات آگاهی‌بخش، مراکز مدرسانی و خیریه‌ای، افزون بر احداث مؤسسات فرهنگی و مذهبی که در شرق و غرب این کره‌ی خاکی از ناشناخته‌ترین نقاط افریقا و اماکن فراموش شده‌ی افغانستان و هند و آذربایجان تا شهرهای کشورهای پیشرفته‌ای همچون امریکا و کانادا و اروپا و استرالیا، و همچنین در کشورهای اسلامی عربی و غیر عربی هستند؛ می باشد.

با وجود تلاش‌های بسیاری که در راه اندازی مؤسسات صرف شده است، باز مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله در زمینه‌ی نشر عقاید اهل بیت علیهم السلام تأکید بسیار می کند که این کار بیش از آنکه محتاج مساعدت‌های مالی باشد، نیازمند همت والاست؛ ایشان در این زمینه می فرمایند:

«رژیم اسرائیل را یک جوان یهودی به نام هرتزل تأسیس کرد. هرتزل نه تحصیلات دانشگاهی داشت و نه برای این کار آموزش‌های خاصی آموخته بود، و نه ثروت بسیاری داشت، اعتبار زیادی نیز در میان یهودیان نداشت. با این همه، از سرمایه‌ی

۱. همان، نامه‌ها، «إلى الوكلاء في بلدان العالم».

بزرگی به نام همت برخوردار بود. هرتزل از اینکه یهودیان در جهان کشور مستقلی ندارند رنج می‌برد. از این‌رو تصمیم گرفت همه‌ی تلاش خود را به کار بندد تا کشوری مستقل برای یهودیان ایجاد کند. بر این تصمیم خود باقی ماند و هرگز به خود یأس راه نداد.

برای این منظور خاخام‌ها و ثروتمندان و سیاستمداران یهود را در مجمعی گرد هم آورد و ایده‌ی تأسیس رژیم اسرائیل را به آنها عرضه کرد. نتیجه آن شد که بعد از گذشت پنجاه سال از راه‌اندازی این مجمع، آرزوی هرتزل به واقعیت پیوست و رژیم اسرائیل تشکیل شد...

شما برخلاف هرتزل از امکانات زیادی برخوردارید، درس خوانده و صاحب علم هستید، و امکانات انبوهی در پیرامون‌تان قرار دارد. افزون بر آن در دامن تشیع بزرگ شده‌اید و گمراه نیستید. پس چه کردید و چه تحویل دیگران دادید؟ لازم است هریک از شما به این مسأله بیندیشد و پاسخی برای این سؤال بیابد.

بنده بسیاری از متون مقدس مسیحیان، یهودیان، وهابی‌ها و حتی بت‌پرست‌ها و دیگر فرقه‌ها را مطالعه کرده‌ام، اما آنها را بسیار متفاوت با قرآن یافتم. تا حدی که نمی‌توان آنها را با قرآن مقایسه کرد. نیز دریافتم که هیچ دینی از حیث درستی عقیده و در عقلانیت و استواری به پای اسلام نمی‌رسد. همچنین دانشمندان دیگر ادیان قابل قیاس با علمای شیعه نیستند».

به نظر ایشان پرداختن به تبلیغ دین و فعالیت‌های فرهنگی در میان پیروان اهل بیت عصمت (علیهم‌السلام)، در قیاس با جمعیت آنها و فعالیت دیگر ادیان بسیار ناچیز است. همچنین ایشان تأکید کردند:

«جوانان و همه‌ی کسانی را که هم عقیده و دوستدار اهل بیت (علیهم‌السلام) هستند سفارش می‌کنم که در امور زیر اهتمام بسیاری بورزند:

۱. اقدام به چاپ مجلات پرمحتوا به زبان‌های معتبر دنیا در خصوص معرفی عقیده‌ی راستین اهل بیت (علیهم‌السلام) و نشر تعالیم آنها و توزیع آن در همه‌ی نقاط جهان.
۲. تأسیس شبکه‌های ماهواره‌ای شیعی متعدد تا همه‌ی نقاط جهان را تحت پوشش برنامه‌های خود قرار دهد.
۳. تأسیس انتشارات جهانی مخصوص تولید و نشر آثار شیعه به زبان‌های مختلف جهان.

۴. گسترش اطلاع‌رسانی شیعی در سراسر جهان.

حضرت امام رضا (علیه‌السلام) می‌فرماید: «فإنَّ الناس لو علموا محاسن كلامنا لاتبعونا؛ اگر مردم، خوبی‌های کلام ما را درمی‌یافتند، از ما پیروی می‌کردند». این چهار موردی که برای شما شمردم از مصادیق عمده‌ی شناساندن عقیده‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) به مردم است. این امور پیش از آنکه نیازمند مال و امکانات مادی دیگر باشد به همت بالا نیاز دارد»^۱.

ایشان تأکید بسیار زیادی بر افزایش تلاش در این زمینه دارد:

«در یکی از آمارها خواندم که مسیحیان سی میلیون مبلغ مذهبی دارند. آیا شیعیان نیز به این اندازه مبلغ دارند؟ از این‌رو برای شیعیان ضروری است که در امر آماده‌سازی و پرورش مبلغانی که به تشیع خدمت می‌کنند و آن را در جهان گسترش می‌دهند، بکوشند»^۲.

«هر فعالیت و تلاشی که پیروان اهل بیت در راه نشر و شناساندن فرهنگ غدیر به جهانیان صرف می‌کنند، هرگز با گستردگی و سطح تلاش‌هایی که اهل باطل در دنیای

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، احداث و اخبار، «نشر فکر اهل البيت الأطهار بحاجة إلى الهمة العالية قبل المال والإمكانات المادية».

۲. مؤسسه‌ی پژوهشی جهانی الإمام الشیرازی، «على الشيعة تربية مبلغين يخدمون التشيع وينشرونه بالعالم».

امروز می‌کنند قابل قیاس نیست. این تلاش‌ها حتی ذره‌ای از مقدار واجب را ادا نکرده است... شیعیان در روزگاران پیشین در معرض ستم بسیاری قرار گرفتند. ظالمان در برهه‌ای از زمان، شیعیان را در ستون‌های ساختمان‌ها و عمارت‌های خود زنده به گور می‌کردند... اما جهان امروز خوشبختانه با روزگارهای پیشین فرق می‌کند، پس ضروری است که فرصت‌های فراهم شده برای نشر اسلام حقیقی را غنیمت شماریم»^۱.

مرجع عالیقدر ضرورت بهره‌گیری از آزادی‌ای که در عرصه‌های گوناگون برای این مؤسسات در راستای هدایت بشر فراهم آمده را یادآور می‌شود و می‌فرماید:

«امروزه بیشتر کشورهای جهان از آزادی کافی برخوردارند، اما این موضوع کافی نیست و نیازمند چیزی است به نام تبلیغ، به خصوص در جاهایی که مخالفین ساکن هستند؛ چراکه آنان و نیز کفار اگر با خوبی‌های اسلام آشنا شوند، بی‌تردید متحول گشته و به نور اهل بیت (علیهم‌السلام) هدایت می‌یابند»^۲.

«دین مبین اسلام، سراسر نور است. در نتیجه ضروری است که آن را به همه‌ی نقاط جهان برسانیم، تا نور ظلمت‌ها را دور و تیرگی‌ای که جهان را فروگرفته برطرف سازد... امروزه حتی امکان ایمان آوردن مشرکان هم عصرمان را نباید دور از واقع بپنداریم. پس برای تغییر عقاید و افکارشان و هدایت یافتنشان به حق، باید با آنها بنشینیم و به تبادل نظر پردازیم و کتاب‌ها و تحقیقات خود را در اختیار آنها قرار دهیم»^۳.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «ینبغي الاستفادة من أجواء الحرية الموجودة في عالم اليوم».

۲. سامانه اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم (ص)، آرشیو اخبار، «سماحة المرجع الشیرازی يؤكد استثمار الحرية في تعريف سيرة أهل البيت للعالمين».

۳. همان، وصایا، «وصایا عامة».

ایشان یادآور می‌شود که:

«هدایت مردم به‌طورکلی نیازمند برنامه‌ریزی و مدیریت است، و می‌توان برای رسیدن به آن از طریق تأسیس مؤسسات خیریه و مراکز فرهنگی عمل کرد. پس با این حساب هریک از شما با نیتی خالص و صادق و با صرف همت و قدری تلاش، می‌تواند سبب هدایت بسیاری از جوانان و مردم را فراهم سازد»^۱.

نیز در این باره می‌فرماید:

«اگر سیره‌ی نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله به صورت عینی و جدی عرضه شود، میلیون‌ها نفر از آن، استقبال خواهند کرد؛ زیرا بیشتر مردم معاند نیستند. بسیاری از معاندین نیز اگر انبوه تبلیغات گسترده‌ی جاهای مختلف ذهن آنها را شستشو نمی‌داد دچار عناد نمی‌شدند... بر ما واجب است چنین کسانی را یاری کنیم و اذهان آنها را از رسوبات این افکار آلاینده پاک سازیم»^۲.

نیز در جای دیگری در این خصوص تأکید می‌کند که: «تلاش و همکاری در نشر فرهنگ اهل بیت علیهم‌السلام و سیرت و مناقب و مظلومیت ایشان، با بهره‌گیری از جدیدترین دستاوردهای علوم و فناوری پیشرفته مانند شبکه‌های فضایی و اینترنت و امثال آنها، و نیز تحمل آزارها و سختی‌های این راه پُر نشیب همانند اسلاف صالح مؤمنان و یاران ائمه‌ی ابرار اطهار علیهم‌السلام و کوتاه نیامدن و تسلیم نشدن در برابر خستگی و دشواری‌ها، و نترسیدن از مشکلات و نقشه‌ها و حيله‌های دشمنان، و اهتمام‌ورزیدن به جوانان و شرکت دادن آنان در امر هدایت و تبلیغ و بالابردن سطح فرهنگ مردم؛ از ضروریات این کار مهم است»^۳.

۱. مرکز آموزشی بین المللی الإمام الشیرازی، از سخنان مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله، «الآن، الآن من قبل الندم».

۲. حلیة الصالحین، العمل للآخره، ص ۸۷.

۳. سامانه‌ی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، آرشیو اخبار، «أوجب المسئوليات اليوم حماية التشيع والدفاع عنه».

«مسئولیت و رسالت مهم شما... ابلاغ به سراسر عالم است. نباید همت شما منحصر به جهان اسلام باشد. اگر تصویر حقیقی رسول اکرم صلی الله علیه و آله و حضرت امام صادق علیه السلام به جهان مسیحیت و یهود و مجوس و مشرکان و نیز دیگر ملحدان جهان برسد، بی شک نگاه آنها نسبت به اسلام و به ویژه تشیع تغییر بسیاری می‌یابد و باعث تحول شمار زیادی می‌گردد. مبلغان راستین در گذشته، علی‌رغم سختی‌های موجود و کمبود آزادی و کاستی امکانات و ابزارهای اطلاع‌رسانی توانستند از عهده‌ی این کار برآیند. پس چرا ما که در عصر روشنفکری و آزادی زندگی می‌کنیم، توقع چنین تغییرهایی را نداشته باشیم؟»^۱.

مرجع بزرگوار مؤسسات خیریه و مدرسه‌ها و بیمارستان‌ها و مجتمع‌های مسکونی خیریه و کمک‌های انسانی بسیاری را برای تهیدستان و یتیمان و زن‌های بیوه و مطلقه و دیگر نیازمندان سرپرستی می‌کند.

ایشان در خصوص راه‌اندازی و گسترش این قبیل پروژه‌ها می‌فرماید:

«بر هر یک از ما ضروری است که در حد وسع و امکان خویش بر اقامه‌ی دین در جامعه بکوشد، تا جایی که به‌ندرت شخص غیرمتدین و ناصالح پیدا شود. از جمله اموری که در به وجود آمدن چنین زمینه‌ای مؤثر است، تشکیل انجمن‌های گوناگون از قبیل انجمن ازدواج، انجمن حلّ اختلافات، و مؤسسه‌های قرض الحسنه و مانند آن است»^۲.

«خداوند متعال دوست می‌دارد که بنده‌اش در راه انداختن کار انسان‌ها و حل مشکلاتشان کوشا باشد».

۱. همان، المحاضرات، محاضرات عامة، «المسئولية اليوم».

۲. همان، «سماحة السيد صلى الله عليه وآله خلال لقائه عدداً من الأخوات: يؤكد ضرورة مساهمة المرأة في بناء مجتمع صالح».

«همه مؤمنان را به تشکیل گروه‌هایی برای حل مشکلات مردم فرامی‌خوانم»^۱.
 «بر همگان لازم است که نسبت به حل مشکلات اجتماعی اقدام کنند پیش از آنکه این مشکلات بیشتر و جدی‌تر و برطرف ساختن آنها نیز دشوار و دشوارتر شود؛ از انحراف اعتقادی و پیدا شدن فرقه‌های ضاله و گسترش روزافزون آنها گرفته تا فساد اخلاقی رایج و اعتیاد به مواد مخدر و ازهم‌پاشیدن بنیان خانواده‌ها و ازدست‌رفتن جامعه، همه از آفت‌هایی است که در کمین بشر است. آفت‌های مرگباری که همه‌ی جهان را تهدید می‌کند... یکی از راه‌های پیشگیری از این آسیب‌ها تأسیس انجمن‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات مرتبط با یک یک این امور است»^۲.

همچنین ایشان سفارش می‌کند: «آنچه در توان دارید و به هر اندازه‌ای که می‌توانید یاری کنید، خواه این کمک مادی باشد یا معنوی.

چه بسا این کمک‌ها را ناچیز بشمارید، اما در نزد خدای متعال بزرگ باشد. از جمله مواردی که توقع می‌رود در آنها کمک شود، عبارت‌اند از:

۱. رفع دل‌خوری‌ها در میان دوستان و آشنایان.
۲. تلاش برای ازدواج جوان‌های مجرد؛ چراکه جوان‌های بسیاری نیاز به ازدواج دارند، اما اوضاع معیشتی؛ امکان چنین امری را برای آنها میسر نمی‌سازد. پس می‌توان آنها را در این راستا چه مالی و چه زبانی یاری کرد.
۳. پایان دادن به بیکاری.

در پایان در گره‌گشایی از مؤمنان کوتاهی نکنید، زیرا این از فضیلت‌های بسیار مهم است. در این راستا هر کوششی که بکنید، قطعاً کمتر از زیارت مسجد پیامبر ﷺ

۱. همان، وصایا، «وصایا عامة».

۲. سامانه اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث و أخبار، «بيان سماحة المرجع الديني آية الله العظمى السيد صادق الحسيني الشيرازي رحمته الله بمناسبة الوفادة العالمية إلى زيارة الإمام الحسين عليه السلام في النصف من شعبان المعظم ۱۴۲۵هـ».

و عبادت و نماز نیست»^۱.

«به اهل بیت (علیهم السلام) توسل کنید تا خداوند متعال شما را در انجام دادن خدمات بیشتر یاری دهد. همچنین تصمیم بگیرید که از اموال و توانایی‌ها و لحظات عمر خود در احیای امر ائمه‌ی معصومین (علیهم السلام) بیشتر بهره بگیرید. از اهم مصادیق این امر، فراهم ساختن ازدواج مؤمنان است. توجه کنید که چنین تصمیمی خود نشانه‌ی پذیرفته شدن اعمال آدم است»^۲.

ایشان (علیه السلام) اصرار بسیاری در بهره‌جستن از مناسبت‌های دینی برای دعوت دیگران به اهتمام ورزیدن برای کمک کردن به فقرا در هر نقطه از عالم، بیش‌تر از پیش دارند.^۳

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم (علیه السلام)، آرشیف الأخبار، «قضاء حوائج الناس ليس اقل اجراً من العبادة في مسجد النبي (صلى الله عليه وآله)».

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: من مظاهر إحياء أمر أهل البيت (عليهم السلام) إعانة المؤمنين والمؤمنات وقضاء حوائجهم».

۳. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم (علیه السلام)، آرشیف المناسبات، «وصايا رمضانية لسماحة السيد المرجع (علیه السلام)».

۳. نهضت فرهنگی

در این راستا، مقام رفیع مرجعیت، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله بیانات و ارشادات و راهنمایی‌های بسیاری درباره‌ی نهضت فرهنگی نمودند؛ زیرا بسان سنگ بنای سازندگی انسان و جامعه و تمدن برتر می‌ماند. و مقدمه‌ای است برای انتشار نور هدایت در جهان.

از سخنان آن بزرگوار در این زمینه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

«موضوع فرهنگ در هر ملت و تمدنی جزو مهمترین مسائل است. این سخن درستی است که می‌گویند دنیا با چرخ اقتصاد و سیاست می‌چرخد، اما درست‌تر از آن این است که فرهنگ، خود اقتصاد و سیاست را راهبری می‌کند. در نتیجه به اندازه‌ای که فرد از فرهنگ و دانش در هر یک از آن عرصه‌ها بهره‌مند باشد، نه زیان می‌کند و نه فریب می‌خورد».

«تنها فرهنگ درست است که می‌تواند با فرهنگ کم‌مایه‌ی امروزی روبرو شود و آن را تصحیح کند؛ زیرا قدرت و مال و امثال آنها از رودرو شدن با فرهنگ‌ها و تغییر دادن آنها عاجزند، پس چیزی جز فرهنگ نمی‌تواند حریف فرهنگ شود؛ همچنان‌که تاجر می‌تواند با تاجر دیگری رقابت کند و او را شکست دهد، و همچنین سیاستمدار. لذا اندیشه و فرهنگ از قدرت سیاسی یا نظامی شکست نمی‌خورند. پس کسی که بخواهد در عرصه‌ی فرهنگ تغییر ایجاد کند، ناچار باید مسلح به سلاح اندیشه و فرهنگ شود. از این‌روست که کار فرهنگی از مهمترین کارهای جامعه تلقی می‌گردد و بسان زیربنای کارهای دیگر خواهد بود».

«تغییر دیدگاه‌ها و عقاید و ابراز آنها کار ساده‌ای نیست، چراکه موجب تغییر تاریخ و ماهیت او می‌گردد. به هر حال فکر روشن، انسان منصف و بیدار را تکان می‌دهد و او را به تحقیق بیشتر وامی‌دارد تا همه‌ی حقیقت را دریابد... اما غالباً شاهدیم که

عموم مردم به نور حقیقت هدایت نمی‌شوند و این تعصب، ناشی از جهل و روشن نشدن حقیقت نزد آنهاست، کاری که مستلزم امکانات و فرصت کافی است».

«هنگامی که فعالیت فرهنگی از اهمّ امور شمرده می‌شود، که این‌گونه هم هست، پس برای توفیق در این کار و نتیجه‌بخش بودن آن، فراهم آوردن سه شرط لازم است؛ این شروط عبارت‌اند از:

۱. تأکید ورزیدن بر اینکه اندیشه‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام)، خود نور و مشعل نورانی و هدایتگر است، که اینک میلیون‌ها نفر از آن محروم‌اند. البته رسانیدن این حقیقت به این جمعیت هنگفت کار ساده‌ای نیست. قطعاً برای انتشار این نور و آزاد ساختن مردم - حتی برخی از اندیشمندان و فرهنگیان - از ظلمات جهل لازم است که تلاش بیشتر و بیشتر کرد.

۲. اگر بخواهیم در کارهایمان به هدف برسیم، پس به ناچار باید کارهای ما با راهی که شرع برای ما ترسیم کرده است مطابقت داشته باشد.

۳. ضروری است که در کار خود روش‌های موفق و تعابیر زیبا به کار گیریم، همانگونه که روش دعا‌های وارده از ائمه‌ی معصومین (علیهم‌السلام) از حیث فصاحت و بلاغت و تعابیر زیبا، و افزون بر آن معانی والا زبان‌زد بوده است»^۱.

«کسی که توانایی کمک کردن به دیگران را دارد، باید غفلت نکند. همچنین کسی که توانایی تألیف و نشر و توزیع دارد، باید بکوشد که سطح فرهنگ و تمدن مردم را بالا ببرد»^۲.

«نگاهی پژوهشگرانه و دقیق به قرآن حکیم و مطالعه‌ی آیات آشکاری که درباره‌ی علم و فکر و علما و مفکران آمده است، جوینده را به گنج بزرگ و قدرت عظیمی

۱. العلم النافع، الثقافة هي الأساس، ص ۳۰۶-۳۰۹.
۲. یا أبأذر، قيمة العمر، ص ۷۶.

می‌رساند. در قرآن بیش از هزار و پانصد آیه وجود دارد که درباره‌ی موضوعات: علم، معرفت، تعقل، تذکر، تدبّر که همه‌ی آنها در مفهوم واژه‌ی "فرهنگ" گرد آمده‌اند می-باشد... با دانستن اینها و جمع برخی با برخی دیگر، به روشنی اهتمام قرآن به فرهنگ؛ و اینکه هیچ نظام یا دین یا تفکری اینگونه نیست؛ آشکار می‌گردد. آیا در سراسر تاریخ، کتابی درباره‌ی قانون‌گذاری و اجرای آن در زمینه‌های گوناگون یافت می‌شود که یک چهارم آن به موضوعات فرهنگی پرداخته باشد؟!... بد نیست بدانید تنها یک کتاب از جوامع حدیثی ما، بحارالأنوار، حدود سه هزار حدیث و شاید بیشتر درباره‌ی علم و معرفت در آن گرد آمده است»^۱.

«وظیفه‌ی انسان تا بدان جاست که بتواند مردم را از ظلمات جهل به سوی نور علم و معرفت بکشانند».

«لازم است که جهادگرانه برای رسانیدن حقایق اسلام به هر آنکه چیزی از آن نمی-داند، در هر نقطه‌ای از جهان بکوشیم؛ حتی به کسی که در مسئله‌ای از آن، ناآگاه باشد. امام حسین علیه السلام برای این منظور که همان برپا داشتن دین است به کربلا رفتند»^۲.

همچنین ایشان درباره‌ی اولویت پرداختن به کار فرهنگی جهانی نسبت به کارهای دیگر، و نیز به کارگرفتن همه‌ی نیروهای انسان در این راه، با وجود سختی‌های آن و کاستی امکانات؛ می‌فرماید:

«امروزه جهان بیش از آنکه به غذا و دوا محتاج باشد به اندیشه‌ی اهل بیت علیهم السلام نیازمند است. انسان گرسنه اگر غذا نخورد مریض می‌شود، و مریض اگر دارو نیابد می‌میرد، اما انسانی که از لحاظ فکری منحرف است، قطعاً آخرت خود را از دست خواهد داد.

۱. السیاسة من واقع الإسلام، سیاسة الإسلام فی مجال الثقافة، ص ۱۱۷ و ۱۱۸.

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، أرشیف الأخبار، «ثقافة مرجعية ۲».

بسیاری از کافران و گمراهان در جهان هستند که قابلیت هدایت شدن دارند. پس بسیار تلاش کنید و نامه‌ی اعمال خود را با هدایت دیگران پر کنید. فراموش نشود که ممکن است انسان نتواند بر نزدیکان خود مانند خانواده‌اش تأثیر بگذارد، ولی با این حال بتواند بر کسانی که از او دور هستند، حتی از لحاظ مکان و فاصله، اثرگذار باشد. رسول خدا ﷺ نتوانست بر برخی از همسرانش اثر بگذارد و آنها را هدایت کند، ولی حتی بر ایران و روم و افریقا نیز تأثیر گذاشت که از آن جمله شخص نجاشی، پادشاه حبشه است. بدانید که بشر دنیایی از توانایی‌هاست، حال می‌خواهد جوان باشد یا پیر یا خردسال. همچنین با وجود سختی‌های بسیاری که در دنیا هست، فرصت‌های موفقیت و کامیابی بسیاری نیز در آن وجود دارد. بشر در هر کجا که زندگی کند می‌تواند به وظایف خود عمل کند. از طرفی، هر نقطه‌ی این دنیا نیاز به تبلیغ دارد. پس خوشا به حال آنکه به خداوند متعال اخلاص ورزد و به اهل بیت (علیهم‌السلام) رو آورد»^۱.

از رهنمودهای این بزرگوار به مؤسسه‌ی فرهنگی جهانی الأنوار، گسترش دادن کارهای فرهنگی و تعمیم آن در سطح جهان است:

«به رشد مؤسسه‌تان و گسترش آن بیندیشید و آن را تنها منحصر به کشور خود نکنید، و فعالیت آن را به کشورهای دیگر، از قبیل کشورهای خلیج و عراق و ایران و خاورمیانه و اروپا گسترش دهید، تا همانند شیخ صدوق رحمه الله گردید. کارهای خیر را توسعه و تعمیم دهید. آری، در این کار سختی‌ها و مشکلات بسیاری هست، اما چیزی نیست؛ زیرا بشر به دنیا آمده است که نقشی ایفا کند. دنیا نیز پر از نقش‌ها و موقعیت‌هاست. پس چه بهتر که نقش انسان در آن، هرچه بهتر گردد»^۲.

۱. همان، «أخلصوا لله وأهل البيت واهتموا بهدایة الکفار والضالین».

۲. همان، «وسعوا الأعمال الثقافية وعمموها عالمياً».

۴. کتاب‌ها و بیانات

مقام رفیع مرجعیت، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله از همان آغاز نوجوانی تا به امروز به تألیف کتاب‌های آگاهی‌افزای گوناگونی پرداخته است. از جمله کتاب‌های ایشان که مرتبط با موضوع بحث است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

السیاسة من واقع الإسلام، الطريق إلى بنك إسلامي، تمهيدات في الاقتصاد الإسلامي، الربا المشكلة الاقتصادية القائمة، الإصلاح الزراعي في الإسلام، فلسفة العقوبات في الإسلام، الموجز في المنطق، أحكام الشباب، مساوئ السفور، الخمر كوليرا المجتمع، و بسیاری دیگر که افزون بر پنجاه کتاب است. علاوه بر آنها صدها سخنرانی و مطالب ارزشمند از ایشان در دست است، از آن جمله:

انظمة الحكم، الحرية في الإسلام، حقوق المرأة في الإسلام، نحو بناء النفس والمجتمع، قول الحق وإن عز، المسؤولية اليوم، العراقيون ومواصلة اليقظة، العراق بعد المحنة، العراق الجديد ومهام البناء، العراق وثقافة التعايش، الشيعة قوة بالعالم فعليهم إحقاق حقوقهم والدفاع عن أنفسهم، كيف دخل الناس في دين الله أفواجا؟، المسؤولية تجاه الدين، عالمية القضية الحسينية، ماذا خسر العالم بإقصاء الغدير؟، عبير الرحمة... نهج الإمام المهدي عليه السلام في الحكم، في ظل حكومة الإمام المنتظر عليه السلام سينعم العالم كله بالسعادة، نبي الإسلام خير هادٍ للبشرية، الغدير ثقافة ومسؤولية، و بسیاری دیگر که به زبان عربی و فارسی موجود می‌باشد و تعدادی از آنها به زبان‌های متعدد دیگر ترجمه شده است.

۵. جوانان

مقامت رفیع فقاہت و مرجعیت، آیت اللہ العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامہ ظلہ در آرا و ارشادات و برنامه‌های خود به موضوع جوانان اهمیت ویژه‌ای می‌دهند، چون جوانان، پایه‌های جامعه و امیدهای امت و گنج‌های نهفته‌ی آن هستند. از این رهگذر، ایشان اهتمام زیادی به جوانان و استوار ساختن و به‌کارگیری و شکوفایی نیروهایشان، به انحاء گوناگون از قبیل تأسیس مؤسساتی ویژه‌ی جوانان و برنامه‌های جوان‌پسند که دربرگیرنده‌ی امور فرهنگی و تفریحی است؛ دارند. نیز برنامه‌های ازدواج جوانان و صندوق‌های قرض الحسنه‌ای که در گوشه و کنار با عنایت ایشان تأسیس شده‌اند. افزون بر اینها تشویق‌های همیشگی ایشان در راه تعالی و پرداختن به کارهایی که اصلاح و بهسازی آینده را - که بر دوش جوانان خواهد بود - در پی دارد، نیز در این راستا در خور یاد است. ایشان نمونه‌هایی تاریخی از زندگانی برخی انسان‌های موفق همچون ابوذر غفاری و شیخ صدوق و شیخ مفید و علامه‌ی حلی و عیاشی و بسیاری دیگر را ذکر می‌کنند که جلوتر به آنها می‌پردازیم.

۴۵

ج
ن
ا
ت

استراتژی چنین نگرشی در توجه به جوانان، هنگامی ضرورت خود را بیشتر می‌نمایاند که جامعه، گرفتار دشواری‌ها و دگرگونی‌های موسمی می‌گردد، همچنان‌که امروزه در برخی کشورهای اسلامی، به ویژه در بخش‌های سیاسی و فرهنگی و آزادی‌های فردی و اجتماعی مشهود است.

از جمله ارشاداتی که مرجع عالیقدر هر از چند گاه، در دیدارهای پُر مهر خود با مؤسساتی که به امور جوانان مشغول‌اند، تکرار می‌کند و آنرا در قالب جویا شدن از شمار جوانانِ داوطلبِ این مؤسسات مطرح می‌کند؛ جذب سایر جوانان به این مجموعه‌هاست.

انتظار همیشگی ایشان این است که سالانه یک صفر به رقم سمت راست تعداد

آنان افزوده گردد، بدین سان که اگر بر فرض مثال تعداد آنها ۵۰ نفر باشد، در سال دیگر این رقم به ۵۰۰ نفر برسد. ایشان بر ممکن بودن این کار، تأکید بسیاری دارند، اینگونه که هر عضو این مؤسسات بکوشند ماهانه یک جوان را از کسانی که در پیرامون او هستند، به این مؤسسه‌ها دعوت کنند و این کار را در طول سال انجام دهند.

برخی از ارشادات ایشان درباره‌ی جوانان - که بیش از آنست که به شمار آید - عبارت است از:

«از مهمترین امور و مسائل این روزگار و در هر مکان، گردآوردن جوانان، پسر و دختر است. پس به این امر اهتمام زیادی بورزید و نگذارید که از چهارچوب اهل بیت (علیهم السلام) خارج شوند. طبعاً این کار نیاز به صرف تلاش و زمان زیادی دارد. برای پسرها و دخترهای خود، از ابتدا تا بزرگسالی وقت صرف کنید. آنها را نصیحت کنید و دربر بگیرید و به آنها نزدیک شوید و با آنها با مهربانی و منطق صحبت کنید، نه با زور و اکراه... همچنین باید تمام تلاشتان را صرف حفظ جوانان در برابر فساد اعتقادی و رفتاری و اخلاقی بکنید»^۱.

«لازم است که در اداره‌ی امور جوانان به طور مضاعف اهتمام بورزیم؛ چراکه پس از آن، دیگر گرفتار ذهن‌شویی نمی‌گردند. آنان به خیر و خوبی نزدیک‌ترند»^۲.

«آنچه امروزه اهمیت بسیاری دارد حفظ اعتقادات جوانان و استوار ساختن آنهاست، تا با هر شبهه یا تشکیکی که جریان‌های انحرافی به وجود می‌آورند فریب نخورند. و هرگز اجازه ندهیم که جوانی شیعی به سبب افکار و شبهه‌های باطل، منحرف گردند».

«بدانید که کشته شدن یک فرد شیعه، با وجود آنکه مصیبتی بزرگ و جانسوز است،

۱. همان، «تسابقوا بالإخلاص وبالعمل الأحسن لله ولأهل البيت».

۲. همان، وصایا، «وصایا إلى الطلاب».

آسان‌تر از گمراه‌شدن یک جوان شیعه به سبب سستی اعتقاداتش است. بی‌گمان تزلزل عقاید یک جوان شیعه و خانواده‌اش مصیبتی عظمی و درد بزرگی است»^۱.

«لازم است که همه‌ی ما به سخن امام صادق علیه السلام^۲ عمل کنیم و با راه‌اندازی دوره‌ها و فعالیت‌هایی در عرصه‌های مختلف برای جوانان و خردسالان در راه اصلاح و صیانت آنها گام‌هایی برداریم، باشد که از میان آنها مردان بزرگی سر برآورند»^۳.

«سعی کنید به موضوعی اهتمام بورزید که اهمیت آن، بارها از عطای مادی به فقرا بیشتر است و آن، عطای فکری است؛ چراکه فقر فکری دشوارتر از فقر مادی است. همانگونه که مستحضرید امروزه میلیون‌ها پسر و دختر از فرهنگ اسلام بی‌بهره‌اند. واقعاً چه کسی باید اینها را دریابد؟ به ویژه در عصر حاضر که تا حدودی آزادی مهیاست و عذری برای انجام ندادن باقی نمی‌ماند. پس، از مسئولان و ثروتمندان و نیز پدر و مادرها انتظار می‌رود که شرایط مساعدی برای جوانان و دور کردن آنها از شرایط آلوده و منجلاب‌های روحی و فکری فراهم آورند. اینها از باتلاق‌هایی که جسم انسان را فرو می‌کشند و به مرگ او می‌انجامند بارها خطرناک‌ترند، زیرا آنها روح انسان را می‌میرانند».

«آزادی‌های موجود را در این روزگار که برای پرورش جوانان و نوجوانان فراهم است، غنیمت بشمارید و اعتقادات و اخلاق آنها را به خوبی پرورش دهید. امروزه خطر کمونیسم و سوسیالیسم و امپریالیسم و دیگر گرایش‌های الحادی و نیز فساد اخلاقی که به سبب آزادی‌های موجود رو به فزونی است، جوانان را تهدید می‌کند. پس سعی کنید توجه به آنها و رشد فکری‌شان را یکی از وظایف خود به شمار آورید».

۱. همان، «بعون مولانا امام المهدي سيفشل الأعداء ويخيبوا».

۲. اشاره به حدیث «عليكم بالأحداث فإنهم أسرع إلى كل خير؛ بر شما باد بر نوجوانان، چراکه آنها به کارهای خیر نزدیک‌تر هستند».

۳. همان، «الإهتمام بالشباب عملاً بوصية الإمام الصادق عليه السلام».

«جوان‌های ما امانت خداوند متعال و اهل بیت (علیهم‌السلام) در نزد ما هستند. نیاکان ما از این امانت به بهترین وجه محافظت کردند و دین را به ما بخشیدند و رفتند. پس لازم است که ما نیز از این امانت به بهترین نحو نگهداری کنیم و آن را به نسل‌های پس از خود برسانیم»^۱.

«شما باید به سنت رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) عمل کنید... بدین صورت که اگر برای تعلیم و پرورش جوانان مال ندارید، قرض بگیرید. قرض بگیرید و اذهان جوانان را با اندیشه‌های درست اسلام تغذیه کنید، به ویژه در دو بعد اخلاق و اعتقادات. این یک وظیفه است... خاصه کسانی که توانایی به عهده گرفتن بعضی مسئولیت‌ها را دارند»^۲.

«امروز امتحان شما، در برابر نسل آینده است و بنگرید آیا از پس این امتحان برمی‌آیید؟ آیا می‌توانید در برابر اهل بیت (علیهم‌السلام) سربلند باشید. مهم، عمل کردن به وصیت مولا، امام صادق (علیه‌السلام) است. آری، گردآوردن جوانان، تا آنان نیز در آتیه مانند شما گردند و از چهارچوب عقاید اهل بیت (علیهم‌السلام) پا بیرون نهند... اگر جوان بر پایه‌ی تربیت اهل بیت (علیهم‌السلام) پرورش یابد، در آینده همچون شما می‌شود و هزاران نفر را به سوی اهل بیت (علیهم‌السلام) دعوت می‌کند. هریک از آنان نیز که بر تربیتی خلاف تربیت اهل بیت (علیهم‌السلام) پرورش یابند، مانند عقاید لائیک و فاسد، طبعاً در آینده موجب گمراهی جوانان بسیاری خواهند شد»^۳.

«اگر به جوانان عنایت ویژه‌ای بکنیم، و اهتمامی درخور و مناسب، صرف آنها کنیم، از قبیل تربیت شایسته و هدایت حکیمانه و راهنمایی کردن به شایستگی و درستی؛

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «من وصایا المرجع الدینی السید صادق الشیرازی».

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، أرشیف الأخبار، «اهتموا بتنمية الشباب فکریا، فالفقر الفکری أشد من الفقر الإقتصادي».

۳. همان، «على العراقيين جميعاً المشاركة في الانتخابات».

موجب می‌شود که در آینده رهبران نیک و بزرگان و رؤسای شایسته و امینان اصلاح‌کننده و مورد قبول جامعه از میان آنها سر برآورند. قطعاً این کار مستلزم همت بلند و همکاری اقشار مختلف جامعه است، تا بهترین نتیجه‌ها و نیکوترین ثمره‌ها را به بار آورد»^۱.

جوان و برگزیدن راه

مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله خطاب به جوانان می‌فرماید:

«راهی که انسان در زندگی برمی‌گزیند و در آن پیش می‌رود - با علم به مشکلات و رنج‌های موجود در هر گزینه‌ای - مهمترین موضوع زندگی اوست»^۲.

«حبیب بن مظاهر اسدی و شمر بن ذی الجوشن یار و همراه یکدیگر بودند و در یک شهر می‌زیستند، و سال‌ها با یکدیگر زندگی کرده بودند. اما پس از آن، هریک راهی را برگزیدند. تاریخ سرشار از عبرت‌هایی این چنین است. کسی که تاریخ را مطالعه کند، چه بسیار برادرانی را می‌بیند که در برگزیدن راه حق یا باطل از یکدیگر جدا شده‌اند، و یکی راه حق را برگرفته و برادرش به راه باطل درآمده است. دلیل این امر به خدای متعال برمی‌گردد که در همه‌ی ما - بزرگ و کوچک، و مرد و زن - دو گرایش متضاد قرار داده است، و آن قناعت‌ها و خواهش‌هاست. در لسان روایات از اولی به عقل تعبیر شده است، و از دومی به شهوت‌ها. اکثر ما همه روزه بر سر این دو راهی قرار می‌گیریم. پس هرکس قناعت را بر خواهش‌ها، یا عقلش را بر شهواتش ترجیح دهد، به پیروزی و رستگاری دست یافته، و هرکس خواهش‌ها و شهوت‌هایش

۱. من عبق المرجعية، المجتمع الصالح، ص ۲۸۹.

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشیرازي يؤكد في استقباله لأعضاء لجنة طريق ولاية علي بن ابي طالب عليه‌السلام أهمية اختيار الإنسان طريقه في الحياة، وأن ذلك الاختيار في الحياة الدنيا له أسبابه الظاهرية المعلومة».

را مقدم کند، هرچند ممکن است گاهی به لذت‌های زودگذری دست یابد، اما عاقبت زیان خواهد کرد و پشیمان خواهد شد. این موضوع به خود شخص برمی‌گردد. اگر حیب، حیب شد؛ زیرا عقل و حکمت را برتر دانست، و اگر شمر، شمر شد و به لعنت خداوند متعال گرفتار آمد، در پی شهوت‌ها و هواهای نفسانی خود رفت. پس بر هر یک از ما لازم است در مسائلی که با آنها روبرو می‌شود تأمل کند، اینکه این مسائل تا چه حد مربوط به قناعت است و چه اندازه دربردارنده‌ی شهوت‌ها و تنها تأمین‌کننده‌ی لذت‌هاست»^۱.

نقش اراده در ترسیم آینده‌ی جوانان

«ابوذر قطعاً به اختیار خودش ابوذر شد، و شمر نیز به اختیار خودش شمر شد. آسیه همسر فرعون نیز با اراده و اختیار خویش توانست اینگونه شود و بدان درجه‌ی بلند دست یابد، و علیرغم آنکه همسرش پادشاهی طاغی بود توانست راه درست را برگزیند و بتواند مؤمنی ملتزم شود.

همچنین جعده دختر اشعث که چنان عاقبت ننگینی را برای خود به وجود آورد و با مسموم کردن همسر خود، امام حسن مجتبی علیه السلام، به غضب خداوند گرفتار شد. همچنین است حال همه‌ی مردم دنیا. هر که انسان درستکار و شایسته‌ای گردد، موفقیتش تنها به مدد استفاده از همین شب‌ها و روزها بوده است، عکس آن نیز صادق است.

پس به هر حال انسان باید راه درست را در پیش گیرد و البته بخواهد چنین راهی را برگزیند»^۲.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الشیرازی رحمته الله يلتقي بجمع كريم من سيدات مجمع القرآن الكريم في مدينة گلستان».

۲. همان، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الشیرازی يؤكد أن الإنسان على اختياره وأن ذلك يعتمد على إرادته».

جوان و توانایی تغییر یک شهر

«یک جوان امکان تغییر یک شهر را دارد. این کار تنها نیازمند عزم و همت و پشتکاری که یأس و دلسردی در آن راه نیابد، است. پیش از حدود پانصد سال کشور ایران سنی مذهب بود و شیعیان آن در نهایت سختی زندگی می کردند. اما جوانان شیعه در آن روزگار آستین همت بالا زدند و با جوانان اهل سنت به مناظره‌هایی پرداختند که سرانجام به استبصار آنان و پذیرفتن مذهب حق منجر شد. سپس آن جوانان هدایت‌یافته، خود گروه‌های دیگری از جوانان ایرانی را هدایت کردند و رفته رفته و با گذر چندین سال، شاهد ایرانی شیعی هستیم. این تحول قطعاً مدیون آن جوانان و مجاهدت‌هایشان در آن روزگار دشوار است»^۱.

۵۱

جوانان، صاحبان همت‌های بلند

«تصمیم بگیرید و تلاش کنید که صاحبان همت‌های عالی گردید و نهایت تلاش و توان و قدرت و هرچه را در اختیار دارید برای برخورداری کردن جوانان از فرهنگ والای اهل بیت (علیهم‌السلام) و فراهم آوردن فضای مساعد برای آنان به کار گیرید. برای این منظور ساده‌ترین کار آن است که جلسه‌های روزانه یا هفتگی برای آنها ایجاد کنید و در آن، اصول اسلام و آداب و احکام و اخلاق آن را به جوانان و نوجوانان یاد دهید. هریک از شما قادر است که ده‌ها و بلکه صدها میلیون جوان را پرورش دهد و آنها را با فرهنگ و تعالیم اهل بیت (علیهم‌السلام) آشنا کند؛ با همت والا قطعاً می‌توان به این هدف دست یافت. پس تلاش کنید که همت‌های والایی داشته باشید تا بعد از چهل سال یا پنجاه سال، از گذشته‌ی خود و آنچه عمر خود را در آن صرف کردید خوشنود باشید»^۲.

جوانان

۱. همان، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الشيرازي يلتقي وفدا من آذربايجان».

۲. همان، «السيد المرجع: كونوا أصحاب همم عالية في خدمة أهل البيت الأطهار (علیهم‌السلام)».

«شایسته است که مؤمنان، همگی دارای همت‌های بالایی باشند به نحوی که خستگی و سختی‌ها و مشکلات برای آنها بی‌معنی باشد. برای این منظور باید در راه رسیدن به کمال و ترقی در همه‌ی زمینه‌ها، بر تلاش خود بیفزایند»^۱.

برطرف ساختن نیازهای جوان شیعه

«امروز تلاش برای رفع و پاسخگویی به نیازهای شیعه، در هر مکانی به چیزهای زیادی نیازمند است. مهم‌ترین چیزی که جامعه‌ی شیعه در حال حاضر بدان نیاز دارد، حفظ جوانان و هدایت آنان به راه اهل بیت (علیهم‌السلام) است. چه‌بسا جوانی هدایت یابد و موجب هدایت یافتن شمار بسیاری از جوانان دیگر شود. یا برعکس، گمراهی یکی موجب گمراهی افراد دیگری شود و نیز بدانید که چه‌بسا یک سخن طیب یا یک عمل صالح سبب هدایت جوانان می‌گردد، پس عرصه‌ی خدمت کردن و خیر رسانیدن، بسیار گسترده و نامحدود است»^۲.

«از جمله کارهایی که یاد انسان را باقی و جاودانه می‌کند عبارت است از:

۱. خوش رفتاری با همه‌ی مردم؛
۲. برپایی امور خیریه‌ای که برای جامعه مفید و پرمنفعت باشد»^۳.

ضرورت مطالعه‌ی تاریخ برای جوانان

«جوانان، به تاریخ مراجعه کنید و آن را به دقت مطالعه کنید و به شنیده‌ها اکتفا نکنید، تا به خوبی حق را از باطل تشخیص دهید»^۴.

۱. همان، «السید المرجع يلتقي بنشطين في المجال الديني والاجتماعي من مدينة اصفهان».

۲. همان، أرشيف الأخبار، «أهم الأعمال اليوم سد احتياجات الشيعة كافة».

۳. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (علیه‌السلام)، الوصايا، «وصايا عامة».

۴. همان، «على أهل العلم أن يبينوا للناس من هو العالم الصالح ومن السوء».

۶. بانوان

با نظر به جایگاه حساس زن در ترسیم سیمای جامعه، و نقشی که چه بسا مهمتر از نقش مردان است؛ می‌توان به دلیل تکیه‌ی بسیار مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌طه، بر اهمیت نقش زن در روشنگری بشر و هدایت او پی برد. ایشان برای زنان، نمونه‌های والا و پاکی همچون ام‌اسود و ام‌وهب و همسر زهیربن قین را نام می‌برند و همواره زنان را به تعلیم و تعلّم و سخنرانی و نگارش و تأسیس مؤسسه‌ها و انجمن‌ها و مجامع و کانون‌های فرهنگی و اجتماعی و عام‌المنفعه فرا می‌خواند و از آنان انتظار دارد که حضوری سازنده و مؤثر و بنیادی در جامعه داشته باشند.

۵۳

از این رهگذر، مرجع عالیقدر تلاش و تأکید بسیاری در راه‌اندازی و اداره‌ی مؤسسات با محوریت زنان در سراسر جهان دارند، لذا در این زمینه می‌توان به ده‌ها حوزه‌ی علمیه و مؤسسات فرهنگی و خیریه و شماری مجله و نشریه‌ی در گوشه و کنار جهان اشاره کرد که توسط بانوان، راه‌اندازی و اداره می‌شوند.

ج.ب.ن

از کسی که سرشار از اندیشه‌ی قرآن و عترت طاهره است چنین رفتاری غریب نیست، در میان علمای اعلام نیز چنین رفتارهایی کم‌سابقه نبوده است. بر خلاف تصور رایجی که به غلط می‌پندارد میان دین و حقوق زن گونه‌ای از دشمنی هست و با این نگرش تصور عموم مردم درباره‌ی تعالیم دین آشفته می‌گردد. حال آنکه دین مبین اسلام آمده است که گناه‌ها و کینه‌های دوران جاهلیت را از میان بردارد و حافظ کرامت و شرافت بشر باشد و هرگز در آن افراط و تفریط به چشم نمی‌خورد و این برخلاف تبلیغات برخی رسانه‌های گمراه است که بر مبنای آرای برخی عالم‌نمایان کج‌فهم و بدکیش اداره می‌شود که با دین ما دشمنی دارند. در اسلام به آموزه‌هایی چون «کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیت» برمی‌خوریم. قطعاً زن در مسئولیت

بیدارسازی و اصلاح، همپای مرد است، همان‌گونه که حضرت فاطمه‌ی زهرا علیها السلام با جانبداری خود از مولای موحدان، حضرت علی علیه السلام و ایستادگی در برابر حاکمان جور، نمونه‌ی اعلای آن است. همچنین دختر گرامی ایشان حضرت زینب علیها السلام در حمل لوای برادرش، سیدالشهداء علیه السلام نمونه‌ی والای دیگری را برای زنان ترسیم کرد. اینچنین بود که سیر زن در رکاب رسالت تا به روزگار ما ادامه یافت.

اما گوشه‌ای از ارشادات مرجع عالیقدر به زنان:

«زن دنیایی از توانایی‌هاست، و اگر این توانایی‌ها را به کار گیرد، به تنهایی می‌تواند ملتی را هدایت کند»^۱.

ایشان در نصیحت‌هایش می‌فرماید:

«زن باید اوقات را تقسیم کند؛

الف) وقتی را برای بچه‌ها و تربیت آنها و اداره‌ی داخلی خانه؛

ب) فرصتی را برای تهذیب نفس با علم و آگاهی و فرهنگ دینی و دنیایی؛

ج) با حفظ کرامت و عفت خویش زمانی را برای کاری که درخور و مناسب اوست معین کند. البته اگر خود خواهان کار کردن و به آن احتیاج داشته باشد - . برای انجام این سه کار با هم، می‌توان از امکانات جدید روز بهره گرفت»^۲.

همچنین ایشان زن را به تأسیس مؤسسات فرا می‌خواند:

«این کار از باقیات الصالحات به‌شمار می‌آید. پس هریک از شما در احداث مؤسسات دینی و فرهنگی و اجتماعی تلاش کند. و سعی کنید با آموزش‌های خود - علاوه بر رفتار و کردارتان - دیگر زنان را بهره‌مند سازید. این کار می‌تواند با تألیف و

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: اکثر شباب عالمنا الإسلامی سیکونون من أتباع أهل البيت».

۲. المرأة في الفكر السید صادق الحسینی الشیرازی دامت ظلته، المرأة والعمل الإقتصادي، ص ۵۲.

صدور مجله‌ها - که از نمونه‌های کار مؤسساتی است - تحقق یابد»^۱.

«بدانید که گنجی در دست دارید و آن، اسلام است. پس اگر بتوانید این گنج‌های بزرگ را در میان کافران عرضه کنید و آنان راستیِ گفتارتان را دریابند، قطعاً پس از مدتی اسلام خواهند آورد»^۲.

«وظیفه‌ی زن است که در هدایت دیگران و نجات آن‌ها از انحراف و بدی، سازنده و مؤثر باشد، و به اخلاق نیکو آراسته گردد، و بر مشکلات صبر و سختی‌ها را تحمل کند. همچنین نباید در ایفای نقش خود تنها به فکر رفع مسئولیت باشد، بلکه باید نتیجه‌ای مؤثر و سازنده در پی داشته باشد»^۳.

«زن باید بداند که مسئولیت مهمی بر عهده دارد. برای ادای این وظیفه لازم است که با دین خدا آشنا گردد و دیگران را نیز با آن آشنا گرداند. برای رسیدن به این مقصود نباید تنها به نقل اکتفا کرد. باید با فصاحت و بیان زیبای مطالب و نیز برگزاری جلساتی برای رفع شبهه‌ها و اداری آنها به بهترین نحو؛ برای تحقق این امر مهم به بهترین وجه تلاش کرد. اگر در این میان، زنی یافتید که چیزی درباره‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) و فرهنگ والای آن‌ها نمی‌داند، در این صورت هریک از شما در قبال ایشان مسئول هستید. همچنین اگر زنی پیدا شود که از واجبات و وظایف شرعی خود آگاه نیست، راهنمایی او بر همه‌ی زن‌ها واجب است. حال اگر او را راهنمایی کردید ولی او انجام نداد، در این صورت، شما معذور هستید»^۴.

«در حال حاضر و در جهان امروز که انباشته از اندیشه‌های گمراه‌کننده و فاسد است و دشمنان اسلام امکانات پیشرفته و بسیاری را برای تبلیغات گمراه‌کننده و

۱. همان، المرأة ومجالس العزاء، ص ۱۰۳.

۲. همان، إغتنام الفرصة، ص ۸۵.

۳. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: المرأة راعية ومسؤولة».

۴. همان، «السید المرجع يستقبل ناشطات في مجال الديني من مدينة البصرة».

منحرف خود بر ضد مذهب اهل بیت (علیهم السلام) به کار گرفته اند؛ آموختن علوم اسلامی و یاد دادن آن به دیگران، از مهمترین امور است بلکه در رأس همه‌ی آن‌ها قرار دارد. به شما (زنان) سفارش می‌کنم که - در حد امکان - توان و تلاش خود را صرف آموختن علوم اسلامی و آموزش آن به دیگران کنید، حتی اگر به صورت برگزاری جلسه‌های روزانه و هفتگی باشد. و در این راه، همت خود را تنها در به دست آوردن مدارک علمی منحصر نسازید»^۱.

«درس آموختن شما، خانم‌های مکرمه‌ی فاضل در عصر حاضر، نه تنها واجب کفایی است، بلکه واجب عینی به شمار می‌آید».

«مسئولیتی که بر گردن هریک از شما، خانم‌های مؤمن قرار دارد آن است که به وظیفه‌ی خود در قبال دیگر خانم‌های جوان که از ولایت اهل بیت (علیهم السلام) و مساجد و به‌طور کلی از دین دور شده‌اند، عمل کنید؛ چراکه اگر دختری جوان از راه اهل-بیت (علیهم السلام) فاصله بگیرد طعمه‌ی خوبی برای گرگان اعتقادی و اخلاقی می‌شود. از این‌رو هنگامی که خواهران مؤمن به این وظیفه‌ی مقدس خود عمل می‌کنند مشمول سخن مولا امیرمؤمنان حضرت علی (علیه السلام) می‌شوند که فرمود: «اولئک منا واینها؛ آنان از ما و به سوی ما هستند»^۲.

«شایسته است که هر زن مسلمان در تعلیم و تعلّم علوم اهل بیت (علیهم السلام) توانمند گردد تا عنصر مؤثری در میان زنان و عامل مهمی در هدایت آنان و حتی آشنایان مرد خویش باشد.

تاریخ ما نام مردان بسیاری از یاران اهل بیت (علیهم السلام) را در خود گماشته که با نام بانوانی همراه است. این حقیقت گویای دستیابی زن به مراتب والا و تأثیرگذار در جامعه است

۱. همان، «السید المرجع: فی عالم الیوم... تعلّم علوم الإسلام وتعلیمها من أهم الأمور بل علی رأسها».

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (علیه السلام)، آرشیف الأخبار، «ثقافة مرجعية ۲».

که برای بسیاری دیگر، امری دشوار است. از این گروه زنان که تاریخ با غرور و افتخار از آنان نام می‌برد می‌توان به اُمّ اسود اشاره کرد. او علی‌رغم آنکه پدر و پدربزرگش از دین حق منحرف بودند، خود به آیین اهل بیت (علیهم‌السلام) ایمان آورد و برادرانش را نیز به این دین هدایت کرد. با تأمل در خاندان این زن و برادرزاده‌هایش، بسیاری از آنان را از یاوران ائمه‌ی طاهرین (علیهم‌السلام) می‌یابیم. تا بدان‌جا که برخی از علما درباره‌ی خاندان ایشان کتاب‌ها نوشتند و به تأثیر و پیشگامی این زن در هدایت این خاندان اشاره کرده‌اند. قطعاً رسیدن به این درجه برای زنان مؤمن مستلزم صرف همت بلندی برای فراگیری معارف اهل بیت (علیهم‌السلام) است که موفقیت حتمی آنان را در پی خواهد داشت. برای این منظور لازم است که همراه آموختن اصول دین و احکام اسلام، به کسب اخلاق و آداب فاضله نیز عنایت بورزند»^۱.

«ماه مبارک رمضان فرصت خوبی برای تأسیس انجمن‌هایی جهت ساختن جامعه‌ای سالم و پرورش نسل‌های پیشرو است. در این انجمن‌ها می‌توان خانم‌های مؤمن را با اندیشه‌ی اسلامی آشنا ساخت و اصول اسلامی و اعتقادی و اخلاق و آداب و احکام اسلامی و مهارت‌هایی همچون آیین سخنوری و نگارش را به آنان آموزش داد تا از دامن آنان امتی توانمند و پُر هنر سر برآورد و فروغ اسلام را در جهان بگستراند. تحقق چنین هدفی نیاز به همکاری همه‌ی زنان مؤمن و متقی دارد. این کار خشتی در بنای شکوهمند فرهنگ اسلامی است. قرآن کریم نیز به این مضمون اشاره کرده است: «أَقِمْوا الدِّینَ؛ دین را به پا دارید»^۲.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشیرازی يؤكد لجمع من نساء مدينة يزد: أهمية دور المرأة في تبليغ رسالات السماء وبناء المجتمع الصالح».

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم (علیه‌السلام)، أرشيف المناسبات، «وصايا رمضان لسماحة السيد المرجع (عجله)».

ایشان در سخنرانی مفصلی در میان جمعی از خانم‌های تحصیل کرده - که به سبب اهمیتش، در این مجال بیان می‌گردد - فرمود: «ارزش و عظمت یک زن هنگامی آشکار می‌گردد که به مثابه‌ی الگو و مشعل فروزانی برای هدایت دیگران شود... زن می‌تواند و شایستگی‌اش را نیز دارد که امر به معروف و نهی از منکر کند و دیگران را به کارهای خوب فراخواند، حتی در شرایط و امکانات سخت. پس در شرایط ساده و معمولی چنین کاری به سادگی از عهده‌ی او برمی‌آید، و هرکس که تصویری خلاف این داشته باشد، قطعاً اشتباه کرده است...»

حتماً لازم است که به تاریخ رجوع کنید تا نقش زن و تأثیر ارشادات و فعالیت‌هایش را در هدایت کسانی که در میان آنها می‌زیسته است بیابید. برای مثال می‌توان از زهیر بن قین و تأثیرگذاری همسرش بر او اشاره کرد. زهیر بن قین با وجود آنکه شخص سلیم و خوش طینتی است، اما به هر حال در عقیده و مذهب به عثمان گرایش داشت، تا آنجا که معتقد بود که عثمان مظلوم کشته شد و امیرمؤمنان امام علی علیه السلام نیز در کشته شدن او نقش داشته است. اگر چنین چیزی درباره‌ی زهیر صحت داشته باشد؛ شاید او ناصبی و دشمن امام علی علیه السلام نیز بوده است... در مسیری که می‌رفت ناچار شد در جایی اطراق کند که امام حسین علیه السلام آنجا منزل گزیده بود. از قضا امام حسین علیه السلام او را فراخواند. زهیر در رفتن به سوی امام تردید کرد. شاید دلیل تردیدش مراعات حال همسفرانش بود که لابد برخی از آنها ناصبی بوده‌اند و شاید همراهانش او را از رفتن به سوی امام باز می‌داشتند.

از این‌رو زهیر به فکر فرو رفت و جواب فرستاده‌ی امام حسین علیه السلام را نمی‌داد. در همین اثنا همسرش او را صدا زد و گفت: زهیر، فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله تو را می‌خواند و تو او را پاسخ نمی‌گویی؟! به سوی او برو، ببین از تو چه می‌خواهد.

آنچه در این داستان درخور تأمل است آنکه همسر زهیر نقش و مقام والای خود را

نشان داد و با از خودگذشتگی و نصیحت نیکویش توانست زهیر بن قین را عوض کند و او را از یاران باوفا و از خودگذشته‌ی مولا، سیدالشهدا علیه السلام قرار دهد، بلکه از یاران بلند مرتبه‌ای شد که فرمایش امام حسین علیه السلام درباره‌ی آن‌ها صادق است که فرمود: «یارانی باوفا تر از یاران خود نیافتم». این نمونه‌ی نخست...

اما نمونه‌ی دیگر، وهب و مادرش است که هر دو مسیحی بودند، و بنا به آنچه علامه‌ی مجلسی در کتاب شریف بحارالأنوار نقل کرده است، وهب و مادرش به دست امام حسین علیه السلام اسلام آوردند. و عاقبت، وهب جزو شهدای کربلا شد. ایشان به تشویق مادرش وارد عرصه‌ی نبرد با دشمنان مولا سیدالشهدا علیه السلام شد و شروع به جنگیدن کرد و پس از چندی به سوی مادرش برگشت و گفت آیا این مقدار راضی‌ات کرد؟ مادرش پاسخ داد: نه، از تو راضی نمی‌گردم تا هنگامی که در یاری امام حسین علیه السلام شهادت نصیب شود. آری، چنین حماسه‌ای را همت بزرگ و از خودگذشتگی زن مؤمنی همچون أم‌وهب آفرید.

زن در همه حال و با هر امکاناتی قادر است که فرزندان خود را نجات دهد و آنها را به رستگاری برساند، و این تنها منحصر به شرایط جنگی نیست، اما به هر حال چنین کاری نیازمند اراده‌ای محکم است که زن باید آن را در خود پیوراند... بی‌تردید چنین کاری با مشکلات زیادی همراه خواهد بود...

زُراه و حُمران و بُکیر، فرزندان اعین، جزو منحرفان از اهل بیت علیهم السلام و از ایشان بسیار دور بودند. آنها خواهری داشتند که پیرو اهل بیت علیهم السلام شد و به آنان ایمان آورد. این خواهر با وجود شرایط خفقان موجود که پس از شهادت امام حسین علیه السلام بر جامعه حاکم بود، با گفتگوهای دراز و مباحثات بسیار عاقبت توانست برادران خود را یکی پس از دیگری به مذهب حق که همان مذهب اهل بیت علیهم السلام است هدایت کند. این زن با تلاش‌ها و همت بلندش موجب شد که سه برادر و دودمان‌شان از راویان

احادیث مولا امام محمد باقر علیه السلام و امامان پس از ایشان شوند. گفتنی است که برادران او هزاران حدیث نقل کرده‌اند. تلاش این زن، در مقام خواهری موجب شد که برادرانش و فرزندان و دودمان آنها، همگی از یاران ائمه‌ی معصومین علیهم السلام تا زمان امام حسن عسکری علیه السلام و نیز تا زمان غیبت امام صاحب العصر والزمان علیه السلام شوند.

روشن است که باید عقاید صحیح و سالم را از معارف اهل بیت علیهم السلام که عدل قرآن هستند بر گرفت و آن‌ها را در کسانی که لباس اسلام بر تن کرده ولی رفتاری برخلاف اسلام و قواعد آن دارند نجویم. بدانید که با گرفتن عقاید سالمی که از معارف اهل بیت علیهم السلام سرچشمه می‌گیرد می‌توانید بر مردان خانواده‌ها و ارحام خود تأثیر بگذارید، البته پوشیده نیست که تأثیری که می‌توانید بر زن‌های فامیل بگذارید بیشتر از تأثیری است که بر مردان می‌گذارید.

موضوع دیگری که نباید فراموش کرد اخلاق نیکوست. هدایت دیگران با اخلاق خوب تأثیر بسیار بزرگتری دارد. این‌روش در هدایت‌کردن، بهتر دیگران را جذب می‌کند. اما اگر هدایت‌کردن دیگران با درستی و بدخلقی و تندى همراه باشد، همواره موجب فرار طرف مقابل و دیگران از شما خواهد شد.^{۱، ۲}

۱. همان، أرشیف الأخبار، «للمرأة الدور البالغ والمؤثر في الهداية والإصلاح».

۲. للمزيد من توجيهات سماحته في شأن المرأة، راجع كتاب المرأة والعائلة من إصدار مؤسسة الرسول الأكرم عليه السلام الثقافية.

۷. جهانی بودن شعائر و نقش استراتژیک آن

شاید از آشکارترین برنامه‌های مقام رفیع مرجعیت، حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامتله پس از طرح اطلاع‌رسانی جهانی، برنامه‌ای درباره‌ی جهانی کردن شعائر اهل بیت علیهم‌السلام است. این، خود فصل نوینی در فرهنگ اسلامی است که از لحاظ روانی تأثیر بسیاری دربر دارد؛ و درخور جانفشانی و تلاشی خستگی‌ناپذیر در برپاداشتن آن به جهت آشکار نمودن آموزه‌های اسلامی است؛ زیرا این امر بسان دژ و خط مقدم مذهب است که آن را از گزند دشمنانی که پیرامونش می‌گردند ایمن می‌دارد، و با قدرتی که در خود نهفته دارد مؤمنان را آگاهی بخشیده و جامعه اسلامی را متوجه دام‌های شیاطین می‌سازد، که هر آن، دامی نو برای انحراف اعتقادی و اخلاقی جوانان می‌بافند؛ اما با این همه جهد و کوشش، باز در برابر انوار هدایت برآمده از برنامه‌های شعائر دینی که جوامع مؤمنان را فراگرفته است در می‌مانند.^۱

دیدگاه‌های مرجع عالیقدر در این خصوص بسیار و از آفتاب نیم‌روزی آشکارترند، به این دلیل برخی لقب «احیاکننده‌ی شعائر حسینی» را بر ایشان نهاده‌اند. از آن روی، سخن را درباره‌ی این برنامه‌ی ایشان خلاصه می‌کنیم و به شرحی گذرا درباره‌ی برخی جوانب آن - که ممکن است از نظر برخی پوشیده باشد - اکتفا می‌کنیم.

شعائر، فرهنگی اصلاحگر و جهانی

مرجع عالیقدر در این باره می‌فرمایند:

«هنگامی که امنیت در عراق برقرار گردد - که ان شاء الله به یاری خدا محقق

۱. برای مطالعه‌ی بیشتر درباره‌ی ریشه‌های فقهی شعائر و نقش حیاتی آن در بیدارسازی جامعه، به کتاب فقه الشعائر الدینیة، النهج الإلهی لإبقاء الدین وإحياء الأمة، اثر آیت الله شیخ فاضل صفار مراجعه کنید.

می‌شود - شاهد روی آوردن میلیون‌ها و بلکه ده‌ها و صدها میلیون نفر از تمام جهان با مذاهب و ادیان مختلف، به سوی عراق خواهیم بود... این خیل جمعیت با چه توشه‌ای از این سفر برخوانند گشت؟ آیا تنها ادای زیارت کافی است؟ زیارت هدف نهایی نیست بلکه قسمتی از آن و یا مقدمه و راهی برای رسیدن به هدف اصلی است که همان بهره‌مندی از نور اهل بیت (علیهم‌السلام) است.

امام صادق (علیه‌السلام) در یکی از زیارت‌های خود در حالی که به قبر جدش امام حسین (علیه‌السلام) اشاره می‌کند خداوند را این‌گونه مورد خطاب قرار می‌دهد:

«وبذل مهجته فیک لیستنقذ عبادک من الضلالة والجهالة والعمی والشک والارتیاب؛ و جان خود را در راه تو فدا کرد تا بندگان را از گمراهی و جهل و کوردلی و شک و تردید برهاند».

کافران و بت‌پرستان همگی گمراه‌اند، پس روی سخن حضرت امام صادق (علیه‌السلام) چه کسانی هستند؟ آیا این سخن را برای هم‌کیشان خود گفته‌اند یا برای دیگران؟ این مسئولیت بر گردن تک‌تک افراد ملت عراق قرار دارد؛ اما هریک به قدر فهم و توانایی خود، و به میزان بهره‌ای که خداوند از هوش و فهم، و قدرت بیان و قلم و... در اختیار آنان قرار داده است.^۱

«بسیار ضروری است که از پیشرفت‌های دانش اطلاع‌رسانی و فن‌آوری‌های جدید آن بهره ببریم، زیرا به مدد این پیشرفت که در هر گوشه و هر زمانی منتشر گشته است گویا همه‌ی دنیا به شهری واحد تبدیل شده است. نیز لازم است که فرهنگ عاشورایی را به کمک زبان‌های زنده‌ی دنیا به عموم بشر - هر کجا که باشند و با هر اندیشه و مشربی که داشته باشند - معرفی کنیم».^۲

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «لا یرفع الظلامه عن العراق إلا العراقيون أنفسهم».

۲. عالمیة القضية الحسينية، موضوعان أساسیان، ص ۳۵.

«عاشورای حسینی هم فرهنگ است و هم تمدن و هم تاریخ، به همراه مجموعه‌ی بزرگی از ارزش‌ها.... هدف امام حسین علیه السلام از نهضت عاشورا نجات بندگان خدای متعال از هرگونه گمراهی و جهل و شک و ضعفِ بینش است»^۱.

شعائر، عامل جذب جوانان و حفظ آنان

آن بزرگوار تأکید بسیاری بر بهره‌گیری از جاذبه‌های باطنی شعائر، خاصه برای جوانان دارد، چه با ارتباط یافتن و باور داشتن ارزش‌هایی که در آن نهفته است، موجب می‌شود که از انحراف‌های اخلاقی و اعتقادی مصون بمانند:

«باید جوانان را به سوی هیئت‌های حسینی - که راه نجات یافتن از گمراهی است - به هر وسیله‌ی ممکن فرا بخوانیم، و در صورتی که دعوت ما را نپذیرفتند این کار را دوباره و سه‌باره ... انجام دهیم و هرگز در فراخواندن آنها ناامید نگردیم، تا به صفوف حسینی پیوندند»^۲.

«باید برای سوق جوانان به سوی هیئت‌ها و شعائر حسینی تلاش کنیم. این مسأله از اهمیت بسیاری برخوردار است، به‌خصوص در جهان امروز که وسایل ارتباط جمعی گمراه‌کننده به‌طور وسیعی در پی گمراه‌ساختن جوانان و کشاندن آنها به سوی خودشان هستند»^۳.

«در دنیای امروز، در بیشتر جاها صدها و هزاران حسینه و موكب هست. لازم است که آنها را تبدیل به مراکزی برای نشر عقائد اهل بیت علیهم السلام سازیم و جوانان را، چه

۱. سامانه‌ی اینترنتی دفتر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی در کربلا، آرشیف الأخبار، «بیان سماحة المرجع الديني آیت الله العظمی السید صادق الحسيني الشيرازي رحمته الله بمناسبة عاشوراء الإمام الحسين عليه السلام ۱۴۲۷ للهجرة».

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی الله علیه و آله، آرشیف الأخبار، «المجالس الحسينية».

۳. همان، المحاضرات، محاضرات عامة، «عاشوراء دروس وعبر».

پسر و چه دختر به آنجا برای آموختن عقاید صحیح جذب کنیم... هرچه اعتقادات جوانان محکم‌تر باشد، شبهه‌ها و تردیدها بر آنان کمتر تأثیر می‌گذارد. در واقع حسینه‌ها و دستجات حسینی با آموزش اعتقادات به جوانان همچون دژی در برابر انحراف آنان به‌شمار می‌آید»^۱.

مراسم دینی و پایداری ارزش‌ها

«ماه محرم به پایان رسید و این ماه صفر نیز در شرف تمام شدن است. لیکن تشیع و نیز عاشورا و اندیشه‌ی حسینی پایان نمی‌یابد. لذا شایسته است که پیروان اهل بیت (علیهم‌السلام) برای احیای تعالیم شیعه و اصول و فرهنگ آن، همواره با معرفی آن به جهانیان و نیز با برپایی مجالسی در زنده نگه‌داشتن ذکر اهل بیت (علیهم‌السلام) بکوشند»^۲.

تعدد دهه‌های مذهبی

افزون بر بزرگداشت شعائر دهه‌ی نخست از ماه محرم و تکرار آن در دهه‌های دیگر این ماه و نیز ماه صفر، مقام رفیع مرجعیت حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دام‌ظله) برای ریشه‌دوانیدن اعتقادات مذهبی شیعیان در جان‌ها و نفوسشان، پیشنهاد افزودن دهه‌های شعائری دیگری کرد. این دعوت‌ها به تصمیم و راه‌اندازی و گسترش مواردی چون دهه‌ی مهدویت، دهه‌ی فاطمیه و دهه‌ی غدیریه در سراسر جهان و فعالیت‌های نیک مشابه آن انجامید.

۱. همان، آرشیف الأخبار، «بعون مولانا الإمام المهدی سیفشل الأعداء ویخیبوا».

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: عالم الیوم بحاجة إلی سیرة النبی الأعظم (علیه‌السلام)».

۸. بازسازی فرهنگی و اجتماعی افغانستان

بلافاصله پس از برطرف شدن آثار اساسی جنگ و شکست نظام طالبان و گروه‌های تروریست وابسته به آنها در جنگ نیروهای ائتلاف جهانی و ائتلاف نیروهای شمال افغانستان در اواخر سال ۲۰۰۱م؛ مهاجران افغانی به تدریج اقدام به بازگشت به شهرهای خود کردند. مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله علیه این قوم محترم را دائماً مورد عنایت خاص خویش قرار داده اند و ارتباطی عمیق و منحصر به فرد میان ایشان و این قوم ستم‌دیده برقرار می باشد.

حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله علیه بر پذیرفتن مسئولیت سازندگی این سرزمین و برپایی اسلام و عدالت و گسترش صلح و فضیلت و تعالیم قرآنی و عقاید راستین در میان مردان و زنان و پسران و دختران این کشور، تاکید بسیار دارند و خواستار عهده‌دار شدن گوشه‌ای از مشکلات آنان توسط مؤمنان و خیران بودند.

در این راستا مؤسسه‌هایی برای یاری و بازسازی افغانستان و پروژه‌های حساس و مهم بسیاری را در عرصه‌های انسانی و مادی و فرهنگی و اجتماعی و اطلاع‌رسانی ایجاد کردند. یکی از این پروژه‌ها تأسیس شبکه‌های ماهواره‌ای و مؤسسات فرهنگی و رسانه‌ای با هدف آشنایی مردم افغانستان با فرهنگ قرآن و اهل بیت علیهم السلام بوده است. این کار در نوع خود منحصر به فرد است، به طوری که هیچ یک از مؤسسه‌های دینی به این کار نپرداخته‌اند.

هنگامی که زلزله‌ی هولناکی در سال ۲۰۰۵م برخی نواحی پاکستان و کشمیر را با شدتی بالغ بر شش الی هفت درجه‌ی ریشتر لرزاند که در صد سال گذشته بی سابقه بود و بین بیست الی سی هزار مجروح و چیزی در همین حدود آواره به جا گذاشت؛^۱

۱. سایت بی بی سی عربی، «۲۰ ألف في كارثة زلزال باكستان» بتاريخ ۱۰ اکتوبر ۲۰۰۵م.

گروهی از اعضای دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامنه در کابل، پایتخت افغانستان به سوی صدمه‌دیدگان شتافتند.^۱

با گذشت پنج سال از بازسازی افغانستان، نماینده‌ی مرجع عالیقدر در آنجا در گزارشی درباره‌ی اوضاع فرهنگی افغانستان بیان داشت که:

«هرچند افغانستان کشور فقیر و تهیدستی به‌نظر می‌آید، اما از حیث فرهنگی سرزمین بکری است که نیازمند فعالیت‌ها و برنامه‌های تبلیغاتی است». این نماینده پیش از ارائه‌ی گزارش خود، به برخی فعالیت‌هایش اشاره می‌کند، که برخی از آنها عبارت‌اند از:

- برگزاری جلسه‌های فرهنگی و دینی؛

- برپایی مجالس عزاداری ابا عبدالله الحسین علیه السلام برای زنان، و نیز تشکیل کانون‌های فرهنگی برای دبیرستان‌های دخترانه؛

- شرکت در جلسه‌های مصالحه و حل اختلافات و نیز جلسه‌های مسئولان برای بحث در مسائل مربوط به منطقه و پیشنهاد راهکارهای مناسب برای حل مشکلات اقتصادی و معیشتی شهروندان افغانی.

ایشان در پایان گزارش خود اشاره کرد که: «فرستادن این قبیل نمایندگان به شهرهای مختلف افغانستان به منظور تبلیغ و دعوت آنان، کاری شایسته و سنت نیکویی است، به‌ویژه در زمستان که به سبب سرمای شدید مدارس تعطیل می‌شود و فراغت مناسبی برای انجام دادن امور فرهنگی ایجاد می‌شود. از این‌رو بهره‌برداری از این فرصت گرانسنگ و به کارگیری مبلغین کارآمد می‌تواند بزرگترین نتیجه فرهنگی را برای کشور مظلوم و محروم افغانستان دربر داشته باشد».

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «أعضاء مكتب سماحة المرجع الديني السيد صادق الشیرازی في العاصمة الأفغانیة کابل: ما رأیناه مأساة کبيرة وما یمکن وصفها».

۹. پدیدآوردن نگاه جهانی و آینده‌نگرانه

یکی از برترین نتایج تعالی فرهنگی و از بلندترین مراتب تولید استعدادهای بالغ و کارآزموده، پرورش خرد همواره آینده‌نگر است که توانایی دیدن آینده‌ی دور و جهانی‌شدن با تمام توانایی‌ها و امکانات آن را داشته باشد. این، موضوعی است که مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله علیه همواره در تربیت مؤمنان بر آن اصرار دارد، چه خواص آنها و چه عوامی که در سراسر جهان از نسل حاضر و نسل‌های پیشین، از راهنمایی‌ها و ارشادات ایشان بهره‌برده‌اند، از رهگذر تشویق جوانان به فعالیت جدی که بتوانند به شخصیت‌های بزرگی در تاریخ تبدیل شوند، و در زمره‌ی کسانی قرار گیرند که یاد آن‌ها و خدمت‌هایی که به بشریت کرده‌اند، برای قرن‌ها در جهان به نیکی باقی بماند، و همت‌های خود را بلند گردانند و نگاه خود را اصلاح کنند و بر مهارت‌های خود بیفزایند و همواره سربلند بوده و از امکانات فرادست خویش به بهترین وجه بهره‌گیرند.

و اما اینک شمه‌ای از رهنمودهای پر بار ایشان در این خصوص:

«در انسان نیروی عظیمی نهفته است که می‌تواند همه‌ی جهان را دربر گیرد، در این خصوص آمده است که: "خلقت - ایها الإنسان - للبقاء لا للفناء؛ ای انسان برای بقا آفریده شده‌ای، نه برای فنا"^۱.

«هریک از شما جوانان اگر به نحو خوبی همه‌ی توانایی‌های خود را به کار گیرد، به تنهایی برای هدایت شهری کافی است»^۲.

۱. همان، «وفد من شباب بغداد يزورون سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشيرازي في بيته بمدينة قم المقدسة».

۲. همان، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشيرازي: لو جند الشاب الواحد طاقاته بالشكل المطلوب، فإنه يكفي لهداية مدينة بأكملها».

«دلیل اصلی که باعث شد حضرت آیت الله العظمی میرزا محمد تقی شیرازی قدس سره در روزگار خود در برابر نیروهای اشغالگر بایستد و نیروهای مردمی را در برابر آنان بسیج سازد، دوری کردنش از کارهای کوچک و بی ارزش بوده است»^۱.

تلاش برای پیوستن به جرگه بزرگان

«امام حسین علیه السلام یاران بسیاری داشت، ولی همه‌ی آنها شخصیت‌های بزرگی نشدند و فقط کسانی که با آن حضرت در کربلا باقی ماندند و در رکابش به شهادت رسیدند، انسان‌های بزرگی شدند. همچنین هنگامی که صاحب العصر والزمان، بقیة الله الأعظم علیه السلام ظهور می‌کند میلیون‌ها یاور خواهد داشت ولی از آن میان فقط سیصد و سیزده نفر یاوران خاص ایشان‌اند. سعی کنید شما نیز بتوانید چنین عظمتی را دریابید و در این راه، استوار بمانید و این مهم با سه شرط زیر فراهم می‌آید:

اول: اخلاص. در هر کاری و در هر زمینه‌ای که پا می‌گذارید، سعی کنید خدای متعال و اهل بیت علیهم السلام هدف و آرزوی شما باشد، چه در زندگی خانوادگی، و چه در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی و مانند آن.

دوم: فعالیت مداوم. تصمیم بگیرید همواره و در هر حال فعال باشید، و هرگز تنبلی و کسالت و خستگی را به خود راه ندهید.

سوم: اخلاق. سعی کنید با همه خوش اخلاق باشید»^۲.

به کارگیری همه‌ی فرصت‌ها و توانایی‌ها برای ماندگاری

«پدر شیخ صدوق، علی بن حسین بابویه یکی از یاران باوفای امام حسن

۱. القبسات، أهمية الأسلوب التربوي في تدارك الإنحراف قبل استفحاله؛ ص ۱۹۰.

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، أرشیف الأخبار، «سماحة المرجع الشیرازی فی حدیثه مع مسؤوله حقوق الإنسان من أندونسیا: أصحاب الإمام الحسین هم العظماء فاقتدوا بهم».

عسکری علیه السلام و وکیل ایشان و نیز بزرگ شیعیان ایران در عصر خویش بود... ایشان صاحب دو فرزند شد؛ یکی محمد که همان شیخ صدوق معروف است و دیگری حسین. با توجه به اینکه هردو در یکی از شهرهای شیعه مذهب، یعنی قم به دنیا آمدند، و هردو نیز در خانه‌ی مرجع شیعه‌ی آن روزگار پرورش یافتند، یکی شیخ صدوق شد که به گردآوری احادیث اهل بیت علیهم السلام و تألیف کتاب‌هایی - که امروزه پس از گذشت هزار سال هنوز مرجع مطالعات ماست - پرداخت. پس به حق در ثواب نمازی که ما می‌خوانیم شیخ صدوق شریک است؛ زیرا همانگونه که در حدیث شریف آمده است: «الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كِفَاعُهُ؛ کسی که به امر خیری راهنمایی کند مانند انجام دهنده‌ی آن است».

امروزه مزارِ شریف آن بزرگوار در ری است. اما برادر شیخ صدوق که شخصی عابد و زاهد و پرهیزگار بود و چیزی از خود به جای نگذاشت، بسیاری از اهل علم حتی نام او را نشنیده‌اند. آیا بهتر نبود که برادر شیخ صدوق هم مانند صدوق می‌شد؟^۱

تلاش برای آیندگان

«نسل حاضر نباید از هیچ خدمتی به نسل‌های آینده فروگذار کند، تا مشکلات و مسائل امروزی به نسل‌های دیگر منتقل نشود».^۲

ایشان همواره روحیه‌ی امیدواری توأم با دانش و تحلیل منطقی را از رویدادهای پیش‌آمده در میان مردم نشر می‌داد. رویدادهایی که چه‌بسا شعله‌های خروشان و سر به فلک کشیده‌ی آن، ذهن بیننده را مشوش کرده و او را گرفتار ناامیدی و بدبینی

۱. همان، «وسّعوا الأعمال الثقافية وعمّموها عالمياً».

۲. من عبق المرجعية، المجتمع الصالح، ص ۲۸۳.

می‌کند. از این رهگذر ایشان وعده‌های نویدبخش و حقیقی بسیاری داد. از جمله وعده‌ی از میان رفتن بسیاری از دیکتاتوری‌های جهان را تا سی سال آینده داد که تاکنون بسیاری از آنها تحقق یافته است. این درحالی است که دشمنان اهل بیت (علیهم‌السلام) تلاش‌های غیرانسانی برای خاموش ساختن نور اهل بیت (علیهم‌السلام) و ریختن خون شیعیان در شرق و غرب جهان دارند. ایشان تأکید بسیاری بر بهبود امور دارد:

«با نگاه به شرایط جهان امروز و گذشته‌ی تاریخ و حال و آینده‌ی آن، نظر من درباره‌ی آینده اینگونه است که بیشتر جوانان [جهان اسلام] در دو دهه‌ی آتی جزو پیروان اهل بیت (علیهم‌السلام) می‌گردند؛ و این امری است حتمی؛ زیرا در بیشتر جهان امروز، نسبتی از آزادی وجود دارد و اغلب مردم نیز فرهیخته‌اند. آزادی و فرهنگ سالم طبعاً نتایج مؤثری در پی خواهد داشت»^۱.

«عصری که امروزه در آن به‌سر می‌بریم، عصر زوال ظالمان در هر جای جهان است؛ آری، از میان رفتن ظلم‌کنندگان به شیعه. همچنین این عصر، روزگار پیروزی امیرمؤمنان، علی (علیه‌السلام) در همه‌ی جهان است. قرائن، گویای این حقیقت‌اند و از فعالیت‌های مختلف بوی خیر برمی‌آید و ان شاء الله در آینده‌ای نزدیک شاهد آن خواهید بود...»

آزادی، بی‌تردید در راه است و همه‌ی جهان را دربر می‌گیرد، ولی امر مهمی که درخور توجه است آنکه اهل باطل از همه‌ی امکانات و آزادی‌های موجود برای ایجاد شبهه‌ها و تشکیک در عقاید بهره می‌گیرند»^۲.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: أكثر شباب عالمنا الإسلامي سيكونون من أتباع أهل البيت (علیهم‌السلام)».

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، أرشیف الأخبار، «العصر الحالي هو عصر إنتصار الإمام أميرالمؤمنين وزوال الظالمين».

«از نظر بنده - و قطعاً نیز این چنین است که - پیروان مذهب اهل بیت (علیهم‌السلام) در بیشتر کشورها رو به افزایش‌اند. تا پایان این قرن، تشیع در اغلب کشورهای جهان منتشر می‌شود. پس بر شما و خاصه اهل علم لازم است که در نشر این آیین سهیم باشید تا از اجر و ثواب این کار چیزی هم نصیب شما شود. برای این منظور می‌توانید با احداث مدارس و حوزه‌های علمیه و پرورش مبلغان دینی در این امر مهم شرکت کنید»^۱.

«اغلب مردم فطرتشان پاک و سلیم است و عناد ندارند، ولی گرفتار ذهن‌شویی می‌شوند. پس اگر تلاش کنیم که حقیقت را به آنها بشناسانیم، قطعاً هدایت می‌یابند»^۲.

«بی‌هیچ شک و تردیدی، در منطقه تغییری در پیش خواهیم داشت و بی‌شک آزادی در راه است و این دوره از تاریخ - ان شاء الله - با گسترش آزادی در بسیاری از کشورها به سر خواهد آمد. اتفاقاتی که این اواخر در بسیاری از کشورهای اسلام رخ داد، اگر چند دهه‌ی پیش اتفاق می‌افتاد، بی‌آنکه مردم جهان با خبر شوند به‌طور کلی سرکوب می‌شد و خسارت‌های جانی بسیاری به‌بار می‌آورد. اما در زمان حال و به سبب آزادی و فضای بازِ اطلاع‌رسانی و نظارت سازمان‌های بین‌المللی، کم و بیش موجب شد که حاکمان دست از کشتار مردم بردارند.

هر انسان به‌طور معمولی دو بار خمیازه می‌کشد: یک بار پیش از خواب، که حالت خواب‌آلودگی و خستگی به او دست می‌دهد، و بار دیگر هنگامی که تازه از خواب بیدار می‌شود که حاکی از نشاط و شادابی است. حال و روز کسانی که از اهل بیت (علیهم‌السلام) دور و از مسیر آنها منحرف‌اند نیز اینگونه است. آنها اکنون از سر بی‌خوابی و خستگی خمیازه

۱. همان، «مذهب اهل البيت سیعم معظم الدول بالقرن الحالي».

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع خلال لقائه بالمرجع القمّي: أغلب الناس يتعرّضون إلى عمليات غسيل الدماغ لإبعادهم عن أهل البيت (علیهم‌السلام)».

می‌کشند، اما در مقابل آنها، پیروان اهل بیت (علیهم‌السلام) از روی نشاط و شادابی خمیازه می‌کشند. بی‌گمان قرن حاضر، قرن اهل بیت (علیهم‌السلام) خواهد بود»^۱.

با وجود هرآنچه در عراق پیش آمده و پیش خواهد آمد، از مصیبت‌ها و ویرانی‌ها و با خون‌های بسیاری که سرزمین بین‌النهرین را سیراب کرده است؛ مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (رحمته‌الله) همه‌ی این سختی‌ها را که به کشور عراق رو کرده است چیزی مانند حباب‌هایی که بر سطح آب جمع می‌شوند و به زودی از بین می‌رود می‌داند. در این میان، مردم عراق باید چشمان خود را از غبار این انفجارها پاک کنند و با وجود گرفتاری‌های موجود برای آینده‌ی روشن این سرزمین برنامه‌ریزی کرده و با برنامه‌های امروزی خود به آینده‌های دور توجه کنند، که مدنظر دشمنان نیز هست. در این باره آن بزرگوار می‌فرماید:

«این سختی‌ها و رنج‌ها و تلخی‌هایی که به سر عراق آمده است، چیزی مانند حباب-هایی است که بر سطح آب جمع می‌شود و ان شاء الله به زودی برطرف خواهد شد... و این به برکت امیرمؤمنان و اهل بیت (علیهم‌السلام) است و در آینده‌ای نزدیک خیر و رفاه و آرامش و سلامت و راحتی به عراق رو خواهد آورد... پس شایسته است که برادران و خواهران ما، همگی دست‌به‌دست هم دهند و هرکس به قدر توان خویش و در حیطه و مجال خود به انجام دادن دو کار همت ورزند:

اول: برطرف کردن حالات کشتار و جدایی‌طلبی و جنگ و درگیری و به‌هم‌ریختگی و اختلاف، که مولود دهه‌های سیاه پیشین است و این نیاز به اتحاد همه‌ی صنوف ملت دارد؛

دوم: گسترش فرهنگ اهل بیت (علیهم‌السلام) در میان همه‌ی افراد جامعه. کسانی که پیش از

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، آرشیف الأخبار، «الحریات ستعم البلاد الإسلامية، والقرن الحالي هو قرن أهل البيت».

این دهه‌های تیره زندگی کرده‌اند، - الحمد لله - با این فرهنگ آشنا هستند، اما جوانانی که در این سال‌های تیره به دنیا آمدند و در آنها بزرگ شدند، آنچنان که باید با این فرهنگ آشنا نیستند و نیازمند کسی هستند که آنان را یاری کرده و فرصت‌ها را غنیمت شمارد و این نیروهای ازهم‌پاشیده را گرد هم آورد و همت خود را برای آموزش فرهنگ والای اهل بیت (علیهم‌السلام) به این کشور آسیب‌دیده که سرزمین اهل بیت (علیهم‌السلام) است، به کار گیرد».

«روزی فرا خواهد رسید که ملت مؤمن عراق اسوه و پیشوای همه‌ی ملت‌های مسلمان و حتی ملت‌های غیرمسلمان جهان می‌گردد. اما این کار مستلزم همت کسانی است که خداوند آنها را توانمند ساخته است. از آن جمله بزرگان و شیوخ مؤمن عشایر هستند. لازم است که آنان نیز همانند پدران بزرگوار خود در جمع کردن جوانان، چه پسر و چه دختر تلاش کنند.

پدران بزرگوارتان شما را بر ولای اهل بیت (علیهم‌السلام) و بر اعتقادات و اخلاق آنان پرورش دادند. پس شما نیز امانتی را که در دست دارید ادا کنید... که همان تربیت شایسته‌ی اینان است. باز یادآوری می‌کنم که این کار نیازمند تلاش بزرگان برای راهنمایی دیگران است، حتی قشر تحصیل‌کرده، تا آنان نیز بر اثر تلاش و خدمت و از خودگذشتگی - تان، همانند شما در راه اهل بیت (علیهم‌السلام) جانفشانی کنند.

عشایر در همه‌ی کشورها، خاصه در کشورهای اسلامی و به ویژه در عراق آسیب‌دیده و ستم‌کشیده که پرورنده‌ی هزاران انسان شجاع و بی‌نظیر که برای اهل بیت (علیهم‌السلام) و شعائر آنها و به‌ویژه شعائر مقدس اباعبدالله الحسین (علیه‌السلام) جانفشانی و از خودگذشتگی می‌کنند، از اهمیت بسیاری برخوردار هستند. عشایر نیروی توانمند و بزرگی هستند که این نیرو در افراد آن، خاصه جوانان مؤمن و به‌خصوص شیوخ مؤمن آن نهفته است. پس اینان باید در سازندگی آینده‌ی روشن این کشور شرکت کنند. در

آینده همه‌ی مشکلات امروزی عراق، از قبیل انفجارها و ترورها برطرف خواهد شد، اما از آن‌سو مشکلات جدیدی سر بر می‌آورد؛ مشکلات اعتقادی و اخلاقی که از هم‌اکنون خود را نشان داده است.

برادران من، رؤسای عشائر با ایمان، دشمنانی در کمین شما هستند و قصد تباہ‌ساختن اعتقادات و اخلاق شما را دارند؛ عقیده و اخلاقی که امام حسین علیه السلام خون پاک خود را در راه آن فدا کرد. پس سعی کنید بر تلاش‌های خود در این‌باره بیفزایید و توجه بیشتری به این چنین امور حساس در عراق امروز بکنید. چراکه دشمنان عراق، چه دشمنانی که از لحاظ جغرافیایی به او نزدیک هستند و چه آنهایی که دورند، عاقبت از تحقق مقاصد خود به وسیله‌ی اموری چون انفجار و بمب‌گذاری ناامید می‌گردند و به زمینه‌های دیگری مانند فساد اعتقادی و اخلاقی رو می‌آورند.^۱

ایشان در دیدار با هیأتی از کشور بحرین در آستانه‌ی تیره‌ترین روزهای بحران بحرین فرمود: «علی‌رغم پیشامدها و سختی‌های موجود، افق‌های آینده را روشن می‌بینم. بدانید که هرچه بیشتر سختی‌ها را تحمل کنید پیشرفت‌ها و موفقیت‌های بیشتری کسب می‌کنید».^۲

از جمله فواید تحلیل‌های آینده‌نگر، آمادگی و برنامه‌ریزی و وفق دادن خود با دستاوردهای جدید جهان، و مهیا شدن برای سپری کردن مراحل آن با کمترین خسارت‌های ممکن است. مرجع عالیقدر حفظه الله، در این‌باره می‌فرماید:

«بدانید که بی‌تردید حکومت‌های دیکتاتور موجود از میان می‌رود، ولی پس از آنها مشکل بزرگتر و بدتری خواهد آمد، که همان فتنه‌هایی است که در دین و در اعتقادات

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، أرشیف الأخبار، «يجب مواجهة الإعلام المضلل بإعلام يهدي إلى الحق».

۲. همان، «من حقّ الأكثرية بالبحرين المطالبة بحقوقها».

و اخلاق مردم پدید خواهد آمد، پس لازم است که مؤمنان برای رودررو شدن با این فتنه‌ها چاره‌ای بیاندیشند... صدام بسیاری از مؤمنان را در عراق کشت، ولیکن توانایی کشتن ایمان را نداشت. اما شبهه‌ها ایمان را می‌کشند و آن را در دل‌ها سست می‌کنند. این، همان چیزی است که دشمنان ما آن را برای عصر حاضر و آینده در نظر گرفته‌اند. از این‌رو مردم با امواج فتنه‌ها و فسادهای اخلاقی و اعتقادی مواجه خواهند شد، به‌خصوص شبهه‌هایی که پیرامون دین و علیه آن، ترویج می‌شود.

بر همه‌ی مؤمنان، به‌خصوص متخصصان تبلیغات و اطلاع‌رسانی و اهل علم و فرهنگ لازم است که از همین ساعت، برای ایستادگی در برابر فتنه‌ها و شبهه‌های پیش‌رو که میلیاردها خرج آنها می‌شود، آستین همت خود را بالا بزنند.. و با بسیج علمی همگانی، به آنچه خیلی مهم و ضروری است، یعنی تربیت نسل‌ها و جوانان ما و تشویق آنان به آموختن درس‌های دینی بپردازند. به‌خصوص جوانان دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها، و نیز آشنایان و دوستان و همسایگان که از اهمیت بیشتری برخوردارند... از این‌رو بر همه واجب است که در این زمینه با نشاط و کار مستمر به فعالیت بپردازند و همه تلاش خود را به‌کار گیرند، و فعالیت خود را برای خدای متعال و اهل بیت (علیهم‌السلام) خالص گردانند و به اخلاق نیکو ملتزم گردند، گرچه ممکن است در این راه با سختی‌ها و مشکلات بسیاری مواجه شوند»^۱.

«علمایی که نام آنها جاودان باقی ماند، هرگز وقت خود را حتی به قدر دقیقه‌ای ضایع نمی‌کردند، و همواره به درس و علم مشغول بودند و همه‌ی عمر خود را به مطالعه و تألیف و بحث و درس گذراندند. و در زندگی خود از هر گناه کبیره و صغیره‌ای برحذر بودند. هریک از شما به انجام دادن این دو کار کوشش کند تا تاریخ

۱. همان، «الدکتوریات زائلة، وعلى المؤمنین أن یهتّبوا لمواجهة الفتن القادمة».

نام او را همانند علمای پیشین ماندگار سازد. راه رسیدن به این هدف همچنان باز است.

جهان در آینده‌ای نه چندان دور، از لحاظ ارتباطات مانند یک روستای کوچک می‌گردد. از این رو می‌بینید که اهل گمراهی و باطل مشغول آماده ساختن میلیون‌ها نفر برای تبلیغ عقاید باطل و گمراه‌کننده‌شان هستند. لذا جهان بیش از هر زمان دیگری نیازمند اندیشه‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) است. همچنین نیازمند میلیون‌ها نفر از امثال شماست که حامل فرهنگ و اندیشه‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) هستید. پس به این دو کار که پیش‌تر ذکر شد توجه کنید و کوشش کنید تا از پسِ مسئولیتی که برعهده دارید برآیید و حق آن را ادا کنید خداوند متعال توفیقاتش را شامل حالتان گرداند»^۱.

۱. همان، «ضرورة مواجهة الباطل ثقافياً وفكرياً».

فقیه دین

بخش دوم:
نقش سیاسی، جهادی و حقوقی

درآمد

نقش جهادگرانه‌ی ریشه‌دار و دیرینه‌ی خاندان بزرگوار شیرازی در دو قرن پیشین در برابر نیروهای استعمارگر و اشغالگر از سویی و عوامل گمراه‌کننده‌ی داخلی و خارجی از سوی دیگر - که قصد خدشه زدن به شریعت سید مرسلان و اهل بیت طاهرین ایشان را دارند - پوشیده نیست. مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله برگ‌های سبزی در این درخت مبارک داراست. درختی که ﴿تَوْتِي أُلُكُلَهَا كُل حِينَ يَأْذَنُ رَبُّهَا﴾^۱.

۷۹

۳

ایشان از نخستین سال‌های جوانی در برابر دشمنان امت و دین قد علم کرد. کمونیسم، قومی‌گری، بی‌خدایی، نظام بعث ستمگر عراق و دنباله‌های آن در خارج، پایمالی حقوق شیعیان جهان، افکار ویرانگر و فرقه‌های منحرف خارج از چهارچوب مسلمانان و داخل آن، همگی از مواردی است که ایشان در برابر آنها ایستاد و در این راه انواع از خودگذشتگی را از خود نشان داد و با آزارهای متفاوتی همچون ضرب و شتم و زندان و تهدید به اعدام و مصادره کردن اموال و تجسس و بستن مؤسسات ذی‌ربط و حبس کارمندان آن و موارد بسیاری از این دست روبرو شد. یکی از سیاستمداران خلیجی در اوان مرجعیت ایشان دیداری با او داشته است. ایشان بعدها به یکی از اشخاص مورد اعتماد خود گفته بود که: «ایشان را شخصی دارای اندیشه‌ای

۱. ابراهیم، آیه ۲۵.

به غایت پویا و منظم یافتیم. ایشان شیعیان را به سیاست و حضور در مجالس قانون‌گذاری و دولتی و کسب بالاترین مناصب حکومتی و سیاسی و اقتصادی فرا می‌خواند. کسانی را نیز که به منصبی دست یافته بودند، به منظور فراهم آوردن عدالت و آرامش و بلندمنشی و حفظ آن، مورد توجه قرار می‌داد. البته با حفظ مسائل اخلاقی و اصول اسلامی و دوری جستن از آلودگی‌هایی که احیاناً دنیای سیاست بدان دچار می‌شود».

ایشان «اَمَّ ظَلَّةٌ» برای یکی از نزدیکان خود نقل کرده است که بر اثر خواندن کتابی تا صبح به تأمل و گریه پرداخته است. این کتاب درباره‌ی تلاش‌های «هرتزل» برای تشکیل رژیم اسرائیل و علاقه‌ای که برای در دست گرفتن زمام امور جهان به دست صهیونیست‌ها داشت، است. حرص و جوشی که در این قضیه به سبب کم‌کاری‌های مسلمانان در ادای وظایفشان می‌خورد و کاری از دستش برنمی‌آید و از اینکه مسلمانان کم‌ترین تلاشی برای احیای حقوق مسلم خود انجام نمی‌دهند.

افزون بر اینها، دیدارهای ایشان با مسئولان سیاسی کشورهای مختلف هیچ‌گاه قطع نشده است و بیانات ایشان که همواره حاکی از وسعت اطلاعاتشان از دستاوردهای جدید بشر است نیز بر خوانندگان پوشیده نیست.

ایشان «اَمَّ ظَلَّةٌ» می‌فرماید: «سیاستی که حاوی علم و آزادی و مهرورزی است از اعمال عمیق دینی است»^۱.

همچنین ایشان می‌فرماید: «لازم است که سیاستمداران شیعه از مقام و منصب خود برای دفاع از شیعه استفاده کنند، و سیاستی درپیش گیرند که به موجب آن، شیعه در امن و امان و سلامتی به سر ببرد»^۲.

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم «صلی الله علیه و آله»، آرشیف الأخبار، «ثقافة مرجعية ۲».

۲. همان، «الشیعة قوة بالعالم فعلیهم إحقاق حقوقهم والدفاع عن أنفسهم».

ایشان یادآور می‌شود: «شایسته است که نیروی مؤمنان در هر گوشه از جهان را به سوی حل مشکلات مسلمانان در جای جای عالم مانند فلسطین و افغانستان و به‌ویژه مشکلات عراق هدایت کنیم»^۱.

ایشان همچنین می‌فرماید: «زمانی مشغول مطالعه مجله‌ای بودم که دیدم یکی از صفحاتش را به تأسیس رژیم اسرائیل اختصاص داده است. تصویر اولین نخست‌وزیر این کشور که داوید بن گورین نامیده می‌شد، توجه مرا به خود جلب کرد که در هنگام سخنرانی اش این تصویر از او گرفته شده و در بالای آن، تصویر هرتزل بود... کسی که ایده‌ی تشکیل رژیم اسرائیل از او بود و نخستین کسی بود که مردم را بدان فراخواند. هرتزل، یک جوان مقیم آلمان بود و از دارایی یا سواد بالا یا جایگاه اجتماعی خاصی برخوردار نبود، بلکه یک انسان کاملاً ساده و معمولی بود. اما وجه تمایز مهم او نسبت به دیگران، همت بالایش بود. با همین همت بالا صهیونیسم جهانی جدید را بنیان نهاد که تشکیل رژیم اسرائیل یکی از برنامه‌های آن بود... اینگونه همت و اراده‌ی بلند دستاوردهایی در پی دارد که صاحبان همت‌های ضعیف در تحقق نتایج آن، ناکامند... یک جوان بد به سبب همت بلند خود می‌تواند یک هرتزل دیگر شود، همانگونه که جوان شایسته نیز با همت والای خود می‌تواند ابوذر جدیدی شود»^۲.

ایشان جوانان را به مطالعه در مورد حکومت‌های پیامبر اکرم و امیرمؤمنان علیهما السلام و به انقلاب ۱۹۲۰ (ثورة العشرين) و جنبش تنباکو سفارش می‌کند. ایشان همواره به بلندهمتی و تلاش پیگیر و کار جدی گاندی اشاره می‌کند که در زمان خود میلیون‌ها نفر را در هند از یوغ ستمگرترین و بزرگترین امپراتوری جهان رهانید:

«هریک از شما بی‌شک نام گاندی و کارهای بزرگی را که برای کشور و ملت خود

۱. من عقب المرجعية، العراق، ص ۳۴۵.

۲. همان، «الإدارة المؤمنة تصنع الحياة».

انجام داده شنیده‌اید. هریک از شما در توان و استطاعتش است که همانند گاندی شود، با این تفاوت که گاندی مسلمان نبود و توانست شهرهای هند را با ادیان و زبان‌ها و مبانی متفاوتشان از بند استعمار پیر انگلستان نجات دهد و آنها را آقا و سرور خود کرد، حال آنکه شما مسلمان هستید و اسلام برای آزادسازی ملت‌ها و گسترش خیر و خوشبختی برای همه‌ی جهانیان آمده است. اگر ما ندای اسلام و عدالت آن را به گوش جهانیان نرسانیم، اگر خداوند ما را بازخواست کند و ما را با گاندی غیرمسلمان در خدماتی که به وطن خود کرده است مقایسه کند، چه پاسخی خواهیم داشت؟! چراکه ما چنین خدمتی در قبال اسلام و سعادت بشر انجام نداده‌ایم. پس لازم است در انجام دادن این کار و تحقق یافتن آن، کوتاهی نکنیم»^۱.

بنا به روایت تاریخ، ایشان رحمته‌الله در آغاز دهه‌ی شصت میلادی (۱۳۸۰ هـ.ق) در برابر برنامه‌های استعمارگرانه در عراق که با شعار «اصلاحات زراعی» قصد نابود کردن این کشور و هدر دادن ثروت‌های آن را داشته‌اند؛ ایستادگی کرده‌اند. ناگفته نماند که عراق کشور پر خیر و حاصل‌خیزی است. از این‌رو ایشان در برابر این دسیسه‌ای که برای کشورهای اسلامی چیده شده بود ایستادگی کرد. و با تشویق‌ها و کمک‌های برادر راحلش، آیت الله العظمی سید محمد حسینی شیرازی رحمته‌الله کتابی با عنوان «الإصلاح الزراعي في الاسلام» نوشت. این کتاب به سان جنگی فرهنگی علیه استعمار و عمال طاغوت او بوده است، از طرفی برنامه‌های استعمارگرایان شرایط حساسی را پشت سر می‌گذاشت. هنگامی که استعمارگران متوجه خطر این کتاب شدند، از سوی دست‌نشانده‌گان آنان دستور جمع‌آوری و سوزاندن این کتاب رسید... و چاپخانه‌ای که این کتاب در آن چاپ شد تعطیل گشت و صاحب آن را زندانی کردند

۱. مجله‌ی المرشد، فی رحاب المرجع الشیرازی رحمته‌الله؛ حوار مع سماحة العلامة الشيخ حسين الفدائي، ص ۱۹۶.

و جریمه‌ی مالی سنگینی از او گرفتند.

همچنین ایشان در دهه‌های شصت و هفتاد میلادی در برابر تبلیغات گسترده‌ی کمونیست‌ها ایستاد و با تألیف کتاب‌ها و ایراد سخنرانی‌های متعدد و آگاهی‌بخش خود مانع پیشبرد اهداف آنها شد.^۱ ایشان برای این منظور کتاب «السیاسة من واقع الإسلام»^۲ را در دهه‌ی شصت میلادی (۱۳۸۶ ه.ق) نوشت. یکی از اهداف ایشان از نگارش این کتاب رد نظریه‌ی سکولاریسم بود. این نظریه دم از دوری دین از سیاست، و زندگی اجتماعی، به معنایی که در جهان عرب و اسلام آن روزگار باب شده بود می‌زد. این کتاب شامل مبانی نظری و تطبیقی سیاست اسلامی با محوریت «اخلاق و آزادی» می‌باشد، نه بر اساس منطق «هدف وسیله را معین می‌کند» یا «پراگماتیسم» کورکورانه که سنگ بنای سیاست عصر امروز است.

۸۳

همچنین در آن فاصله‌ی زمانی کتاب‌های «الطریق إلى البنک الإسلامی، تمهیدات فی الإقتصاد الإسلامی، الربا المشکلة الإقتصادية القائمة، و الموجز فی المنطق»^۳ و بسیاری کتاب‌های ارزشمند دیگر را به رشته‌ی تحریر درآورد. ایشان همچنین فعالیت‌های آشکاری در رویارویی با حزب بعث عراق داشته است، به حدی که تبعید گشت و حکم اعدام او نیز صادر شد. پس به سوریه و سپس به لبنان رفت و از آن‌جا به کویت و سپس به ایران مهاجرت کرد، تا همچنان بتواند به وظایف جهادگرایانه و آگاهی‌بخش خود در قبال دین و مردم و انسانیت عمل کند.^۴

۳/۳

۱. ر.ک به: رجال الحسین (علیه السلام)، ص ۹ و ۱۰.

۲. اسلام و سیاست (ترجمه فارسی).

۳. راهی به سوی بانک اسلامی، مقدمات اقتصاد اسلامی، ربا مشکل اقتصادی روز، مختصری در منطق.

۴. داستان ترک عراق را آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی اعلی الله مقامه با تفصیل در کتاب کیف ولماذا أخرجنا من العراق؟، در ص ۱۴ الی ۱۹ بیان فرموده اند. برای مطالعه‌ی بیشتر می‌توانید به کتاب مذکور مراجعه کنید.

۱. حقوق شیعه

در تعامل با دستاوردهای جدید جهان و بهره‌گیری از پیشرفت‌های مثبت آن و تلاش برای پایان دادن به روزگار کشتار شیعه و ستم‌هایی که در طول تاریخ متحمل شده است، مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، دعوت‌ها و اصرار بسیاری در تأسیس سازمان‌های حقوقی جهانی، به ویژه در مراکز دولتی برای حفظ حقوق شیعه و دفاع از آن داشت؛ چراکه امروزه واژگان حقوق، وارد زبان عصر حاضر شده است. حاصل این تلاش‌ها به تأسیس سازمان شیعه رایتس واچ در واشنگتن، پایتخت آمریکا و مرکز آدم برای دفاع از حقوق و آزادی‌ها و موارد دیگری انجامید که مکمل فعالیت‌های مؤسسه جهانی آیت الله العظمی شیرازی و تشکل بین المللی مسلمان آزاد برای مبارزه با خشونت است.

سخنگوی شیعه رایتس واچ در گزارشی درباره‌ی اوضاع شیعه در جهان بیان داشت که: «در اتاق‌های سازمان ملل متحد تلاش‌های چشمگیری در شناساندن اوضاع شیعیان خاورمیانه شده است.

در گزارش تصویری، نماینده سازمان جزئیات برنامه‌های علمی و حقوقی را که برای دفاع از حقوق پایمال شده‌ی شیعیان به‌طور کلی، به‌ویژه در کشورهای پاکستان، افغانستان، مصر، سوریه، عراق و بحرین و توافقی‌های به عمل آمده در این‌باره، میان کشورهای اروپا و آمریکا تنظیم شده بود؛ تحویل داد... همچنین تأکید کرد که این سازمان بنا به فرمایش مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، مستقل عمل کرده و در مسائل سیاسی مداخله نمی‌کند، به‌ویژه در این جنبش اخیر که بهار عربی نامیده شده است، بلکه اهتمام این سازمان مصروف تلاش‌های انسانی و حقوقی برای دفاع از شیعیان می‌شود. برای این منظور، همه‌ی تلاش خود را برای یافتن راهکارهای مناسب، به صورت گزارشی رسمی در اختیار

دست‌اندرکاران این امر قرار داده است. روی هم رفته این سازمان تلاش‌های زیادی کرده و سهم عمده‌ای در برقراری صلح در این کشورها داشته است».

در حاشیه‌ی این گزارش یکی از مدیران شیعه رایتس واچ، تشکیلات و سازمان‌های ضدشیعه را به آشتی با شیعیان فراخواند و از آنان خواست که: «آنچه در توان دارید را برای از میان بردن بحران به وجود آمده در میان شیعیان و سنیان به کار گیرید، و به جای آنکه میلیاردها خرج مبارزه با شیعیان و قانونمند جلوه دادن ظلم و استبداد کنید و به بهانه‌های واهی جوانان را به زندان بکشید، این مبالغ را صرف ایجاد صلح با شیعه کنید. کشورهایی که با شرکت‌های بیگانه قرارداد می‌بندند و میلیاردها دلار برای زیبا جلوه دادن چهره‌ی خود در غرب صرف می‌کنند، و بخش اندکی از این اموال را خرج ملت خود و ایجاد صلح میان آنان نمی‌کنند - با توجه به اینکه این اموال از آن ملت است - لازم است که قدری به خود آیند و دریابند که اینان فرزندان و پاره‌های دل ایشان هستند. پس شایسته است که این قبیل کارها را ترک کرده و تلاش خود را صرف برقراری مساوات و برادری به شکلی واقعی کنند»^۱.

نیز ایشان یادآور می‌شود که: «به نظر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌طه امروزه یکی از مهمترین وظایف، بر ملا ساختن دسیسه‌های دشمنان و تکفیری‌ها و کسانی که بنای دشمنی با پیامبر اکرم و خاندان طاهر ایشان علیهم‌السلام را نهاده‌اند و حمایت از شیعه و تشیع و دفاع از آن است... با تأکید بر اینکه این کار از مهمترین و ضروری‌ترین امور است»^۲.

ایشان همچنین تأکید می‌کند: «شیعیان در هر جا و هر موقعیتی که هستند لازم است

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، آرشیف الأخبار، «المرجعية الشيرازية تبذل جهودها لاستقرار المنطقة وتؤيد إحقاق الحقوق وتطبيق المساواة».

۲. همان، «أوجب المسؤوليات اليوم حماية التشيع والدفاع عنه».

برای احقاق حقوق شیعیان مظلوم در هر نقطه از جهان تلاش کرده و از آنها دفاع کنند». «دیروز با فرمان مستقیم عبید الله بن زیاد، کسی که به نام اسلام بر مردم حکومت می کرد، مسلم بن عقیل را کشتند و پیکر طاهرش را در خیابان ها و کوچه های کوفه بر زمین کشیدند. اما امروزه شاهد حاکمی هستیم که باز به نام اسلام چنین کاری را انجام می دهد اما از پشت پرده، تا بتواند به مقاصد شوم خود برسد. بسیار تأسفبار است که امروزه نیز نظاره گر گروه های خاصی هستیم که دست به کشتار شیعه و تکه تکه کردن آنها می زنند و پیکرهای آنان را در خیابان ها بر زمین می کشند و به نام اسلام و با شعارهای «الله اکبر» آنها را سر می برند.

واقعاً چه کسی در جهان مسئول مقابله با کسانی است که به ناحق و از روی ستم خون شیعیان را بر زمین می ریزند؟ آیا این مسئولیت متوجه همه ی شیعیان نیست؟ امروزه شیعیان - الحمد لله - از سطح خوبی از قدرت و دانش و ثروت و امکانات گوناگون و حتی از جمعیت بالا برخوردارند... بنابراین، بر همه ی شیعیان، به خصوص کسانی که در کشورهای آزاد به سر می برند، لازم است که از آزادی هایی که در اختیار دارند به بهترین وجه استفاده کنند... همچنین سیاستمداران شیعه نیز لازم است از مقام و منصب خود برای دفاع از شیعه بهره گیرند و سیاستی درپیش بگیرند که موجب امنیت و آرامش و سلامتی شیعه گردد»^۱.

از جمله وقایعی که جهان تشیع را آزرده است و در این مجال، از سوی مرجع عالیقدر تلاش هایی شده است، می توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) واقعه ی سامرا

بلافاصله پس از رسیدن خبر انفجار مرگبار مرقد امامین عسکریین علیهما السلام در شهر

۱. همان، «الشیعة قوة بالعالم فعلیهم إحقاق حقوقهم والدفاع عن أنفسهم».

سامرا در صبح روز چهارشنبه، بیست و سوم محرم سال ۱۴۲۷ هـ.ق، مرجعیت بزرگوار و مؤسسه‌های تابعه‌اش این عمل ناشایست را محکوم کردند و از همان روزهای نخست در بزرگداشت این رویداد مهم و بازسازی این مراقد شریف شرکت جستند و برای جلوگیری از تکرار چنین حرمت‌شکنی‌هایی تدابیری هوشمندانه اندیشیدند. نیز مرجع عالیقدر با جمعی از علمای بزرگ قم، برای تبادل نظر و یافتن راهکارهایی برای حل این مشکل دردناک و پیشگیری از تکرار موارد مشابه آن در آینده دیدار کردند، که عبارت‌اند از:

۱. حضرت آیت الله العظمی شیخ حسین وحید خراسانی دام‌ظله؛
 ۲. حضرت آیت الله العظمی سید محمد صادق حسینی روحانی دام‌ظله؛
 ۳. حضرت آیت الله العظمی شیخ جواد تبریزی دام‌ظله؛
 ۴. حضرت آیت الله العظمی شیخ لطف الله صافی گلپایگانی دام‌ظله؛
 ۵. حضرت آیت الله العظمی سید محمد شاهرودی دام‌ظله؛
 ۶. حضرت آیت الله العظمی سید محمد تقی طباطبائی قمی دام‌ظله.^۱
- دفتر حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله در قم بیانیه‌ای از جانب ایشان در این خصوص صادر فرمود که برخی از بندهای آن عبارت‌اند از:
۱. قدرت‌های شرور در پی آنند که از این جرم برای برافروختن شعله‌ی جنگ‌های طائفه‌ای و داخلی که مقدمه‌ای برای تجزیه‌ی عراق است استفاده کنند. از این‌رو بر همگان لازم است که بیدار و آگاه باشند و به ارشادات مراجع دین گوش فرادهند و طبق ضوابط شرعی عمل کنند و به مساجد مذاهب دیگر تعدی نکنند.
 ۲. کشورهای اسلامی در محکوم کردن تروریسم و ریشه‌کن کردن آن و خشکاندن

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «إثر الاعتداء الغاشم على الروضة العسكرية سماحة المرجع السيد الشیرازی یجتمع بمراجع قم المقدسة».

ریشه‌هایش بکوشند و هرگز آن را به عنوان وسیله‌ای برای دستیابی به مقاصد سیاسی خود به کار نگیرند.

۳. عزای عمومی و تعطیل کردن بازارها و شرکت کردن در راهپیمایی‌های مسالمت‌آمیز و پیام فرستادن به نقاط مختلف جهان اسلام و ادیان دیگر و نیز دولت‌ها برای محکوم کردن این جرم بزرگ.

۴. درخواست از مسئولان برای رویارویی قاطعانه با تروریست‌ها، و کوتاهی نکردن در مجازات آنها تا برایشان روشن شود که در برابر این قبیل جنایات برخوردی سیاسی نمی‌شود تا از این رهگذر از دست زدن به اینگونه جرایم خودداری کنند.

۵. سرعت بخشیدن به بازسازی حرم مطهر، به بهترین صورت ممکن و بررسی عوامل ضعف امنیتی آن و اجرای قانون کلی عتبات مقدسه^۱.

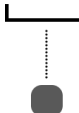
از جمله مهمترین گام‌های مرجعیت بزرگوار که نقش مؤثری در جریان سامرا داشت عبارت‌اند از:

ایستادگی در برابر بی‌توجهی نسبت به بازسازی مرقدهای شریف سامرا

ایشان از رهگذر ارتباط با مقام‌های عالی‌رتبه‌ی دولتی و با یاری شبکه‌های ماهواره‌ای و رسانه‌ها و مطبوعات و منابر و نیز راهپیمایی در کشورهای اسلامی و غربی، برپایی مداوم مجالس عزاداری، چاپ جزوات و پوستر؛ و به وسیله‌ی اطلاع-رسانی پی‌درپی برای نشان‌دادن اینکه هیچ اقدام عملی‌ای برای بازسازی حرمین شریفین صورت نگرفته، برخلاف آنچه حکومت در پیام‌های خود به مراجع دینی و تشکل‌های سیاسی اعلام کرده است - زیرا بر مبنای اولین بازدید گسترده که توسط

۱. همان، «مکتب سماحة المرجع السيد الشيرازي دام‌ظله، يستنكر الإعتداء الغاشم علی مرقد الإمامین العسکرین علیهما السلام ویدعوا إلى التزام الحداد العام ويطالب الجهات المسؤولة بالتصدي الحازم للإرهابیین».

مرکز روابط عمومی دفتر آیت الله العظمی شیرازی در کربلا از حرمین شریفین انجام شد متوجه گستره خرابی و بزرگی مصیبت شدند - این خبر را به شکل گسترده در جهان منتشر نمودند که همگان مخصوصاً مؤمنین را بسیار ناراحت و مبهوت کرد و در پی آن بازدیدهای گسترده و سریع هیأت‌هایی از شخصیت‌های بزرگ از قبیل دفاتر مراجع و سیاسیون برای بازسازی این حرم‌ها به شکل مؤثر انجام شد.

از این قبیل تلاش‌ها می‌توان به درخواست مؤسسه جهانی الإمام الشیرازی از نخست‌وزیر عراق نام برد. در این درخواست، تقاضای سرعت بخشیدن در بازسازی حرمین شریف و حمایت نظامی دو چندان از آن و نیز به‌کار گرفتن گروهی برای تحقیق در قضایای پیرامون این فاجعه‌ی اسفبار و شفاف‌سازی در اطلاع‌رسانی به مردم شده است، که در این زمینه آمده است:

۸۹

«مسلمانان به‌ویژه عراقی‌ها باید از نتایج تحقیقات وعده داده شده اطلاع یابند، ولیکن جای بسی تأسف است که تاکنون چیزی در این‌باره نشنیده‌اند و حتی پنداشته‌اند که این جنایت و آثار آن با گذر زمان به دست فراموشی سپرده شده است. این مشکل بدان‌جا رسیده است که هیچ‌کس خاصه مسئولان عراقی صحبتی درباره‌ی آن نمی‌کنند.

اهمیت پرداختن به موضوع سامرا را به یک‌یک مسئولان یادآوری می‌کنیم و امیدواریم که گروهی را که پیش‌تر برای این منظور تشکیل شده بود، دوباره احیا و راه‌اندازی کنید، و چه بهتر اگر گروهی دیگر را با کارآیی و دوراندیشی و شجاعتی افزون‌تر برای این امر فراهم آورید و ملت عراق را از نتایج اقدامات اثربخش خود آگاه کنید. در غیر این‌صورت، سامرا به بقیعی دیگر تبدیل می‌گردد؛ زیرا اگر تکفیری‌ها پیگیری و اهتمامی در این‌باره احساس نکنند، با جرأت بیشتری به جنایات خود ادامه خواهند داد.

نیز مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله «جنبش

مهبجر» و این قبیل اعتراض‌ها و راهپیمایی‌ها و اعتصاب‌هایی که گروه انجمن اعتصابگران سامرا - آمریکا (و اروپا) برای حمایت از اهل بیت (علیهم‌السلام) راه انداخته‌اند با این انگیزه که این چنین کارها بخشی از تولی اولیای خدا و تبری جستن از دشمنان آنهاست را تبریک می‌گویند و آن را خوش یمن می‌دانند... چرا که در این راستا انجمن اعتصابگران سامرا - آمریکا توانستند موافقت قانونی برای اعتصاب جهانی سامرا را کسب کنند»^۱.

به منظور افزایش مشارکت‌های مردم در کمک کردن به این امر، مرجع عالیقدر بر ضرورت حرکت کردن و دوچندان کردن تلاش‌ها در احیای ذکر این دو امام همام (امامین عسکریین (علیهم‌السلام)) تأکید بسیار کردند و فرمودند:

«شایسته است مؤمنانی که در هر گوشه‌ای از این جهان به‌سر می‌برند، در هر عرصه‌ای در احیای شعائر خداوند و شعائر اسلام و بزرگداشت روز شهادت امام یازدهم (حضرت حسن بن علی عسکری (علیهم‌السلام))، در هشتمین روز از ماه ربیع الأول) با برگزاری مجالس و ذکر علوم و فضایل و مصائب اهل بیت (علیهم‌السلام) از طریق ایستگاه‌های فضایی مختلف و رسانه‌ها و اینترنت و روزنامه‌ها و امثال آن، بسیار بکوشند»^۲.

پس از گذشت یک‌سال از انفجار حرم، دفتر ایشان در قم بیانیه‌ی مجددی صادر کرد که در آن دولت عراق را مورد خطاب قرار داده و او را به انجام دادن اقدامات مقتضی در خصوص قضیه سامرا فراخواند. از سوی دیگر علما را نیز به سفارش کردن مردم، هریک را به فراخور امکانش، برای اعمال فشار در این راستا فراخوانده بیان داشت:

۱. سامانه‌ی مرکز پژوهشی الإمام الشیرازی در واشنگتن، «المرجع الشیرازی یبارک إنتفاضة المهجر».
 ۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الشیرازی (رحمته‌الله) يؤكد: ينبغي للمؤمنين كافة إحياء ذكرى استشهاد الإمام العسكري (عليه السلام) بشكل أوسع وأشمل من قبل».

«لازم است که حکومت عراق، سامرای مشرفه و راه‌هایی را که به آن منتهی می‌شود از آسیب تروریست‌ها پاک سازد و بودجه‌ی کافی برای بازسازی این مشاهد مشرفه تخصیص دهد.

همچنین مجلس نمایندگان لازم است که دستوری برای دولت صادر کند که فوراً به بازسازی این حرم مطهر اقدام کند. نیز اهل علم گرامی لازم است که به وظیفه‌ی خود در راهنمایی مردم به انجام دادن واجبات دینی خود در قبال اهل بیت طاهرین (علیهم‌السلام) عمل کنند و بر مسئولان نیز برای تسریع در بازسازی حرم مطهر فشار آورند.

صاحبان رسانه‌ها نیز لازم است که مظلومیت اهل بیت (علیهم‌السلام) را آشکار کنند و نظر همگان را برای دفاع از ایشان جلب کنند. دیگران نیز هریک به فراخور توانایی‌ها و امکانات خود به یاری اهل بیت (علیهم‌السلام) بشتابند؛ شخص فرهنگی، با فرهنگ خود، هنرمند با هنرش، نویسنده با قلمش، سخنران با زبانش، ثروتمند با مالش، و وسایل ارتباط جمعی با اطلاع‌رسانی‌شان، سیاستمدار با ارتباطاتش، مسئول با منصبش، حقوقدان با سازمان دفاع از حقوق بشر و حمایت از آزادی‌های اعتقادی، معمار از رهگذر مؤسسات حفظ آثار باستانی، و عموم مردم با راهپیمایی‌ها و تحصن‌ها و ارسال پیام و مانند آن.

پس همگان برای بازسازی مرقد امامان عسکری (علیهم‌السلام) و مرقد‌های ائمه‌ی بقیع (علیهم‌السلام) به پا خیزید. همچنین اقامه‌ی مجالس عزاداری و فراخوان‌ها و سمینارها در این خصوص سودمند است.

فشار آوردن به حکومت‌های دیگر و سازمان‌های بین‌المللی همچون سازمان ملل متحد و یونسکو نیز لازم است تا در این راستا حرکتی بکنند؛ چراکه هیچ حقی پایمال نشود.

اقلیت‌های مذهبی نیز باید بر اساس حکمتی که خداوند آنان را بدان سفارش کرده

است رفتار کنند و قربانی سیاست‌های برخی کسان که به جز صندلی خود به چیز دیگری نمی‌اندیشند نگردند؛ چراکه هر آن ممکن است در آتشی که این سیاستمداران برافروخته‌اند گرفتار شوند و بسوزند»^۱.

همانگونه که مرکز پژوهشی الإمام الشیرازی در واشنگتن اعلام داشت که پشت‌گوش انداختن بازسازی سامرا به دلیل مشغول شدن به وقایع ناگوار دیگر محتمل است: «ما همگی چشم به راه تحقق حاکمیت کامل عراق در کمترین زمان ممکن و برقراری امنیت در عراق از زاخو گرفته تا فاو هستیم، اما بازسازی مرقد شریف را نمی‌توان بدان زمان وا گذاشت. این، مسأله‌ای خطیر است که در دین و تمدن و ارزش‌های مردم ریشه دارد و نمی‌توان انجام دادن آن را عقب انداخت؛ زیرا تأخیر در این کار موجب می‌شود که جنایتکاران در جنایت‌های خود اصرار بیشتری بورزند و نیز خاطر مذهبی افراد و جامعه آزرده می‌گردد و می‌پندارند که در این کار اهمال شده و با مهمترین مقدساتشان با انصاف رفتار نشده است. از این‌رو ناگزیر از امور زیر هستیم:

۱. بازگرداندن امنیت به راه‌های منتهی به سامرا در اسرع وقت تا زائران به راحتی به این حرم شریف برسند. نیز آغاز و پرداختن به اقدامات لازم برای بازسازی این مرقد مقدس. چراکه یکی از دلایل عمده‌ی به تأخیر افتادن بازسازی این حرم ناامن بودن راه‌های منتهی به آن است. این امر نیازمند پوشش نظامی کامل جاده‌ی بغداد تا سامرا است.

۲. دریافت سریع بخشنامه‌ای از دولت عراق مبنی بر:

نخست: تأسیس فوری هیأت عالی بین‌المللی و غیرحکومتی با مرکزیت عراق

۱. همان، «بعد مرور عام بیان مکتب سماحة السيد المرجع في قم بذكرى العدوان الآثم على الروضة العسكرية».

برای تولیت و اداره‌ی بازسازی حرم مقدس در مدت زمانی کوتاه و برنامه‌ریزی شده. این هیأت باید متشکل از شخصیت‌های مذهبی وارسته و شهره به عدالت از عراق یا جاهای دیگر باشد و با اشراف مرجعیت دینی برتر انتخاب شوند تا هیأتی مرکزی و منسجم و قدرتمند و فعال و شفاف و روشنفکر و دور از بروکراسی رایج و روتین اداری باشد.

مطلب دیگری که وجودش در این بخشنامه ضروری است: هماهنگی و همکاری با اداره‌ی اوقاف و سایر مؤسسات و وزارتخانه‌ها و ادارات حکومتی مرتبط است، مضافاً بر این به تسهیل امور این هیأت در عراق و بیرون آن، با سازمان ملل متحد و یونسکو نیز عنایت شود»^۱.

هنگامی که این تجاوز شوم با انفجار دو مناره‌ی سامرا، در صبح روز چهارشنبه ۲۷ جمادی الأولی سال ۱۴۲۸ هـ.ق تکرار شد، مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله طی بیانیه‌ای این جنایت شوم را محکوم کرد. مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی نیز بیانیه‌ای صادر کرد که در آن، به جهان و ملت‌های مسلمان خطر گروه‌های تروریستی تکفیری را که با ملیت‌های مختلف گرد هم آمده‌اند هشدار داده و از سستی در برابر آنها برحذر می‌دارد:

«مؤسسه‌های بین‌المللی و در رأس آنها سازمان ملل متحد و سازمان کشورهای اسلامی و جهان عرب و کشورهای که خواهان نجات ملت عراق از دست تروریست‌های تکفیری و پایان بخشیدن به رنج آنها هستند، همگی را برای اجرای نقش سازنده و مؤثر خود فرا می‌خوانیم. قطعاً صرف بیانیه‌های محکوم ساختن چیزی را برطرف نمی‌سازد؛ نه جلوی کشت و کشتار را می‌گیرد و نه انفجار و آوارگی. بلکه

۱. همان، «علی طریق إعمار مرقد الإمام علي الهادي والإمام الحسن العسكري عليهما السلام والقبة النوراء والضريح المقدس بسمراء العراق».

توقع می‌رود با برداشتن گام‌های عملی در راندن تکفیری‌ها و تشکیلاتشان و بقایای نظام ستمگر پیشین و پاکسازی عراق مشارکت کنید.

جنایت انفجار مجدد مرقد‌های مطهر امامان عسکری علیهم‌السلام، جرمی معمولی نیست، بلکه جنایتی بزرگ است که در پی آن اهانت به اسلام و رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله را هدف گرفته است و زنگ خطری برای مسلمانان و همه‌ی جهان است... این گروه‌ها، فرقه‌ای گمراه هستند که از مرحله ایده‌پردازی گذشته‌اند و اکنون به مرحله‌ی عمل رسیده‌اند و به اندیشه‌ها و اعتقادات خود با قدرت سلاح و جنگ‌های خونین و آواره ساختن مردمان بی‌گناه جامعه‌ی عمل می‌پوشانند. در نهایت، خطر آنان فراگیر می‌شود... و تنها منحصر به ملت عراق نخواهند ماند، بلکه به همه‌ی مسلمانان و مقدسات آنها کشیده می‌شود و چه‌بسا حرم مطهر پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و پس از آن رفته‌رفته مراقد ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام - که به اعتراف بزرگان مذاهب چهارگانه، چراغ و پرچم امت و جهان‌اند - نیز دچار این قبیل اهانت‌ها شوند. در نهایت این خطر متوجه مرقد‌های اولیای خدا در جای‌جای کوه‌ی خاکی از شرق اقیانوس اطلس گرفته تا دورترین نقاط آسیا و از جنوب تا آفریقا و شبه جزیره‌ی عربستان خواهد شد و همه از گزند این آفت مصون نخواهند ماند.

امروزه تروریست‌ها برای خود صدها پایگاه در عراق تأسیس کرده‌اند. پایگاه‌های این تروریست‌ها در مناطق بسیاری پراکنده است و همواره مردم منطقه نگران فعالیت‌های تروریستی آنها هستند. آنان مردم را بر سر این دو راهی مخیر می‌دانند که یا عقاید ضالیه‌ی آنها را بپذیرند و یا با آنها به نام اسلام وارد جنگی غیر مقدس شوند. جای بسی تأسف است که برخی کشورهای منطقه متوجه خطر اینان نیستند. از آن‌رو خبرگزاری‌ها خبرهایی حاکی از گرفتارشدن این کشورها به کمک مالی به گروه‌های تروریست و حمایت از آنان می‌دهند که دل مردم از این قبیل اقدام‌های دلالانه که

منافع سیاسی کشورها و قدرت‌های دیگر را تأمین می‌کند می‌سوزد و شکوای آنان به جایی نمی‌رسد. این دسته از دولتمردان می‌پندارند که نمایندگان اهل تسنن عراق هستند حال اینکه چنین پنداری نادرست است.

واقعیت آنکه آنان بدترین دشمنان اهل تسنن‌اند، همانگونه که بدترین دشمنان شیعیان نیز هستند. امیدواریم که این دولت‌ها به خود آیند و از گرفتار آمدن به این خطای بزرگ بر حذر باشند و گول وعده‌های نادرست مستشارهای خود را نخورند؛ زیرا در غیر این صورت، پشتیبانی مردم عراق را از دست خواهند داد و جبهه‌ای از شیعیان در برابر خود به وجود خواهند آورد. بی‌گمان از تهدید شیعیان و نیازشان به آنها غافل‌اند. ما از این کشورها درخواست می‌کنیم که دست از حمایت و کمک‌های مالی خود به این تشکیلات و نیز شبکه‌های مآهواره‌ای که در پی ارضای نیازهای تروریست‌های عراق هستند بردارند. آشکار است که اینها مزدورانی صدامی هستند که لباس اهل تسنن به تن کرده‌اند تا برنامه‌های تروریستی خود و مقاصد تروریستی و سلطنت‌طلبانه‌ی خود را در عراق پیاده سازند.

افزون بر اینان، به نظر ما نیروهای چند ملیتی در عراق مسئول انفجارهای سامرا هستند؛ زیرا آنها، خود عهده‌دار برقراری امنیت در آن منطقه و نیز در دل عراق‌اند. ما از این نیروها می‌خواهیم که پس از این، در هر برنامه‌ای که برای پایمال کردن حقوق شیعیان عراق طراحی شده است، از قبیل کمک کردن از طریق دادن اسلحه و امکانات به گروه‌ها و سازمان‌های تروریستی برای از میان بردن حقوق شیعه، شرکت نکنند. همچنین از حکومت عراق خواستاریم همچنان بر اعتمادی که مردم ستم‌کشیده به آنها داشته‌اند و بر آن پایه، آنان را به زمامداری امورشان برگزیده‌اند باقی بمانند و در حفظ این اعتماد کوتاهی نکنند؛ چراکه مسئولان در مقابله با تروریست‌ها و بازداشتن آنها از کشتار دسته‌جمعی و آواره کردن هموطنانشان کوتاهی بسیاری کرده‌اند...

دولت همواره در برابر دو امر مخیر است: یا اینکه به طور حقیقی در برابر حملات تروریست‌ها ایستادگی کرده و آنها را از عراق بیرون کند، یا اینکه فشارها و موانع و مشکلاتی را که از سوی نیروهای چندملیتی به او وارد می‌شود، با صراحت به مردم خود اعلام کند، و به هموطنان خود مسئولیت حمایت از جان‌ها و مقدسات خود را پس از این همه بی‌حرمتی‌ها که به آنان و به مقدساتشان شده است واگذارد. در غیراین صورت مردم هنگامی که خلف وعده‌ی حکمرانان خود را در حمایت از آنان و تأمین امور معاش و خدمات زندگی‌شان دیدند، دیگر بار پیمان دوباره با آنان نخواهند بست»^۱.

آیت الله سید مرتضی شیرازی دام عزه تأثیر گسترده‌ی نقش دیپلماتیک و رسانه‌ای را در دفاع از شیعیان یادآور شد و فرمود:

«پرس: کجایند یاران اهل بیت (علیهم‌السلام) ... حال، ما می‌گوییم: "یا لیتنا کنا معکم ونفوز فوزاً عظیماً"؟! ... آیا زمانی را به دفاع پیروان اهل بیت (علیهم‌السلام) و رسانیدن صدای مظلومیت آنها به جهانیان اختصاص دادیم؟ آیا زمانی هرچند اندک، و در حدود چند ساعت در طول هفته، برای برنامه‌ریزی و پرداختن به نجات سامرا و بقیع و کوشش برای بازسازی آنها صرف کردیم؟».

ایشان همچنین به درپیش گرفتن شیوه‌ای دیپلماتیک سفارش فرمود، و به نقش برجسته‌ی شهید آیت الله سید حسن شیرازی اشاره کردند و فرمودند: «آن بزرگوار به کارهای دیپلماتیک اهمیت بسیاری می‌داد و برای دفاع از مردم فلسطین و قضیه‌ی بقیع و مظلومیت ملت عراق و رنج‌های آنها که همواره قلب او را می‌آزرد با وزرا و رؤسای کشورهای مختلف نشست‌های بسیاری داشته است. مضافاً براینکه ایشان از جمله

۱. همان، «مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية تستنکر الجريمة المروعة بتفجیر مآذنتی سامراء».

کسانی است که به کار اطلاع‌رسانی اهمیت بسیاری می‌داد و حدود ۴۵ سال به نشر مجلات زیادی در این زمینه پرداخت که یکی از آنها به زبان انگلیسی بود... به‌طور کلی ایشان در زمینه‌ی روزنامه‌ها و مجلات در کشورهای لبنان و سوریه تحول تبلیغاتی گسترده‌ای به وجود آورد. نیز ایشان نخستین کسی بود که در بیروت انتشاراتی برای نشر علوم اهل بیت (علیهم‌السلام) به نام دارالصادق (علیه‌السلام) راه‌اندازی کرد... پس‌گیری از بهره‌جستن از وسایل جدید اطلاع‌رسانی نیست»^۱.

آیت الله سید حسین شیرازی دام عزه نیز در این خصوص تأکید فرمودند: «فاجعه‌ی سامرا از جمله اقدامات از پیش برنامه‌ریزی شده علیه شیعه بود... چراکه ما می‌بینیم همه‌ی فجایع ناگوار، در هر اندازه و شکلی که رخ می‌دهند، متوجه شیعه هستند. چرا؟ زیرا شیعیان توان انجام چنین کارهای تروریستی را بر علیه دیگران ندارند... در همان زمانی که شخص اقداماتی زودبازده انجام می‌دهد باید در اندیشه‌ی کارهای دیربازده هم باشد. کارهای دیربازده دست‌یافتن به مراکز قدرت است که عبارت‌اند از: اطلاع‌رسانی جهانی، دادرسی بین‌المللی، دیپلماسی بین‌المللی و جوامع بزرگ جهانی»^۲.

به سفارش حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی، نمایندگان ایشان در مسافرت‌های تبلیغی سالانه‌ی خود به اروپا و ترکیه حامل پیامی درخصوص واقعه‌ی هولناک سامرا بودند: «تمرکز کردن بر اهمیت و ضرورت فشارهای خارجی بر سازمان‌های حقوقی و انسانی بین‌المللی و وسایل ارتباط جمعی، برای دفاع از مرقد‌های مقدس و حمایت جهانی از آنها در برابر انهدام و تخریب مجددشان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است»^۳.

۱. همان، «السید مرتضی الشیرازی یدعو إلى دور إعلامي واسع وخلاق للدفاع عن الشيعة في العراق».

۲. قطعه‌ی صوتی از ایشان در یوتیوب با عنوان: «التأثير في الرأي العام العالمي».

۳. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار.

همچنین با اشراف استاد حوزه‌ی علمیه‌ی اصفهان، آیت الله سید حسن فقیه امامی و با حمایت مؤسسه‌ی نشر معارف اهل البیت (علیهم‌السلام) کنفرانسی با نام «سامرا، طلوع‌گاه آفتاب ولایت» برپا شد که در آن به بررسی ریشه‌های فاجعه‌ی سامرا و راه‌های بازسازی آن و پشتیبانی از مراقد شریفش، و نیز راه‌های جلوگیری از تکرار چنین جنایاتی در آینده پرداخته شد.^۱

در بزرگداشت دومین سال از تعدی به حرم سامرا... مرکز فرهنگی و اطلاع‌رسانی الهدی برای زنده نگاه‌داشتن خاطره‌ی فجایع سامرا و بقیع و متمرکز ساختن تلاش‌های مسلمانان در یاری رساندن به آنها و کمک به مراجع بزرگوار دینی و حوزه‌ها و هیأت‌ها و سازمان‌های دولتی در راستای صیانت از مقدسات و تقدیس آزادی‌های دینی و اعتقادی و گسترش راه‌های گفتگو و همزیستی میان پیروان ادیان مختلف از راه برقراری همکاری شایسته میان ملت‌ها، فراخوانی اعلام کرد.

به مناسبت دومین سالگرد فاجعه اُسف‌انگیز سامرا، حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دام‌ظله) بیانیه‌ای صادر فرمود که حاکی از بی‌توجهی و به‌دست فراموشی سپردن این موضوع مهم است:

«دو سال گذشت و هنوز آثار خرابی برطرف نشده و اقدام به بازسازی آنها نشده است. و همچنان وعده‌هایی که واقعیت ندارد پایان نیافته‌اند. و هنوز کسی با وفا کردن به وعده‌ی خود خواسته‌ها را جامه‌ی عمل نپوشانده است. دو سال گذشت و میلیون‌ها مؤمن همچنان محروم از زیارت امامان عسکری (علیهم‌السلام) هستند. جنایت انفجار حریمین شریف، با همه‌ی احکام شرعی و انسانی منافات دارد، حتی با ساده‌ترین قوانین دولتی نیز در تعارض است.

۱. ر.ک به: همان، «مؤتمر (سامرا) مطلع شمس الولاية) يبحث في فاجعة سامراء وإعادة إعمار الروضة العسكرية».

به همان سان رها کردن این دو مرقد شریف و تجدید بنا نکردن آن، نیز مصیبتی بزرگ و متعارض با قواعد شرع و عرف و حقوق انسان هاست.

سامرای مشرفه بقیع دیگری است، آن هنگام که ما را به یاد مرقد های اهل بیت (علیهم السلام) می اندازد که هشتاد و پنج سال است که ویران شده و همچنان این اهانت در بقیع مشهود است... و آنچه بر این جنایت می افزاید، بهانه قرار دادن نام اسلام برای فراهم ساختن مجالی برای کار ناصبی ها و دشمنان اسلام است. و از آن آزار دهنده تر بی تفاوتی و تماشاچی بودن دولتمردان و افراد ذی نفوذ در سازمان ها و ادارات حکومتی است، بی آنکه دستی بجنبانند که این کار، جنایتی بزرگ است»^۱.

در این راستا مؤسسه ی جهانی آیت الله العظمی شیرازی، اهمیت ساختن مراقد ویران شده را تذکر داد و همه ی جهانیان را به تجدید بنای آن فراخواند:

۹۹

«آثار جنایت هولناکی که دشمنان خدا و دین و انسانیت در سامرا به جا گذاشتند همچنان به حال خود باقی مانده است. گویا این کار، جزئی از توافق سیاسی از پیش تعیین شده ای بوده است که برای تجدید بنای آن و برطرف کردن آثار خرابی و نابودی به وجود آمده، اقدامی صورت نگیرد. آنچه این اندوه را در جان ها عمیق تر می کند اینکه هیچ دلیل قانع کننده ای برای اینکه این همه مدت این بنا ویران بماند وجود ندارد. از آن سو دوستان و پیروان اهل بیت (علیهم السلام) بی صبرانه چشم انتظار دیدن دوباره آن بارگاه نورانی و سر به فلک کشیده هستند که جسم پاک این دو امام همام را در آغوش خود جای داده اند...»

عدم بازسازی این بناهای مشرفه تکرار جرم و حرمت شکنی نظام های معدوم پیشین است، هنگامی که دست به کشتن علما و بزرگان دین زدند. در آن روزگار،

۱. همان، «بیان المرجع الدینی سماحة آية الله العظمی السيد صادق الحسيني الشيرازي رحمه الله» بمناسبة الذكرى السنوية الثانية لفاجعة سامراء».

بسیاری از دوستداران جز اندوه و حسرت خوردن و اشک ریختن کاری از دستشان برنمی‌آمد. در صورتی که اگر با هوشیاری و دوراندیشی به قضیه می‌نگریستند، متوجه خطری می‌شدند که از جانب حکومت‌های زورگو، علما و مراجعشان را تهدید می‌کند و در آینده برای آنان مشکل‌ساز خواهد شد. امروزه نیز باید متوجه جنایت‌های سنگین تکفیری‌ها که برای آینده‌ی امت اسلامی خطرآفرین است باشیم.

ضروری است از کسانی که چشم دوباره برپا دیدن آن ضریح‌ها و مشاهد مشرفه را ندارند نهراسید؛ زیرا تنها هدف آنان ویران کردن ضریح‌های مقدس سامرا نیست، بلکه آنها تا خراب کردن همه‌ی ضریح‌های مشرف عراق و بیرون از آن، پیش می‌روند، تا از این رهگذر به گمان خود مذهب اهل بیت (علیهم‌السلام) را نابود سازند. این آرزوی آنهاست که از کردار و گفتارشان نمایان می‌گردد. خداوند متعال شرح حال آنان را به خوبی در آیه‌ی زیر بیان نموده است:

﴿يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾^۱ «می‌خواهند نور خدا را با دهان (سخنان) خویش خاموش کنند ولی خداوند نمی‌گذارد تا نور خود را کامل کند هر چند کافران را خوش نیاید».

در ادامه راهکارهای زیر پیشنهاد داده می‌شود:

- اختصاص دادن یکی از زیارت‌های میلیونی - مثلاً یک زیارت اربعین یا ماندنش - و بهره‌برداری از خیل عظیم جمعیت آن، برای برپایی تظاهراتی به منظور مطالبه‌ی روشن شدن جزئیات این انفجار و کسانی که از پشت پرده در آن دست دارند و تحویل آنها به محکمه‌ی عدالت، و در نهایت، سرعت بخشیدن به بازسازی مراقد مقدسه.

- تألیف و چاپ گزارش‌های هدم مراقد اهل بیت (علیهم‌السلام) در طول روزگار و برملا

ساختن آرای گمراهی که به این جنایت‌ها فراخوانده است.

- درخواست از علمای مذاهب مختلف برای بیان موضع رسمی خود در قبال انهدام مراقد شریفه و تعدی به حرم رسول خدا ﷺ و یاران ایشان و فراخواندن آنها برای شرکت کردن در نهضتی جهانی برای بنای مراقد ویران شده و وضع پیمانی برای محافظت از آنها»^۱.

در این راستا سازمان بین‌المللی دفاع از شیعه، در طی چند بیانیه خواستار اقدامات سیاسی و قانونی و فرهنگی برای محدود ساختن اندیشه‌های تکفیری - افراطی شد. همچنین حضرت آیت الله سید حسین شیرازی در سخنرانی‌ای که درباره‌ی «وظایف شیعه در عصر غیبت» در اجتماعی از زنان در حوزه‌ی علوم دینی السیدة الزهراء علیها السلام ایراد فرمودند به کوتاهی کردن در یاری اهل بیت علیهم السلام و اینکه گرفتاری به لعنت خداوند را در پی دارد اشاراتی فرمود:

۱۰۱

«مولای ما، حضرت امام صادق علیهم السلام در یکی از زیارت‌های خود از آقا و مولای ما، حضرت سیدالشهدا، امام حسین علیهم السلام فرمودند: "لعن الله امة قتلتک، ولعن الله امة خذلتک؛ لعنت خدا بر کسانی که تو را کشتند، و نیز بر کسانی که تو را تنها گذاشتند"».

از این دعای حضرت چنین برمی‌آید که هرکه در یاری معصوم علیهم السلام کوتاهی کند، مستحق لعنت خداوندی می‌شود...

در برابر کاخ سفید در امریکا موزه‌ای قرار دارد به نام: هولوکاست. و در آن پاره‌ای از مظاهر مظلومیت ساختگی یهود به نمایش گذاشته شده است. با وجود آنکه بسیاری از یهودیان منکر حقانیت مطالب این موزه هستند، باز هرکه از آنجا دیدن کند

۱. حقوق شیعه

۱. همان، «مؤسسه جهانی الإمام الشیرازی تدعو إلى نهضة عالمية لبناء المراقد المهمدة».

به شدت متأثر گشته و برخی نیز از شدت گریه از حال می‌روند. آیا ما کوتاهی نکرده‌ایم که اهتمام در خوری از خود نشان نداده‌ایم؟!... خراب کردن مرقد های مطهر ائمه‌ی اطهار (علیهم‌السلام) در بقیع منور و سامرای مشرفه، پس از مصایبی که به اهل بیت مطهر پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم) وارد شد، سنگین‌ترین فجایعی بوده که تا به حال در حق ایشان روا داشته‌اند. همه‌ی ما در برابر این جنایت‌ها مسئول هستیم. اما آیا به وظیفه‌ی خود عمل کردیم؟ مسئولیت ما در یک کلمه خلاصه می‌شود: درباره‌ی هر چه که با چهارده معصوم (علیهم‌السلام) مرتبط است غیرتمند باشیم»^۱.

در سومین سالگرد این فاجعه‌ی دل‌آزار، حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دام‌ظله) به جاودانه شدن این جنایت در تاریخ اشاره فرمود و اینکه عصر ما بدترین روزگاری است که به مقدسات شیعه توهین شده است:

«از خداوند - تبارک و تعالی - مسألت می‌کنم که در بازسازی روضه‌ی طاهره‌ی عسکرین (علیهم‌السلام) تعجیل شود و عملیات بازسازی با سرعتی بیش از آنچه اکنون دارد انجام شود. و راه برای مشرف شدن به زیارت آن بارگاه، با آزادی برای همه‌ی جهانیان فراهم شود. از خداوند نیز مسئلت می‌کنم که توفیق کسب فضیلت زیارت را نصیب ما کند.

خراب کردن روضه‌ی عسکرین (علیهم‌السلام) جنایت بزرگی است، که حتی با بنای دوباره‌ی آن برطرف نمی‌گردد. بعضی از مصیبت‌ها جبران‌ناپذیرند. از این دسته، توهین به مقدسات است که همه‌ی عقلا آن را قبول دارند... فاجعه‌ی سامرا از این دسته است و تا ابدالدهر فاجعه‌ای جبران‌ناپذیر باقی خواهد ماند. عملیات تجدیدبنای این حرم مشرف به معنی پایان پذیرفتن این فاجعه‌ی دردناک نیست، بلکه شاید پایانی باشد برای این قبیل جنایت‌های ناگوار...

۱. همان، «السید حسین الشیرازی: التهاون فی نصرۃ المعصوم (علیه‌السلام) یتوجب اللعنة من الله».

فرهنگ اهل بیت (علیهم السلام) فرهنگ عدالت و مهرورزی است. در مقابل آن، فرهنگ دشمنان آنها، فرهنگ ظلم و غضب است. این، حقیقتی است که ما بدان کاملاً واقفیم، اما غیر ما، منحرفان از اهل بیت (علیهم السلام) و نیز غیر مسلمانان و کفار و اهل کتاب و شماری دیگر، غالب آنها آگاه نیستند؛ زیرا ذهن‌های آنها شسته شده است. حال اگر این کارها، به خصوص جنایت خراب کردن مرقد‌های بقیع و جنایت انهدام روضه‌ی مطهره‌ی عسکریه را به آنها عرضه کنیم، چه بسا آنها این کار را حتی از بنی‌امیه و بنی‌عباس نیز توقع نداشته باشند...

امروز، روز بزرگداشت یک فاجعه‌ی تاریخی بزرگ است. اما بسیار جای تأسف است که کسی از آن یاد نمی‌کند و بدان نمی‌پردازد و اگر هم یادی از آن شود، در حد مطلوب نیست. پس امروز تکلیف ما، اهل علم و نیز همه‌ی مؤمنان دو چیز است: اول: در نگاه کوتاه مدت، پرداختن به محکوم ساختن جنایت انهدام حرم مطهر عسکرین (علیهم السلام) است و اعلام کردن مظلومیت ایشان به همه‌ی جهانیان، که این کار هم با زبان است و هم با دست، و نیز با برافراشتن پرچم‌های سیاه بر در خانه‌ها و مغازه‌ها و نیز از طریق روزنامه‌ها و رسانه‌ها و تلویزیون و شبکه‌های فضایی میسر می‌گردد. این حداقل کاری است که می‌توان انجام داد.

دوم: در نگاه درازمدت، اگر بخواهیم از تکرار امثال فاجعه‌ی سامرا بکاهیم، باید با هدایت جوانان و تعلیمشان، آن فرهنگ ننگ را تغییر دهیم. کمترین کاری که در این زمینه می‌توان کرد برگزاری جلساتی برای جوانان، به منظور فرهنگ‌سازی و شناساندن فرهنگ اهل بیت (علیهم السلام) به آنان، و نیز معرفی نمونه‌هایی از سیره و رفتار زشت حاکمان ظالمی که با لباس اسلام و با نام رسول خدا (صلی الله علیه و آله) بر مردم حکم کردند از قبیل بنی‌امیه و بنی‌عباس و کسانی که روش آنان را در پیش گرفتند^۱.

۱. همان، «السید المرجع: تبقى جريمة هدم الروضة العسكرية المطهرة فاجعة عظيمة وإن أعيد بناؤها».

شکستن دیوار تروریستی سامرا

هیأت «الولاء والفداء والفتح» در اقدامی جسورانه مخالفت خود را با همه‌ی تدابیر ناکارآمد امنیتی و بخش‌های فاسد نظامی و تهدیدهای تروریستی، نشان داد. این هیأت با همراهی مسئول روابط عمومی دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی و مدیر مؤسسه‌ی رسول اعظم در کربلای معلی برای زیارت سامرا و گسیل کردن زوار همراه با پوشش رسانه‌ای عظیم، به نحوی که دو شبکه‌ی ماهواره‌ای الأنوار و الزهراء علیهما زیارت آنها را پخش کردند؛ اقدام نمود. در این میان گروهی از هموطنان از استان‌های کربلای مقدس، بغداد، کاظمین مقدس و بلد و بصره و عماره و کوت و حله و نجف اشرف و دیگر نواحی در این زیارت به آنها پیوستند. بدین سان پخش گسترده‌ی برنامه‌ی آنها، موجب شد تمام اقدامات متعددی که از جهات مختلف به منظور بازداشتن از زیارت مرقد‌های مطهر سامرا و دیگر مشاهد مشرفه صورت گرفته است با شکست مواجه شود. این نخستین حرکت برای تغییر جو حاکم بر سامرا پس از انفجار بود... و دوره‌ی جدیدی در تاریخ شیعیان اهل بیت (علیهم السلام) آغاز شد، چراکه پیش از این، از سوی نیروهای امریکایی و دولتی، از زیارت این اماکن مشرفه منع می‌شدند.

مدیر دفتر روابط عمومی درباره‌ی این زیارت می‌گوید: «دستوراتی از مرجع عالیقدر در خصوص ترتیب دادن یک راهپیمایی زیارتی و عزاداری به سوی مرقد‌های مطهر حضرت امام علی هادی و حضرت امام حسن عسکری (علیهم السلام) و بقیه‌ی اماکن مقدس، علی‌رغم عواقب دشوار و تهدیدات موجود، به دست ما رسید. زیرا با وجود اعلام آغاز بازسازی از سوی مسئولین دولتی، خبرهایی به ایشان رسید که تأکید می‌کرد که اوضاع دو مرقد مطهر در سامرا وضعیت بسیار تأسف باری دارند. و همچنین اخباری رسید مبنی بر اینکه در آن حوالی برخی عوامل به مسئولان فشار می‌آورند و

مانع سازندگی حرم مطهر سامرا و زیارت آن می‌شوند، و این امر، با وجود وعده‌های بسیاری است که در این یک‌سال گذشته مبنی بر رفع موانع موجود داده شده است... اما آنچه ما در آن‌جا دیدیم فاجعه‌ای بس هولناک بود که نمی‌توان آن را توصیف کرد... با وجود گذشت دو سال از انفجار و بی‌آنکه سازندگی صورت گیرد یا زیارتی فراهم شود... ما که اثری از تجدیدبنای حرم نیافتیم»^۱.

همچنین ایشان در ادامه افزود: «گروهی از اداره‌ی بازسازی سامرا به دیدن ما آمدند و تصاویر و سی‌دی‌هایی درباره‌ی چگونگی آغاز عملیات بازسازی به ما دادند. ولی از این تصاویر برمی‌آمد که صرفاً ظاهر سازی تبلیغاتی است. از این‌رو بر آن شدیم که خود برای کشف حقیقت اقدام کنیم و از بازی‌های سیاسی که در پشت پرده‌ی این قضیه نهفته است و وارد کردن آنها در توافق‌ها برحذر باشیم»^۲.

زیارت‌های این هیأت همچنان در زیر آتش بمباران و انفجارها ادامه یافت و در مقابل عوامل بازدارنده ایستادگی کرد. این، در حالی است که دو سال کامل بسیاری از مردم سامرا به‌طور رسمی و غیررسمی از آن‌جا مهاجرت و نیروهای نظامی هم عقب‌نشینی کرده بودند و هیچ اقدام ملموسی در این زمینه مشاهده نمی‌شد.

در روزهای پایانی این زیارت کاروان بزرگی از هیأت‌های «الولاء والفداء والفتح» در واپسین جمعه ماه رمضان ۱۴۳۴ هـ.ق، مصادف با روز جهانی حمایت از امامان عسکری علیهم‌السلام به سوی سامرا آمدند. این کاروان شامل دویست و ده اتوبوس پیشرفته حامل هزاران زائر از شهرهای کربلا و کاظمین مقدس بود.

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، آرشیف الأخبار، «تفاصيل رحلة موكب الولاء والفتح إلى سامراء: الروضة العسكرية الطاهرة في وضع مفعج ولا إعمار فيها».

۲. سامانه‌ی دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، در کربلای مقدس، أحداث وأخبار، «وفد من مختلف المحافظات تتقدمه مؤسسة الرسول الأعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم في زيارة لسامراء المقدسة: ما وراء الزيارة؟ ماهي أسبابها؟».

این حرکت دربردارنده‌ی پیامی مبنی بر کار جدی و تسریع بازسازی روضه‌ی مطهره‌ی عسکریه و پرهیز از کندی و پشت‌گوش انداختن آن است... این حرکت با پوشش خبررسانی زنده‌ی شبکه‌های ماهواره‌ای الأنوار و الإمام الحسین (علیه السلام) و نیز شبکه «الطفوف» در کربلای مقدس همراه بود.^۱

حمله‌های گروهک‌های «داعش» به سامرا، موصل و شهرهای دیگر عراق

کوتاهی کردن در قضیه‌ی سامرا - حتی هنگام نوشتن این سطور - همچنان ادامه دارد، به‌طوری که چند روز پیش تشکیلات تروریستی داعش در پی محاصره‌ی حرم و انفجار دوباره‌ی آن بود. این، در حالی است که مقامات رسمی با توجه به اطلاعات خود مبنی بر بسته شدن راه سامرا، هیچ عکس‌عملی از خود نشان ندادند. آنان تا جایی پیش رفتند که درگیری‌ها به حرم مطهر نزدیک شد و اگر همت مؤمنان و جانفشانی آنان نمی‌بود و نیز فشارهایی که به حکومت وارد آمد که مجبور به اقدام شد چه بسا دوباره حصار امنیتی این شهر شکسته می‌شد و فاجعه‌ای دوباره به بار می‌آمد. همانگونه که همه‌ی جهانیان شاهد بودند که چگونه پس از سقوط موصل به دست این تشکیلات، همه‌ی نیروها فرار کردند.

یک‌روز پس از این حمله‌ی جدید، سازمان شیعه رایتس واج اعلام کرد که نماینده‌اش صبح روز جمعه، ۷ شعبان ۱۴۳۵ هـ.ق، مصادف با ۶ ژوئن ۲۰۱۴ م، به همراهی گروهی از دفتر مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دام‌ظله) وارد شهر سامرا شد. هدف از این بازدید اطلاع‌یافتن از جزئیات تجاوزی است که به این شهر مقدس شده، و نیز اطمینان حاصل کردن از سلامتی

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم (علیه السلام)، آرشیف الأخبار، «رحلة (اليوم العالمي لنصرة الإمامين العسکریین)».

ساکنان شیعه‌ی آن، و حرم مطهر امامان عسکری علیهما السلام.^۱

بر اثر تسلط سریع داعش بر موصل، دومین شهر بزرگ عراق در صبح دهمین روز از ژوئن ۲۰۱۴ و تهدیداتش مبنی بر حمله کردن به شهرهای بغداد و کربلا و نجف، همچنان اقداماتی پی‌درپی صورت گرفت. مراجع شیعه‌ی عراق فتوای وجوب «جهاد کفائی» اعلام کردند که از جنبش سال ۱۹۲۰م. علیه اشغالگران انگلیسی تا به حال بی‌سابقه بوده است. یکی دیگر از اقدامات انجام شده، بیانیه‌ای بود که دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله در نجف اشرف صادر فرمود که در آن چنین آمده است:

«عراق ستم‌دیده و مردم مجاهد و استوار آن که در راه خدای - عزوجل - و آزادی و ایمان خود جانفشانی می‌کنند، همه‌روزه و در گوشه و کنار آن، گرفتار شعله‌های ویرانگر جنایت‌های تروریست‌ها هستند؛ همچنین این اواخر در شهرهای سامرای مقدس و موصل بزرگ گرفتار این رنج‌اند... و ما به ملت بزرگوار عراق ایمان داریم - به همه‌ی گروه‌های آن از ارتش استوار و عشایر جهادگر و سیاستمداران باکفایت و دیگر صنوف آن - آنان توانایی و کفایت کافی برای پایان دادن به این ستم‌ها را دارند».^۲

در راستای یاری مردم موصل، دفتر مرجع عالیقدر گروهی را برای اسکان مهاجران و آوارگان موصل در استان اربیل، واقع در کردستان عراق گماشت. برحسب فرمایش‌های مرجع عالیقدر در دفاع از شهرها و مشاهد و مراقدهای مقدس عراق رنج‌کشیده؛ یک نهاد نظامی در هیأت «عقیله‌ی بنی‌هاشم علیهم السلام» در کاظمین تشکیل شد. همچنین ائتلاف جنبش عمومی در بغداد، دست به راه‌اندازی تیپ «انتفاضة

۱. همان، «وفد شیعة رایس ووتش یصل سامراء».

۲. همان، «بیان مکتب سماحة المرجع الشیرازی رحمته الله حول الأحداث الأخيرة في سامراء والموصل» (در تاریخ: ۱۲ شعبان ۱۴۳۵ هـ.ق).

الحجة» و تیپ «انصار الحجة ﷺ» زد... و شمار داوطلبان آنها تا به امروز - یعنی دوشنبه ۱۶ ژوئن ۲۰۱۴ م - به پنج هزار نفر رسیده است که همچنان این عدد رو به افزایش است^۱.

ب) ماجرای بقیع

در پی کامل کردن تلاش‌های دیپلماتیک و اطلاع‌رسانی شهید آیت الله سید حسن شیرازی و تلاش‌های مرجع راحل آیت الله العظمی سید محمد شیرازی اعلی الله درجاتهما که از آن جمله تأسیس مؤسسه جهانی بازسازی بقیع بوده است، مؤسسات وابسته به حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامت ظلّه تلاش‌هایی در این زمینه مبذول داشته‌اند که غصه‌ی آن را در دل و جان شیفتگان امامان بقیع شعله‌ور ساخته است و آنان را سرتاپا مشتاق بازسازی این حرم شریف کرده است. این قبیل فعالیت‌ها موجب می‌گردد که فاجعه‌ی هدم بقیع در فراز و نشیب تاریخ به فراموشی سپرده نشود، کما اینکه امروزه نود و یک سال از انهدام آن حرم می‌گذرد، بی‌آنکه کمترین تلاش ملموسی برای حل این مشکل صورت گیرد.

در این راستا، شبکه‌ی ماهواره‌ای ویژه‌ای با نام شبکه‌ی جهانی بقیع بر روی قمر هاتبرد، به زبان فارسی راه‌اندازی شد که در نوع خود گامی تازه در راستای حرکت و تلاش برای بازسازی مرقد‌های مطهر بهشت بقیع است.

همچنین از سال ۱۴۳۱ ه.ق و به تشویق و همت بخش ارتباطات دفتر معظم له در کربلای معلی در یک حرکت مسالمت‌آمیز، همه‌ساله در مرزهای میان عراق و عربستان تجمعاتی صورت می‌گیرد که خواهان بازسازی مرقد‌های بقیع هستند. اعتصابگران از سازمان‌های دولتی و انسانی و سازمان‌های مرتبط با حقوق بشر

۱. همان، «تشکیل لوائی (انصار الحجة وانتفاضة الحجة) للدفاع عن العراق وأهله ومقدساته».

می‌خواهند همانگونه که به مسائل مشابه بقیع می‌پردازند به بقیع نیز توجه کنند و هیأت ویژه‌ای را برای پیگیری خواسته‌هایشان و تحقق بخشیدن به آنها تشکیل دهند. همچنین طرحی تصویب شود که تعیین تولیت بهشت بقیع زیر نظر سازمان کشورهای اسلامی قرار گیرد؛ زیرا که این مکان در نزد همه‌ی مسلمانان مقدس است.^۱ نیز در این راستا مرجع عالیقدر روز جهانی بقیع و اهمیت به آن را از «واجبات شرعی» به‌شمار آورد:

«این موضوع یعنی نام‌گذاری هشتمین روز از ماه شوال به روز جهانی بقیع، وظیفه‌ای شرعی برای احیای بقیع تابناک است. امیدواریم که مؤمنان از رهگذر عمل به وظایف الهی خود، قلب مبارک مولانا صاحب العصر والزمان علیه السلام را خشنود سازند و مایه‌ی سرافرازی گردند».^۲

همچنین ایشان تأکید می‌کند که: «هر شخصی و در هر جا که به‌سر می‌برد، لازم است که از فرصت‌های مناسب برای مطرح کردن مسأله‌ی بقیع و مظلومیت اهل بیت علیهم السلام و مصیبت‌های آنها به همه‌ی جهانیان استفاده کند و آنان را به حل این مشکل فرابخواند».^۳

مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی به اقدامات زیر برای کمک به مسأله‌ی بقیع اشاره می‌کند:

۱. نوشتن مقالات و پژوهش‌ها و قلم‌زنی بسیار در عرصه‌ی مجلات و روزنامه‌های بین‌المللی و نیز در سایت‌های اینترنتی؛

۱. همان، «اعتصام علی حدود السعودية للمطالبة بإعادة بناء مراقد البقیع الطاهرة»، و «مکب الولاء والفداء لنصرة البقیع نظّم رحلة استنکار مطالباً بإعادة الإعمار».

۲. همان، «تأکید المرجع الدینی علی ضرورة تسمیة الثامن من شوال بالیوم العالمی للبقیع»، در تاریخ: ۵ شوال ۱۴۳۲ هـ.ق.

۳. همان، «المرجع الشیرازی يؤكد ضرورة إحياء اليوم العالمي للبقیع».

۲. شرکت در برنامه‌های هدفمند و آگاهی‌بخش رسانه‌ای و ماهواره‌ای و نیز اتاق‌های گفتگو (Chat room) به زبان‌های عربی و انگلیسی و غیر آن؛
 ۳. برگزاری انجمن‌ها و همایش‌ها؛
 ۴. برقراری ارتباط با سازمان حقوق بشر و یونسکو و مانند آنها؛
 ۵. برپایی تظاهرات مسالمت آمیز در کشورهای مختلف جهان؛
 ۶. تشویق عموم مردم برای فرستادن ایمیل به سازمان ملل متحد و سازمان مدافع حقوق بشر و رؤسای جمهور کشورهای مختلف و دیگر مسئولان؛
 ۷. فعالیت در سایت‌های اینترنتی مخصوص بزرگداشت روز هشتم شوال و سامرا و اِحداث سایت‌های جدید؛
 ۸. فرستادن میلیون‌ها پیام متنی و ده‌ها هزار فاکس برای مجله‌ها و شبکه‌های ماهواره‌ای و سفارتخانه‌ها و مواردی از این دست...^۱
- این فصل را با بخشی از یکی از سخنرانی‌های مرحوم آیت الله سید محمد رضا شیرازی رحمته الله در محکوم کردن تداوم بی‌توجهی به موضوع بقیع پایان می‌دهیم:
- «خراب کردن مرقد‌های ائمه بقیع در هر سنجه‌ای، جنایتی توجیه‌ناپذیر است... عملیات انهدام مرقد‌های مطهر بقیع با همه‌ی ارزش‌ها در تناقض است. در گام نخست، این کار، در درون خود حامل تناقض است. در گام دوم با ارزش‌های دینی، و در گام سوم با تمدن، و دست آخر، در گام چهارم با واقعیت جهان اسلام و تاریخ آن تعارضی آشکار دارد. در وهله‌ی نخست کسانی را بازخواست می‌کنیم که دست به این جنایت زدند - که البته در کار خود همچنان مصرّند - با این سخن که اگر خراب کردن قبور، واجبی شرعی است، چرا برخی از آنها ویران شدند و بعضی دیگر خیر؟... و

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، اِحداث وأخبار، «بیان مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية بمناسبة ذکری تهديم قبور ائمة البقیع عليهم السلام».

بعید به نظر می‌رسد که اینان در این خصوص بر اساس تقیه چنین کرده باشند؛ زیرا آنها منکر آن هستند و می‌گویند که تقیه آنها در برابر کافران است. از طرفی خود، همه‌ی مسلمانان را کافر می‌پندارند که البته این کار از آنها دور از باور نیست...

اگر نیم‌نگاهی به امت‌های پیشین و نیز تمدن‌های امروزی بیفکنیم، درمی‌یابیم که همگی آنان اهمیت بسیاری به تاریخ خود می‌دهند و برای نگاه‌داشتن هر اثری از بزرگان خود نهایت تلاش را می‌کنند. ذهبی - که یکی از پیشاهنگان علمای اهل سنت است - می‌گوید: به یکی از تابعین گفتند: اگر مخیر می‌شدی میان آنکه مویی از پیامبر ﷺ را به تو بدهند یا همه‌ی طلای دنیا، کدام یک را برمی‌گزیدی؟ گفت: موی رسول الله ﷺ را برمی‌گزیدم. ذهبی در ادامه‌ی این داستان می‌گوید: این سخن - تابعی - نشان از کمال محبت ایشان به رسول خدا ﷺ است...

۱۱۱

این، شیوه‌ی ملت‌های متمدن، در گذشته و امروز است که به آثار بزرگان خود اهمیت می‌داده و سعی در ماندگاری و نگهداری آنها داشته است. در این خصوص نقل شده است که مسیحیان کلیسایی بنا کردند و نام آن را کلیسای سُم نهادند زیرا آن را بر روی زمینی بنا کردند که می‌پنداشتند سُم مرکب حضرت عیسی علی نبینا و آله و علیه السلام آن را لمس کرده است. بی‌گمان چنین رفتاری با نوادگان رسول خدا ﷺ و خراب کردن مرقد‌های آنها و ممانعت از زیارتشان، بیانگر رفتاری غیرمتمدن است.

از روزگاران دیرین حتی در زمان رسول خدا ﷺ مرقد‌های بسیاری در مکه و مدینه بوده است، ولی هیچ‌گاه شنیده نشد که امر به خراب کردن آنها یا نهی از زیارتشان شود. بلکه جزو شعائر مهم دین محسوب می‌شدند. در مکه قبری برای هاجر، همسر حضرت ابراهیم ﷺ و نیز قبری برای فرزندش اسماعیل ﷺ هست که بر بالای آن بنایی ساخته شده است که «حجر اسماعیل» نام دارد. از این قبیل قبرهای پیامبران (علیهم السلام) بسیار وجود دارد. آری، هرگز پیامبر و نیز کسانی که پس از او آمدند امر به خراب کردن قبرها ندادند.

مرقدهای شریفه تنها منحصر به منطقه حجاز نیست و در اکثر نقاط زمین چنین مکان‌هایی دیده می‌شود. برای مثال در اردن مجموعه‌ای از مرقدهای انبیاء (علیهم‌السلام) هست که گنبد‌های بلند بالایی نیز بر آنها بنا شده است. در سرزمین‌های اشغالی نیز انبیای خدا، ابراهیم، اسحاق، یعقوب و یوسف (علیهم‌السلام) مدفون‌اند و هریک مرقدی دارند. در ایران مرقد دانیال نبی (علیه‌السلام)، و در عراق نیز مرقدهای ذی الکفل و هود و صالح (علیهم‌السلام) موجودند.

این واقعیت تاریخ امت اسلام است که دیرینه‌ای افزون بر هزار سال دارد. آیا مدعی - تخریب قبور - می‌پندارد که همه‌ی این مسلمانان گمراه و مشرک‌اند و خود، به تنهایی موحد است و کسی به درجه‌ی توحید او نمی‌رسد حتی سرور موحدان، رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)؟! ابن تیمیه که خود از سران این فرقه‌ی ضالّه است در کتاب الصراط المستقیم خود می‌نویسد: "هنگامی که فتح قدس به پایان رسید، آن‌جا قبوری برای انبیای خدا بود ولیکن - گفته شده که - درهای آنها تا قرن چهارم هجری بسته بوده است". این سؤال مطرح است که اگر این بناها - به زعم ایشان - بدعت و گمراهی است، پس چرا تاکنون مسلمانان آنها را خراب نکرده‌اند؟ و چرا کسانی همچون عمر دستور به تخریب آنها نداده‌اند؟ آیا رفتار این گروه تناقضی با واقعیت‌های هزارساله‌ی این امت نیست؟

... به این ترتیب اگر عمل شما چندان کوچک باشد که جزئی از هزار به‌شمار آید، اگر جمع شود قطعاً مؤثر واقع خواهد شد.

برای مثال: یکی از شما کتابی درباره‌ی بقیع تألیف می‌کند که این، خود گامی در راستای این هدف شمرده می‌شود. دیگری کتابی در این زمینه چاپ می‌کند یا مصاحبه‌ای راه‌اندازی می‌کند یا در زمینه‌ی پخش کتاب‌ها و سخنرانی‌ها می‌کوشد، یا با مسئولی صحبت می‌کند و او را از آسیب‌هایی که این کار برای دنیای ایشان در پی دارد و موجب می‌گردد میلیون‌ها مسلمان مخالف آنها شوند، با خبر می‌سازد. این تلاش‌ها قطره قطره

جمع می‌گردد وانگهی دریا می‌شود و در نهایت تأثیرگذار خواهد بود... بنده بر این باورم که توانایی‌هایی که خداوند متعال به ما عطا فرموده، توانایی‌های بس بزرگی است، و هریک از ما به نحوی می‌تواند در این قضیه نقشی را برعهده بگیرد»^۱.

فعالیت در کمک به حل این مشکل بسیار عرصه‌ی گسترده‌ای دارد و ما نمی‌توانیم در این مختصر به شرح همه‌ی آنها پردازیم. همچنان‌که در مقدمه‌ی کتاب آمد تنها در پی اشاره به گوشه‌هایی از آنها هستیم.

۱. همان، «السید محمد رضا الشیرازی یحمل السلطات السعودية استمرار التداعيات السيئة لجريمة هدم قبور أئمة البقیع (علیهم‌السلام)».

۲. موضع گیری در برابر توهین های غربیان به اسلام

در ادامه ی جنگ های روانی بر ضد اسلام، در دهه ی اخیر سلسله ای از اهانت های غربیان به اسلام و مقدسات آن روانه شد که عکس العمل مسلمانان را در سراسر دنیا برانگیخت و متأسفانه برخی از این عکس العمل ها غیر اصولی و مخالف با تعالیم اسلام در این موارد بوده است. مرجع عالیقدر مواضع ویژه ای در قبال این سلسله اهانت ها و پیشامدهای پیرو آن دارد که در این مجال به اختصار به بیان برخی از آنها می پردازیم.

در سال ۱۴۲۵ هـ. ق کشته شدن کارگردان هلندی تیوفان خوخ عکس العمل منفی بخش های گسترده ای از مردم هلند را در برابر اسلام و مسلمانان برانگیخت. در این میان، گروهی از مؤمنان آن دیار جوای فتنای حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامت ظله شدند. ایشان در پاسخ استفتای آنها فرمود:

«اسلام دینی است که بر صلح بنا شده و بدان نیز فرامی خواند، و با همه ی اموری که موجب برانگیختن جنگ و تعدی به دیگران، حتی با غیر مسلمانان و دشمنانش می شود مخالف است. رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگز آغازگر جنگ نبود و همه ی جنگ های ایشان جنبه ی دفاعی داشت. در حدیث شریفی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که ایشان فرمود:

«كانت سيرة رسول الله صلی الله علیه و آله أن لا يقاتل إلا من قاتله، ولا يحارب إلا من حاربه؛ سیره ی رسول خدا صلی الله علیه و آله چنین بود که هرگز کسی را نمی کشت، مگر کسی که قصد کشتن او را داشته باشد و هرگز به جنگ با کسی بر نمی خواست مگر کسی که به جنگ او آمده است».

همچنین خداوند در این باره این آیه را به او نازل کرده است که:

﴿فَإِنْ اعْتَرَفْتُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَا إِلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا﴾؛^۱ «پس اگر از شما کناره گیری کردند و با شما نجنگیدند و با شما طرح صلح افکندند [دیگر] خدا برای شما راهی [برای تجاوز] بر آنان قرار نداده است».

همچنین رسول خدا ﷺ هرگز کسی را که در جنگ از او کنار می رفت و می گریخت نمی کشت. از این رو شعار کلی اسلام پرهیز از خشونت، به همه ی صورت ها و اشکال آن است.

مضافاً بر این، اسلام می خواهد همه ی جهان، محل صلح و آرامش گردد آن سان که رسول خدا ﷺ فرمود:

«وَاللّٰهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ؛ خداوند انسان ها را به سرای آرامش فرامی خواند».

از خداوند متعال خواستاریم که در فرج مولای ما، حضرت صاحب الامر، مهدی منتظر ﷺ تعجیل بفرماید تا به دستان مبارکش صلح و آرامش اسلامی را در همه ی دنیا فراگیر سازد و خشونت های دوران جاهلی و ظالمان را از صفحه ی گیتی برچیند و همه ی بشر را از نعمت دوستی و محبت و الفت بهره مند سازد. انه هو المستعان»^۲.

همچنین هنگامی که روزنامه های کشورهای غربی اقدام به نشر تصاویری دروغین از پیامبر اکرم ﷺ کردند، ایشان ﷺ تصریح کردند:

«۱. پیامبر اعظم ﷺ کسی است که بشریت او را به عنوان کسی که همواره در برابر آغاز کردن جنگ ایستادگی می کرد می شناسد. در همه ی تاریخ زندگانی او دیده نشد که آغازگر جنگ باشد. جنگ های او همگی جنبه ی دفاعی داشته و در آنها دیگران به او حمله کرده اند و طبعاً او نیز به دفاع از خود برخاسته است.

۱. سوره نساء، آیه ۹۰.

۲. سامانه ی اینترنتی مؤسسه ی فرهنگی رسول اکرم ﷺ، آرشیف الأخبار، «رأى سماحة السيد ﷺ تجاه الأحداث في هولندا».

۲. پیامبر اسلام ﷺ کسی است که در تاریخ هرگز مانندی برای او یافت نشده است که بیش از بیست سال بارها دشمنانش با او جنگ کرده و همه‌ی نیروی خود را برای کشتن آن بزرگوار و از بین بردن یارانش صرف کردند و خویشان و دوستانش را به قتل رسانیدند، با این حال هنگامی که بر آنها چیره شد عفو عمومی خود را شامل حال همه‌ی آنها کرد.

۳. نبی اکرم ﷺ، همان کسی است که به کافران دروغگو امکان زندگی کردن در پناه او، با تمام قدرت و هیبت و رهبری سیاسی گسترده‌اش را داد تا بدان جا که از او روایت شده است که فرمود: "من آذی ذمیاً فقد آذانی؛ هرکس یکی از اهل ذمه را بیازارد مرا آزرده است".

دور از انصاف است که با چنین پیامبر مهربان و رؤوفی حتی با دشمنانش - آنچنان که مشاهده شد - برخی چنان تصاویر ناشایسته و نادرستی را به او نسبت دهند^۱.

در این راستا، مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی نیز بیانیه‌ای در رد و محکوم کردن این اهانت‌ها، و در پی آن، برخی حرمت‌شکنی‌ها را در کشورهای اسلامی نسبت به بعضی از مسیحی‌ها، صادر نمود:

«غرب مسئول پدیده‌ی تهییج خشونت است، اگر اهانت‌هایی که متعرض مقدسات مسلمانان می‌شود را محکوم نکند... محکوم‌سازی این‌گونه تعدی‌ها از سوی دنیای غرب و مسئولیت اطلاع‌رسانی آزاد که بدان احترام می‌گذاریم و دیگران را بدان فرا می‌خوانیم - و بلکه از آن دفاع می‌کنیم - در پیشبرد تلاش‌ها و تحقق یافتن هرچه بیشتر گفتگوی ادیان و تمدن‌ها نقش مؤثری دارد و به عکس، سکوت کردن

۱. همان، «قال سماحة المرجع الديني آية الله العظمى السيد صادق الحسيني الشيرازي دامت له في حديث له بالنسبة لنشر الرسوم الكاذبة عن رسول الإسلام ﷺ والتي نشرتها بعض الصحف الغربية».

نسبت به آنها به مثابه‌ی برانگیختن جنجال آشوبِ خشونت و تروریست خواهد بود، همانگونه که همه‌ی گفتگوها و تلاش‌های دانشمندان و فقهای ادیان مختلف را از بین می‌برد.

مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی تعدی‌هایی را که به بعضی از کلیساهای شهر کرکوک عراق شده است، به شدت محکوم کرد و مردود دانست. اگر این قبیل حرمت‌شکنی‌ها پاسخ به اهانت‌هایی به‌شمار آید که رسانه‌های دانمارکی به مقدسات مسلمانان روا داشته‌اند، بی‌تردید مجریان آنها مرتکب اشتباهی دیگر شده‌اند. آنها گرفتار شب‌کوری شدیدی هستند که نمی‌توانند حق را از باطل بازشناسند؛ چراکه می‌دانیم کسی که به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله اهانت کرده، بی‌تردید در هنگام مرگ به هیچ دینی تعلق ندارد (بی‌دین می‌میرد). پس گناه مؤمنانی که در کلیسا که جزو اماکن عبادی و مقدس به‌شمار می‌آید و در آن‌جا نماز می‌خوانند چیست؟ کسی نمی‌تواند، به هر دلیلی حرمت آن را بشکند، چه رسد به اینکه خون انسان بی‌گناهی در آن‌جا بر زمین ریخته شود^۱.

از این‌رو مرجع عالیقدر سخنان اهانت آمیز پاپ را به اسلام و رسول خدا صلی الله علیه و آله محکوم کرده و به بیان عظمت اسلام پرداخت. همچنین مؤسسه‌ای که همین پاپ سرپرستی آن را عهده‌دار است و برخی فعالیت‌های ناشایست آن را نیز رد کرد:

«سخنان اخیر پاپ که حاوی اهانت‌هایی به اسلام و به رسول خدا حضرت محمد صلی الله علیه و آله بوده هیچ نسبتی با حقیقت ندارد». مرجع عالیقدر، حضرت آیت الله العظمی حاج سید صادق حسینی شیرازی مدظله العالی در یکی از صحبت‌هایش نیز سخنان این پاپ را نادرست دانست و فرمود: «اسلام بر مبنای سخنان خوب و منطق

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية في بيان شجب و استنکار لما تعرضت له المقدسات الدينية من انتهاك خطير».

صلح طلب و احترام نهادن به دیگر ادیان الهی و مبانی انسانیت گسترش یافت. وجود اقلیت‌های دینی در کشورهای اسلامی، از صدر اسلام تاکنون، خود دلیل آشکاری بر این است که اسلام کسی را به تغییر دین و عقیده‌اش مجبور نمی‌کند. در قرآن کریم نیز خداوند متعال می‌فرماید:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ﴾^۱: «در دین هیچ اجباری نیست».

همچنین پناه آوردن اقلیت‌های دینی غرب به کشورهای اسلامی، هنگامی که کلیسا برخلاف تعالیم مسیح علیه السلام متعرض عقاید و آرای دیگر مذاهب می‌شد و علیه آنها دادگاه‌های تفتیش عقاید راه می‌انداخت، خود دلیلی دیگر بر این مدعاست.

دین اسلام بر تعقل و علم و فرهنگ تأکید بسیاری می‌ورزد. در بسیاری از آیات قرآن نیز به این موضوع سفارش و تأکید بسیاری شده است. در حالی که تاریخ کلیسا سرشار از شکنجه و مخالفت با دانشمندان و متفکران و مخترعان و مکتشفان و حتی کشتن و سوزاندن آنهاست. از طرفی جهاد در اسلام برای دفاع از خود و نیز تحقق عدل و رفع ظلم از مستضعفان تشریع شده است. این، نقطه‌ی والای انسانیت است که بشر از برادر هم‌نوع خود حمایت کند و نگذارد که ظلم، انسان‌ها را از پا درآورد. در حالی که جنگ‌های صلیبی که کلیسا - بر خلاف تعالیم حضرت مسیح علیه السلام - آنها را راه انداخت، برای چپاول ثروت‌ها و مجبور ساختن دیگران به پذیرش عقایدشان بوده است.

اسلام، هرگز توهین برخی منتحلان بی‌مایه را که غالباً حامیانی نیز دارند برنمی‌تابد. اینان یا با دولت‌های استعمارگر مرتبط‌اند [و خواسته‌های آنها را اجرا می‌کنند]، یا واکنش‌های ناسنجیده‌ای در برابر ستم کشورهای استعمارگرند. به هر

۱. سوره بقره، آیه ۲۵۶.

حال از واتیکان انتظار می رود که به ادیان آسمانی احترام بگذارد و از این گونه سخنان که سودی برای بشر ندارد و تنها دنیای پرتنش امروز را تنش زده تر می سازد دست بردارد. خداوند متعال در قران کریم می فرماید:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾^۱

«بگو ای اهل کتاب بیایید بر سر سخنی که میان ما و شما یکسان است بایستیم که جز خدا را نپرستیم و چیزی را شریک او نگردانیم و بعضی از ما بعضی دیگر را به جای خدا به خدایی نگیرد پس اگر [از این پیشنهاد] اعراض کردند بگوئید شاهد باشید که ما مسلمانییم [نه شما]»^۲ و السلام علی من اتبع الهدی»^۳.

هنگامی که یکی از کشیش های مسیحی در آمریکا به اهانت کردن به قرآن فراخواند و آن را سوزاند، و این کار ناشایست را در جهان گسترش داد و گروهی دیگر به پاره کردن مصحف شریف پرداختند، مرجع بزرگوار دامت برکاته فرمودند:

«دستان پلیدی که امثال این فتنه ها را گاه به گاه در گوشه و کنار جهان برمی انگیزاند، در پشت پرده در پی ایجاد آشفتگی در سرزمین های اسلامی است که خود، حاصل برنامه ای استعمارگرانه و درازمدت است. دست درازی به قرآن کریم سرآغاز ظلمی بزرگ است که ترس آن می رود که دنباله های آن خشک و تر را با هم بسوزاند. پس لازم است که دولت ها - خاصه آنان که در جهان صاحب قدرت و نفوذ گسترده هستند - جلوی این فتنه ی شوم را پیش از اینکه آثار ویرانگر آن دامن گیر همگان شود بگیرند.

۱. سوره آل عمران، آیه ۶۴.

۲. سامانه ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، آرشیف الأخبار، «إدانة تصريحات البابا المسيئة إلى الإسلام ورسول الله صلی الله علیه و آله»، در تاریخ: ۲۲ شعبان ۱۴۲۷ هـ.ق.

بی‌تردید، توهین به قرآن کریم اهانت به همه‌ی مقدسات آسمانی است»^۱.
به این منظور بعضی از شبکه‌های ماهواره‌ای وابسته به مرجعیت بزرگوار، برنامه‌های
گفتگویی را برای پرتوافکندن بر اهانت‌ها و تعدی‌های انجام شده و تحلیل ریشه‌ها و
اهداف این قبیل اقدامات و راه‌های پیشگیری از آثار ویرانگر آنها، و دست آخر، تبیین
وظایف مسلمانان - در همه‌ی عرصه‌ها - در قبال چنین اهانت‌هایی و راه‌های جلوگیری
از تکرار آنها، ترتیب دادند که در نوع خود بسیار مؤثر و آگاهی‌افزا بود.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: الإساءة إلى القرآن إهانة إلى کل المقدسات السماویة». در تاریخ: ۶ شوال ۱۴۳۱ ه.ق.

۳. عراق

در آغاز این فصل، به پاره‌هایی از زندگی پُر پیچ و خم مرجع عالیقدر در کشور عراق، آن‌هم در روزگار جوانی‌اش اشاره کردیم. اکنون در این بخش برآنیم که - با بیانی مفصل‌تر - به بررسی نقش ایشان و مؤسسات تابعه‌اش در پیشامدهای اخیر عراق، به‌ویژه فروپاشی نظام بعثی مستبد آن بپردازیم.

اهمیت عراق در دنیای عرب و اسلام و جهان، و تاریخ دیرپای تشیع آن و موقعیت استراتژیک و انبوه اماکن مقدسی که در آن هست ما را بر آن داشت که بخشی از این کتاب را مصروف اوضاع شیعیان این سرزمین کنیم و دیدگاه‌های مرجع عالیقدر در خصوص وقایع پیش‌آمده و وقایعی که پیش‌روست و چشم‌اندازهای درازمدت ایشان را به دیده‌ی تأمل بررسی کنیم.

۱۲۱

الف) پیش از اشغال امریکا

فرصت پیش‌رو برای تغییر سرنوشت عراق به دست مردمش، و باور به اینکه حضور نیروهای نظامی بیگانه راه‌حل مناسبی برای ایجاد تغییر در عراق نیست، باعث شد تا مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله همه‌ی گروه‌ها را به همبستگی و انسجام صفوف و تمسک جستن به ریسمان استوار الهی فرا خواند، تا به دست خود، کشور خویش را از هرگونه تعرض به خاک پاک و ملت ستمدیده و ثروت‌ها و نعمت‌هایش رها سازند.^۱ به هر ترتیب روشن شده است که ملت عراق، دیگر قادر به انقلاب جدیدی نیست؛ چراکه جنگ‌های پی‌درپی و حمله‌های ویرانگر و اعدام‌ها و گورهای دسته‌جمعی در گوشه و کنار، در این سه دهه‌ی اخیر، توانِ چنین کاری را از آنان، سلب کرده است.

۱. من عقب المرجعية، العراق، ص ۳۳۲.

از نخستین روزهای گسترش جنگ عراق توسط غریبان، مرجع عالیقدر دام‌ظله اقدام به یک حرکت فرهنگی مؤثر و فراگیر در برابر اشغالگری عراق نمود که طی آن، افزون بر انبوه مواد امدادی، حدود ده میلیون نسخه کتاب از کتاب‌های متنوع فرهنگی و دینی در نقاط مختلف استان‌های عراق توزیع شد که این کار به منظور افزایش سطح فرهنگ مردم عراق و نجات آنها از آن حالت بی‌سوادی که مولود نظام پیشین بود و نیز صیانت آنان در برابر تبلیغات گسترده‌ی مسیحیت و تراوش‌های اندیشه‌ی غربی، که هردوی اینها از آن سوی دریاها آمده‌اند و طبعاً مخالف با فرهنگ اهل بیت علیهم‌السلام هستند و از حمایت دلارهای نفت برخوردارند؛ صورت گرفت.

مضافاً بر اینها همانگونه که پیشتر گفتیم، معظم‌له سفارش بسیاری به مؤسسات داخل و خارج عراق برای بهره‌برداری از زیارت میلیون‌ی امام حسین علیه‌السلام، از طریق توزیع میلیون‌ها نسخه کتاب برای تغذیه‌ی فکری زائران و تبدیل زیارت آنها به مراسمی فرهنگی و روح‌بخش دارد. ایشان در یکی از سخنرانی‌های خود درباره‌ی مسئولیت‌های مسلمانان در قبال عراق جدید، بر محوریت نقش سازندگی فرهنگی و اخلاقی - معنوی جوانان تأکید ویژه‌ای فرمود:

«حدود ۴۰ درصد مردم عراق - چیزی بیش از ده میلیون نفر از جمعیت این کشور - را آنگونه که آمارها اعلام کرده‌اند جوانان و نوجوانان تشکیل می‌دهند. اینان به این جهان پا گذاشتند، بی‌آنکه بهره‌ای از فرهنگ اصیل اسلامی ببرند، و چیز چندانی درباره‌ی آن نمی‌دانند. اینان می‌خواهند حقیقت دین را بفهمند و بیاموزند... پس در صورتی که زمینه مناسب برای این کار فراهم آید، لازم است بدانیم که این جمعیت به چه تعداد کتاب، سی‌دی و لوازم مذهبی نیاز دارد و به چه تعداد مربی و مبلغ مذهبی و مدارس دینی و حوزه‌های علمیه نیازمند است.

دیگران در این زمینه بر ما پیشی گرفته‌اند. چند وقت پیش اطلاعیه‌ای خواندم که

در آن آمده است که غریبان برای ساختن بیست و پنج هزار مدرسه در سراسر مناطق عراق برنامه‌ریزی می‌کنند. بیاید ببینیم تعداد دانش آموزانی که هریک از این مدارس عهده‌دار آموزش آنها می‌شود چقدر است؟ اگر میانگین دانش آموزان هر مدرسه را دویست نفر بگیریم، نتیجه‌ی اجمالی آنکه آن تعداد مدرسه، پنج میلیون دانش آموز را پوشش می‌دهد. روشن است که بخش زیادی از اینها شیعه‌اند. این، امری طبیعی است؛ چراکه غریبان امکانات مادی فراوانی در دست دارند که آنها را در انجام دادن این قبیل امور یاری می‌کند...

چه کسی به بازسازی عراق سزاوارتر است؟ کسی چنین تصور نکند که ما هرگز توانایی انجام دادن کاری را در قبال آینده‌ی عراق نداریم. درست است که آنها حکومت‌هایی با قدرت‌ها و ثروت‌های بسیارند، اما ما نیز چیزی داریم که آنها جویای آنند، و آن وجود مبارک اهل بیت (علیهم‌السلام) است. از این‌رو ما مسئولیت دشواری را به دوش می‌کشیم و باید اعتقاد داشته باشیم که بی‌استثنا این مسئولیت برعهده‌ی همه‌ی ماست. اگر یکی - خدای ناکرده - فرزندش بیمار شود، کار و برنامه‌های خود را رها می‌کند و وقت و آرامش خود را فدا می‌کند تا بچه را به دکتر برساند. همچنین اگر بچه با مشکل خاصی در مدرسه مواجه شود یا نیاز به چیزی پیدا کند، هرچه در توان دارد صرف حل آن مشکل یا برآوردن آن نیاز می‌کند. چرا چنین است؟ زیرا او در قبال فرزندان خود احساس مسئولیت می‌کند... پس باید سعی کنیم احساس مسئولیت نسبت به عراق جایگاه خودش را در درون ما بیابد.^۱

ایشان در پاسخ به نامه‌ی ائتلاف نیروهای مخالف عراقی مستقل که در آن، نیروهای ضدنظام بعثی جویای نظر ایشان درباره‌ی خطوط اصلی برنامه‌ی تحول عراق بودند فرمود:

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (علیه‌السلام)، آرشیف الأخبار، «معنة العراق الجديد ومسؤوليات المسلمين».

«بر همه‌ی مؤمنان - که خداوند بر توفیقاتشان بیفزاید - لازم است که همه‌ی نیروهای خود را بسیج کرده و فرصت را غنیمت بشمارند و با کار جدی و بر طبق موازین شرعی، در همه‌ی زمینه‌ها برای نجات مردم مؤمن و مظلوم عراق از ستم‌های موجود که نه پایان می‌پذیرد و نه می‌توان حد و اندازه‌ای برای آن معلوم کرد، تلاش کنند. بنده مؤمنان گرامی را به یکپارچگی و اتحاد و رفتار کردن بر اساس خرد و دوراندیشی و یاری متقابل یکدیگر، و رها کردن هر آنچه ممکن است به اختلاف و افراط‌کاری منجر گردد سفارش می‌کنم. و از خداوند متعال مسألت می‌کنم که ستمگران مستبد را از ما دور سازد و با ایجاد عراقی مستقل و یکپارچه و مبتنی بر مشارکت احزاب مختلف و مشورت و عدالت و آزادی مشروع، آرزوهای ما را برآورده سازد»^۱.

مصادف با آغاز تهاجمات آمریکایی‌ها و انگلیسی‌ها به عراق در سال ۱۴۲۴ هـ.ق، ایشان بیانیه‌ی مهمی در این خصوص صادر کردند که در آن چنین آمده است:

«خداوند متعال در کتاب شریف خود فرموده است:

﴿وَلَبَلُّوْكُمْ شَيْءٌ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾^۲ «و قطعاً شما را به چیزی از [قبیل] ترس و گرسنگی و کاهشی در اموال و جان‌ها و محصولات می‌آزماییم و مژده ده شکیبایان را».

نهاد هر انسان مؤمنی از دیدن سرزمین مقدسات و تمدن‌ها، عراق مظلوم که تبدیل به میدان جنگی شده است که کرانه‌ی آن، پیدا نیست تکه‌تکه می‌گردد. آسمان و شهرهای این سرزمین که آکنده از مردمانی بی‌سرپناه است انباشته از اسلحه‌های ویرانگر و تجهیزات نظامی گسترده شده است، در حالی که انتظار می‌رود ساکنان این

۱. همان، المکاتبات، «إلى تجمع قوى المعارضة العراقية المستقلة»، در تاریخ: اول جمادی الآخر ۱۴۲۳ هـ.ق.

۲. سوره بقره، آیه ۱۵۵.

شهرها - نیز مانند همه‌ی مردم جهان - جان و اموالشان در امان باشد...

متأسفانه طوفان سیاست‌ها برای حاکمی که جز برانگیختن بحران‌ها و مشکلات داخلی و خارجی هنر دیگری ندارد، فرصت جنگی را به وجود آورد که نتایج تلخ آن، تنها متوجه ملتی است که به فرمان او شکست خورده هستند. و این ملت جز تحمل درد و رنج و پایمال شدن خون‌ها و ثروت‌ها و ارزش‌های دینی و ملی و انسانی در سطح گسترده، چاره‌ی دیگری ندارد.

هنگامی که بیش از سه دهه و نیم از عمر خود را وابسته به رواج دیکتاتوری خودکامه می‌یابد که کمترین چیزی که درباره‌ی او می‌توان گفت آن است که فریفته‌ی خودبرتربینی و زورگویی در برابر دیگران بود، به‌ویژه در برابر مردم مستضعف که دیگر هرگز به آنها ارجی نمی‌نهد و آنها را از جنگی به دامن جنگ دیگر می‌کشد... از خداوند متعال خواستاریم که به این جنگ‌ها پایان بدهد و مردمان بی‌گناه این مملکت را از شعله‌های آن مصون بدارد.

۱۲۵

به هر حال اکنون آتش جنگ برافروخته شده است، و ناگزیر مجریان و برنامه‌ریزان این جنگ در مسیری گرفتار شده‌اند که راهی برای دستیابی به اهداف آشکار و پنهان خود ندارند. ما نیز چاره‌ای جز این نداریم که خواسته‌های خود را به برخی سازمان‌های مربوطه همچون سازمان ملل متحد و دیگر مؤسسه‌ها و سازمان‌های انسانی جهان ببریم. ما خواهان آنیم که جامعه‌ی بین‌الملل به مسئولیت قانونی و اخلاقی خود در قبال تأمین امنیت یک‌یک افراد ملت مظلوم عراق پایبند باشد. حفظ و صیانت عتبات مقدسه در نجف اشرف و کربلای معلی و کاظمین و سامرای مشرف و نیز حفظ و صیانت سایر اماکن فرهنگی و مظاهر تمدن و مذهب ملت از قبیل مساجد، حسینیه‌ها، حوزه‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز اقتصادی و اجتماعی، و به‌طور کلی ساختارهای زیربنایی جامعه که متعلق به همه‌ی ملت است، نیز از حقوق ملت عراق

ب. ۹

است... از آن سو برادران و فرزندان خود را در عراق به خویشنداری و دورنگری فرا می‌خوانیم که خصلت دیرینه‌ی آنها در سختی‌ها و مشکلات بوده است. یکپارچگی، پیوستگی، از خودگذشتگی، و سهمیم شدن در خورد و خوراک و پوشاک و سفارش کردن یکدیگر به صبر و کارهای خیر و پرهیز از هرگونه بی‌نظمی و تعدی به جان دیگران که ممکن است مصلحت کشور و ملت را به خطر بیفکند و برهم زننده‌ی سلامت و امنیت افراد جامعه است؛ امروزه برای مردم عراق بسیار ضروری است... از مسلمانان جهان نیز می‌خواهیم که کمک‌ها و حمایت خود را به هر شکل ممکن از این ملت ستمدیده دریغ نورزند. البته فراموش نشود که رهایی از مشکلات و رنج‌هایی که گریبانگیر مسلمانان شده است تنها در سایه تمسک جستن به قرآن کریم و دستورات آن است. خاصه آیاتی که فرموده است:

﴿وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ يَنَّهُمْ﴾؛^۱ «و کارشان در میانشان مشورت است».

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾؛^۲ «این است امت شما که امتی یگانه است».

﴿وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾؛^۳ «و از [دوش] آنان قید و بندهایی را که بر ایشان بوده است برمی‌دارد».

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾؛^۴ «در حقیقت مؤمنان با هم برادرند».

همچنین تمسک جستن به خاندان طاهر پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که آنان را جانشین خود در میان امتش قرار داده است...^۵

۱. سوره شوری، آیه ۳۸.

۲. سوره انبیاء، آیه ۹۲.

۳. سوره اعراف، آیه ۱۵۷.

۴. سوره حجرات، آیه ۱۰.

۵. کتاب إضاءات مرجعية، بیانات حول العراق، بمناسبة بدء الهجمات الأميركية و البريطانية على العراق محرم ۱۴۲۴ هـ، ص ۹ - ۱۱.

ب) در ایام اشغال امریکا

مرجع عالیقدر درباره‌ی اشغال عراق به دست امریکائیان و نیز پس از خروج نیروهای چند ملیتی از خاک عراق برنامه و دیدگاه‌هایی دارد: تأکید بر محافظت از وحدت عراق و پرهیز از تقسیم آن تحت هر عنوانی، مثل جمهوری فدرال که اشغالگران اصرار زیادی بر آن دارند و بسیاری از احزاب و گروه‌های داخلی نیز آن را تأیید کرده‌اند. مرجع عالیقدر مطرح فرمودند که اگر بنا شود که حکومت، فدرال گردد باید این کار برای اداره‌ی استان‌ها صورت گیرد، آن هم به اندازه‌ی خود، و به صورت اقلیمی و قومیتی تقسیم نشود تا مبادا در آینده به تجزیه‌ی عراق منجر گردد. تأکید بر اینکه تنها مرجع قانون‌گذاری در قانون اساسی کشور، دین اسلام باشد، پرهیز از اینکه عاقبت رقابت‌های سیاسی به جنگ‌های قومی و طائفه‌ای بینجامد، تأکید بر عمل کردن به حکم اکثریت جامعه، البته با حفظ حقوق اقلیت‌ها؛ مراعات خانواده‌های جنگ‌زده و برطرف ساختن نیازهای آنها، محکوم کردن بمباران‌ها و قتل و کشتار و آوارگی اجباری که بسیاری از قومیت‌ها و ادیان از ترکمن و مسیحی و کُرد و غیر آنها را نشانه گرفته است، واداشتن نیروهای اشغالگر و دولت عراق به پذیرفتن مسئولیت کامل هرگونه اهمال و آسیب رسیدن به امنیت مردم، برحذر داشتن ملت عراق از گرفتار شدن به تنش‌های طایفه‌ای، درخواست راه‌اندازی مراجع قضایی و پیگیری و قصاص مجرمان و جنایتکاران، درنظر گرفتن ارگان‌هایی برای حمایت از خانواده‌های شهدا و جانبازان، و نیز تأکید مداوم بر ضرورت حفظ جوانان عراق - از انحراف‌های اخلاقی و اعتقادی - و بسیاری موضوعات دیگر که بیانگر صراحت و شجاعت آن بزرگوار در بیان مشکلات ملت مظلوم عراق که آنها را از نزدیک لمس کرده است، مواردی که همواره به سیاستمداران بزرگ نهادهای مختلف جامعه‌ی عراق اشاره کرده‌اند.

- بیانیه مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی به مناسبت سرنگونی نظام ستمگر بعثی عراق:

«ای فرزندان غیور عراق، در هر کجایی که به سر می برید، چه در عراق محنت زده و چه بیرون از آن، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته... سرانجام نظام مستبد از میان رفت؛ نظامی که فعالیت خود را با ریختن خون انسان های بی گناه آغاز کرد و فعالیت آن با ایجاد فضای ترس و خفقان و کشتار و هتک حرمت ها و اهانت به ارزش ها و مقدسات همراه بود و در تمام طول تاریخ حکومتی به این اندازه خونریز کمتر مشاهده شده است.

امروز خدای متعال کابوسی که طول چندین دهه ی تیره عراق را فراگرفته و آن را از لحاظ مادی و معنوی تباہ ساخته بود؛ برطرف ساخت. پس این فرصت را باید دریافت و آن را غنیمت شمرد. امروز، دیگر مانند گذشته نیست. باید برای ساختن دوباره ی عراق در همه ی ابعاد و عرصه ها کوشش کرد و این شکوه به ارث رسیده و تاریخ بی نظیر و پُرافتخار را دوباره رونق بخشید. این مجال را شایسته ی آن می بینم که نکاتی را در این خصوص عرض کنم:

۱. برادران اهل علم من، علمای اعلام حوزه های علمیه، در هر شهری که به سر می برند، خداوند بر تأییداتشان بیفزاید، خداوند ایشان را وارثان پیامبران و ادامه دهنده ی راه ائمه ی طاهریین علیهم السلام و حافظان حدود اسلام - که همواره مورد تعرض شیطان و یاورانش بوده - قرار داده است. پس شایسته است که بیش از پیش در هدایت کردن مردم به حقیقت و نشر آرامش در جامعه و زنده کردن روحیه ی امیدواری و تلاشگری در مردم و بیدار کردن آنها از بستر یأس و ناامیدی و افزودن همت هایشان برای بهتر تحمل کردن سختی ها و مشکلات؛ اهتمام ورزند. از امام صادق علیه السلام نقل شده است که به حارث بن مغیره فرمود:

«لأحملنّ ذنوب سفهائکم علی علمائکم؛ بار گناهان کم خردانتان را به دوش دانشمندانان می‌گذارم».

۲. گویندگان و وعاظ گرامی و نویسندگان و روزنامه‌نگاران متعهد که زبان ملت در داخل وطن و خارج از آن هستند، همانگونه که برازنده‌ی آنهاست، رسالت خود را در راهنمایی و ارشاد مردم در همه‌ی عرصه‌ها و تذکر مسئولیت‌های مهم آنها در این برهه‌ی حساس از زمان، از رهگذر رسانه‌ها و مطبوعات و مجلات و منابر و همایش‌ها و مانند آن، ادا کنند.

۳. دانشگاه با استادان بزرگوار و دانشجویان صاحب فضل خود محل امید جامعه‌اند تا از راه اجرای رسالت خطیر خود در غنی‌سازی جامعه از نیروهای متخصص و خبره و فرهنگیان متعهد در همه‌ی تخصص‌ها؛ ملت سرافراز عراق نیازمند دیگران نشود، بلکه خود با تخصص و فناوری و آگاهی خود به کمک دیگران بشتابند و کشور را در مسیر پیشرفت قرار دهند. در حدیث شریف آمده است:

«واستغن عمّن شئت تکن نظیره؛ از هر چه بی‌نیاز شدی، مانند آن می‌شوی».

۴. عشایر عراق همواره دژی استوار برای حفظ عراق و فرزندان آن بوده‌اند... شایسته است که پس از برطرف شدن موانعی که در تحقق نقش مهمشان وجود داشت به بازسازی دوباره‌ی خود اقدام کنند و دست‌به‌دست هم داده، با انسجام در بنای ساختارهای اصلی جامعه‌ی عراق و در رونق دادن روحیه‌ی ایمان و تقوا و همکاری کردن در همه‌ی زمینه‌ها شرکت کنند.

۵. بر تاجرانی که خداوند آنها را انبوهی از مال و ثروت روزی کرده است تا در سختی‌ها آنها را بیازماید - و چه سختی‌ای دشوارتر از آنچه در شرایط کنونی عراقی‌ها را آزار می‌دهد - شایسته است که با فراهم آوردن موجبات معیشت مردم و رفع نیازهای آنها از طریق ایجاد و راه‌اندازی مؤسسات تولیدی برای مشغول کردن بیکاران گامی در

این راه بردارند که خداوند متعال در سرای دیگر پاداش آن را برای ایشان در نظر خواهد گرفت. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ﴾؛^۱ «و از آنچه شما را در [استفاده از] آن جانشین [دیگران] کرده انفاق کنید».

﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ﴾؛^۲ «و هر چه را انفاق کردید عوضش را او می‌دهد».

و حتی بیش از آن، با بالابردن سطح زندگی مردم به بهترین نحو ممکن، در بازسازی عراق ستمدیده که نظام ستمگر و جنگ‌های پی‌درپی، ده سال آن را از پا درآورده است، سهمیم شوند.

۶. جوانان امروز که مردان فردا و امید آینده هستند، خواه در حوزه‌ها و دانشگاه‌ها باشند، و خواه در بازار کار... فرزندان برومند آقا امام حسین (علیه السلام)، علی اکبر و قاسم بن الحسن (علیهم السلام) و دیگر یاران باوفای ایشان را در همه‌ی عرصه‌های زندگی سرمشق خود قرار دهند و در کسب فضیلت و ایمان و صبر و تقوا و از خودگذشتگی بکوشند.

۷. زنان که امروز در عراق پرورش‌دهنده نسل‌های آینده هستند باید به همسران امام حسین (علیه السلام) و حضرت زینب و ام کلثوم و رباب و سکینه سلام الله علیهن اقتدا کنند و در عفاف و از خودگذشتگی و برخورداری از فضایل اخلاقی و امر به معروف و نهی از منکر و خدمت به دیگران، در طول حیات خود از آنها سرمشق بگیرند.

۸. احزاب و سازمان‌های اصلی که متصدی پروژه‌ها و برنامه‌های مهم عراق در حال و آینده هستند، همانگونه که از آنها انتظار می‌رود، که با تمرکز بر امور سازنده و

۱. سوره حدید، آیه ۷.

۲. سوره سبأ، آیه ۳۹.

ترک امور سلبی؛ به گردآوری این ملت رنج کشیده بکوشند و از جنگ و جدال‌های شخصی و قومی بپرهیزند، چراکه عراق روزگار جدیدی را پیش رو دارد؛ از این‌رو هر امر سلبی، مناسب آرمان‌ها و مرام این ملت صبور و سرافراز نیست.

۹. همه‌ی مردم عراق - از زن و مرد و پیر و جوان گرفته، و طلبه و کسبه و کارمندان و کارگران و کشاورزان و غیر آنان - باید متوجه باشند - که الحمدلله درک هم می‌کنند - عراق از آن آنهاست، پس لازم است که به سازندگی دوباره‌ی آن بپردازند. هر منفعتی که این کشور دارد از آن همه است و هر مشکلی که وجود دارد گریبانگیر همه است، و هر رنجی که هست نیز متعلق به همه ملت عراق است؛ پس هریک در جایگاه خود مسئولیت‌هایش را ادا کند و در حفظ خون‌ها و حمایت نوامیس و حفظ اموال و دارایی‌ها کوشا باشند. برای این منظور، در هر روستا و شهر و محله‌ای، بلکه در هر خانواده و عشیره، و دانشگاه و حوزه، و مسجد و حسینیه‌ای... هیأت‌هایی برای یاری رساندن به نیازمندان تشکیل دهید. بی‌تردید خدمت به بندگان خدا از دوست‌داشتنی‌ترین اعمال نزد خدای متعال و رسول و اهل بیت او علیهم‌السلام است.

۱۰. عامل عمده‌ی مصیبت‌ها و رنج‌های پی‌درپی ملت عراق در دهه‌های اخیر عدم وجود نظام اداری شایسته است. حکومت جدید که متولی اداره‌ی امور عراق می‌گردد، می‌باید مبانی خود را از نظام علوی و طریقه‌ی حسینی الهام بگیرد تا حکومتی عادل شود؛ باید در تحقق شوری و آزادی و حضور احزاب مختلف تلاش کند و حکومت مبتنی بر برادری اسلامی و وحدت گردد. لازم است که حکومت، انتخاب اکثریت مردم باشد و حقوق مشروع اقلیت‌ها در آن، بی‌هیچ کم و کاستی محترم شمرده شود؛ چراکه اگر حکومت سامان یابد، شهرها و بندگان خدا نیز سامان می‌یابند. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾^۱؛ «و از [دوش] آنان قید و بندهایی را که بر ایشان بوده است برمی دارد».

﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ﴾^۲؛ «انسان سرکشی می کند * همین که خود را بی نیاز پندارد».

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾^۳؛ «این است امت شما که امتی یگانه است».

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾^۴؛ «در حقیقت مؤمنان با هم برادرند».

مرحوم برادرم اعلی الله درجاته بر عمل به این آیات شریفه بسیار تأکید می کرد. حکومت حتما باید برگرفته از شیوهی رسول خدا ﷺ و امیر مؤمنان علیه السلام در ادارهی شهرهای مدینه و کوفه باشد و به آنها اقتدا کند و از آنها درس بگیرد. آن دو بزرگوار علیهما در حالی این جهان را وداع گفتند که مقروض بودند و دینار و درهمی برای دنیای خود نیندوخته بودند. امیر مؤمنان علیه السلام نخستین کسی است که اجازه داد بر علیه او تظاهرات کنند و خواستهی آنان را نیز داد - در حالی که خواسته آنها بجا نبود - همانگونه که در موثقه ی عمار از امام صادق علیه السلام آمده است. ایشان - درود خدا بر او باد - در خلال کمتر از پنج سال حکومت خود، شهرها را بدان جا رساند که فقری در آنها و حتی در مناطق دور از پایتخت دیده نمی شد، به گونه ای که به سختی می شد غیرمسلمانی را در حال گدایی یافت. در زمان ایشان، حکومت، خود را همچون پدری مهربان در برابر هریک از فرزندان این ملت داغ دیده می دید.

۱. سوره اعراف، آیه ۱۵۷.

۲. سوره علق، آیه ۷ و ۶.

۳. سوره انبیاء، آیه ۹۲.

۴. سوره حجرات، آیه ۱۰.

مولا امیرمؤمنان علی علیه السلام هنگامی که مالک اشتر را به والی خود برگزید، در نامه‌ای به او چنین نوشت:

«واشعر قلبک الرحمة والمحبة لهم واللفظ بهم، ولا تكوننّ علیهم سبعا ضارياً؛ و دل خود را برای آنها سرشار از رحمت و محبت کن و به آنها نیکی کن، و هرگز با آنها همچون شیری درنده مباش.»

همچنین دولت جدید باید حافظ استقلال و آزادی کامل حوزه‌های علمیه باشد. در این راستا، سزاوار است که همه‌ی مؤمنان، در هر گوشه‌ای از جهان، نیروهای خود را برای نجات عراق مظلوم یک‌دل کنند و هرگونه نیازهای انسانی آنها را برطرف سازند. از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود:

«مثل المؤمن فی توادهم وتراحمهم کمثل الجسد إذا اشتکی بعضه تداعی سائرہ بالسّهر والحمی؛ مثل مؤمنان در دوستی و گذشت کردن بر یکدیگر، همانند بدن است که اگر اندامی از آن، دچار بیماری شود، اندام‌های دیگر نیز به بی‌خوابی و تب دچار می‌شوند»^۱.

از این رو روا نیست که دیگران در این کار بر آنها پیشی بگیرند؛ زیرا مؤمنان - در هر کجا و هر سطحی که هستند - نسبت به دیگران به انجام دادن این امر، شایسته‌ترند. ۱۱. اما شعائر حسینی که جزئی از شعائر خدا هستند، این ملت مظلوم ده‌ها سال از پرداختن به آن محروم شدند؛ حال آنکه اساس و محور این شعائر، خود عراق و کربلای معلّست. پس بر دولت و ملت لازم است آن چنان که شایسته‌ی مقام والای امام حسین علیه السلام است به این امر مهم مبادرت ورزند تا سر مشقی برای دیگر نقاط جهان باشد، خاصه اکنون که اربعین حسینی در پیش است و ما در این روزها به استقبال آن می‌رویم.

۱. بحار الأنوار، علامه مجلسی، جلد ۵۸، صفحه ۱۵۰.

۱۲. خداوند متعال می‌فرماید:

﴿قُلْ مَا يَعْبَأُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ﴾؛^۱ «بگو اگر دعای شما نباشد پروردگارم هیچ

اعتنایی به شما نمی‌کند».

و نیز: ﴿وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ﴾؛^۲ «و وسیله ای برای تقرب به خدا انتخاب نمائید».

و نیز می‌فرماید: ﴿وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى﴾؛^۳ «و اینکه برای انسان جز

حاصل تلاش او نیست».

این مثلث، یعنی دعا و توسل به خدا و معصومان (علیهم‌السلام) و سعی که قرآن کریم بر آن تأکید کرده است باید خوی همیشگی این ملت باشد تا همواره کارها در مسیر بایسته‌ی خود، به سادگی و به دور از مشکلات و رنج‌ها جریان یابد.

اللهم إنا نرغب إليك في دولة كريمة تعزّ بها الإسلام وأهله، و تذللّ بها التّفّاق وأهله، وتجعلنا من الدعاة إلى طاعتك والقادة إلى سبيلك، وترزقنا بها كرامة الدنيا والآخرة»^۴.

- بیانیه‌ی دفتر معظم له در قم مقدس پس از ترور سید محمد باقر حکیم:
«واقعۀ آزاردهنده و تجاوز ستمگرانه‌ی گسترده‌ای که به حرم سید و مولای ما، امیر مؤمنان (علیه‌السلام) شد و به حیات سلاله مرجعیت دینی حضرت علامه سید محمد باقر حکیم (قدس سره) انجامید، و جان ده‌ها مؤمن بی‌گناه را در دلِ نجف اشرف و مرکز حوزه‌ی علمیه مبارکه، در روز جمعه ستاند؛ قلب‌های ما را جریحه‌دار کرد.
اسلامی که رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) آورد و با رفتار خود، آن را برای جهانیان مجسم کرد، و

۱. سوره فرقان، آیه ۷۷.

۲. سوره مائده، آیه ۳۵.

۳. سوره نجم، آیه ۳۹.

۴. همان، بمناسبة زوال حکم الطاغية في العراق عام ۱۴۲۴هـ، بتاريخ ۱۰ صفر ۱۴۲۴هـ، ص ۱۲-۲۰.

پس از او امیر مؤمنان علی علیه السلام با رفتار والای خود نمونه‌ی والای آن بود، ایجادکننده‌ی امنیت و آرامش برای همگان بود، در آن هنگام که بشریت در جاهلیت ترس و شمشیر به‌سر می‌برد ایشان چه نیکو جاهلیت را در این سخن خود توصیف کرد که فرمود:

«أرسله ﷺ علی حین فترة من الرسل، وهجرة من الأمم... وتلمظ من الحروب... تمرها الفتنة، وطعامها الجيفة، وشعارها الخوف، ودثارها السيف؛ خدای متعال او - درود خدا بر او - را در فترتی از پیامبران و خوابی که همه امت‌ها را فروگرفته بود فرستاد... و در حالی که زبانه‌های جنگ‌ها برانگیخت... خرمای آن روزگار فتنة، و خوراک آن مردار، و ترس آشکار و شمشیرها در زیر جامه‌ها پنهان بود»^۱.

و در سایه‌ی اسلام، امت پله‌های خیر و رفاه و سعادت را پشت سر گذاشت و به درجه‌ای رسید که مؤمن و منافق و کافر و مشرک بی‌آنکه اختلافی با یکدیگر در دین و اعتقادات خود بیابند همه با هم زندگی می‌کردند و از جان‌ها و خانواده و مال و کیان خویش آسوده بودند.

امروزه ملت مظلوم عراق، بیشتر از پیش نیازمند آن امنیت و آرامش است. پس از گذشت چندین دهه پر از ظلم و ستم و تباهی، بی‌تردید هر فعالیتی که امنیت و آرامش فرزندان این ملت مسلمان و سرافراز را برهم زند مردود است.

ما، این قبیل فعالیت‌های شوم را به شدت محکوم می‌کنیم و به ساحت مقدس ولی الله الأعظم صاحب الأمر امام مهدی علیه السلام این مصیبت را تسلیت می‌گوییم، و سپس این ضایعه اسفناک را به حوزه‌های مبارکه‌ی علمیه و به‌ویژه حوزه‌ی علمیه‌ی کهن نجف اشرف و مراجع بزرگ دین و علمای اعلام و خانواده‌ی بزرگ و ایشارگر آل حکیم - که در معرض انواع ظلم و اهانت و تعدی قرار گرفت - و در رأس این خاندان،

حضرت آیت الله العظمی سید محمد سعید حکیم دامت ظلّه و همه‌ی خانواده‌های داغداری که عزیزانشان با بدن‌هایی خونین به دیدار پروردگارشان شتافتند؛ تسلیت می‌گوییم.

از خداوند دانای شنوا مسئلت دارم که سرزمین عراق و ملتش را از هر مصیبت و بلایی ایمن بدارد و نعمت امنیت و آرامش را به آنها ارزانی کند. و از همه‌ی فرزندان این سرزمین می‌خواهیم که آگاه باشند و با دقت و درایت، خود و سرزمینشان - که سرزمین ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام است - و نیز همه‌ی شهرهای شیعه در هر نقطه از جهان را از خرابکاری نابکاران و ریخته‌شدن خون‌هایی که عاقبتی جز بدی و بدتر شدن اوضاع ندارد؛ حفظ کنند. همانگونه که حضرت امیرمؤمنان، علی علیه‌السلام پس از رحلت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم فرمود:

«وسينتقم الله ممن ظلم مأکلاً بمأکل، ومشرّباً بمشرب... ولباس شعار الخوف ودثار السيف؛ خدای متعال از کسی که بر خوراک و نوشاک دیگران ستم کند، در خوراک و نوشاک او انتقام می‌گیرد... و نیز در پوشیدن و همه‌گیر شدن ترس [در جامعه] و پنهان کردن شمشیرها [در زیر جامه‌ها]»^۱.

شایسته است که همگان از مصیبت‌ها و فجایع پیش آمده درس گرفته و برای سازندگی عراق اسلامی نبوی علوی که خیر و برکتش شامل حال همگان می‌شود، آستین همت بالا زنیم والله هو المعین»^۲.

- به مناسبت نخستین زیارت شعبانیه در کربلای معلی پس از سقوط نظام بعثی، مرجع عالیقدر در طی بیانیه‌ای افق‌های آینده‌ی ملت و دولت عراق را از قبیل حقایق

۱. بحارالانوار، علامه مجلسی، جلد ۳۱، صفحه ۵۴۷.

۲. همان، بمناسبة العدوان الأثم على النجف الأشرف واستشهاد آية الله السيد محمد باقر الحكيم، در تاریخ: ۲ رجب ۱۴۲۴ هـ.ق، ص ۲۳-۲۶.

حکومت‌داری و بازسازی عراق و بنای تشکیلات آن و بهره‌گرفتن از زیارت‌های میلیونی، ترسیم نمود:

«اول: برگزاری مراسم‌هایی برای بزرگداشت قربانیان بی‌گناه انتفاضه‌ی شعبانیه، کسانی‌که با خون‌های خود امام حسین علیه‌السلام را یاری کردند و نمادهای قهرمانی و ازخودگذشتگی و جانفشانی را برای تاریخ، به‌ویژه تاریخ عراق آفریدند.

دوم: خانواده و خویشان داغدار این عزیزان را تسلی دهیم، و بلکه همه‌ی فرزندان این سرزمین‌که تاریخ با ثبت کارهایشان عزت و بزرگی جاودانه را برای آنها ثبت کرده است.

سوم: برای ملت مجاهد عراق موارد زیر را یادآور شویم:

۱. نعمت آزادی، نعمتی الهی و بزرگ است و شایسته است که به بهترین وجه از آن استفاده گردد. در این خصوص پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم سرمشق خوبی برای ماست. رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله پس از بعثت حدود سیزده سال در مکه زندگی کرد و در مدینه نزدیک ده سال و حاصل سال‌هایی که در مکه بود قریب به دویست نفر مسلمان شدند، اما از سال‌هایی که در مدینه به سر می‌برد صدها هزار نفر مسلمان حاصل آمد، به‌طوری‌که خداوند متعال در قرآن فرمود: ﴿وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا﴾؛^۱ «و ببینی که مردم دسته‌دسته در دین خدا درآیند». و این، به سبب غنیمت شمردن فضای آزادی است که در مدینه برای ایشان فراهم آمده بود و در مکه چنین امکانی وجود نداشت، وگرنه وحی در مکه همان وحی در مدینه است، و پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در مکه نیز همان پیامبری است که در مدینه بود.

در کل، این ملت بزرگوار باید همه‌ی نیروهای خود را برای الگو‌گرفتن از سیره‌ی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله، در استفاده از آزادی نسبی فراهم آمده، در مسیر تبلیغ و ارشاد و

هدایت به سوی خدا و اهل بیت (علیهم السلام)، و استوار ساختن پایه‌های دیانت و آزادی و حضور همه‌ی احزاب و مشورت‌خواهی و پرهیز از خشونت و مانند آن به کار گیرد. این، فرصتی است که به آنها عنایت شده است. مولا امیر مؤمنان، علی (علیه السلام) در این باره چه زیبا فرموده است:

«من الخرق ... الأناة بعد الفرصة؛ سهل انگاری پس از فرصت یافتن از مصادیق سستی خرد است»^۱.

۲. آنچه ملت استوار عراق در این دهه‌های تاریک گذشته دید به سبب ایمان و عقیده‌ی استوار آن و تمسک آن به اهل بیت طاهرین (علیهم السلام) است. پس شایسته است که بر این مرام خود در سازندگی آینده‌ی عراق از طریق تدوین قانون اساسی اش - که به یاری خدا دهه‌های متمادی مورد استناد قرار خواهد گرفت و برگ زرینی در تاریخ دراز عراق خواهد بود - پایدار بمانند. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: ﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ﴾؛ «فرمان جز به دست خدا نیست».

پس لازم است که ساختار قانون اساسی عراق - در همه‌ی بندها و ماده‌هایش - مبتنی بر قواعد اسلامی و موازین شرعی برگرفته از قرآن کریم و سنت شریف رسول خدا و ائمه‌ی اطهار (علیهم السلام) باشد.

۳. مصلحت آینده‌ی عراق مرهون مصالح گذشته‌ی اوست. مردم عراق، امروز، خود سازنده‌ی آینده‌ی خود هستند. این مهم با تصدی همگان، از عالم و فرهیخته و مدرس و استاد گرفته تا پیر و جوان و زن و مرد و کاسب و کارمند و کارگر و غیره میسر خواهد شد. با جمع‌بندی کارها و رفع نیازها و راه‌اندازی استعدادها و بسیج نیروها و قیام همه‌ی بخش‌های جامعه، از رهگذر تشکیل هیأت‌ها و کانون‌ها و مؤسسات

۱. وسائل الشیعه، جلد ۱۶، صفحه ۸۴.

عمومی و خصوصی - کوچک و بزرگ - در هر شهر و روستا و عشیره و خانواده، باید برای پر کردن خلأهای موجود در هر زمینه و برطرف کردن نیازها کوشید. به این ترتیب، عراق آینده، عراق پر خیر و نعمت و رفاه خواهد شد.

۴. اما زیارت نیمه ماه شعبان المکرم و زیارت کربلای مقدسه، میلیون‌ها زائر از گوشه و کنار عراق و اقصی نقاط جهان برای زیارت کربلای معلی سرازیر خواهند شد... اما آنچه در این خصوص مربوط به اهالی محترم کربلا از همه‌ی طبقات آن است، اینکه در فعالیت‌های خود در ارائه خدماتی که درخور مقامشان است، اخلاق والای امام حسین علیه السلام و روش وارسته و سیرت نورانی ایشان را منعکس سازند، تا هنگامی که زائر، پس از زیارت خود، به سلامت قصد خانه و کاشانه‌ی خود می‌کند، نکات آموزنده‌ای از اخلاق والا و فضیلت‌های فرزندان شایسته‌ی حضرت ابا عبدالله الحسین و ابا الفضل العباس علیهم السلام به دیار خود حمل کنند. این کار مصداق آشکار کلام امام صادق علیه السلام است که فرمود:

«کونوا دعاة الناس بأعمالکم؛ با رفتار خود مردم را فراخوانید»^۱.

- همچنین به مناسبت دستگیری صدام، مرجع عالیقدر بیانیه‌ای صادر فرمود که در آن این پیروزی الهی را به اصناف مختلف ملت ستمدیده عراق تبریک گفت و شکر خدا را بر این نعمت یادآور شد.

ایشان شکر این نعمت را در ساختن عراقی مؤمن و پارسا می‌داند تا خیر و برکت آن فراگیر شود. ایشان دام ظلّه به ضرورت تلاش پیگیر برای برپایی حکومت اکثریت بر مبنای قانون برگرفته از قرآن کریم و سنت پاک رسول بزرگوار خدا و اهل بیت طاهرین ایشان علیهم السلام اشاره فرمود. از منظر ایشان سختی‌های بزرگی که در طول این چند دهه

۱. همان، بمناسبه الوفادة العالمية إلى زیارة الإمام الحسین علیه السلام في النصف من شعبان المعظم، عام ۱۴۲۴هـ، ص ۲۷-۳۴.

گریبانگیر ملت عراق بود، حاصل حکومت اقلیت و دوری از قانون آسمانی بوده است. خداوند متعال نیز در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا﴾^۱ «و هرکس از یاد من دل بگرداند در حقیقت زندگی تنگ [و سختی] خواهد داشت»^۲.

بازسازی

همانگونه که پیش‌تر بیان شد، مرجع عالیقدر، حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی با پیامی به مناسبت سقوط نظام، مردم را به بسیج کردن و فراهم آوردن و برنامه‌ریزی برای بازسازی فراخواند. از آن هنگام، سیل عراقی‌های مهاجر به سوی وطن خود سرازیر شد و ده‌ها مؤسسه و انجمن در استان‌های عراق، از شمال تا جنوب آن، با در اولویت قرار دادن شهرهای مقدس، دست به کار امدادرسانی و بازسازی مادی و معنوی آن شدند. حتی استان‌هایی که در حوادث اخیر عراق وضعیت بحرانی داشتند نیز در این امر شرکت کردند. در این راستا، مرجع عالیقدر، همواره استعدادهای عراقی مهاجر را به شرکت در بازسازی جدید وطنشان فراخواند. ایشان - از زمان نظام بعثی تا به حال - تأکید بسیاری بر نقش عشایر عراق در سازندگی دوباره‌ی آن دارد. همانگونه که در خلال روزهای گذشته و در پی اشغال تعدادی از شهرهای عراق به دست سازمان تروریستی داعش که در رأس آنها موصل بود، اهمیتش آشکارتر شد. ایشان می‌فرماید: «شما ای شیوخ غیور عشایر، مسئولیت بزرگی بر عهده‌ی شما قرار دارد؛ شما امید مرجعیت و دیگران هستید»^۳.

۱. سوره طه، آیه ۱۲۴.

۲. همان، بمناسبت اعتقال الطاغیة صدام، بتاريخ ۲۱ شوال ۱۴۲۴هـ، ص ۳۵-۳۷.

۳. مجله‌ی المرشد، توجیهات و إرشادات مرجعية، ص ۳۰۲.

پس از گذشت زمانی بر پرونده‌ی بازسازی عراق و اهمال‌کاری در آن، به سبب پرداختن به پرونده‌های سیاسی و امنیتی داغ‌تر؛ دفتر مرجع عالیقدر در کربلای معلی، در بیانیه‌ای از مجمع ملی و حکومت عراق خواست که به بحران‌های نفس‌گیر عراق خاتمه دهند.^۱

پس از گذشت نه سال از سقوط نظام بعثی و اقدامات بومی و دولتی انجام شده در بازسازی کشور، علی‌رغم ویرانگری‌های تروریستی وحشتناک و مستمری که هست و نیز با وجود فساد رایج اداری، مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی به تشکیل هیأتی از کارشناسان برای تحقیق در علت فقدان خدمات انسانی و حیاتی کافی به ملت عراق سفارش کرد و مقرر شد که شخصیت‌هایی که در این هیأت گماشته می‌شوند از خبرگان حقوقی و برخی کاربلدان انتخاب شود تا اسباب نبودن چنین خدمات حیاتی را و عواملی که در کار مؤسسه‌های دست‌اندرکار عراقی سنگ‌اندازی می‌کنند شناسایی کنند. اهداف اصلی این هیأت، تشخیص نقش احزاب و اطمینان یافتن از صحت فعالیت‌های آنها که به دشوار شدن کارهای اداری دولت نینجامد، مضافاً بر اینکه آمارهای فساد مالی و اداری در ادارات مزبور کشف شود؛ است. همچنین این هیأت به بررسی نقش کشورهای همسایه در شکست دادن و دشوار ساختن فرایند ورود شرکت‌های خارجی به عراق می‌پردازد.^۲

و از دیگر فرمایش‌های ایشان «الْمُظَلَّةُ» درباره‌ی بازسازی عراق در همه‌ی زمینه‌ها:

«جوانان عراق لازم است که برای سازندگی اقتصادی و سیاسی و اجتماعی و

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «مکتب سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشیرازی (الْمُظَلَّةُ) في كربلاء المقدسة يطالب الجمعية الوطنية والحكومة العراقية بوضع حد للأزمات الخائقة في العراق»، در تاریخ: ۶ رجب ۱۴۲۶ هـ.ق.

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم (علیه السلام)، أرشيف الأخبار، «المرجع الشیرازی يوجه بتشكيل لجنة تبحث أسباب غياب الخدمات الإنسانية بالعراق»، در تاریخ: ۱۸ رمضان ۱۴۳۳ هـ.ق.

فرهنگی کشور خود تلاش کنند»^۱.

«لازم است که همه‌ی ما برای سازندگی عراق جدید تلاش کنیم و زمام کار را به دست گیریم و به همان اندازه که نسبت به فرزندان و خانواده‌ی خود مسئولیت پذیر هستیم، باید در برابر تضمین آینده‌ی عراق نیز احساس مسئولیت کنیم... بر هر فرد لازم است که فکر کند چه کاری را برای آینده‌ی عراق می‌تواند انجام دهد و ضروری است که مجالسی در این خصوص به منظور بررسی اوضاع ملت عراق به وجود آید و هیأت‌هایی با وظایف و تخصص‌های مختلف تأسیس گردد که احتیاجات ملت عراق را برطرف سازد. هیچ کس چنین فکر نکند که جاهای دیگر دست به تشکیل انجمن‌هایی مشابه اینها زده‌اند؛ زیرا هرچه برای آینده‌ی عراق برنامه‌ریزی کنیم و تهیه بینیم در هر زمینه‌ای هنوز بسیار اندک است»^۲.

نیز ایشان تأکید می‌کند: «لازم است که به اجرای مسئولیت خود پردازیم؛ چراکه مسئولیت ما بزرگ و گسترده و نیازمند تلاش بسیار زیادی است. هر انسان در این مجال مانند یک شمع است و هر جمله‌ای در این باب ارزش خاص خودش را داراست، و همچنین هر کاری در این زمینه مانند قطرات باران هستند؛ قطره قطره جمع گردد و انگهی دریا شود. عراق، نیازمند سیل کمک‌های مادی و فکری و علمی و بهداشتی است... امروز، به همه‌ی اینها نیاز هست و فردا این نیاز بیشتر می‌گردد»^۳.

«بسیار درخور اهمیت است که عرصه برای غیرعراقی‌ها خالی نگردد، وگرنه به بهانه‌ی بازسازی عراق، باز مصیبت‌های ما برای سی - چهل سال دیگر ادامه می‌یابد»^۴.

۱. من عقب المرجعية، العراق، ص ۳۵۷.

۲. همان، ص ۳۲۶.

۳. همان، ص ۳۲۴.

۴. همان، ص ۳۲۸.

جوانان عراق

با توجه به اهمیت بسیار جوانان در هر جامعه‌ای و اینکه ثروت انسانی استراتژیک در هر ملتی هستند، مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله اهتمام ورزیدن به تربیت جوانان عراق را مهمترین و ضروری‌ترین مسئولیت در ایجاد آینده‌ای استوار و روشن برای ملت عراق می‌داند.

ایشان دام‌ظله می‌فرماید: «دولت‌های بزرگ به‌ویژه دولت‌های غربی بر سر عراق کشمکش می‌کنند. هریک می‌خواهد سیطره و نفوذ و فرهنگ و اندیشه‌های خود را در این سرزمین زخمی گسترش دهد. از این‌رو بر ذمه‌ی هریک از ماها وظیفه‌ی بزرگ و خطیری قرار دارد. پس باید برای نجات عراق بسیار تلاش کنیم... یکی از مهمترین آشکارترین مصادیق کمک کردن به عراق مظلوم، آگاه‌سازی ملت عراق سرافراز و گسترش فرهنگ اسلامی در میان آنان است، به‌خصوص در میان نسل جوان عراق که جمعیت آنها امروز بالغ بر ده میلیون نفر است»^۱.

ایشان از آسیب‌های فکری و اجتماعی که از هرسو بر گرد ملت عراق می‌گردد بر حذر می‌دارد. پس از آن، شاهد بودیم که چگونه اعتقادات فاسد گسترش یافت و چگونه برخی فرقه‌های ضاله ظهور نمود و بسیاری از فرزندان ملت عراق را فریفته‌ی خود کرد، و حتی اندیشه‌ی خود را به خارج از عراق نیز صادر کرد و بسیاری از کشورها در چنگال آن گرفتار آمدند. این، خود حاکی از دقت و هوشیاری بسیار آن عالم عالیقدر است که پیش از سقوط نظام بعثی و تا به امروز تأکید بسیاری بر همبستگی فرهنگی و پرهیز از اهمال کاری در آن، دارد.

نیز ایشان دام‌ظله می‌فرماید: «همه‌ی تلاش و جهد خود را صرف جذب جوانان به

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید المرجع: عراق الغد هو عراق علی والحسین».

آموختن تعالیم اهل بیت (علیهم السلام) کنید. آنان را از گرفتارشدن به فرق ضاله و عقاید باطل و فرهنگ‌های منحرف مصون بدارید. عراق رنج‌دیده‌ی سرافراز در طول دوره‌ی تاریکی از تاریخ که برطرف شد، از گمراه کردن و دور ساختن اجباری از تعالیم اسلام و اهل بیت (علیهم السلام) بسیار رنج برد و امروزه احتیاج مبرمی به فرهنگ اسلامی که برگرفته از تعالیم و فرهنگ چهارده معصوم (علیهم السلام) است دارد. جوانان عراق نیز بسیار تشنه‌ی دین هستند، اما متأسفانه در فقر مربی و معلم به سر می‌برند.

بیگانگان و غربیان با انگیزه‌ها و اهداف بسیاری به عراق رو آورده‌اند و بسیاری از کارشناسان و حتی روان‌شناسان را هم با خود روانه کرده‌اند، تا برنامه‌های فکری و فرهنگی و حتی روانی از پیش تعیین‌شده‌ی خود را در عراق عملی سازند. هدف نخستین و نهایی آنها تغییر اندیشه و فرهنگ جوانان و نوجوانان و حتی کودکان است، و تنها در پی استیلا یافتن بر نفت و ثروت‌های بسیاری که خداوند متعال به این سرزمین رنج‌کشیده داده است نیستند... برعهده‌ی شماست که توجهتان به تلاش‌هایی که در پی دور ساختن ملت عراق و به‌ویژه جوانان آن از اسلام و اهل بیت (علیهم السلام) هستند بیشتر از اهتمام شما به نفت و نعمت‌ها و ثروت‌های دیگر عراق باشد؛ چراکه جوانان امید آینده‌ی این ملت‌اند و اگر از آنها محافظت کنیم قطعاً از عراق و نفت و دیگر ثروت‌ها و نعمت‌ها و فرهنگ و آینده‌ی آن، محافظت کرده‌ایم...؛ و اما اگر جوانان از دست بروند، همه‌ی عراق، با ثروت‌ها و نعمت‌ها و تاریخ کهن آن از دست می‌رود. کمترین کاری که در این زمینه می‌توان انجام داد، به وجود آوردن انجمن‌های فرهنگی و آگاهی‌بخش است، حتی اگر از جانب دو نفر باشد و عهده‌دار وظیفه‌ی تعلیم اصول و فروع اسلام، عقاید، فرهنگ، اخلاق و آداب اسلامی گردند، و آنها را با سیره‌ی اهل بیت (علیهم السلام) آشنا سازند و با محبت آنان و تمسک‌جستن و اقتدا کردن به آنان (علیهم السلام) پرورش دهند»^۱.

۱. همان، «السید المرجع: الاهتمام بشباب العراق یعنی الحفاظ علی مستقبل العراق وثرواته».

ایشان عَلَيْهِ السَّلَام در اهمیت این موضوع می‌فرماید: «چند ماه پیش از سقوط نظام ستم‌پیشه در یکی از آمارهای غریبان از عراق، می‌خواندم که تعداد جوانان در این کشور بیش از نه میلیون نفر هستند. چه کسی توانایی اداره‌ی این جمعیت بزرگ را جز خود جوانان عراق و خود مردم آن به شخصه دارند؟ همه‌ی عراقیان در برابر این، مسئول‌اند؛ هریک در مجال خویش و فراخور فهم و نیروهایی که خداوند متعال به او ارزانی کرده است... پس هریک باید در زمینه‌ی فعالیت خود و به‌قدر توان خویش در گرد هم آوردن این ملت و پر کردن خلأهای بزرگ و بسیار موجود در عراق امروز تلاش کند. این کار از رهگذر تأسیس هیأت‌هایی از مردان و زنان، از سه نفر به بالا، برگرفته از روستاها و شهرها و برای فعالیت در همه‌ی زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی و فرهنگی و خانوادگی و عشایری و حوزوی میسر می‌گردد. وظیفه‌ی این هیأت‌ها می‌تواند حل مشکلات موجود در منطقه و رفع نیازها و انجام دادن خدمات در حدّ توان خود، از قبیل کاریابی برای بیکاران و ازدواج جوانان و حل و فصل اختلافات و کمک به بیماران و پرداخت بدهی بدهکاران و مانند آن باشد تا به یاری خدا ملت مظلوم عراق از ظلمت‌های بزرگ و پیوسته‌ای که دچار شده است رهایی یابد و همگان هدایت شوند و هریک از افراد این ملت، نمونه‌ای باشد که خدای متعال و رسول او و اهل بیت طاهرین عَلَيْهِمُ السَّلَام می‌خواهند»^۱.

همچنین ایشان در جایی دیگر تأکید می‌کند که: «جوان عراقی اگر به فرهنگ رسول خدا و اهل بیت او عَلَيْهِمُ السَّلَام مزین شود، عراق در آینده تبدیل به بهشت می‌شود و سرمشقی برای کشورهایی که دم از تمدن و آزادی می‌زنند می‌شود»^۲.

۱. همان، «لا يرفع الظلّامة عن العراق إلا العراقيون أنفسهم».

۲. همان، «السيد المرجع: شباب العراق إذا تَتَقَّف بثقافة أهل البيت فسيكون العراق في المستقبل جنة الدنيا وأسوة للدول التي تشد الحصار والحرية».

«پاک‌ترین حکومت در جهان، و بهترین حکومت، حکومتی است که مبتنی بر اخلاق و فضیلت‌هاست. و آن، همان حکومتی است که مولای ما بقیه الله الأعظم عليه السلام برپا می‌دارد. جوانان ما لازم است که امروز با این حکومت آشنا شوند؛ جوانانی که در آینده به هر رتبه‌ای در عراق و از آن طریق، در جهان دست می‌یابند. جوانان حاکمان آینده‌ی عراق‌اند. از میان جوانان ما برخی مراجع دین می‌شوند، برخی بزرگان عشایر، برخی استادان دانشگاه‌ها و برخی تاجر. چرخ سیاست به دستان آنها خواهد چرخید؛ همچنین چرخ اقتصاد. آنان، گردانندگان حوزه‌های مقدس علمیه در آینده خواهند بود. هر چیزی در آینده به دستان توانمند جوانان ما اداره خواهد شد. در نتیجه بر همه‌ی ما لازم است، و نیز بر خود جوانان که نسبت به شناخت این فرهنگ احساس مسئولیت کنند تا بتوانند آن را در آینده در زندگی خود پیاده سازند...

مسئولیت امروز ما در عراق و ماورای عراق، در همه‌ی جهان، این است که جوانان خود را - که سازندگان آینده‌اند - بر پایه‌ی فرهنگ اهل بیت علیهم السلام پرورش دهیم. پس اگر جوانان با فرهنگ اهل بیت علیهم السلام آشنا گردند، در آینده‌ای نزدیک، این فرهنگ را نجات خواهند داد؛ و به برکت وجود امیرمؤمنان علی علیه السلام از این فرهنگ، کشور خود را بهره‌مند می‌سازند، و پس از عراق به یمن وجود مولا امیرمؤمنان، همه‌ی جهان از این فرهنگ والا بهره خواهد برد و در جهان حکومت‌های انسانی و مبتنی بر اخلاق و فضیلت به وجود خواهد آمد، نه حکومت‌های پست و فرومایه و غیرانسانی»^۱.

«دو امر در رأس مهمترین امور قرار دارد که انجام دادن آنها صدها سال بر آینده‌ی عراق تأثیر خواهد گذاشت، همچنین صدها سال بر آینده‌ی منطقه و کل جهان نیز تأثیرگذار خواهد بود. این دو امر عبارت‌اند از:

۱. موقع مؤسسة الرسول الأكرم عليه السلام الثقافية، أرشيف الأخبار، «حكومة الإسلام هي حكومة الأخلاق والحرّيات، وليس حكومة القمع والقتل».

نخست: توجه به جوانان. در گردآوری جوانان تلاش کنید. حتی یک جوان از دست نرود. چه بسا یک جوان در آینده بزرگ قومی گردد. در صورتی که بر تربیت اهل بیت (علیهم السلام) و با فرهنگ و اخلاق آنان پرورش یابد، شخصی مثل شما خواهد شد و در این راه گام خواهد برداشت. اما اگر - خدای ناکرده - جوانی از دست برود، خود مسبب گمراهی مجموعه‌ای از اطرافیان خود خواهد شد. این، جزو مسئولیت‌های شما در سطح خویش است که باید بدان همت کنید.

دوم: اکثریت در عراق شیعیان هستند، و صدها سال زیر یوغ کسانی قرار گرفتند که نه از خدا پروا می‌کنند و نه از تاریخ. مظلومیت‌هایی که عراق در طول تاریخ متحمل شده است را هرگز نمی‌توان حدی برایش تصور کرد؛ آن هم چه ظلمی؟! پس تلاش کنید در این زمان پایانی برای این مظلومیت‌ها قرار دهید تا دیگر، این مظلومیت‌ها به آیندگان منتقل نگردد.^۱

حقوق اکثریت و وحدت عراق

مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دام‌طه) از نخستین روزهای حمله به عراق و تا سقوط نظام بعثی و از نخستین روز پس از سقوط نظام تا به امروز بر حقوق اکثریت و احترام نهادن و حفظ حقوق اقلیت‌ها و صیانت عراق از تجزیه شدن، مصرانه تأکید می‌کند.

ایشان در بیانیه‌ای به مناسبت کنفرانس (شیعه و چالش‌های جهانی) در لندن، به ضرورت «یاری کردن مظلومان جهان، به خصوص مردم ستم‌دیده‌ی عراق» اشاره کرد که با ستم‌های بسیاری دست و پنجه نرم می‌کنند. از این رو باید به یاری خدای متعال و به هر وسیله‌ی مشروع و پیگیری مجدانه کارها به نجات آنها از این سختی‌ها اقدام

۱. همان، «کفی ظلما للأكثرية الشيعية بالعراق، وعليكم بوضع حد للمظالم».

کرد، تا اکثریت با ایمان عراق به حقوق مشروع خود برسند. همچنین باید مانع دسترسی توطئه‌گران به این حقوق مشروع شد؛ زیرا که ممکن است به سرکار آمدن دوباره‌ی اقلیت و گرفتار شدن عراق مظلوم در کابوس جدیدی از طایفه‌گری منجر شود که در دهه‌های پیشین تلخی خرابکاری‌های زیادی را به ملت عراق چشاند.^۱

دفتر معظم له در پاسخ به مجموعه‌ای از سؤال‌ها که یکی از روزنامه‌ها در خصوص دولت موقت عراق تنظیم کرده و به دفتر ایشان فرستاده بود، چنین پاسخ داد: «...حکومت فدرالی به مفهوم عمومی خود اگر مقدمه‌ای برای تجزیه‌ی عراق نباشد و ملت عراق نیز در خلال همه‌پرسی بدان رأی دهند از نظر ما مانعی ندارد. و بهتر آن است که جغرافیایی باشد نه برحسب استان‌ها؛ زیرا در این صورت، شبهه‌ی تجزیه‌ی عراق نیز پیش نخواهد آمد...».

همچنین ایشان تأکید کردند که: «فرو نگذاشتن حقوق هیچ گروهی از ملت، و کامل دادن حق اکثریت به آنها و نیز اقلیت‌ها همچنان که خدای متعال در قرآن فرموده: ﴿لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ﴾^۲ «نه ستم می‌کنید و نه ستم می‌بینید». و بعید نیست که لبنانی کردن حکومت عراق - یعنی تشکیل دموکراسی‌ای همچون لبنان در آن - خطرات بسیاری را می‌تواند برای عراق در پی داشته باشد. پس لازم است که نظامی را بر مبنای شور با همگان، از طریق اجرای انتخابات آزاد و سالم برقرار کرد... ما انسان‌ها را به صلح فرا می‌خوانیم؛ زیرا از این طریق امکان دستیابی به حقوق شرعی‌شان میسر می‌گردد، خشونت غالباً به نتیجه‌ی مطلوب منجر نمی‌شود... در آمارگیری اخیری که چندی پیش در این کشور به انجام رسید، نسبت به حق اکثریت

۱. إضاءات مرجعية، بیانات حول العراق، بیان إلى مؤتمر «الشیعة وتحديات العصر» في لندن، بتاريخ ۲۵ ربيع الأول ۱۴۲۵ للهجرة، ص ۵۹-۶۲.
۲. سوره بقره، آیه ۲۷۹.

کوتاهی بسیاری شده است»^۱.

در استفتایی که از مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله درباره‌ی قانون اداره‌ی حکومت موقت در عراق شد، ایشان چنین پاسخ داد: «قانون، حتماً باید قانون اسلام باشد؛ زیرا این نص قرآن است. خداوند در قرآن قانون‌های دیگر را، به جز قانون خودش رد کرده و حکم کردن بر آنچه را او نفرموده کفر و ظلم و فسق دانسته است. خدای متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿إِنِ الْحُكْمُ لِلَّهِ﴾^۲؛ «فرمان جز به دست خدا نیست».

﴿وَمَنْ لَّمْ يُحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾^۳؛ «و کسانی که به موجب

آنچه خدا نازل کرده داوری نکرده‌اند آنان خود کافرانند»؛

﴿وَمَنْ لَّمْ يُحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾^۴؛ «و کسانی که به موجب آنچه

خدا نازل کرده داوری نکرده‌اند آنان خود ستمگرانند»؛

﴿وَمَنْ لَّمْ يُحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾^۵؛ «و کسانی که به موجب

آنچه خدا نازل کرده حکم نکنند آنان خود نافرمانند».

و از آنجایی که بیشتر ملت عراق مسلمان و معتقد به قرآن کریم به عنوان قانون و

دین اسلام به عنوان نظام خود هستند، شایسته است که مردم از قانونی که از اسلام گرفته شده است در هیچ کوچک و بزرگی از آن سرپیچی نکنند، و به‌طور کلی، اسلام در آن، مرجع اصلی قانون‌گذاری به‌شمار آید. از آنجایی که همه‌ی افراد جامعه ملزم

۱. همان، مستقبل العراق سيكون بخير شرط إعطاء الأثرية حقوقها كاملة وكذلك الأقليات، بتاريخ ۲۰۰۶/۶/۱۴م. مطابق، ربیع الثانی ۱۴۲۵ للهجرة، ص ۳۸-۴۲.

۲. سوره انعام، آیه ۵۷.

۳. سوره مائده، آیه ۴۴.

۴. سوره مائده، آیه ۴۵.

۵. سوره مائده، آیه ۴۷.

به اجرای قانون هستند، پس لازم است که حکومت نیز متقابلاً رضایتمندی عمومی همه‌ی افراد جامعه‌ی عراق را برآورده سازد. این مهم، از راه برگزاری انتخاباتی روشن و زود هنگام که ملاک نتیجه‌ی خود را رأی اکثریت قرار دهد، و در این میان حقوق اقلیت‌ها را نیز به‌طور کامل و عادلانه برآورده سازد؛ محقق خواهد شد.

تاریخ ثابت کرده است که بشر تا به حال حکومتی همچون حکومت اسلام که در قالب حکومت‌های پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و امیر مؤمنان، علی علیه‌السلام بوده به چشم ندیده است. این دو نمونه، در میان هزاران حکومتی که تا به حال بشر تجربه کرده است بی‌نظیر است. راز این موضوع در این نهفته است که رسول گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله میان بخش‌های مختلف جامعه، پس از آنکه سالیان سال جنگ‌های خونینی با یکدیگر داشتند، پیوند برادری منعقد ساخت... و نیز بر این حقیقت استوار است که تاریخ، وجود حتی یک فقیر در حکومت امام امیر مؤمنان علیه‌السلام را گزارش نکرده است، با وجود آنکه حکومت ایشان در آن زمان گسترده‌ترین حکومت بر روی زمین بوده، به‌گونه‌ای که نزدیک به پنجاه کشور را در نقشه جهان امروز دربر می‌گرفته است^۱.

در گفتگویی که شبکه‌ی عراق آینده با دفتر مرجع عالیقدر در قم مقدس برگزار کرد، دفتر ایشان تأکید کرد که: «حوزه‌های علمیه‌ی در کاظمین و سامرای مقدس و حله و بغداد - که تاریخ درخشان و کهنی دارند - ناگزیر نیازمند احیاء و راه‌اندازی دوباره هستند به نحوی که در نجف اشرف و کربلای معلی مشهود است، تا به یاری خدای متعال مشعل پرفروغی برای ملت‌های اسلامی گردند، همانگونه که پیشتر بوده است... همچنین لازم است که برای تضمین اینکه دیکتاتوری با هر صورت و لباسی تکرار نمی‌گردد، قوانین مناسبی وضع شود.

۱. همان، استفتاء حول قانون إدارة الدولة للفترة الإنتقالية في العراق، بتاريخ ۱۷ محرم الحرام ۱۴۲۵ للهجرة، ص ۵۱-۵۳.

از تدابیر لازم در این خصوص، آگاه‌سازی و رشد فرهنگ دینی و دنیایی مردم و پا فشاری بر اجرای انتخابات در زمان‌های مقرر خود است تا حکومت بر اساس نتیجه حاصل از صندوق‌های رأی مشخص شود، بی‌آنکه نتایج این صندوق‌ها دستکاری گردد»^۱.

مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله علیه فرمود: «امروزه مردم جهان، در بیشتر کشورهای بزرگ، بر مبنای رأی اکثریت در همه‌ی عرصه‌ها زندگی می‌کنند، از انتخاب رئیس جمهور و وزرای مجلس و نوع حکومت گرفته تا همه‌ی نیازهای کوچک و بزرگ جامعه. پس سزاوار است عراق، که امروز عرصه‌ی نبرد جهانی به وجود آمده به دست دیگران است از این قاعده‌ی اکثریت، با حفظ حقوق اقلیت‌ها به شکل کافی و وافی مستثنی نباشد...

۱۵۱

عراق از حیث زمین و مردم از دورترین نقاط شمال تا دورترین نقاط جنوب آن، از کرد و ترکمن و عرب گرفته و شهرها و روستاها و دهات آن، واحدی یکپارچه است که نمی‌توان تحت هیچ عنوان و شعاری آن را تجزیه کرد. فرهنگ همزیستی بین گروه‌ها و افراد ملت آگاه عراق... موجب دوام هر چه بهتر آنها می‌شود تا مقدمه‌ای باشند برای وحدت اسلامی بزرگ»^۲.

ب. ۹

در این راستا، مرجع عالیقدر نمایندگانی را به ریاست حجت الاسلام والمسلمین سید جعفر شیرازی و به همراهی سید عارف نصرالله، مسئول روابط عمومی دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله علیه در عراق و حجت الاسلام والمسلمین شیخ طالب صالحی به بازدید گسترده‌ی میدانی از شهر بغداد

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم صلی الله علیه و آله، المکاتبات، «حوار مع شبکه عراق المستقبل»، در تاریخ: ۲۰۰۷/۷/۱ م.

۲. اضاءات مرجعیه، بیانات حول العراق، بمناسبة الوفادة العالمية إلى زیارة الإمام الحسین علیه السلام فی النصف من شعبان المعظم، عام ۱۴۲۵ هـ، ص ۷۰-۷۷.

می‌فرستد، به منظور تحکیم اتحاد مرجعیت با ملت و مؤسسات و عشایر آن، و احیای جامعه و محافظت از مصالح آن و برای اطلاع یافتن از آرا برای برنامه‌ریزی دیدگاه‌های خود در برابر اتفاقات پیشین که عراق شاهد آنها در عرصه‌های دینی و سیاسی و اجتماعی بوده و تبلور صورت مطلوب از عراق و ارائه آن در چهارچوب پژوهشی موضوعی، و گزارش نتایج آن به مرجع عالیقدر... از آنجا که عراق شاهد پیشرفت‌ها و دستاوردهای جدید، به سبب اجرای قانون اساسی جدید و مفاد آن، و نیز اجرای انتخابات قانون‌گذاری و تشکیل حکومت قانونی است. امید است برای تحقیق استقلال و سیادت عراق و ترسیم آزادی و رفاه و آینده‌ی ملت آن طبق خواسته‌ها و مطالبات آن به رهبری مرجعیت دینی، با جد و اخلاص تلاش کنند.^۱

این هیأت به بازدید خود از دیگر شهرهای مختلف عراق، در جنوب و وسط آن، برای یک‌هفته دیگر نیز ادامه داد، و به بررسی مسائل گوناگونی که مرتبط با مسائل دینی و مذهب اهل بیت (علیهم‌السلام) و نیز امور حیاتی و روزانه‌ی هموطنان عراقی، به‌ویژه کمک کردن به بخش‌های ضعیف جامعه و خانواده‌های محروم که گرفتار مشکلات معیشتی و اجتماعی بسیاری هستند، پرداختند.^۲

و در عرصه‌ی حفظ وحدت عراق و عراقیان، مرجع عالیقدر معتقد است که «مهمترین نیازی که در این زمینه احساس می‌شود، خاصه در صفوف اهل علم، آن هم در عراق ستم‌دیده... به وجود آوردن فرهنگ همزیستی است».^۳

همچنین آن بزرگوار تأکید فرمودند که «عراق، واحد و یکپارچه است و به هیچ

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «في العاصمة بغداد: جولة ميدانية واسعة لوفد سماحة المرجع الديني السيد صادق الشیرازی برئاسة العلامة السيد جعفر الشیرازی».

۲. همان، «وفد سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشیرازی برئاسة العلامة السيد جعفر الشیرازی يواصل جولته في المحافظات والمدن العراقية».

۳. همان، «أهم الأمور التي تمس الحاجة إليها اليوم في العراق هو تبني ثقافة التعايش».

صورت و تحت هیچ عنوانی تجزیه‌پذیر نیست... در این شرایط حساس و فرصت پیش‌آمده که نه تنها بر آینده‌ی عراق تأثیر بزرگی به‌جا می‌گذارد، بلکه بر آینده‌ی تشیع، در سراسر جهان تأثیرگذار خواهد بود، وحدت کلمه از مهمترین امور است. پس بر هر شخص در عراق امروز... و بر همه‌ی بخش‌های جامعه و صنوف مختلف آن، لازم است که قدر این نعمت را بدانند و نقش خود را از این مسئولیت بزرگ: یعنی مسئولیت حفظ وحدت کلمه به خوبی ایفا کنند»^۱.

همچنین ایشان بر اهمیت وحدت کلمه‌ی مؤمنین و واجب دانستن آن بر همگان تأکید کردند. این مهم، از راه ترک اختلاف‌های قبیله‌ای و منطقه‌ای و گروهی و غیر آن، و نیز استواری صفوف و جمع کردن آحاد ملت آگاه و هوشیار عراق میسر می‌گردد. مضافاً بر آن، مجالی برای اظهارنظر برخی کسان که در پی ایجاد اختلاف و تفرقه و از بین بردن وحدت کلمه‌ی مردم هستند نباید داد؛ زیرا این، عاملی است که موجب می‌گردد مؤمنان در تحقق اهداف اسلامی والای خود به تأخیر افتند. خدای متعال می‌فرماید:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ﴾^۲؛ «در حقیقت مؤمنان با هم برادرند پس میان برادرانتان را سازش دهید»^۳.

دیدگاه مرجع عالیقدر درباره‌ی تروریسم

- بازخواست قانون ریشه‌کن کردن بقایای نظام بعثی و حسابرسی کشورها در قضیه کمک به تروریسم:

۱. همان، «العراق وحدة واحدة لا تتجزأ بأية صورة وتحت أي شعار».

۲. سوره حجرات، آیه ۱۰.

۳. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم علیه‌السلام، آرشیف الأخبار، «بوحدۃ الکلمۃ ونبذ الفتنة واحترام الشباب والمرأة بنبي العراق».

مرجع عالیقدر به ریشه‌کن کردن ریشه‌های تروریسم و به‌ویژه اجرای قانون ریشه‌کن کردن نظام بعثی برای دشوار ساختن شرایط بر تروریست‌های قاتل فراخواند تا نتوانند به هیچ‌یک از کارمندان دولتی دسترسی یابند که به کمک آن، پوششی برای کارهای زشت خود بیابند. در این راستا ایشان از سازمان‌های دولتی خواست که کشورهای را که با مال و اسلحه و تبلیغات و دیگر امور، تروریست‌ها را کمک می‌کنند بازخواست کنند.^۱

- برحذر بودن از پاداش دادن به تروریست‌ها از رهگذر شرکت دادن آنها در امور حکومت و نگارش قانون اساسی:

ایشان از مقام‌های مسئول خواهان صادر کردن قانونی شد که بر اساس آن خانواده‌های قربانیان جنایت‌های تروریستی شامل حمایت‌های مالی دولت و تأمین اجتماعی گردند... همچنین ایشان از احراز شایستگی تروریست‌ها و حامیان و کسانی که آنها را پناه می‌دهند از طریق پاپوش‌هایی همچون مشارکت آنها در امور حکومت و قانون‌گذاری برحذر داشت؛ زیرا نتیجه‌ی این کار، ادامه دادن به رفتارهای ناشایست‌شان است. در حالی که بهتر است ملاک، رأی ملت عراق در صندوق‌ها قرار داده شود و از این قبیل رأی‌گیری‌ها که پر از ظلم و تزویرند جداً دوری شود.^۲

حجت الاسلام والمسلمین سید جعفر شیرازی در گفتگویی که روزنامه قطوف، وابسته به سازمان اوقاف شیعیان، با ایشان ترتیب دادند فرمود: «تروریسم در عراق تلاشی است برای شکست دادن دموکراسی و قانع ساختن مردم به اینکه دیکتاتوری بهتر از آن است... تروریست‌های تکفیری و باقیمانده‌های نظام بعثی خواهان برگرداندن عراق به

۱. اضاءات مرجعیه، بیانات حول العراق، «إدانة التفجيرات في أربيل وبغداد وتلعفر، والدعوة إلى تفعيل قانون إجتثاث البعث لتضييق الخناق على الإرهابيين»، ص ۱۲۱.

۲. همان، إدانة التفجير في الحلة وتحذير من مكافئة الإرهابيين عبر غطاء إشراكهم في الحكومة وكتابة الدستور، بتاريخ ۱۹ محرم الحرام ۱۴۲۶ هـ، ص ۱۰۳-۱۰۴.

همان روزگاران تیره‌ی گذشته است تا بتوانند از این طریق شیعیان و کردها را تنها بیاوند و آنها را به بردگی بکشند، از این رو هیچ‌گونه مصالحه‌ای با آنها سودمند نخواهد بود، بلکه لازم است تروریسم را از ریشه برکنند. مسئولانی که در چنگال تروریسم گرفتار نشده‌اند و دستان خود را به خون مردم بی‌گناه عراق نیالوده‌اند، صلح کردن با آنها بلامانع است؛ اما در خون هزاران شهید عراق هرگز مصالحه‌ای وجود ندارد».

همچنین روشن کرد که: «خشونت، به‌کارگیری زور برای رسیدن به اهداف سیاسی است. از آن‌سو، پرهیز از خشونت، برای دستیابی به اهدافی سیاسی، از طریق صندوق‌های رأی‌گیری و به شکلی مسالمت‌آمیز مؤثرتر است. از این رهگذر مردم به راحتی می‌توانند نظرات خود را بیان کنند. اما دفاع از خویش، به جای خود حقی مسلم است و تعارضی با پرهیز از خشونت ندارد»^۱.

همچنین بر مبنای گزارشی که در یکی از روزنامه‌ها آمده است، مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی رحمته‌الله در واشنگتن، علمایی از اهل تسنن و گروه‌های دیگر را به تعامل و همکاری با تلاش‌هایی که در راه متوقف ساختن تروریسم وحشیانه در عراق انجام می‌شود فراخواند. تروریسمی که روزانه ده‌ها نفر از انسان‌های بی‌گناه را قربانی خود می‌کند. این مؤسسه‌ی جهانی در گزارش خود نام بیش از هزار شخصیت علمی را منتشر کرد که حاضر به مقابله با این پدیده‌ی خطرناک شدند که شهرها و مردمانشان را نابود کرده و مرجع بسیاری از فتنه‌ها و خونریزی‌ها و خشونت‌هاست. این، در حالی است که عراق بیش از پیش به استقرار امنیت و آرامش برای بازسازی آنچه صدام ستم‌پیشه و حکومت ظالمانه و جنگ‌های احمقانه‌اش، باعث ویرانی عراق شد؛ نیاز دارد^۲.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «السید جعفر الشیرازی فی حوار هام معه: الإرهاب فی العراق هو محاولة إفشال الديمقراطية وإقناع الناس بأن الديكتاتورية خير منها».

۲. همان، «مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية تدعو علماء المسلمين من أهل السنة والجماعة إلى إبداء رأيهم الشرعي فی أحداث العنف والإرهاب فی العراق»، در تاریخ: ۲۰۰۵/۵/۱۴ م.

در این راستا دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامنه در کربلای معلی همه‌ی علمای جهان اسلام از مصر، کشورهای خلیج و شام، به‌ویژه علمای الأزهر و اتحادیه‌ی جهان اسلام را مورد خطاب قرار داد و به آنها یادآور شد که: «مصیبت بزرگ، ظهور گروه‌های تکفیری خونریز است که سابق نیز عموم مردم مکه و مدینه و حتی بیشتر سرزمین‌های اسلامی را تکفیر کردند و آنها را کافر و خارج شده از دین پنداشته و قتل و تکفیر آنها را واجب دانسته‌اند. این مصیبت همانند وبا در عراق شایع شد و جنگ و خشونت بسیاری راه انداخت که دامن طفل خردسال و پیر کهنسال را از اهل توحید گرفت... و باعث زشت نمایاندن صورت اسلام و بدنام کردن آن در جهان گشت... ای عالمان و خطیبان جهان اسلام، ما و میلیون‌ها انسان بی‌گناه دیگر که صدای مظلومیتشان به گوش کسی نمی‌رسد، از شما درخواست می‌کنیم که به ندای مظلومیت عراق ستمدیده پاسخ دهید و با فتواها و سخنرانی‌های ضدتکفیری خود، جلوی امواج خونین تکفیر را گرفته و حرمت عملیات انتحاری را - که از بدترین گناهان کبیره به شمار می‌آید - یاد کنید.

مضافاً بر آن، حرمت بهره‌جستن از این سازمان‌های جنایتکارِ خونریز و کمک کردن و همکاری با آنها را در گسترش گناه و دشمنی از طریق پناه‌دادن و پشتیبانی‌شان با معلومات و ادوات و تبلیغات و هر نوع همکاری دیگر به آنها یادآور شوید. همچنین از شما می‌خواهیم کسانی را که شعارهای دروغینی همچون مقاومت و جهاد را دستاویزی برای تأیید تروریست‌ها قرار داده‌اند رد کنید؛ زیرا این قبیل شعارها دربر گیرنده‌ی نیرنگ‌ها و تجاوزهایی است که بارها از تجاوزگری مغول در تاریخ بدتر است. در نهایت، از شما تقاضا می‌کنیم که در یاری مظلوم و بازداشتن ظالمان از ظلم کوتاهی نکنید.

ومن سمع مسلماً ینادی یا للمسلمین فلم یجبه فلیس بمسلم؛ هرکس صدای

دادخواهی مسلمانی را بشنود که ندا می‌زند ای مسلمانان، و او را یاری نکند، بی‌شک مسلمان نیست»^۱.

در روزهای آغازین شدت یافتن موج جدید حملات گروهی تروریستی در سال ۲۰۰۷م، مؤسسه‌ی جهانی الامام الشیرازی از مجمع امت - که همه‌ساله بزرگترین شخصیت‌های اسلامی آمریکای شمالی در آن گرد هم می‌آیند - خواهان حمایت از شیعیان عراق در برابر جنگ‌های ویرانگر شد. همچنین این مؤسسه از آنان عمل کردن به رسالت خود در قبال در پیش گرفتن راهکارهای جدید برای حمایت از شیعیان مظلوم و رنج‌دیده‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) از دست کینه‌هایی که در قالب جنگ و کشتار و ویرانی و مبهم کردن حقایق و رد آنها بروز می‌یابد را خواستار شد. نیز مدیرکل مؤسسه‌ی جهانی الامام الشیرازی، به تشکیل سازمان‌های قانونی و مدنی ویژه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعاتی درباره‌ی آمارهای جنایت‌های کشتار شیعیان و اعتبارسنجی آنها و قرار دادن آنها در اختیار محاکم قضایی و پیگیری قانونی کسانی که دستی در این جرایم دارند فراخواند.

۱۵۷

همچنین به برقراری روابط با دیگر شبکه‌های ماهواره‌ای جهانی و بقیه‌ی ابزارهای تبلیغاتی که به موضوع کشتار شیعیان از حیث انسانی و حقوقی می‌پردازند و بر جوانب پنهان این پرونده پرتو می‌افکنند فراخواند. نیز خواهان جداکردن پرونده‌ی شیعه از اوضاع متشنج خاورمیانه شد، تا در این میان شیعیان قربانی درگیری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی نشوند.

همچنین این مجمع از سازمان‌های بشری و مؤسسه‌های جامعه‌ی بین‌المللی و

۱. سامانه‌ی اینترنتی المرجع الشیرازی در کربلای معلی، البيانات والتصریحات، «نداء مكتب المرجع الديني آيت الله العظمى السيد صادق الحسيني الشيرازي (رحمته الله) إلى عموم علماء الدين الإسلامي في مصر والخليج وبلاد الشام ولا سيما علماء الأزهر الشريف ورابطة العالم الإسلامي»، در تاریخ: ۱۳ ربیع الثانی ۱۴۲۸هـ.ق.

منطقه‌ای در رصد کردن حالات انسانی و گزارش آنها، به‌خصوص سازمان‌های حقوقی همچون سازمان عفو بین‌الملل و سازمان دفاع از حقوق بشر و دیگر سازمان‌ها که دم از تراژدی دارفور می‌زنند و در برابر کشتار شیعیان عراق سکوت اختیار می‌کنند یاری خواست^۱.

مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، اوضاع کنونی عراق را معلول سلب آزادی از عراق و ملت آن، در طول سالیان تیره‌ای که بر آن گذشته است می‌داند. منطقه، و بلکه همه‌ی جهان از تغییر اوضاع عراق پس از سقوط نظام طاغوت متأثر شدند... ایشان به این موضوع اشاره فرمود که ملت ستم‌دیده‌ی عراق به جایگاه بلندی دست یافت و تاوان بسیاری داد تا بتواند انتخاباتی آزاد و سالم و حکومتی که در آن حقوق بخش‌های مختلف جامعه رعایت شود برپا کند. پس بسیار لازم است که در تشکیل این دولت و تقدیم خدمات مورد نیاز این ملت سربلند به نحو احسن و رعایت حقوق و مصالح آن عجله کرد^۲.

انتخابات

با وجود اصرار بسیار مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، در تشویق دیگران برای شرکت کردن در امور سیاسی و تشویق مردم برای شرکت در انتخابات و نقش مؤثر ایفا کردن در امور سیاسی‌ای که مرتبط با مصالح جامعه است، مطالبی ویژه‌ی شخصیت‌های بزرگ دینی فرموده است که به دلیل نامشخص و شبهه‌آلود بودن فضای سیاسی در بدایت امر، آنان را به دوری کردن از امور سیاسی و پرداختن به بازسازی عراق سفارش می‌کند. برخی از حکمت‌های

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية تطالب مؤتمر الأمة» بحماية شیعة العراق»، در تاریخ: ۱۴۲۸/۵/۹ ه.ق.
 ۲. همان، «السید المرجع: العراق مقبل علی غد مشرق»، در تاریخ: ۱۵ ذیقعدة ۱۴۳۱ ه.ق.

نهفته در این سخن، بعدها با روی کار آمدن خیل عظیم سیاستمداران جدید - چه از مخالفین نظام سابق و چه از تبعیدشدگان آن - روشن شد که متأسفانه به جای خدمت کردن به جامعه شاهد تقسیم ثروت‌های آن در میان آنها شدیم، که این آسیب ناشی از تغییرات سریع به وجود آمده از حالت تبعید و آوارگی به حکومت و سلطنت بوده است، که باز خورد زشت و سلبی آن از فعالیت‌های سیاسی و دست‌اندرکاران آن، متوجه ملت عراق شد. در این میان، افزون بر مرجع عالیقدر، مراجع دیگر نیز در نجف اشرف سفارش‌های مشابهی به رجال دینی برای پرهیز از آلوده کردن خود در عرصه‌های سیاسی شبه‌ناک کردند.

یکی دیگر از دلایل این موضوع، در اولویت بودن مسأله بازسازی و رشد فرهنگی عراق بوده که سازنده‌ی سیاست و رهبری و اندیشه‌ی بیدار عموم مردم است. پیش از اجرای هرگونه انتخاباتی در عراق، مرجع عالیقدر از طریق دفتر خود، خواهان رعایت حقوق اکثریت، به‌ویژه دربارهی دو منصب مهم ریاست‌جمهوری و نخست‌وزیری در عراق شد:

«اوضاع اسفباری که در طی دهه‌های گذشته در عراق به‌وجود آمد و نتایجی که به دنبال داشت - که امروزه شاهد آن هستیم - حاصل بی‌مسئولیتی‌ها و اشتباه‌های بسیار گذشته است. یکی از این خطاها تضییع حقوق اکثریت با شعارهای فریبنده در نخستین شامگاه تأسیس حکومت عراق در قرن پیشین بود. در حالی که شریعت مقدس الهی و نیز روش دموکراسی قائل به حفظ حقوق اکثریت‌اند. امروزه نیز جای تأسف است که باز شاهد آغاز ضایع‌سازی حق اکثریت در زیر پوشش همان شعارها و مشابه آنها هستیم.

ما از تکرار تجربه‌ی پیشین هشدار می‌دهیم؛ چراکه در حدیث شریف آمده است: «أَنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَلْدَغُ مِنْ جَحْرٍ مَرَّتَيْنِ؛ همانا مؤمن از یک سوراخ دوبار نیش نمی‌خورد».

ما خواهان حفظ حقوق اکثریت، و نیز برگزیدن رئیس جمهور و نخست‌وزیر و دیگر منصب‌ها از میان اکثریت، و برحسب نسبت واقعی آنها هستیم. و با این حرف‌ها نمی‌شود سر مردم هوشیار عراق شیره مالید که ریاست‌جمهوری یک منصب تشریفاتی است؛ زیرا این همان نیرنگی است که دولت پیشین عراق، در قرن گذشته مردم را با آن فریب داد و از این طریق در طول هشتاد سال آن جنایت‌های آشکار را مرتکب شد.

روشن است که هیچ مسئولی حق ندارد از حقوق اکثریت مردم کوتاه بیاید؛ زیرا از چیزی کوتاه آمده است که حق همه‌ی مردم است. روی هم رفته، ما مردم عراق را به انجام دادن مسئولیت قانونی و انسانی خود از هر طریق مسالمت‌آمیز فرا می‌خوانیم، علاوه بر آن، درخواست جدی و اصرار بسیاری داریم به اینکه رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر باید از میان اکثریت انتخاب گردند، مضافاً بر آن، دیگر منصب‌های دولتی نیز - به نسبت واقعی اکثریت مردم - از میان آنان اختیار شوند و هر چیزی جز این را باید با قاطعیت رد کرد.

در این میان، صاحبان علم و دانشگاهیان و فرهنگیان باید به واجبات دینی و مسئولیت‌های تاریخی خود در قبال رشد فرهنگی مردم و آموزش مسائل دینی و امور سیاسی و مرتبط با روزگار معاصر عمل کنند. در حدیث شریف آمده است که:

«العارف بزمانه لا تهجم علیه اللوابس؛ عارف به مسائل روزگار خویش، گرفتار نیرنگ‌ها نمی‌شود»^۱.

به مناسبت نزدیک شدن زمان انتخابات، مرجع عالیقدر خواستار ابطال برابری ظالمانه‌ی سهم‌های مذاهب مختلف که حقوق اکثریت را سلب می‌کند شد:

«عراق ستم‌دیده مرحله‌ی سخت و سرنوشت‌سازی را پشت سر می‌گذارد که در

۱. اضاءات مرجعیه، بیانات حول العراق، المطالبة بحقوق الاكثرية في العراق، بتاريخ ۷ ربيع الثاني ۱۴۲۵ هـ.ق، ص ۶۳-۶۵.

سایه‌ی آن، آینده‌اش تا مدت درازی مشخص می‌گردد. قطعاً هرگونه کوتاهی در استیفای حقوق مردم در این دوره - خدای ناکرده - اثرهای جبران‌ناپذیری بر نسل‌های آینده به جا خواهد گذاشت.

پس بر همه لازم است که مسئولیت قانونی و تاریخی را که بر گردنشان هست برعهده بگیرند و در انتخابات پیش رو مشارکتی جدی و سازنده داشته باشند. برای این منظور:

۱. لازم است که همه‌ی هموطنان عراقی گرامی، از آنجا که مشارکت عموم در این انتخابات الزامی است، برای آن نام‌نویسی کنند.

همچنین بر همه‌ی مسئولان لازم است که امکان شرکت کردن اقلیت‌های عراقی را در کشورهای دیگر برای آنها فراهم سازند تا همگان بتوانند در این کار با ملت عراق همصدا شوند.

۱۶۱

۲. لازم است که انتخابات علاوه بر نظارت نیروهای مذهبی و سیاسی و عشایر عراقی، تحت اشراف و مراقبت سالم دولت انجام گیرد؛ تا سلامت انتخابات و آزادی و شرکت همگان در آن، تضمین گردد. همچنین فضای انتخابات باید به دور از هرگونه شائبه و خدعه و بازی باشد. استفاده از جدیدترین تکنولوژی‌ها و روش‌ها که جلوی هرگونه تزویر را می‌گیرد ضروری است. طبیعی است که با عنایت و تلاش کارشناسان و دولتمردان عراقی این امور میسر می‌گردد»^۱.

همچنین دفتر معظم له بر لزوم اسلامی بودن قانون اساسی و پرهیز از سهمیه‌بندی آرای فرقه‌های مذهبی که اشغالگران خواهان آن هستند تأکید کرد: «درباره‌ی حکومت مؤقت پیش رو: از جمله نخستین اصول شورا و دموکراسی،

۱. همان، بمناسبه الانتخابات في العراق والمطالبة بإبطال المحاصصة الطائفية الظالمة التي تمنع الأكثرية حقوقها، بتاريخ ۱ شهر رمضان ۱۴۲۵هـ.ق، ص ۸۱-۸۳.

حکومت اکثریتِ پیروز در انتخابات و استقلال آنها در اداره‌ی حکومت - البته با حفظ حقوق همگان - است. برای همه آشکار است که غالب جمعیتِ عراق شیعیان هستند، که با قومیت‌های مختلف خود، از عرب و کرد و ترکمن و شَبَک و جز آن، حدود هشتاد درصد جمعیت عراق را تشکیل می‌دهند و با بیشترین رأی در انتخابات پیروز شدند، پس طبعاً حق تشکیل یک حکومت ملی را طبق موازینِ قانونی دارا هستند که همزمان حافظ حقوق اقلیت‌ها نیز باشد.

افزون بر این، حکومت مؤقت باید هرگونه همسان بودن سهمیه‌ی آرای فرقه‌های مختلف را که مغایر با موازین شرعی و دموکراسی است رد کند. چه این قانون به معنی تصاحب منصب‌های دولتی از سوی گروه خاصی، است که از مصادیق آشکار دیکتاتوری است. علاوه بر آن، هم‌سهم بودن فرقه‌های مذهبی در لای خود متضمن خطرِ راه‌اندازی جنگ‌های داخلی است، همانگونه که این اتفاق در لبنان و جاهای دیگر روی داد...

اما در خصوص قانون اساسی، لازم است که جمعیت ملی منتخب گام‌های زیر را بردارد:

۱. الغای فوری قانون اداره‌ی دولت مؤقت؛ زیرا درست نیست که ملت عراق و جمعیت وطنی آن، از قانونی فرمانبرداری کنند که ساخته‌ی چند نفر است، به‌ویژه هنگامی که بعضی از بندهای آن با شرع و دموکراسی تعارضی آشکار دارد.

۲. لازم است که هر قانون معارض با اسلام، باطل شمرده شود با آگاهی از اینکه اسلام دربرگیرنده‌ی همه‌ی آزادی‌های مشروع و مدافع حقوق بشر است. تاریخ ایام حکومت رسول خدا ﷺ و امیر مؤمنان علی علیه السلام به خوبی این موضوع را آشکار می‌سازد. در سایه‌ی حکومت این دو بزرگوار، حتی کافران و منافقان از آزادی کامل و حقوق عمومی خود - همانند سایر مؤمنان، به طوری مساوی - بهره‌مند بودند،

همانگونه که اسلام مخالفتی با حکومت بر مبنای انتخابات ندارد.

۳. لازم است که حکومت فدرالی فقط در سطح استان‌ها انجام شود؛ زیرا حکومت فدرالی قومی در اوضاع کنونی چه بسا اتحاد عراق و همزیستی مسالمت‌آمیز میان ساکنان آن را به هم بزند. و حتی - خدای ناکرده - احتمال جنگ‌های داخلی را نیز به همراه دارد. اداره‌ی هر استان به شکل فدرالی، دربردارنده‌ی حقوق کامل اقلیت‌های قومی و مذهبی است؛ زیرا آنها متصدی اداره‌ی استان‌هایی هستند که رأی اکثریت آنها را در انتخاباتی آزاد و سالم به دست آورده‌اند. البته برای اقلیت‌ها تفاوتی میان برعهده گرفتن اداره‌ی استان‌هایشان یا حکومتی فدرالی که در آن منطقه (اقلیم) هر اقلیتی به دست برگزیدگان همان اقلیت، از طریق انتخابات اداره شود نیست، جز اینکه حکومت فدرالی قومی - خدای ناکرده - خطرهای بزرگی را در درون خود به همراه دارد. یکی از این خطرها، احتمال درگرفتن جنگ داخلی میان خود اقلیت‌هاست، همانگونه که در دهه‌ی گذشته بارها این موضوع اتفاق افتاد.

۱۶۳

۴. تضمین حقوق اقلیت‌ها و برقراری مساوات میان همه‌ی هموطنان - بدون درنظر گرفتن قومیت و مذهب آنان - در قانون اساسی و توزیع فرصت‌ها در میان همگان، که البته معنی آن ستم کردن به اکثریت و سلب برخی حقوقشان و اعطای آنها به اقلیت‌ها نیست، بلکه مراد از آن، ظلم نکردن به اقلیت‌ها و اعطای حقوق آنها، بی‌هیچ کم و کاست است^۱.

ب. ۹

مرجع عالیقدر در ضمن پاسخ به پرسش‌هایی که شبکه‌ی نبأ درباره‌ی انتخابات تنظیم کرده بود، از درخواست‌هایی که مبنی بر به تأخیر انداختن انتخابات در عراق است برحذر داشت:

۱. همان، «کل قانون يعارض الإسلام باطل، والمحاصصة الطائفية ظلم على العراقيين» بتاريخ ۲ محرم الحرام ۱۴۲۶هـ.ق، ص ۹۸-۱۰۲.

«برگزاری انتخاباتی آزاد و سالم - به یاری خدای متعال - مقدمه‌ای پایان دادن به اشغالگری و راهی برای بازگرداندن مجدد آرامش و رسانیدن حقوق ضایع شده به صاحبان آنهاست. عقب انداختن انتخابات، ابداً به مصلحت ملت بزرگوار عراق نیست؛ زیرا این کار به معنی ادامه دادن به وضعیتی است که نیروهای اشغالگر، از زمان سقوط نظام بعثی تاکنون برپا کرده است.

از این رو برگزاری انتخابات فرصت خوبی برای اظهارنظر ملت بزرگوار عراق است. از طرفی این شبهه نیز مطرح است که درخواست به عقب انداختن انتخابات از سوی برخی گروه‌ها به منظور محروم کردن اکثریت از دستیابی به حقوقشان است»^۱.
و در آستانه‌ی انتخابات مجلس ملی عراق، مرجع عالیقدر بیانیه‌ای صادر فرمود که در آن آمده است:

«بر همگان لازم است که در این انتخابات حضور فعالی داشته باشند. و امیدواریم - به یاری خدای متعال - این انتخابات گامی به سوی بازگشت امنیت و عزت و رفاه و کرامت عراق ستمدیده باشد. همچنین بر ضرورت انتخاب افرادی صالح که اهتمام زیادی به اسلام و خدمت به عراق، مرکز اهل بیت (علیهم السلام) دارند، تأکید می‌کنم. و خدای متعال هرکه او را یاری کند، یاری اش می‌کند»^۲.

مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی (دامتله) مشارکت گسترده‌ی ملت بزرگوار عراق را در انتخابات عمومی آن کشور ستود که دعوت مراجع دین و ندای عقل و وطن خود را پاسخ گفتند و علی‌رغم خطرها و تهدیدات موجود، در

۱. همان، إجابة سماحته (دامتله) عن الأسئلة التي وجهتها شبكة النبا حول الانتخابات في العراق، بتاريخ ۲۵ شوال ۱۴۲۵ هـ.ق، ص ۸۹-۹۲.

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشيرازي، أحداث وأخبار، «سماحة المرجع الديني السيد صادق الشيرازي: يلزم على الجميع المشاركة في الانتخابات التي تجري في العراق»، بتاريخ ۱۰ ذوالقعدة الحرام ۱۴۲۶ هـ.ق.

این انتخابات شرکت کردند... همچنین مرجع عالیقدر به پرداختن به فعالیت‌های سیاسی از طریق نظارت پیگیر بر فعالیت‌های جبهه‌ی ملی سفارش فرمود تا فرآیند قانون اساسی که با اسلام تعارضی نداشته و ضامن حقوق اکثریت شیعه‌ی عراق و حافظ حقوق اقلیت‌ها باشد به پایان برسد. ایشان این انتخابات را گامی سرنوشت‌ساز در راه سربلندی ملت مظلوم عراق و به یاری خدا، مقدمه‌ی خروج نیروهای بیگانه از عراق دانست»^۱.

پس از توزیع منصب‌ها در عراق، مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی انتخاب جلال طالبانی را به ریاست جمهوری عراق به ایشان تبریک گفته و از ایشان خواستار اهتمام ورزیدن به مسائل سرنوشت‌ساز عراق شد، که از آن جمله عبارتند از:

«پرونده‌های امنیتی، فساد اداری و مالی، بیکاری، بازسازی و... در این میان، فساد اداری و مالی در دستگاه‌های دولتی، بنای دموکراسی مطلوب را در عراق جدید با مشکل مواجه می‌کند»^۲.

در این راستا دفتر مرجع عالیقدر در کربلای معلی برنامه‌ی پیشنهادی خود را به نخست‌وزیر عراق، دکتر ابراهیم جعفری، به منظور یاری ایشان برای کسب موفقیت در ادای وظایف خود تقدیم کرد:

ب.
۹
۳۰

۱. فعالیت مداوم و تلاش پیگیر برای ریشه‌کن کردن تروریسم و برقراری امنیت فراگیر.

۲. ایجاد مؤسسه‌های علمی استوار برای تحول اقتصادی، فرهنگی و عمرانی که سطح این کشور را به کشورهای پیشرفته‌ی جهانی برساند.

۱. إضاءات مرجعية، بيانات حول العراق، بمناسبة مشاركة الشعب في الانتخابات، بتاريخ ۲۰ ذوالحجّة ۱۴۲۵هـ.ق، ص ۹۷.

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية تبارک للرئيس العراقي وتأمل في جهود لبناء عراق حر كريم مزدهر»، در تاریخ: ۲۰۰۵/۴/۱۹ م.

۳. درمان بحران‌های پیچیده‌ی بشری، خشکانیدن فقر رایج بیشتر مناطق عراق، و حل بحران مسکن و بیکاری و ایجاد تأمین اجتماعی برای سالمندان و از کار افتادگان و زنان و کودکان بی‌سرپرست و پرداخت غرامت به کشته‌شدگان تروریسم و شهدای اعدام شده در زمان نظام بعثی ظالم، و آسیب‌دیدگان از خشونت‌های اعمال شده و آتش‌سوزی بازار شورجه و مانند آن و برطرف ساختن بحران سوخت و انرژی و مواردی از این قبیل. پیام‌آور انسانیت، حضرت محمد ﷺ فرموده است:

«إرحموا مَنْ فِي الْأَرْضِ، يرحمكم مَنْ فِي السَّمَاءِ؛ به آنکه در زمین است رحم کنید تا آسمانیان به شما رحم کنند».

۴. در میان پهنه‌ی گسترده‌ی مسئولیت‌ها، توجه کنید که مهمترین مسئولیت تاریخی را که همان نوشتن قانون اساسی اسلامی و ملی و فرهنگی که ضامن حقوق همه‌ی فرزندان این ملت و برآورنده‌ی آرزوهای آنهاست، فراموش نگردد.

۵. کار انقلابی صلح‌آمیز برای دستیابی به استقلال همه‌جانبه و خودکفایی از نیروهای بیگانه و تلاش برای نجات مؤسسه‌های دولتی از فساد اداری همه‌گیر که این ملت شریف همواره از آن رنج برده است.

۶. از حکومت محترم حضرت‌عالی انتظار می‌رود که نمونه‌ی ماندگاری از عدالت و دموکراسی قانون‌مدار و احترام به نظر دیگران، و تثبیت پایه‌های آزادی و چندحزبی، و اعطای حق هر صاحب‌حقی به او از همه‌ی بخش‌های این ملت استوار که خدای آنان را به شما عطا فرموده است؛ باشد ملتی که در راه رسیدن به حکومتی که خواسته‌ها و آرزوهایش را برآورده سازد، میلیون‌ها نفر قربانی داده است»^۱.

۱. همان، «مکتب سماحة المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشيرازي (رحمته الله) في كربلاء المقدسة إلى رئيس الوزراء العراقي د. ابراهيم الجعفري بمناسبة تشكيل الحكومة الجديدة آملاً منه تحقيق التالي في برنامج حكومته».

بحران نجف اشرف

هنگامی که آتش درگیری‌ها میان بعضی جریان‌ات مردمی از یک‌سو و از سوی دیگر نیروهای امریکایی و دولت مؤقت عراق بالا گرفت و زبانه‌های آن به شهرهای مقدس کوفه و کربلا و کاظمین و دیگر شهرها کشیده شد، دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله بیانیه‌ای صادر فرمود که در آن چنین آمده است:

«حوادث ناگواری که در نجف اشرف و بغداد و دیگر شهرها روی داد، تجاوزی آشکار به ارزش‌های دینی و انسانی به‌شمار می‌آید و موجب وخیم‌تر شدن اوضاع امنیتی کشور می‌گردد. این اوضاع به خوبی شکاف میان شعارهایی که نیروهای بیگانه سر می‌دهند با رفتارهای عملی آنها را آشکار می‌سازد؛ رفتارهایی که حاکی از بی‌توجهی به حقوق هموطنان صلح طلب عراقی و همچنین نگرندداشتن حرمت بقعه‌ی مقدسه‌ای است که باب علم پیامبر صلی الله علیه و آله، حضرت مولی الموحدین، امیرالمؤمنین علی علیه السلام را در دل خود نگه داشته است. در حالی که در این هنگام از آنها انتظار می‌رفت در حفظ امنیت، خاصه در شهرهای مقدس بیشتر سهیم می‌بودند. در کل، ما نیروهای بیگانه را در آنچه اتفاق افتاد مقصر می‌دانیم و موارد زیر را از آنان خواستاریم:

۱. محاکمه‌ی عاملان این حادثه و ممانعت از تکرار امثال آن.

۲. گشودن میدان عمل برای عراقیان گرامی در جهت فراهم ساختن امنیت برای شهرهایشان، به ویژه عتبات مقدسه، و پرهیز از سخت‌گیری‌های بی‌جا برای نرسیدن به این هدف.

۳. فراهم ساختن این امکان برای ملت عراق که خود سرنوشت خویش را آنچنان که می‌خواهند تعیین کنند - و نه آنگونه که بیگانگان بر او تحمیل کرده‌اند - این امر از

طریق برگزاری انتخاباتی سالم و آزاد به گونه ای که هر شخص در آن، حکم یک رأی را داشته باشد و نه بیشتر و بی آنکه شخص یا مجموعه ای حق وتوی آن را داشته باشد؛ محقق خواهد شد. این کار موجب استقرار دوباره ی امنیت و آرامش در جامعه می گردد و ضامن استقلال و بزرگی عراق و حافظ تمامیت خاک و ملت اوست.

همچنین ملت گرامی عراق را به آگاهی و پروا پیشگی و خودنگهداری و یکپارچگی و دوری از تفرقه و پرهیز از دامن زدن به کارهایی که موجب تداوم جنگ و خشونت می گردد، فرا می خوانیم.

در غیر این صورت، آنها نخستین کسانی خواهند بود که از این جنگ و خونریزی آسیب می بینند. در پایان به پی جویی حقوق قانونی خود، از رهگذر روش های مسالمت آمیز ادامه دهید که این کار عاقبت بهتری در پی خواهد داشت»^۱.

پس از بالا گرفتن درگیری های دوباره، این دفتر بیانیه ای دیگر صادر فرمود که بخشی از آن از این قرار است: «ما همچنان هتک حرمت مقدسات را محکوم می کنیم و نیروهای اشغالگر را مسئول وقایع پیش آمده می دانیم. زیرا چاره جویی با روش های نادرست، آنچه امروز پیش آمده را نتیجه خواهد داد. این روش موجب بدتر شدن اوضاع امنیتی می گردد و بر استقلال سیاسی و دیگر امور، تأثیرگذار خواهد بود. آیا هتک حرمت ها راهی برای برقراری آرامش است؟! و آیا سلب حقوق اکثریت شیعه و تحکیم شخصیت هایی که از شایستگی سیاسی کافی برخوردار نیستند راهی برای رسیدن به دموکراسی است؟!»

لازم است نیروهای اشغالگر کارهای زیر را انجام دهند:

نخست: عقب نشینی از شهرهای مقدس - که خود مقدمه ی عقب نشینی از دیگر

۱. اضاءات مرجعیه، بیانات حول العراق، بمناسبة احداث الدامیه فی النجف الأشرف و بغداد و غیرهما، بتاریخ ۱۴ صفر ۱۴۲۵ هـ.ق، ص ۵۴-۵۶.

شهرهاست - و سپردن امر حفظ امنیت آن شهرها به مردم آنها.

دوم: حل مشکلات به شکلی مسالمت‌آمیز و از راه گفتگو با طرف‌های مختلف و پرهیز از تلاش برای حذف هریک از طرف‌های درگیر.

سوم: در تشکیل دولت موقت، حقوق اکثریت پایمال شده نباید فراموش شود و نباید مجالی برای اعمال فشارهای ظالمانه‌ی منطقه‌ای و بین‌المللی برای سلب حقوق اکثریت باقی گذاشت. دیگر بار خواسته‌مان را که همان اجرای انتخاباتی زودهنگام و عمومی که از رهگذر آن مردم آرای خود را بیان کنند یادآور می‌شویم. از سوی دیگر از مردم بزرگوار و ستمدیده‌ی عراق می‌خواهیم که:

۱. به خدای متعال پناه برده و با توسل به معصومین (علیهم‌السلام) برای برطرف شدن رنج‌ها و تحقق آرزوها بکوشند.

۲. از دامن‌زدن به جنگ و خشونت پرهیزند و از طریق مسالمت‌آمیز جویای حقوق قانونی خود شوند.

۳. در صورتی که حکومت موقت نسبت به حقوق اکثریت بی‌اعتنا باشد، به هیچ‌وجه این امر از ایشان پذیرفته نگردد و خواهان آن شوند که حاکم عراق باید نماینده‌ی اکثریت مردم آن باشد»^۱.

ب. ۹

در پی برهم زدن آرامش و شعله‌ور ساختن دوباره‌ی آتش جنگ، دفتر مرجع عالیقدر بیانیه‌ی سومی در این خصوص صادر کردند، که از آن جمله در آن، چنین آمده است:

«از بحرانی شدن زد و خوردهای جنگ و کشتار در بیشتر شهرهای عراق ترس آن می‌رود که به جنگ داخلی ای بینجامد که به این زودی شعله‌های آن فرو نخوابد. بالا

۱. همان، بمناسبة هتك حرمة المقدسات في النجف الأشرف و كربلاء المقدسة، بتاريخ ۲۵ ربيع الأول ۱۴۲۵هـ.ق، ص ۵۷ و ۵۸.

گرفتن سطح جنگ و شمار بالای کشته‌ها و مداخله‌ی نیروهای بیگانه به دامن‌زدن به آتش جنگ و خشونت، از مواردی است که در آینده‌ی تاریک عراق دور از انتظار نیست. در صورتی که از دولت موقت انتظار می‌رفت که در جلوگیری از شدت یافتن زد و خوردها خردمندانه‌تر عمل می‌کرد؛ زیرا به کارگیری خشونت، خود خشونت بیشتری را به وجود خواهد آورد، و این - خدای ناکرده - ملت بزرگوار عراق را گرفتار ویرانی ماندگاری خواهد ساخت و مقدسات اسلامی را در معرض نابودی و ویرانی قرار خواهد داد؛ خاصه آنکه بیشتر این تنش‌ها در نجف اشرف و سامرای مقدس متمرکز است. از این رو در ادامه به برخی گام‌های مؤثر در پیشگیری از شدت یافتن خشونت اشاره می‌کنیم:

۱. التزام ملت عراق، با همه‌ی طبقات و قومیت‌ها و مذاهب مختلف آن، به پرهیز از خشونت، و نیز آرامش و دوری جستن از هر آنچه موجب برخورد و تنش می‌گردد. همچنین دوری جستن از تروریست‌ها، به‌ویژه آنان که از بیرون این سرزمین در آن پا می‌گذارند.

۲. بخش عمده‌ی مسئولیت افزایش تنش‌ها، متوجه نیروهای بیگانه است. در حالی که این نیروها طبق قوانین بین‌المللی مسئول برقراری امنیت و آرامش هستند. پس لازم است که این نیروها به اموری که موجب متشنج شدن فضای داخلی کشور می‌شود نپردازند.

۳. دولت موقت عراق بخش بزرگی از مسئولیت برقراری آرامش را از راه همکاری با همه‌ی نیروهای ملت عراق و گشایش شبکه‌هایی برای گفتگو با همه‌ی بخش‌های مؤمن و فعال جامعه را داراست؛ چراکه روش نقض و خشن، به کناره‌گیری‌اش از ملت می‌انجامد.

۴. کشورهای همسایه نقش مهمی را در استقرار امنیت و آرامش برعهده دارند. پس

باید از مداخله‌های سلبی و منفی در عراق بپرهیزند.

۵. جامعه‌ی بین‌الملل نیز از طریق تحت فشار قرار دادن نیروهای بیگانه به منظور کاستن از شدت جنگ و خشونت و در پیش گرفتن راه گفتگو و تفاهم، نقش مؤثری در این‌باره دارد.

۶. همچنین خواستاریم همه‌ی مسلمانان و دیگران به همبستگی با ملت عراق و حمایت از مقدسات در برابر هتک حرمت آنها، و پایان بخشیدن به خون‌های جاری بر زمین رنجور عراق بپردازند»^۱.

مرجع عالیقدر خواهان بیرون رفتن نیروهای بیگانه از شهر و پرهیز از همه‌ی کارهای خشونت‌آمیز شد؛ زیرا دوام خشونت موجب از بین رفتن شهرها می‌شود. خشونت منفی به ضرر همگان تمام خواهد شد. همچنین این منبع خواستار تأمین امنیت شهر نجف اشرف و دیگر شهرهای مقدس شد^۲.

رخدادهای کربلا و آسیب‌های آن

به دنبال اتفاقاتی که در شهر کربلای معلی میان چریک‌های مسلح وابسته به برخی احزاب و میان نیروهای دولتی، پیش از زیارت میلیونی نیمه‌ی شعبان سال ۱۴۲۸ هـ.ق (مصادف با ۲۰۰۷ م) پیش آمد که به جلوگیری از ادای مراسم زیارت، بازداشت و زخمی و کشته شدن ده‌ها زائر انجامید؛ مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله تصریح فرمود: «بر همه لازم است که حرمت این مکان مقدس و زمان مبارک و زائران گرامی را نگه دارند. آنچه مایه‌ی تأسف است

۱. همان، بمناسبة المصادمات الأخيرة في النجف الأشرف ومدن أخرى، بتاريخ ۲۰ جمادی الثاني ۱۴۲۵ هـ.ق، ص ۶۶-۶۸.

۲. همان، بمناسبة أحداث النجف الأشرف والدعوة إلى إنهاء دوامة العنف، بتاريخ ۲۵ جمادی الثاني ۱۴۲۵ هـ.ق، ص ۶۹.

کوتاهی مقام‌های امنیتی در اجرای تمهیدات مربوطه است. همچنین استفاده از این فرصت برای به هم ریختن آرامش، جای تأسف بسیار دارد. از این رو بر همه لازم است که به موارد زیر اهتمام ورزند:

۱. التزام به موازین قانونی و حل اختلاف‌ها به روش مسالمت‌آمیز؛
۲. قرار دادن مناسبت‌های دینی به منزله‌ی چراغی برای هدایت همگان و فرصتی برای اتحاد مردم؛
۳. رسیدگی به مقصران و مجرمان^۱.

در این میان، دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله در کربلای معلی نقش محوری در مهار بحران داشت. دفتر مذکور با اقدام به اعزام گروهی به رهبری نماینده‌ی مرجع عالیقدر رحمته‌الله آقای حجت الاسلام والمسلمین شیخ حسین امیری درصدد مذاکره با طرف‌های درگیر برآمدند، و پس از گذشت اندک زمانی بعد از شعله‌ور شدن آتش جنگ توانست موافقت طرف‌های متخاصم را برای میانجی‌گری میان آنها و اجرای گفتگو جلب کند... و سرانجام موافقتی مبتنی بر محورهای زیر به وجود آمد:

۱. خارج کردن همه‌ی سلاح‌های بی‌مجاز از شهر کربلای معلی و روستاهای اطراف آن، در مدت زمان اندکی که از شامگاه آن روز تجاوز نکند.
۲. آزاد ساختن اسرای موجود در دست همه‌ی طرف‌ها در زمانی کمتر از یک ساعت.
۳. اقدام به برقراری جلسه‌ای با شرکت همه‌ی دفاتر مراجع بزرگ در شهر کربلا برای بررسی راهکارهای جلوگیری از تکرار دوباره‌ی چنین بحران‌ها.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «بیان مکتب السید المرجع حول الأحداث المؤلمة التي وقعت بکربلاء المقدسة».

به دنبال این توافق، بلافاصله اسرا آزاد شدند و از تسلیحات نظامی تا بعد از ظهر همان روز - طبق توافق پیش گفته - بسیار کاسته شد.^۱

مرجع عالیقدر اندوه عمیق خود را از کشتار پیش آمده در بغداد و شهرهای جنوبی عراق در «عرصه‌های تاخت و تاز جنگجویان»، میان نیروهای دولتی عراق و نیروهای امریکایی و انگلیسی از سویی و جیش المهدی عليه السلام از سوی دیگر، ابراز داشت و فرمود:
«۱. این جنگ فتنه‌ای است که تر و خشک را با هم می‌سوزاند و امنیت عراق و منطقه را تهدید می‌کند. خدای متعال در این باره فرموده است:

﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً﴾؛^۲ «و از فتنه‌ای که تنها به ستمکاران شما نمی‌رسد بترسید».

۱۷۳

اضافه بر بی‌احترامی نسبت به خدای متعال و اولیائش، خاصه در این روزها که زادروز ولادت با سعادت پیامبر اکرم عليه السلام و امام جعفر صادق عليه السلام است.
۲. همه‌ی طرف‌های درگیر لازم است به سرعت جلوی این آتش را بگیرند و خود را مجبور به گفتگو و حل مشکلات از طریق صلح‌آمیز نکنند. خدای متعال می‌فرماید:

﴿وَالصُّلْحُ خَيْرٌ﴾؛^۳ «سازش بهتر است».

ب. ۹

۳. همه‌ی شخصیت‌های گرامی صاحب نفوذ عراق، از علما و عشایر و نیروهای اسلامی و ملی لازم است که برای اصلاح جامعه اقدام کنند؛ چراکه خدای متعال می‌فرماید:

۱. سامانه‌ی اینترنتی دفتر آیت الله العظمی شیرازی در کربلا، أحداث وأخبار، «مکتب المرجع الشیرازی دامت ظلّه، يتوسط في نزع فتيل الأزمة الأخيرة إبان الزيارة الشعبانية».

۲. سوره انفال، آیه ۲۵.

۳. سوره نساء، آیه ۱۲۸.

﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا﴾^۱ «و اگر دو طایفه از مؤمنان با هم بجنگند میان آن‌دو را اصلاح دهید»^۲.

چندی پس از پایان یافتن بحران مذکور، دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته الله در کربلای معلی به قیام برای حرکتی همگانی و گسترده برای بازسازی مدینه الصدر و بصره فراخواند.

ج) پس از کنار رفتن نیروهای بیگانه

مرجعیت بزرگوار پس از کناره‌گیری نیروهای بیگانه از عراق و تحقق استقلال کامل آن، همچنان بر دیدگاه‌های پیشین خود باقی ماند.

در ادامه‌ی تلاش‌های پیش از کناره‌گیری نیروهای بیگانه، دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی مدظله العالی در کربلای معلی، بیانیه‌ای صادر فرمود که در آن از دولت عراق خواهان اجرای وضعیت امنیتی فوق‌العاده و مؤثر شد. برخی از پیشنهادهاى ایشان در این زمینه از این قرار است:

– تأسیس اتاقی برای عملیات قضایی متشکل از قضاتی عادل و آگاه از حجم فجایع و رنج‌هایی که ملت عراق درگیر آن است و سختی شرایط کنونی آن. در ضمن این مؤسسه باید توانایی گذر از همه‌ی مراحل مرسوم قانونی را در فضایی مطمئن و با حمایت کامل امنیتی دارا باشد. مضافاً بر آن، در برخورد با تروریسم و ریشه‌کن کردن آن و همدستانش، از قاطعیت کافی برخوردار باشد.

– اجرای یک راهکار عملی برای پاداش دادن و تعیین جوایزی برای تشویق

۱. سوره حجرات، آیه ۹.

۲. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «أبدی سماحة آية الله العظمی السید صادق الحسینی الشیرازی رحمته الله قلقه العمیق من القتال الجاری فی مدینة بغداد والبصرة والکوت ومدن أخرى من جنوب العراق الجریح»، در تاریخ: ۱۹ ربیع الأول ۱۴۲۹ هـ.ق.

کسانی که خبری امنیتی در کشف تحرکات تروریستی و جزئیات آن بیاورند و نیز کسانی که اظهار توبه می‌کنند و بر علیه سازمان تروریستی خویش اقدام می‌نمایند.

- ایجاد برنامه‌های فرهنگی و تبلیغات امنیتی برای خانواده‌ها و عشایر و نسل جوان که بیشتر در معرض خطر هستند و تحلیل اندیشه‌ها و فرهنگ‌های تروریستی و رفتارهای آنها برای مردم؛ چراکه فرهنگ، دژ استواری است و دانش، ریشه‌ی هر خیر و جهل، ریشه‌ی هر شر است.

- پیشرفته‌کردن و راه‌اندازی دستگاه‌های مخابراتی برای کشف خرابکاری‌ها و شناسایی کسانی که در تروریسم دست دارند و اقدام به عملیات‌های پیشگیرانه برای ممانعت از تکرار اعمال تروریستی^۱.

آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله همچنان تأکید می‌کرد که: «شیعیان در عراق اکثریت هستند، و صدها سال زیر سلطه‌ی انسان‌هایی بودند که نه از خدا هراسی داشتند و نه از تاریخ. ستم‌هایی که ملت عراق دیدند هرگز به‌شمار نمی‌آید، آن هم چه ستم‌هایی. پس سعی کنید که به این ستم‌ها در روزگار کنونی خود پایان دهید، تا به آینده منتقل نگردد»^۲.

ایشان بی‌طرفی سیاسی برگزیدند و به هیچ گروه یا شخصی وابسته نیستند و ملت عراق را متوجه ساخت، که خود باید به تنهایی برای تحقق و انتخاب اصلح اقدام کنند^۳.

۱. همان، «مکتب السید المرجع بکربلاء يطالب الحكومة العراقية بوضع استراتيجية أمنية فاعلة»، در تاریخ: ۹ جمادی الأول ۱۴۳۱ ه.ق.

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، أرشیف الأخبار، «کفی ظلماً للأکثرية الشيعية بالعراق، وعليکم بوضع حدّ للمظالم».

۳. همان، «على العراقيين جميعاً المشاركة في الانتخابات».

۴. لبنان

به هنگام جنگ صهیونیست‌ها علیه لبنان در ژوئیه سال ۲۰۰۶م و پس از آن، با گشوده شدن درهای حوزه‌ی علمیه در منطقه زینبیه علیها السلام و درمانگاه خیریه‌ی سیدالشهدا علیه السلام و دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامت ظلّه در دمشق، پایتخت سوریه، به روی خیل عظیم پناهندگان و کمک‌های مالی و معنوی به آنها، موضع حساس و هدایت‌بخش مرجع عالیقدر بر همگان روشن شد. پس از آن، کاروان‌ها از کشورهای مختلف برای نجات آنها گسیل شدند. از جمله مؤسسه‌ی خیریه سیدالشهدا علیه السلام و هیأت محمد الامین صلی الله علیه و آله با پشتکار بسیار خود، در زیر بمباران خمپاره‌ها به یاری ملت لبنان شتافتند. مرجع عالیقدر نیز اجازه‌ی مصرف کردن وجوهات شرعی را در این راه دادند و مجالس دعایی را در بیت مبارک خود و مساجد و حسینیه‌های تابعه‌شان در نقاط مختلف جهان برای نصرت یافتن بر دشمنان صهیونیستی و حفظ لبنان و ساکنان آن، برگزار کردند.

در پیامی که دفتر مرجع عالیقدر در قم مقدس صادر فرمودند، ایشان تجاوز صهیونیستی را محکوم کرده و همه‌ی مسلمانان جهان را به یاری مظلومان لبنان و فلسطین فراخواند. ایشان در سخنان خود فرمودند: «اسرائیل بر اساس دشمنی و قتل و آواره کردن و غارت اراضی بنا شده است و حدود شش دهه است که به فعالیت خود بدین‌روش ادامه می‌دهد، ولی با وجود این از پوشش قدرت‌های بزرگ بر جرایم خود بهره می‌برد.

این جنایت‌های بزرگ و بسیار، به خصوص هدف قرار دادن مردم بی‌گناه و کشتن زنان و کودکان بی‌سرپناه و ویران ساختن خانه و کاشانه‌ی آنان و بسیاری دیگر، دلیل آشکاری بر ماهیت غیرانسانی و زننده و دشمنی آشکار آنهاست».

ایشان همه‌ی مسلمانان جهان را به یاری مظلومان لبنان و فلسطین و تلاش پیگیر

برای پس راندن نظام صهیونیستی، به شکلی که به سرعت آن را از ادامه‌ی جنایت‌هایش بازدارند فراخواند. همچنین ایشان در سخنان خود به این موضوع اشاره کرد که: «مشکلاتی که مسلمانان از آنها رنج می‌برند و یورش دشمنان بر آنها، برطرف نمی‌گردد مگر با بازگشت به قرآن کریم و سیره رسول الله ﷺ و اهل بیت گرامی ایشان علیهم‌السلام. همانگونه که پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

"إني تارك فيكم الثقلين كتاب الله وعترتي أهل بيتي ما إن تمسكتم بهما لن تضلوا بعدي أبدا؛ دو چیز گرانبها در میان شما باقی گذاشتم: کتاب خدا و عترت من، اهل بیتم. تا هنگامی که به این دو تمسک جوید، هرگز بعد از من گمراه نخواهید شد".^۱

ایشان افزود: «یکی از مهمترین عوامل ضعف، کمبود آگاهی است. بی‌تردید تلاش بی‌وقفه برای بالا بردن سطح فرهنگ جامعه و تحکیم شورا، به یاری خدای متعال موجب حل بحران‌ها و اعاده‌ی حقوق از دست رفته و برچیده شدن صهیونیسم ظالم خواهد شد».^۲

از نخستین کسانی که به یاری ملت لبنان شتافت، خبرگزاری اکی ایتالیا است که این سخنان مرجع عالیقدر را به مردم رسانید.^۲ در سوریه نیز هیأتی متشکل از سه گروه... دست به کار شد و در همان نخستین روزی که آوارگان لبنانی به سوریه رسیدند با تلاش گسترده و پیگیر خود به تأمین نیازهای ضروری این خانواده‌های مهاجر برخاستند... حسینی‌های زینبیه نیز در دو بخش مردانه و زنانه‌ی خود به پذیرایی از دست‌کم صد و پنجاه خانواده آواره از شهرهای مختلف لبنان مشغول شدند... در بخش بهداشت، مسئولان درمانگاه خیریه سیدالشهداء (علیه‌السلام) اقدام به معالجه و

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «المرجع الديني السيد صادق الحسيني الشيرازي يدين العدوان الصهيوني على الشعب اللبناني، ويدعو المسلمين كافة إلى نصرته المظلومين في لبنان وفلسطين»، در تاریخ: ۲۰ جمادی الآخر ۱۴۲۷ ه.ق.

۲. همان، «وكالة أكي الإيطالية: المرجعية الشيرازية تشدد على دعم اللبنانيين والفلسطينيين».

عرضه‌ی خدمات درمانی رایگان به این خانواده‌ها کردند...

دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله در دمشق نیز اقدام به تشکیل شورایی فرهنگی متشکل از مجموعه‌ای از مشاهیر حوزه برای پخش برنامه‌های دینی و فرهنگی نمود... گروهی از تاجران کویتی و دیگر کشورها در این پروژه‌ی انسانی شرکت کردند، مضافاً بر آنها، کانون خیریه‌ی سیدالشهداء علیه‌السلام در کویت با ارسال نماینده‌ی خود جناب آقای شیخ یوسف (الملا هادی) به منطقه‌ی حضرت زینب علیها‌السلام در این اقدام بشردوستانه سهیم شد^۱.

در عراق نیز رئیس دفتر مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله در نجف اشرف روابط خود را با اقلیت‌های لبنانی که در مهاجرت به‌سر می‌بردند برای رسانیدن کمک به لبنانی‌های آواره از بیروت و جنوب لبنان برقرار ساخت و جویای احوال آنان بود^۲.

۱. همان، «اللبنانيون المهجرون في ضيافة السيد المرجع في سوريا».
 ۲. همان، «مكتب السيد المرجع في النجف الأشرف يقدم مساعدات للشيعة المهجّرين في العراق ولبنان».

۵. فلسطین

در پی حوادث خونینی که در فلسطین در سال ۲۰۰۲م روی داد و در آن هنگام، صهیونیست‌ها مشغولیت عرصه‌ی بین‌المللی به وقایع ۱۱ سپتامبر و جنگ با طالبان را غنیمت شمردند و برای بالا کشیدن شعله‌های آتش جنگ علیه ملت فلسطین به منظور سرکوب کردن انتفاضه‌ی دوم از آن استفاده کردند؛ مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله تصریح فرمود که: «آنچه امروز فلسطین مظلوم از دست صهیونیست‌ها می‌کشد، در تاریخ فعالیت‌های صهیونیست‌ها چیز تازه‌ای نیست. تاریخ دراز حیات صهیونیست‌ها و اسلاف آنها سراسر مملو از جنایت‌ها و مصیبت‌ها و ظلم‌های بسیاری است که عرق شرم را بر پیشانی تاریخ نشانده است... آنچه در این میان شگفتی‌آور است سکوت محافل بین‌المللی است که - در گوشه و کنار - بر مسائلی گذرا و بی‌اهمیت اشک تماش می‌ریزند، ولی جنایت کشتن کودکان و انسان‌های بی‌گناه و آواره کردن مردم بی‌سرپناه و هتک حرمت عبادتگاه‌هایی را که خدای متعال آنها را تقدیس کرده است و بسیاری جنایت‌های دیگر را که در گوشه و کنار سرزمین اشغالی فلسطین رخ می‌دهد؛ محکوم نمی‌سازند.

۱۷۹

۵. فلسطین

بنده از درگاه خدای قادر متعال مسئلت می‌کنم که شر صهیونیست‌های غاصب را از این سرزمین مقدس کم کند. همچنین همه‌ی مؤمنان گرامی را در همه‌ی سرزمین‌ها به همکاری برای حل مشکل فلسطین - بنا به آنچه در تعالیم اسلام درباره‌ی کمک به مظلوم و دفع کید ظالمان آمده است - فرا می‌خوانم؛ چراکه این، برترین راه تقرب جستن به خدای متعال است.

﴿عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَكْفِيَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا﴾؛ ^۱ «باشد

که خدای، آسیب کسانی را که کفر ورزیده‌اند [از آنان] بازدارد، و خداست که قدرتش بیشتر و کیفرش سخت‌تر است»^۱.

ایشان پیوسته به ضرورت بیداری مسلمانان تأکید می‌کند و خواستار اهتمام آنها در حل بحران‌ها، و حفظ حقوق، کرامت و صیانت از بزرگی و استقلال خود در همه‌ی عرصه‌ها و دفع دشمنان است:

«مسلمانان، هنگامی که در کار خود سستی کنند و بی‌مسئولیت شوند، مصائب بسیاری بر آنها خواهد ریخت و قربانی صهیونیست‌ها و شرق و غرب می‌شوند. امروزه مسلمانان عصر بیداری را آغاز کردند و نسبت به رویدادهای پیرامون خود آگاه‌اند، لذا برای آینده‌ی آنها خیر بسیار و عزتی گسترده پیش‌بینی می‌کنیم»^۲.

۱. إضاءات مرجعية، بيانات أخرى، بمناسبة الأحداث الدائمة في فلسطين، بتاريخ: ۲۴ محرم الحرام ۱۴۲۳هـ.ق، ص ۱۶۵-۱۶۷.

۲. السياسة من واقع الإسلام، واجب الجميع، ص ۲۱۰.

۶. دیدگاه‌هایی درباره‌ی «بهار عربی»

مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله تأکیدهای فراوانی به دولت‌های مسلمان‌نشین بر ضرورت پیاده‌سازی احکام قرآن و قوانینی که پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و برادر او، امیرمؤمنان علی علیه‌السلام در حکومت‌های خود بنا نهادند می‌کند. حفظ آرامش و رشد جامعه و ایجاد آزادی و کرامت و احترام به احزاب مختلف و پیشرفت در همه‌ی عرصه‌ها و برتری یافتن بر دیگر کشورها که از چنین خزائن مکتومی بهره‌مند نیستند از این موارد است. همچنین ایشان تغییر را - که یکی از امور محترم و ناگزیر هستی است - به آنها وعده داد و از آنها خواست که این تغییرات، از آغاز تا فرجام، بهتر شدن و تحقق مصالح جامعه را دربر داشته باشد.

۱۸۱

سالیان سال مرجع عالیقدر این اصول را به مسلمانان یادآوری می‌کرد و این روحیه را در آنها می‌پرورانید، اما افسوس که شرایط برای تحول جوامع اسلامی مهیا نبود. در این باره در گفتگویی که دفتر مرجع عالیقدر در قم مقدس با شبکه‌ی عراق المستقبل داشته به این موضوع تصریح شده است:

«ضروری است که مسلمانان برای اصلاح اوضاع فاسد موجود در کشورهای خود - با رعایت ضوابط قانونی - تلاش کنند و وضعیت را به مفاهیم عالی اسلامی همچون آزادی که خدا درباره‌ی آنها فرموده است: ﴿وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ﴾^۱؛ «و از آنان قید و بندهایی که بر ایشان بوده است برمی‌داریم»، و شورا که درباره‌ی آن فرموده است: ﴿وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ﴾^۲؛ «و کسانی که ندای پروردگارشان را پاسخ [مثبت] داده و نماز برپا کرده‌اند و کارشان در میانشان مشورت

۱. سوره اعراف، آیه ۱۵۷.

۲. سوره شوری، آیه ۳۸.

است»، و برادری که در قرآن درباره‌ی آن چنین آمده است: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾^۱ «همانا مؤمنان برادر هستند» و بسیاری موارد دیگر که به‌سادگی به‌دست نمی‌آیند؛ نزدیک کنند. اگر مسلمانان خود به تغییر شرایط خویش اقدام نکنند، چه‌بسا تغییر از بیرون، و توسط بیگانگان و تحمیل شرایطی که با منافع ملی آنان ناسازگار است رخ می‌دهد. تغییری که در عراق پیش آمده است نه موجب ثبات عراق می‌گردد و نه مسلمانان. نیروهای دشمن به سبب کینه‌های دیرینه‌ی خود، در پی انتقام گرفتن از ملت عراق، به‌ویژه پیروان اهل بیت طاهرین علیهم‌السلام هستند. اما به یاری خدای متعال و بر اساس وعده‌اش که فرموده مظلومان را یاری می‌کند، نتیجه‌ی نهایی به سود ملت مظلوم عراق تمام خواهد شد»^۲.

هنگامی که تظاهرات و قیام‌هایی که به «بهار عربی» شهرت یافتند، در برخی کشورهای عربی اتفاق افتاد، دفتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله در کربلای معلی، بیانیه‌ای درباره‌ی این تحركات اجتماعی صادر فرمود که در آن چنین آمده است:

«موجی از راهپیمایی‌های حق‌جویانه که خواهان تغییر در ساختار حکومت هستند به راه افتاد. این، از آن‌روست که غالب جمعیت این کشورها در زیر خط فقر به‌سر می‌برند و از مشکلات بسیاری همچون بیکاری و سخت‌گیری‌های بی‌جا و مالیات‌های سنگین و قوانین خشک و مستبدانه‌ای که با شرع و عقل و کرامت انسانی ناسازگارند رنج می‌برند. افزون بر آن، برخی حاکمان این کشورها آزادی‌های مردم را در بیان آرای خود از میان برده‌اند. بر اثر اینها، خون‌های بی‌گناه بسیاری بر زمین ریخته شد که موجب

۱. سوره حجرات، آیه ۱۰.

۲. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه فرهنگی رسول اکرم علیه‌السلام، المکاتبات، «حوار مع شبکه‌ی عراق المستقبل»، در تاریخ ۲۰۰۷/۷/۱ م.

پیچیده‌تر شدن امور و سوق دادن این کشورها به منجلاپی از ظلم و تباهی گشت. این حقایق تلخ ما را بر آن می‌دارد که بر امور زیر تأکید ویژه‌ای بکنیم:

۱. این اعتراض‌های سیل‌آسا برآمده از روحیه‌ای ملی و اصلاح‌طلبانه و خواهان تغییری اساسی در اوضاع است که البته این، حقی قانونی است.

۲. همچنین آزادی بیان در رأی‌گیری حقی شرعی و قانونی است. استفاده از هرگونه وسیله‌ی ارتباطی و نیز تأسیس احزاب و جمعیت‌ها و تشکیلات خصوصی و برگزاری همایش‌ها و فراخوان‌ها و بسیاری موارد دیگر، همگی از مصادیق آزادی بیان به‌شمار می‌آیند... پس مصادره‌ی این حق به معنای سرازیر شدن در سیاهچالی از دیکتاتوری و استبداد و پر کردن زندان‌ها از انسان‌های بی‌گناه است.

۳. همچنین از خواسته‌های این ملت‌ها ایجاد آزادی در همه‌ی زمینه‌ها در چهارچوب قانون است... این خواسته‌ای حیاتی است که همه‌ی عرصه‌های سازندگی و فرهنگ و کشاورزی و تجارت و سیاست و اقتصاد و همه‌ی شئون زندگی مردم را دربر می‌گیرد...

۴. بهره‌گیری از ابزارهای خشونت و تیراندازی به اعتراض‌کنندگان بی‌گناه کاری نامقبول است و بر اصرار و تصمیم توده‌های مردم برای تغییر می‌افزاید. کشتارهایی که در خلال این اعتراض‌ها رخ داد، قطعاً مشمول آیه زیر خواهد بود:

﴿مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا﴾؛^۱ «هرکس کسی را جز به قصاص قتل یا [به کیفر] فساد در زمین بکشد چنان است که گویی همه مردم را کشته باشد».

۵. فساد اداری و اختصاص دادن اموال عمومی به خود و قرار دادن آنها در

۱. سوره مائده، آیه ۳۲.

بانک‌های خارجی، بر محرومیت و بیکاری و تخلف و بیماری و جهل و سوء خدمات، می‌افزاید و از عواملی است که زخم‌های این مردم ستم‌دیده و پایمال‌شده را عمیق‌تر می‌کند و مشکلات و رنج‌های بسیاری بر آنان روا می‌دارد.

۶. بر این حقیقت تأکید می‌کنیم که آرامش و استقرار سیاسی در شهرهای ما برقرار نمی‌گردد جز در سایه‌ی تعدد احزاب سیاسی و تشکیل سازمان‌ها و برگزاری انتخاباتی آزاد و سالم. در این خصوص قرآن کریم چنین می‌فرماید:

﴿وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ يَنَّهُمْ﴾^۱ «و کارشان در میانشان مشورت است».

نیز از هرگونه زیاده‌خواهی و انحصارطلبی و سرکوب کردن صدای مخالفان باید پرهیز کرد؛ چراکه اعتراض‌ها خودرأیی سیاسی و حکومت تک‌حزبی را - که به تخلف و استبداد حکومت‌ها انجامیده و ریشه‌ی فساد و نادانی و سرپیچی از قانون است - محکوم می‌کند.

با سرپیچی از این حقوق، حاکم مصداق حقیقی این حدیث شریف می‌شود که فرمود:

«من استبدَّ برأيه هلك وأهلك؛ هرکه بر نظر خویش تکیه کند هلاک می‌شود و [دیگران را نیز] هلاک می‌کند»^۲.

در ضمن فرمایش‌های گران‌مایه‌ی مرجع عالیقدر درباره‌ی حوادث اخیر کشورهای عربی چنین آمده است:

«جهان امروز، دنیای آزادی و روشنفکری است. اعمال فشار و سرکوب ملت به‌دست حاکمانشان نتیجه‌ای جز رسوایی و پشیمانی به‌بار نمی‌آورد. اگر حاکمان

۱. سوره شوری، آیه ۳۸.

۲. سامانه‌ی اینترنتی الامام الشیرازی، أحداث وأخبار، «بيان مكتب سماحة المرجع الشیرازی دامت‌السلام حول الإحتجاجات الجماهيرية في البلاد العربية»، در تاریخ: ۱۵ ربیع الاول ۱۴۳۲ هـ.ق.

امروزی اندکی در تاریخ حاکمان گذشته تأمل می‌ورزیدند در کردارها و رفتارهای خود با ملتشان بازنگری می‌کردند، و این چنین با دستان خود سرنوشت خویش را در تاریخ آتش نمی‌زدند. خدای متعال در قرآن می‌فرماید:

﴿وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا﴾؛^۱ «و قطعاً نسل‌های پیش از شما را هنگامی که ستم کردند به هلاکت رساندیم».

﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ﴾؛^۲ «بگو در زمین بگردید و بنگرید فرجام گنه‌پیشگان چگونه بوده است».

لازم است که حاکمان، سیره‌ی رسول خدا ﷺ را سرمشق حکومت‌داری و سیاست خود قرار دهند، تا مردم از آنها راضی شوند و حکومت آنها حکومت عادلانه گردد که رضایت پروردگار عالم را نیز در پی داشته باشد. قطعاً حکومتی که بر پایه‌ی استبداد و از بین بردن حقوق قانونی مردم بنا شود، بی‌شک حکومتی فانی و زودگذر است. بی‌شک، به کار گرفتن سلاح و خشونت در برابر مردم بی‌گناه و کنار زدن آنها، حاکی از ضعف چنین حکومت‌هایی است. یقیناً عاقبت از آن مستضعفان خواهد بود.

حاکمان لازم است از ظلم کردن به انسان‌های بی‌گناه پرهیزند و دستان خود را به خون مستضعفان آلوده نکنند، زیرا این قبیل کارها ثمره‌ای جز خشم و ناخشنودی خدا را به دنبال نخواهد داشت. خدای متعال، ظالمان را با بیانی شدید این‌گونه مورد خطاب قرار داد:

﴿وَلَا تَحْطَبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾؛^۳ «هرگز درباره‌ی ظالمان با من گفتگو نکن (برای آنها چیزی از من نخواه)».

۱. سوره یونس، آیه ۱۳.

۲. سوره نمل، آیه ۶۹.

۳. سوره هود، آیه ۳۷.

دنیای امروز، به خصوص نسل حاضر در پی حقیقت و سعادت می‌گردد و این، میسر نمی‌شود مگر در سایه‌ی آزادی به معنای واقعی کلمه و در چهارچوب عدالت، آن هم با تمام گستردگی‌اش. اقدامات ظالمانه‌ی حاکمان، سدی در برابر رسیدن مردم به آرزوهایشان در سایه‌ی آزادی قانونی است که به پیروزی مظلوم بر ظالم منتهی می‌گردد.

اسلوب گفتگو در گام نخست و راهپیمایی‌های مسالمت‌آمیز در مرحله‌ی بعد، برای اصلاح جامعه راهکارهای بهتری هستند که عاقبت بهتری نیز در پی دارند. در تاریخ‌های دور، همانند تاریخ معاصر نمونه‌های زیادی مؤید آن است.

آزادی اندیشه در اسلام یکی از اصول استوار آن است که موجب آزادگی انسان‌ها می‌شود. آزادی مورد نظر اسلام در همه‌ی عرصه‌ها بی‌نظیر است و در کل تاریخ بشر چیزی به پای آن نمی‌رسد، حتی در روزگار کنونی که به عصر آزادی‌ها شهرت دارد. امام امیرمؤمنان، علی علیه السلام در حکومت خویش به مردم آزادی اعتراض بر ضد خود داده بود، و آنها را نه به بند می‌کشید و نه تحت فشار قرار می‌داد، بلکه به خواسته‌های آنها گوش فرا می‌داد. اسلام به همه‌ی افراد بشر تا زمانی که آزادی دیگران را به خطر نیفکنند، در همه‌ی زمینه‌ها آزادی داده است. اسلام برای سعادت همه‌ی بشر، حتی کسانی که به آن، ایمان ندارند آمده است. اسلام خواهان خیر و نجات همگان است. این، یکی از ویژگی‌های آزادی در اسلام است.

ویژگی‌های حاکم اسلامی این است که مردی مؤمن، متفقه در تمام بخش‌های دین، و آگاه به مسائل روز و بهره‌مند از همه‌ی شئون عدالت باشد. هرچه از این ویژگی‌ها بیشتر بهره‌مند باشد، بیشتر رضایت مردم را به خود جلب می‌کند. اما اگر یکی از این شروط را از دست بدهد از منصب خود فوراً عزل می‌گردد. همچنین اگر

مردم تمایلی به باقی ماندنِ او در منصبش را ندارند، حق برکناری وی و منصوب کردن شخص واجد شرایط مذکور را دارند»^۱.

مرجع عالیقدر نمونه‌های آشکاری از موضع سیاست اسلام در زمینه‌های آزادی و اقتصاد و عدالت و مردم‌داری در خلال سال‌های حکومتِ پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و امیر مؤمنان، علی علیه‌السلام ارائه دادند.

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، آرشیف الأخبار، «توجيهات المرجع الشيرازي حول إنتفاضة المستضعفين بالدول العربية».

۷. بحرین

بلافاصله پس از بالا گرفتن اوضاع بحرانی در سال ۲۰۱۱م در بحرین که به «جنبش ۱۴ فوریه» معروف شد و تا به امروز همچنان آتش آن شعله‌ور است، مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله به یاری آنان در زمینه‌های انسانی، حقوقی، اطلاع‌رسانی و حتی آموزش برخی از شخصیت‌های بحرینی که از سوی دولت به خارج از کشور تبعید شده‌اند پرداخت. ایشان در این باره پیشگام بود، در حدی که در مظان برخی اتهامات مغرضانه و در معرض تهدید به رفتارهای خشونت‌آمیز از سوی برخی مسئولان قرار گرفت.

از نخستین روزهای آن حوادث، دفتر مرجع عالیقدر در کربلای معلی بیانیه‌ای در این خصوص صادر فرمود که در آن، چنین آمده است:

«تعدی و سرکوب ملت نجیب بحرین - که خواهان حقوق قانونی و مشروع خود هستند - تجاوزی آشکار به ساده‌ترین حقوق بشر که مورد اتفاق همه‌ی عقلای عالم است می‌باشد. این تجاوزها از سوی همه‌ی ادیان و مؤسسات انسانی و بین‌المللی مردود و محکوم است...»

در زمینه‌ی آنچه در بحرین می‌گذرد از قبیل صف‌آرایی نیروهای تروریستی و تکفیری که با چوب‌ها و سلاح‌های سرد و حرکتی غیرانسانی انجام و از سوی نیروهای امنیتی و پلیس حمایت می‌شود، و استعمال خشونت با تیراندازی به مردم بی‌گناه، از سازمان ملل و دیگر نهادهای مرتبط می‌طلبد که به یاری این مردم شتافته و با فشار آوردن به حکومت ظالم از همه‌ی ابزارهای ممکن تبلیغاتی و دیپلماتیک برای متوقف ساختن این جرایم استفاده کنند. در این میان وسایل ارتباط جمعی وظیفه‌ی مهمی در

قبال این ملت مظلوم و شکست خورده دارند»^۱.

مرجع عالیقدر تصریح فرمودند که: «در اهمیت حوادثی که در کشور بحرین و دیگر کشورهای اسلامی روی می دهد، ما تأسف بسیار و اندوه عمیق خود را بر ارواح شهدای این حوادث اظهار می داریم و از مسئولان بحرینی می خواهیم که به خواسته های هموطنان خود گوش دهند، چراکه به کار گرفتن خشونت و سرکوب اعتراض کنندگان چیزی جز خشونت نمی آفریند»^۲.

ایشان، دست اندرکاران عرصه ی فرهنگ و رسانه و علما را موظف به واکنش نشان دادن در برابر تجاوزگری های رژیم حاکم بر بحرین دانست و بیان داشتند که: «اینان باید وقایع اخیر جهان را محکوم کنند، هنگامی که می بینند رسانه ها، به ویژه شبکه های ماهواره ای هر خبر ریز و درشت را در شرق و غرب، و جنوب و شمال جهان، پس از گذشت اندک زمانی از روی دادن آن، به جهانیان می رسانند، اما در برابر تجاوز به مؤمنان بحرینی - به سبب آنکه خواهان حقوق انسانی و قانونی خود شده اند - سکوت می کنند و یا گزارش هایی نادرست پخش کرده و واقعیت را تحریف می کنند و حتی مردم بی گناه و ستم دیده ی بحرین را به تهمت های باطلی متهم می سازند»^۳.

همانگونه که مرجع عالیقدر اشاره فرمودند مطالبه ی حقوق مردم بحرین، حق اکثریت آنان است. ایشان فرمود: «لازم است حرکت هایی در عرصه ی سیاست جهانی، در سطحی گسترده و پیگیر صورت بگیرد، و به سازمان های حقوقی و دیگر مراکز تصمیم گیرنده ی بین المللی فشار آورد تا به تبیین حقیقت موضوع جنبش بحرین پردازند.

۱. همان، «بیان مکتب المرجع الشیرازی علیه السلام بخصوص الأحداث المأساوية في البحرين»، در تاریخ: ۸ ربیع الثانی ۱۴۳۲ هـ.ق.

۲. سامانه ی اینترنتی مؤسسه ی فرهنگی رسول اکرم صلی الله علیه و آله، آرشیف الأخبار، «بیان مؤسسه الإمام الشیرازی العالمية بالذکرى الأولى للانتفاضة الشعبية بالبحرين».

۳. همان، «المثقفون والعلماء مسؤولون تجاه المظالم بالبحرين»، در تاریخ: ۲۵ شعبان ۱۴۳۲ هـ.ق.

تمدن جهان امروز در همه‌ی عرصه‌ها مبتنی بر رأی اکثریت است. این موضوع تنها به جنبه‌ی سیاسی اختصاص ندارد. این شیوه امروزه در مجامع بین‌المللی رایج و پذیرفته شده است»^۱.

در این راستا مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی بنا به وظیفه‌ی خود، بیانیه‌ای مشتمل بر سفارش‌هایی درخصوص آشکارسازی ابعاد حوادث بحرین و به فراموشی نسپردن آن، صادر فرمود که از آن جمله در آن آمده است: «از دولت بحرین می‌خواهیم که به ندای حق طلبانه‌ی ملت خود گوش فرا دهد و با خشونت به سرکوب آنان نپردازد؛ چراکه خشونت، جز خشونت نمی‌آفریند.

همچنین خواهان رسیدگی به حقوق حق‌هی ملت سربلند بحرین هستیم. در این خصوص روش‌های پذیرفته و متعارف را - که در میان همه‌ی کشورها مرسوم است - باید به کار گرفت و از دامن زدن به جنگ و خونریزی باید پرهیز کرد..

دولت بحرین باید با اعتراض‌کنندگان بر سر خواسته‌هایشان به تفاهم برسد و به نحو شایسته با آنها رفتار کند. این موضوع درست نیست که به زور، اقلیت این کشور، سلطه‌ی خود را بر اکثریت آن، تحمیل کنند. تاریخ ثابت کرده است که هیچگاه اسلحه نتوانسته است ابزاری توانمند و کارساز در رویارویی با مظلومان باشد. بلکه برعکس، عمل کردن به رأی اکثریت و پذیرفتن احزاب متعدد و فعالیت‌های مسالمت‌آمیز حاکمان، و گسترش آزادی‌ها و انجام دادن کارها بر پایه‌ی شورا، و ملزم شدن به برقراری عدالت و رفاه در جامعه، بهترین راهکار برای تحقق امنیت و آرامش، و پرهیز از تنش‌آفرینی و گام برداشتن در راستای پیش‌رفتن به سوی برقراری حکومت

۱. همان، «من حقّ الاکثرية بالبحرين المطالبة بحقوقها»، در تاریخ: ۶ جمادی الأولى ۱۴۳۳ ه.ق.

حق مدار و عدالت‌پیشه و آزادی‌خواه و فضیلت‌پرور است»^۱.

در ایالات متحده آمریکا نیز مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی موضوع بحرین را به میان کشید و در جمعی از دانشجویان رشته اطلاع‌رسانی دانشگاه نووای امریکا، در ایالت مریلند... در نشستی با حضور ۲۶ تن از استادان و دانشجویان امریکایی، پرونده‌ی اعتراضات بحرین و یمن و لیبی پیش و پس از راهپیمایی‌های مردمی که اعتراض‌کنندگان در آن، خواهان کمترین شرایط یک زندگی با کرامت بودند، و در مقابل، پاسخ خشن حکمرانان آنها با کشتار و سرکوب ایشان، که به کشته شدن ده‌ها جوان و زخمی شدن صدها کودک و زن انجامید؛ به بحث و بررسی گذاشته شد. در این نشست، نماینده‌ی مؤسسه از استادان و دانشجویان خواستار یافتن راه‌حلی از میان تجربه‌ها و دانسته‌های ایشان شد. همچنین از ایشان خواست که به جانبداری از مردم خاورمیانه - که همچنان در محرومیت از نعمت‌های آزادی و دموکراسی به سر می‌برند - برآیند. مضافاً بر آن، جرم‌ها و جنایت‌هایی که حاکمان این کشورها در حق ملت خود مرتکب می‌شوند را محکوم سازند، خاصه حمایت‌های سیاسی امریکا که همواره حامی دولت‌های مستبد بوده و از بیان حقایق امور، سر باز می‌زند.^۲

نیز در این راستا مؤسسه‌ی مذکور نشست‌های پرتعدادی با حضور متفکران اقلیت‌های اسلامی در دو ایالت مریلند و ویرجینیا و پایتخت امریکا، واشنگتن به منظور بحث و بررسی جزئیات وقایع اخیر کشورهای عربی و یافتن راه‌حل‌های ممکن برگزار کرد.^۳

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أخبار حول العالم، «بیان مؤسسه الإمام الشیرازی العالمية حول أحداث البحرين الأخيرة».

۲. سامانه‌ی اینترنتی مرجع عالیقدر آیت الله العظمی شیرازی در کربلا، أحداث وأخبار، «مؤسسه الإمام الشیرازی تناقش ملف البحرين واليمن في جامعة نوا الأمريكية».

۳. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «مؤسسه الإمام الشیرازی تناقش الحلول الممكنة للأحداث الأخيرة».

در نخستین سالگرد این حوادث، مؤسسه‌ی جهانی الامام الشیرازی بیانیه‌ای در این خصوص صادر کرد که در بخشی از آن، چنین آمده است: «شایسته است که سازمان ملل متحد و دیگر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با حقوق بشر و ملت‌های آزاد جهان، به جنبش‌های مردمی در کشورهای عربی به دیده‌ی اهمیت بنگرند. در این میان، مردم بحرین با جنبش مسالمت‌آمیز خود و مطالبه‌ی قانونی حقوق خود، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. نباید جنبش این ملت را امری گزاف و بیهوده و از سر خوشی پنداشت، بلکه حقوق بسیاری از این مردم پایمال شده و آزادی‌های بسیاری را از آنها سلب کرده‌اند و اسباب معیشت با کرامت را از آنان دریغ نموده‌اند... ما وظیفه‌ی خود می‌دانیم که مردم بحرین را سفارش کنیم تا در راهی که در آن به‌پا خواسته‌اند و قربانیان بسیاری را نیز فدای آن کرده‌اند پا برجا بمانند و از خواسته‌های قانونی خود دست نکشند».

همچنین این مؤسسه پنج گام اساسی را در رسیدن مردم بحرین به خواسته‌های خود نام می‌برد، که مهمترین آن عبارتند از: کمک کردن به قربانیان و خانواده‌های آنها، از راه تقدیم کمک‌های مختلف انسانی و دفاع از حقوق پایمال‌شده‌ی آنها^۱.
مؤسسه‌ی شیعه رایتس واچ نیز با نامه‌نگاری با دبیرکل سازمان ملل متحد، بان کی مون، از ایشان خواستار اجرای اقداماتی مؤثر در حمایت از ملت بحرین، به‌ویژه سیاستمداران و روزنامه‌نگاران شد.^۲

نیز به مناسبت گفتگوی ملی بحرین، مؤسسه‌ی جهانی الامام الشیرازی نامه‌ای به پادشاه بحرین فرستاد که در آن خواهان برطرف شدن قوانین ناعادلانه و آزاد کردن

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه جهانی الامام الشیرازی، البيانات، «بيان مؤسسة الإمام الشيرازي العالمية بالذکرى الأولى للإنتفاضة الشعبية بالبحرين».

۲. ن.ک: سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، أرسيف الأخبار، «منظمة شيعية رايٹس ووتش في رسالتها إلى بان كي مون: ندين التصرفات الجبانة، وندعو إلى التدخل لإنقاذ كرامة الشعب البحريني».

زندانیان و برقراری صلحی پایدار و شهید دانستن کشته‌ها در راه وطن، و نیز جبران آسیب‌های وارده به آسیب‌دیدگان، به‌ویژه استادان دانشگاه‌ها و پزشکان و علمای دین، برای بهسازی اوضاع شد... رساله‌ی مذکور حل مشکل بحران بحرین را از رهگذر بهره‌گیری از دانش مردانِ صادق در حل مشکلات و بحران‌ها که نسبت به مردم دلسوز هستند و همچنین بکارگیری عدالت، انصاف، خوش‌بینی، اعتماد متقابل و پرهیز از تبعیض دانست.^۱

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم علیه السلام، آرشیف الأخبار، «مؤسسة الإمام الشيرازي العالمية توجه رسالة إلى ملك البحرين حول الحوار الوطني»، در تاریخ: ۹ شعبان ۱۴۳۲ هـ.ق.

۸. سوریه

از نخستین لحظه‌های شعله‌ور شدن آتش بحران سوریه در سال ۲۰۱۱م که با ریخته شدن خون‌های بسیاری بر زمین و ویرانی بخش‌های مختلف سوریه همراه بود - به گونه‌ای که تبدیل به افغانستانی دیگر شد - مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی، ملت مقاوم سوریه را به صبر و ایستادگی سفارش می‌کرد، به‌ویژه بر خالی نکردن منطقه‌ی حضرت زینب علیها السلام تأکید فزاینده‌ای داشت. بدین‌منظور مؤسسات دینی تحت پوشش ایشان از همان حمله‌های آغازین چریک‌های تروریستی به حمایت و کمک مردم بی‌پناه سوریه شتافتند. مرجع عالیقدر عقب‌نشینی از حرم حضرت زینب علیها السلام را به منزله‌ی فرار و یاری نکردن اهل بیت علیهم السلام دانست. افراد مؤسسه‌های مذکور بنا به فرمایش مرجع عالیقدر به تسلیح و فراهم ساختن ابزارهای امنیتی پیشرفته و تهیه مواد غذایی مورد نیاز، و استقبال و مراقبت از جنگ‌زده‌های دیگر مناطق، و مصرف کردن حقوق شرعیه در این راه پرداختند، که گام مؤثری در شکستن حصار منطقه حضرت زینب علیها السلام بود و سهم بسزایی در ایستادگی در برابر چریک‌ها و قتل و تکفیر ننگین‌شان داشت. همچنین پس از ایجاد اندک آرامشی در منطقه کاروان‌های زیارتی بزرگی از خارج سوریه برای زیارت بارگاه مطهر بانوی بزرگوار، حضرت زینب علیها السلام راهی آنجا شدند که این کار، به نوبه‌ی خود تأثیر چشمگیری در شکستن دیوار تبلیغاتی گسترده علیه سوریه داشت.

افزون بر اینها، فرستاده‌های کشورهای مختلف جهان و سازمان‌های جهانی و مقام‌های سیاسی را به رهایی سوریه از این نابودی گسترده فراخواندند. مؤسسه‌ی جهانی الامام الشیرازی بیانیه‌ای درخصوص حوادث سوریه صادر کرد که در آن آمده است:

«آنچه در جمهوری عربی سوریه رخ داد، جای افسوس و نگرانی بسیار دارد. از این‌رو همگان را به حفظ جان‌های بی‌گناه مردم و نوامیس آنها و تلاش پیگیر برای بازگرداندن امنیت به همه‌ی مناطق سوریه فرا می‌خوانیم. سیره‌ی رسول گرامی خدا ﷺ بر رفتار صلح‌آمیز با دیگران بنا شده است. ایشان سخن دیگران را می‌شنید و برای تأمین نیاز آنها در حد امکان می‌کوشید.

رفتار ایشان سراسر عفو و گذشت و حلم بوده است. و همچنان‌که در قرآن کریم فرموده است اسوة حسنة؛ رفتار ایشان سرمشق خوبی برای ماست. از این‌رو لازم است که دنبال آرامش و سیاست تنش‌گریز، و گفتگو میان طرف‌های مختلف به دور از فشارهای مختلف سیاسی و تبلیغاتی و روش‌های تحریک‌آمیز و نفرت‌برانگیز، باشید»^۱.

سازمان شیعه رایتس واچ نیز فتنه‌انگیزی‌های قومی که شبکه العربیه به آن دامن می‌زند و در پی افکندن سوریه و کل منطقه در آتش جنگ‌های قومی و حزبی است را، محکوم کرد؛ این شبکه از طریق برنامه‌های خود با عباراتی همچون "شکوه انقلاب" به شوراندن اقلیت‌ها، خاصه شیعیان و علویان می‌پردازد. ایشان از سازمان‌های بین‌المللی مرتبط مداخله‌ی هرچه سریع‌تر برای جلوگیری از این توطئه‌ها که سوریه و منطقه را آماج شعله‌های جنگ‌های قومی و حزبی قرار می‌دهد و منع تبلیغات فتنه‌انگیز قومی که تنها به سود بیگانگان خواهد بود را خواستار شد.^۲

سازمان ضدخشونت جهانی مسلمان آزاد نیز از تجهیز تسلیحات طرف‌های درگیر در سوریه برحذر داشت؛ چراکه این کار، موجب افزودن تعمیق بحران، و نیز ریخته

۱. همان، «بيان مؤسسة الإمام الشيرازي العالمية بمناسبة أحداث سورية»، در تاریخ: ۲۹ محرم الحرام ۱۴۲۳ هـ.ق.

۲. همان، «شبهة رایتس ووتش تستنكر التحريض الطائفي الذي تمارسه قناة العربية لجرّ سوريا والمنطقة إلى حرب طائفية»، در تاریخ: ۲۰ ربیع الثانی ۱۴۳۳ هـ.ق.

شدن خون‌های بی‌گناه بیشتری می‌گردد. افزون بر آن، موجب برانگیخته‌شدن جنگ‌های داخلی در اکثر کشورهای منطقه می‌شود.^۱

همچنین در سخنانی دیگر این سازمان، سرکوب شیعیان اسماعیلی و مسیحیان سوریه را از رهگذر جنگ‌های داخلی محکوم کرد. این فعالیت‌ها معمولاً در قالب اقدام به قتل و مهاجرت اجباری و سرکوب مردم است که از سوی گروه‌های تروریستی و تکفیری انجام می‌شود. گفتنی است که این، برخلاف آرای سازمان از همزیستی مسالمت‌آمیز و حق هر هموطن از زندگی با امنیت در منطقه‌ی خود و بهره‌مندی از همه‌ی حقوق شهروندی خویش است. از جمله این حقوق اختیار انتخاب دین خود، بی‌هیچ اکراه است؛ چراکه ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ﴾^۲ «در دین هیچ اجباری نیست».

علاوه بر آن، مؤسسه‌ی اسلامی ضدخشونت "مسلمان آزاد" تجاوز و دشمنی‌ای را که اخیراً به شیعیان اسماعیلی در سلمیه سوریه شده است را محکوم می‌سازد. همچنین برادرانه و با شرمساری آنچه را بر سر مسیحیان در سوریه می‌آید محکوم کرد. بر پایه‌ی خبرهایی که خبرگزاری واتیکان آشکار کرده است، گروه‌های تروریستی وابسته به القاعده و برخی صاحبان قدرت که در پی پاکسازی نژادی هستند، بسیاری از مسیحیان ساکن در سوریه را بیرون رانده‌اند.

همچنین سازمان بین‌المللی مبارزه با خشونت، همکاری کامل خود را با کلیسای ارتودوکس سوریه درباره‌ی گزارشی که به واتیکان داده بود اعلام کرد، از جمله در این گزارش تأکید شده است که نود درصد مسیحیان از آنجا مهاجرت کرده و خانه‌های آنها در حمص از سوی گروه الفاروق وابسته به سازمان القاعده غارت شده است. این

۱. همان، «منظمة المسلم الحر» تحدّر من مغبة تسليح الأطراف المتنازعة في سوريا»، در تاریخ:

۲۰۱۲/۳/۱۷ م.

۲. سوره بقره، آیه ۲۵۶.

سازمان، دیگر نهادهای بین‌المللی که دست‌اندرکار حقوق بشر هستند را به مقابله‌ی شدید با گروه‌های وابسته به القاعده که بنا به گزارش‌های ارتودکس‌های سوریه، خانه‌به‌خانه روستاهای حمیدیه و بستان دیوان را می‌گردند و خانواده‌های مسیحی را آزار داده و بی‌آنکه اجازه‌ی برداشتن چیزی از وسایل خود را بدهند، به زور وادار به مهاجرت از آنجا می‌کنند؛ فراخواند.

شایان ذکر است که مسیحیان سوریه هرگز متوسل به خشونت نشدند و از راه گفتگو خواهان دموکراسی و احترام به احزاب مختلف شدند و در سرزمین‌های خود به یاری آوارگان و تعلیم آنها شتافتند^۱.

همچنین این سازمان، سکوت جهانی در قبال جرایم ظالمانه‌ای که در حق اقلیت‌های مذهبی و قومی در سوریه از سوی گروه‌های مسلح وابسته به نیروهای مخالف روا داشته می‌شود را محکوم کرد و از مسئولان بین‌المللی و منطقه‌ای خواهان محکوم سازی این قبیل جنایت‌ها و پیگیری مرتکبان آنها شد. این سازمان هشدار داد که گروه‌های تروریستی دست به کشتارهای گسترده‌ای در جاهای مختلف سوریه زدند، به‌گونه‌ای که خبرها حاکی از آن است که در روستاهای لاذقیه صدها زن و مرد و بچه‌های خردسال کشته شده یافت شد. همه‌ی این جنایت‌ها در پناه پوشش دین و طایفه‌گری رخ داد. بنا به روایت بسیاری از شاهدان عینی، در طی روزهای گذشته نیروهای مخالف ده‌ها خانواده را یک‌جا دسته‌جمعی اعدام کردند، به‌گونه‌ای که جسد‌های مردگان نیز از تشکیل و مثله کردن در امان نماند.

سازمان یادشده، مسئولیت این جنایت‌های تروریستی را بر عهده کشورها و کسانی می‌داند که از آنان حمایت می‌کنند و سازمان ملل متحد را از ادامه دادن به چشم‌پوشی

۱. همان، «منظمة المسلم الحر» تدین تشکیل القاعدة بالشیعة الإسماعيلية والمسیحیین فی سوریا»، در تاریخ: ۱ جمادی الأولى ۱۴۳۳ هـ.ق.

از این جرایم هولناک و پاکسازی نژادی - که در مناطق تحت تصرف نیروهای مخالف به سرعت در حال انجام گرفتن است - برحذر داشت. این سازمان از همه سازمان‌های بشری و حقوقی خواستار واکنش سریع در تقبیح این جرایم، و فشار آوردن به کشورهای بزرگ جهان در شورای امنیت و اتحادیه‌ی اروپا و سازمان حقوق بشر و دیگر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط، برای اتخاذ موقف مناسب در برابر جنایت‌هایی که در این کشور روی می‌دهد، شد.^۱

پس از آنکه گروه‌های مسلح تکفیری اقدام به اهانت به مرقد شریف صحابی بزرگوار، شهید حجر بن عدی رحمته الله و تخریب ضریح مبارک و نبش قبر کردند، مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دامت ظلّه در سخنان کوبنده‌ای این جنایت غیرانسانی را محکوم کرد:

«بسیار برای امت اسلام تأسف بار است که گروهی به‌ظاهر مسلمان در برابر جهانیان به تخریب چهره‌ی کامل‌ترین دین خدا، که همان اسلام است می‌پردازند. بلکه با جنایت‌هایی که در بیشتر نقاط جهان اسلام مرتکب می‌شوند، از ریختن خون انسان‌های بی‌گناه گرفته تا غارت اموال آنان درگذر تاریخ، در میان مردم ایجاد رعب و ترس کرده‌اند. اینان دست در دست صهیونیسم جهانی گذاشته و در پی تخریب چهره‌ی حقیقی رسول گرامی خدا صلی الله علیه و آله و مبهم ساختن دین ایشان هستند.

بسیار جای تأسف و نگرانی دارد که در طول تاریخ شاهد قیام این فرقه‌ی گمراه به پیروی از فتاوی‌ی کینه‌توزانه‌ی مفتیان وهابی، درخصوص اهانت و تخریب مشاهد مقدسه‌ی مسلمانان، بودیم؛ مانند تعدی آنها به مراقد ائمه‌ی اطهار علیهم السلام در بقیع و مرقد مطهر امامان عسکری علیهم السلام و نیز مرقد پرفروغ بانوی گرامی حضرت سکینه علیها السلام و

۱. همان، «اللاعنف العالمية تستنکر الصمت الدولي إزاء جرائم الإبادة في سوريا» در تاریخ ۱۳ شوال المکرم ۱۴۳۴ هـ.ق.

بسیاری دیگر. سکوت مغرضانه و شبهه‌دار سازمان‌های بین‌المللی و مجامع حقوقی، باعث تحریک بیشتر گروه‌های تکفیری شد و به آنها جرأت جنایت هولناک و غیرانسانی دیگری نیز داد، و آن، تخریب مرقد مطهر انسان بزرگواری که پرورش‌یافته‌ی مدرسه‌ی رسول گرامی خدا ﷺ، صحابی جلیل‌القدر، حجر بن عدی است^۱.

۱. سامانه‌ی اینترنتی الامام الشیرازی، رؤی و افکار، «بیان مکتب سماحة المرجع الشیرازی بقم حول هتک حرمة قبر حجر بن عدی»، در تاریخ: ۱۴۳۶/۶/۲۲ هـ.ق.

۹. دیدگاه‌هایی چند، درباره‌ی برخی اتفاقات جهانی و منطقه‌ای

بخش پایانی این کتاب را به ذکر برخی بیانی‌ها و نوشته‌ها و حرکت‌های حقوقی دفاتر مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی و مؤسسه‌های تابعه‌ی ایشان درباره‌ی بعضی از اتفاقات که در گوشه و کنار جهان رخ می‌دهد، قرار می‌دهیم. و اینک برخی از آنها:

– نامه‌ی مؤسسه‌ی جهانی آیت الله العظمی شیرازی به وزیر آموزش و پرورش عالی دانمارک به مناسبت تصمیم به آموزش دادن قرآن کریم در آن کشور:

«تصمیم حکیمانه و به‌جایتان در تدریس قرآن کریم در مدارس آن دیار، به‌منظور آگاهی یافتن هموطنان شما و گسترش اطلاعات خود، در قبال دیگران، موجب آشنایی صاحبان ادیان الهی با یکدیگر می‌شود. چندی پیش برخی کوتاه‌نظران آن سرزمین، اهانت‌هایی را به مقدسات مسلمانان روا داشتند، از این‌رو اقدام اخیر دولت دانمارک، بی‌زاری جامعه‌ی علمی آنان را از این اقدام ناسنجیده آشکار می‌سازد. نیز این اقدام، خاطر مسلمانان را التیام می‌بخشد و بر اعتماد آنان به فرهیختگان آن سرزمین می‌افزاید.

ما این اقدام شما را تحسین می‌کنیم و امیدواریم که روش تعلیمی سالم مدرسه‌ی اهل بیت (علیهم‌السلام) را – که صورت حقیقی اسلام را منعکس می‌سازد – درپیش بگیرید. همچنین آرزو مندیم که این گام به دیگر کشورهای جهان نیز تعمیم یابد تا از رهگذر آشنایی و همکاری و گفتگوی جدی و سازنده روابط دوستانه‌ای میان صاحبان ادیان الهی برقرار شود. از این‌رو غریبان را به اتخاذ چنین تصمیماتی فرا می‌خوانیم که خدمتی به مردم به‌شمار می‌آید و موجب کاستن اختلاف‌های دینی می‌گردد که گاهی ممکن است به نزاع‌ها و اعمال خشونت دوطرفه نیز بینجامد.

آیا دین چیزی جز مهرورزی است؟ همچنان که رسول خدا ﷺ فرموده است:

«الناس سواسية كأسنان المشط؛ مردم همانند دندانه‌های شانه یکسان‌اند».

نیز بنا به فرمایش مولا امیر مؤمنان علی علیه السلام:

«الناس صنفان: إما أخ لك في الدين، أو نظير لك في الخلق؛ مردم بر دو

دسته‌اند: یا برادر دینی تو هستند، یا هم‌نوع تو در آفرینش».

- به مناسبت زلزله‌ای که شهرستان بزم را در ایران لرزاند، مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله پیام تسلیتی برای آسیب دیدگان این واقعه هولناک فرستاد و مردم را برای یاری آنان فراخواند. ایشان به مؤمنان اجازه داد که سهم امام علیه السلام از خمس، و دیگر خیرات و صدقات از قبیل زکات را صرف یاری رساندن به آسیب دیدگان این واقعه بکنند^۱.

- به مناسبت زلزله در اقیانوس هند و امواج سونامی، مرجع عالیقدر تأسف و تأثر عمیق خود را از این رویداد هولناک در جنوب آسیا و خسارت‌های به‌جا مانده از آن، ابراز داشت. ایشان در این باره فرمود:

«این حوادث فرصتی برای بازگشت انسان به خدای سبحان و انابه و تضرع به درگاه اوست. در حدیث شریفی از امام رضا علیه السلام چنین آمده است:

«... فأحب النبي صلی الله علیه وآله أن تفرع أمته إلى خالقها وراحمها عند ذلك، ليصرف عنهم شرّها و يقيهم مكروهها، كما صرف عن قوم يونس عليه السلام حين تضرّعوا إلى الله عزّ وجلّ؛ پیامبر صلی الله علیه وآله می‌پسندید که در این مواقع امتش به خالق و راحم آنها زاری کنند تا شر این [بلا] را از آنها دور کرده و آنان را از آسیب‌های آن [بلا] در امان بدارد، همانگونه که بلا را از قوم یونس علیه السلام پس از ناله و زاری کردن به درگاهش دور کرد».

بی‌شک نتایج سنگین این بلایای طبیعی گریبانگیر بشریت خواهد بود، حال آنکه می‌توان با اتخاذ تدابیری مثل پیش‌بینی و مقاومت در برابر آنها - که امروزه در بسیاری از

۱. اضیاءات مرجعية، بیانات آخری، بمناسبة الزلزال الالیم فی مدینة بم، بتاريخ: ۳ ذوالقعدة ۱۴۲۴ هـ.ق، ص ۲۰۸ و ۲۰۹.

کشورها انجام می‌شود - به اندازه‌ی زیادی از حجم خسارت‌های آنها کم کرد. خدای متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ﴾^۱؛ «و آنچه از بدی به تو می‌رسد از خود توست».

همچنین ایشان همه‌ی مؤمنان بزرگوار را به یاری آوارگان این بلای طبیعی - به هر روش ممکن - فراخواند؛ چراکه کسانی که بر روی زمین به فریاد همנוعان خود می‌شتابند، خداوند نیز در آسمان به فریاد آنها می‌رسد.^۲

- همچنین مؤسسه‌ی جهانی الامام الشیرازی بیانیه‌ای درباره‌ی انفجارهای لندن، در سال ۲۰۰۵ م صادر کرد که از جمله در آن، چنین آمده است:

«گسترش خشونت و تروریسم، عرصه‌های جغرافیایی جدیدی را در جهان امروز تسخیر کرده است. از این رو با توجه به تهدیدهایی که این پدیده متوجه روابط بین‌المللی و امنیت جهانی می‌کند، ضروری است که کشورهای جهان برای رویارویی با این پدیده برآیند و به یاری یکدیگر بشتابند.

لازم است که طرف‌های مرتبط، در گفتگورا میان ادیان و مذاهب و تمدن‌ها و ملت‌های مختلف جهان در همه‌ی زمینه‌ها بگشایند تا از این رهگذر، مخالفت خود را با تروریسم و اتحادشان را در مقابله با آن، اعلام کنند... همچنین ضروری است که به این حقیقت بسیار مهم اهمیت ویژه‌ای بدهند، و آن، اینکه ارتکاب هرگونه خطا در معالجه‌ی بیماری‌های جهانی، مانند فقر و تبعیض اقتصادی، بدهکاری و حقوق ملت‌ها، موجب تغذیه‌ی گروه‌های خشونت و تروریسم می‌شود و آنها را در بسیج پیروان ناآگاه خود کمک می‌کند. از این رو لازم است با دریافتن راه‌حل‌های مناسب، جهان را از این مشکلات درازدامن رهناید.

۱. سوره نساء، آیه ۷۹.

۲. اضاءات مرجعیه، بیانات آخری، بتاريخ: ۲۰ ذوالقعدة ۱۴۲۵ هـ.ق، ص ۲۱۸ و ۲۱۹.

پوشیده نیست که بسیاری از این خطاها حاصل سیاست‌های نادرست برخی رجال سیاسی است که با خودبترینی و در بسیاری موارد نیز با خودخواهی همراه بوده است»^۱.
- یکی دیگر از بحران‌های بشری، کشتار دسته‌جمعی مسلمانان بی‌گناه برمه (میانمار) است که مرجع عالیقدر با محکوم کردن این جنایت و پیگیری‌های حقوقی و تبلیغاتی همواره جویای مسائل آنان بوده است.

ایشان از سازمان ملل متحد و دادگاه جنایی بین‌الملل و سازمان کشورهای اسلامی خواستار حضور فوری و مؤثر در این کشور و اعمال فشارهای مختلف بر حاکمان آن است.

در گزارشی که گروه رصد و پیگیری اخبار مرکز آدم در دفاع از حقوق و آزادی بشر، تهیه کرده بود، این مجموعه مهمترین ظلم‌هایی را که در حق مسلمانان برمه روا شده است را گرد آورد؛ مواردی که بنا به سنجه‌های حقوقی و قانونی مورد قبول سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های مدافع حقوق بشر در جهان، جزو اموری است که بشر را تهدید می‌کند... به گونه‌ای که مسلمانان میانمار در معرض قتل و غارت و به آتش کشیدن جسد‌های نیمه‌جان‌شان، افزون بر آواره کردن و ویران ساختن خانه و کاشانه و ربودن همسرانشان از سوی گروه بودائیان افراطی «ماغ» قرار می‌گیرند. دلیل این همه بی‌تفاوتی حاکمان این کشور و سکوت جامعه‌ی عربی و اسلامی و بین‌المللی در برابر این جنایت‌ها بر ما روشن نیست. به آتش کشیدن خانه‌ها و روستاها و ساکنان آنها، از کودک و زن و پیر و کشتار کسانی که به مقابله با آنها بر می‌آیند به انواع حربه‌های غیرانسانی بودائیان و پخش شدن جنازه‌ها و خون‌ها در مسیرها، چیزهایی نیست که بتوان آنها را از چشمان مردم جهان امروز مخفی کرد.

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی جهانی الإمام الشیرازی، بیانات، «في بيان أذانت فيه تفجيرات لندن: مؤسسة الإمام الشیرازی العالمية تدعو العالم إلى الإتحاد ضد العنف والإرهاب».

البته این جرایم در برمه تازگی ندارد. چنین جنایت‌هایی، و چه بسا خونبارتر، در طی شش دهه‌ی اخیر در برمه با همدستی نیروهای نظامی حکومت و سکوت ناشایست جامعه‌ی بین‌المللی، بارها تکرار شده است...

بنا به اظهارات سازمان ملل متحد، اقلیت مسلمانان برمه بیشترین ستم و فشار را در میان اقلیت‌های جهان از سوی گروه‌های جنایتکار متحمل شده است. مضافاً بر اینکه این دسته، فقیرترین اقلیت‌ها و پایین‌ترین سطح آموزش را داراست و با آنکه تعداد آنها بالغ بر هشت میلیون انسان مسلمان است، از بیشتر حقوق انسانی خود محروم هستند.

کشتار مسلمانان

دولت میانمار به بهانه‌ی غیربومی بودن مسلمانان آن کشور، اقدام به مهاجرت و از بین بردن آنان کرد. در نخستین گزارش منتشر شده توسط رسانه‌ها، بیش از پنجاه مسلمان میانماری به دست نیروهای نظامی و بوداییان متعصب به قتل رسیدند.

بنا به گزارش حکومت میانمار، شمار بسیاری شناسنامه برای اقلیت مسلمانان روهنجایی در بخش آراکان صادر کردند. و این اقدام برای اکثریت ساکنان آن منطقه که ماغ‌های بودایی هستند سنگین تمام شد... آنان از آثار این اقدام در اظهار وجود مسلمانان در حکومت جمهوری آینده به خوبی آگاه هستند. همچنین می‌دانند که این اقدام موجب گسترش اسلام در آن منطقه می‌شود...

دیری نگذشت که سلسله‌ی کشتارهای پی‌درپی و آتش کشیدن خانه و روستاها در برابر چشمان نظامیان بودایی ماغ، و سکوت دولت آغاز شد. در این میان دولت میانمار تنها به هشدارهایی چند برای آرام کردن اوضاع اکتفا کرد، تا به خواسته‌ی خود به ادامه دادن خشونت‌ها و پاکسازی منطقه از مسلمانان دست یابد... از این رو تجاوزگران بودایی از این فضایی که دولت برای آنها به وجود آورده بود برای نابودی کامل مناطقی که اغلب مسلمان‌نشین‌اند و به آتش کشیدن خانه‌های آنها بهره جستند... و عاقبت، این کشتار و

آتش‌سوزی موجب گشت که مسلمانان آراکان، پس از به آتش کشیدن خانه‌هایشان، از راه دریا و با کشتی‌های مستهلک و بدون آب و آذوقه اقدام به فرار کنند. در این راه بسیاری از آنان پیش از آنکه به کشورهای همجوار برسند جان باختند. در این میان بنا به گزارش خبرگزاری روزنامه‌ی فرانسوی، نیروهای مرزبانی بنگلادش اقدام به بازگرداندن هشت قایق که حامل بیش از سیصد نفر از آوارگان میانماری بود کردند که اغلب آنها زنان و کودکانی بودند که قصد فرار از خشونت‌ها و تجاوزهای برمه را داشتند... و این، یعنی بازگشت به دامن مرگ.

بنا به گزارش یک مرجع رسمی، بنگلادش از سه مؤسسه‌ی خیریه‌ی بین‌المللی که به یاری پناهندگان روهنجایی برآمده بودند خواست تا از این کار خود دست بکشند. این پناهندگان با گذر از مرزها از خشونت‌های میانمار فرار می‌کردند. جوینول باری یکی از مسئولان دولتی اظهار داشت که در مؤسسه‌ی فرانسوی «پزشکان بدون مرز» و «مبارزه با گرسنگی» (اکسیون کونتور لافان) و نیز مؤسسه‌ی انگلیسی «مسلم آید» دستوری مبنی بر توقف فعالیت‌های خود در منطقه «کوکس بازا» در مرز برمه دریافت داشتند.. این مرجع اشاره می‌کند که رویارویی با مسلمانان برمه یکی از عوامل مؤثر در تشکیل جامعه‌ی بودایی میانمار است. از منظر ایشان، مسلمانان به صورت غیرقانونی به این کشور مهاجرت کرده‌اند، در حالی که حضور مسلمانان در آن سرزمین پیشینه‌ی تاریخی دیرینه‌ای دارد.

پس از انقلاب سال ۱۹۶۲م در برمه، دولت نظامی آن کشور خطر مسلمانان برای تصاحب منصب‌های دولتی و نظامی را ابراز داشته و اقدام به راندن هزاران مسلمان از برمه به بنگلادش در طی دهه‌های هفتاد و هشتاد قرن میلادی پیشین کرده است. از این منظر، سازمان ملل متحد مسلمانان این کشور را از ستم‌دیده‌ترین اقلیت‌های جهان برشمرده است...

نظام بودایی در برمه اقدامات ظالمانه‌ای برای از میان برداشتن هویت اسلامی در آن کشور انجام دادند، از قبیل نابودی مساجد و مدارس باستانی و آثار تاریخی اسلامی. همچنین دولت بودایی برمه از ترمیم و بازسازی آن مساجد و مدارس کهن که بر اثر گذر زمان منهدم شده بودند بازداشت. از دیگر فعالیت‌های ظالمانه‌ی بوداییان علیه مسلمانان آن کشور، فشارهای اقتصادی بود. دولت بودایی برمه در مناطقی که بیشتر ساکنان آنها مسلمانان بود، اقدام به افزایش قیمت کالاهای غذایی و حیاتی آنان کرد، به نحوی که اوضاعی همسان قحطی را در آن مناطق پدید آورد. این اقدام موجب گردید بسیاری از مسلمانان به مرزهای تایلند و بنگلادش فرار کنند و در چادرهای مرزی پناه بگیرند.

در پی ایده‌ای که ثین سینی رهبر بوداییان اظهار داشته است مبنی بر بیرون کردن هموطنان روهنجایی مسلمان از برمه و اسکان آنها در زیر چادرهایی با حمایت سازمان ملل، صدها راهب بودایی اقدام به تظاهرات کردند... و تعداد بسیاری از هموطنان بودایی شان نیز در تأیید خواسته‌هایشان به آنان پیوستند...

سازمان هیومن رایتس واچ از نحوه‌ی رفتار دولت برمه با بحران پیش آمده در آن انتقاد کرد. خانم ایلین پیرسون، معاون بخش آسیایی این مؤسسه که از حقوق بشر حمایت می‌کند، اظهار داشت که: «رفتارهای خشونت‌آمیز و خونباری که در آراکان روی داد، موجب دشواری اوضاع آن کشور و اداره‌ی آن توسط دولتش می‌گردد». ایشان خواستار فرستادن مأموران مستقل بین‌المللی به آن کشور شد...

سازمان ضدخشونت «مسلمان آزاد» نیز در بیانیه‌ای از رئیس دادگاه جنایی بین‌المللی، «سانگ هیون سونگ» خواهان مداخله‌ی فوری و مؤثر در عملیات‌های کشتاری شد که متوجه مسلمانان برمه می‌شود. در این بیانیه آمده است:

«آنچه در این کشور روی می‌دهد برخلاف آنچه گفته شده، عملیات پاکسازی نژادی

است که تحت اشراف دولت آن کشور است، نه جنگ‌های حزبی»

برخی توصیه‌ها و راهکارها

اعتراض جامعه‌ی بین‌الملل در قبال برخی جنایت‌ها و تبعیض‌ها که در حق اقلیت‌ها، در جهان روا داشته شده است، از قبیل کشتار ارمنیان، سوزاندن یهودیان (هولوکاست) - که در پی آن یهودیان در خاک فلسطین صاحب کشوری مستقل شدند -، جنایت‌هایی که به مردم بی‌گناه بوسنی و هرزگوین روا شد، و پناه دادن به آوارگان کرد، در شمال عراق پس از تجاوزگری نظام بعثی عراق به آنان، و بسیاری موارد جنایت‌های غیرانسانی دیگر، عنایت و جدیت بیشتر سازمان ملل متحد، به‌ویژه اعضای دائمی آن در شورای امنیت را درخصوص جنایات مرتکب شده برمه در حق اقلیت مسلمانان آن کشور می‌طلبد. به واقع وظیفه‌ی قانونی کشورهای عربی و اسلامی است که به کشور برمه فشار آورند و آن را به فراهم ساختن حمایت‌های مورد نیاز مسلمانان آنجا مجبور سازند و به آنان تابعیت کشورشان را بدهند. از میان فشارهایی که کشورهای جهان، خاصه دولت‌های اسلامی می‌توانند اتخاذ کنند، عبارت است از:

نخست: فشارهای سیاسی که در قالب قطع همه‌ی روابط سیاسی با کشور برمه و با بازپس خواندن سفرای خود از این کشور صورت می‌گیرد. این کار به منزله‌ی اعتراضی در برابر کشتارهای ظالمانه‌ای است که بوداییان افراطی در برابر دیدگان نیروهای حکومتی در حق مسلمانان آن کشور مرتکب شدند.

دوم: فشارهای اقتصادی بر علیه دولت برمه و قطع همکاری‌های اقتصادی و تجاری با این کشور، تا هنگامی که دست از اعمال خشونت علیه مسلمانان بردارد و حقوق آنان را همانند دیگر شهروندان برمه‌ای اصلی اعطا کند.

سوم: فشارهای قانونی، که بهترین و مؤثرترین راهی است که بشر می‌تواند به حقوق قانونی خود دست یابد و از آنها دفاع کند. این کار از طریق اثبات جنایت‌های تجاوزگران

بودایی و عرضه‌ی آن به محکمه‌های جنایی بین‌المللی، و پیگیری مجرمان و محاکمه‌ی آنها، در همان حکومت پس از اثبات دست داشتن آنها در کشتارهای دسته‌جمعی اقلیت‌های مسلمان صورت می‌گیرد.^۱

- مرجع عالیقدر، آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی رحمته‌الله و مؤسسات تابعه‌ی ایشان همواره به محکوم کردن جنایت‌های رخ داده در حق مسلمانان، از مالزی و اندونزی گرفته تا مصر و مغرب و اردن و یمن و پاکستان و برخی کشورهای خلیجی پرداخته‌اند و از یاری رساندن به آنها دریغ نکرده‌اند و از مسئولان خواهان آزادی‌های دینی آنها و فراهم ساختن امنیت و زندگی شرافتمندانه بدون ایجاد تمایز، و تأمین حقوق انسانی آنها، و شرکت دادن احزاب مختلف، به طور مساوی در امور حکومت، و برقراری عدالت در جامعه شده‌اند، و نیز همواره خواهان خشکانیدن ریشه‌های افراط و تکفیر بوده‌اند.

- پیگیری مشکلات اقلیت شیعیان در بنگلادش:

مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله با اعزام نماینده‌ای از ساکنان بنگلادش به آن کشور، در مدت کوتاهی که سه ماه به طول انجامید، به مطالعه و بررسی اوضاع معیشت مؤمنان آن دیار و دغدغه‌های زندگی آنان برآمد...

درخور تأسف است که شیعیان در بنگلادش اقلیت ضعیف و کم‌شماری هستند... تعداد آنان در قیاس با جمعیت بنگلادش بسیار اندک است. دلیل این امر نیز به ضعف تبلیغ و کاستی امکانات در درجه‌ی نخست، و پس از آن، عدم شناسایی مشکلات این اقلیت و دشواری‌های این امر است. از سوی دیگر اهمال و بی‌خیالی ما در آنچه دین و مذهبمان به ما فرموده، عامل مهمی در عدم انتشار مذهب اهل بیت علیهم‌السلام در نقاط مختلف جهان است. در مقابل، دشمنان اهل بیت علیهم‌السلام اموال بسیاری را خرج می‌کنند و منابع

۱. سامانه‌ی اینترنتی مؤسسه‌ی فرهنگی رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، آرشیف الأخبار، «تقریر یوثق أهم الانتهاكات وجرائم الإبادة بحق المسلمين في بورما».

تبلیغاتی زیادی را تسخیر می‌کنند تا بتوانند از این راه به حمله‌های آتشین خود برای برهم زدن چهره‌ی حقیقی مذهب اهل بیت (علیهم‌السلام) پردازند.

آنان برنامه‌های منظم و پرحجمی را در این راه به کار می‌گیرند. در مناطق محروم به دلیل فقر و ناتوانی آنها موفقیتشان به مراتب افزون‌تر است، به گونه‌ای که برنامه‌های متنوعی را برای رسیدن به اهداف خبیث خود در گمراه کردن شیعیان عملی می‌کنند.

اقلیت شیعیان بنگلادش از مشکلات بسیاری رنج می‌برند که از آن جمله موارد زیر است:

۱. بسیاری از مناطق آن سرزمین از اماکن تبلیغی مانند مساجد و حسینیه‌ها برای تبلیغ عقاید تشیع بی‌بهره‌اند. جاهایی که مساجد یا حسینیه‌هایی یافت می‌شود، متأسفانه در وضع اسف‌انگیزی به سر می‌برند و نیازمند تجدید بنا و امکانات بسیاری هستند.

۲. بسیاری از شیعیان در آن سرزمین، به دلیل کمبود مبلغان دینی در محرومیت فرهنگی شدیدی به سر می‌برند، به گونه‌ای که بسیاری از آنها چیزی درباره‌ی احکام شرعی دین نمی‌دانند و بسیار با مسائل دین بیگانه‌اند.

۳. با توجه به اوضاع نابسامان اقتصادی بنگلادش و فقر بسیار آن، که بسیاری از لایه‌های آن جامعه گرفتارش هستند، صدها مؤسسه‌ی مسیحی و وهابی از این اوضاع به هم ریخته این کشور سوء استفاده کرده و با عرضه انواع خدمات به مردم با عناوین مختلف، مثل کمک‌های مادی و درمانی، به نشر عقاید ضالهی خود در میان خانواده‌های شیعی می‌پردازند، و در ازای پذیرفتن آیینشان و دوری جستن از مذهب حق اهل بیت (علیهم‌السلام) وعده‌های مالی و اقتصادی بسیاری به شیعیان می‌دهند. بی‌تردید چنین حمایت‌هایی از آن خانواده‌های فقیر شیعه، در رسیدن آنان به اهداف پستشان بی‌تأثیر نخواهد بود.

۴. حملات ویرانگر ضدشیعی با گسترش فساد میان جوانان بنگلادشی، از طریق دو سلاح، بسیار اثرگذار بوده است. این دو سلاح ثروت و شهوت‌اند که جوانان شیعه را به شرک و غفلت کشانیده‌اند.

۵. به دلیل ناتوانی بسیاری از خانواده‌های شیعه در تأمین مخارج آموزش فرزندان، خطری جدی است که فرهنگ آن جامعه را تهدید می‌کند. این مشکلی است که همچنان به جای خود پابرجاست.^۱

- بیانیه‌ی دفتر مرجع عالیقدر در قم مقدس درباره تعدی‌های انجام شده به زوار بزرگوار بقیع:

در پی تعدی و دستگیری ظالمانه‌ای که جمعی از مؤمنان زائر رسول خدا ﷺ در مدینه‌ی مشرفه در کنار مراقد مطهر بقیع متحمل آن شدند، دفتر مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی در قم مقدس بیانیه‌ای در محکوم کردن این جنایات صادر فرمود... در این بیانیه خواستار آزاد شدن هرچه سریع‌تر زندانیان، و پیگیری و مجازات کسانی که به زوار محترم تعدی کردند، شدند. این دفتر اظهار داشت که این قبیل اقدامات، عواقب ناخوشایندی را در آینده درپیش خواهد داشت، چنانکه در بخشی از این بیانیه چنین آمده است:

«... همانگونه که مستحضرید برخی از مؤمنان بر اثر ضربه‌هایی زخمی شده‌اند و آنان را مورد اهانت قرار داده‌اند. ما خواهان آزاد شدن هرچه سریع‌تر زندانیان، و اجازه دادن به مؤمنان بزرگوار برای ادای زیارت و قرائت قرآن و ادعیه و مناسک دینی خود هستیم، به گونه‌ای که در این کار از تحمیل اعتقادات تکفیری‌ها بر صاحبان مذاهب مختلف، به‌ویژه پیروان اهل بیت (علیهم‌السلام)، جداً پرهیز شود. همچنین لازم است که متجاوزان به زائران گرامی را مجازات کنند. ادامه دادن به این گونه تجاوزگری‌ها خدای ناکرده عواقب ناپسندی در پی

۱. سامانه‌ی اینترنتی الإمام الشیرازی، أحداث وأخبار، «الأقلية الشيعية في بنغلادش يعانون من الفقر والحرمان وتفاقم الأزمات دون ناصر أو معين».

خواهد داشت»^۱.

- تشکیل هیأتی برای کمک به زلزله‌زدگان هائیتی:

بنا به سفارش مرجع عالیقدر آیت الله العظمی سید صادق حسینی شیرازی دام‌ظله، آقای شیخ محمد ذاکری دام عزه یکی از وکلای مرجع عالیقدر در امریکا و مدیرکل سازمان مبارزه با خشونت جهانی، به مشورت با کسانی که درباره‌ی جزیره‌ی زلزله‌زده‌ی هائیتی صاحب اطلاع‌اند پرداخت. این کار، به منظور تشکیل هیأتی برای جمع‌آوری تبرّعات برای یاری رساندن به قربانیان زلزله سهمگینی است که این سرزمین را لرزاند.

شایان ذکر است که زلزله‌ی اخیر که هائیتی را لرزاند، بالغ بر ۷/۳ واحد ریشتر است که خسارت‌های جانی و مالی بسیاری بر آن کشور گذاشت و پایتخت آن کشور را به‌کلی ویران کرد. این درحالی است که دبیرکل سازمان ملل متحد، بان کی مون اظهار داشت که زلزله‌ی اخیر هائیتی که ده‌ها هزار کشته بر جای گذاشت، تا دهه‌ها خطرناک‌ترین بحران بشری به‌شمار خواهد آمد.

شمار قربانیان زلزله ویرانگری که هائیتی را در ۱۲ ژانویه لرزاند به بیش از ۱۱۱۵۰۰ تن رسید. بر حسب آمارهای رسمی که مسئولان هائیتی اعلام کردند، زلزله‌ی مذکور ۱۹۰ هزار زخمی و ۵۵ هزار خانواده‌ی آواره به جا گذاشت...^۲.

آنچه گذشت قطره‌ای بود از دریا. از خدای متعال توفیق مؤمنان را در عمل به مسئولیت‌های خود خواستاریم. و در پایان خدا را بر این کار شکر می‌گوییم و بر محمد و خاندان پاک او درود می‌فرستیم.

۱. همان، «بیان مکتب السید المرجع بقم المقدسة حول الإعتداءات التي تعرّض لها زوّار البقیع»، در تاریخ ۲۸ صفر ۱۴۳۰ هـ.ق.

۲. همان، «بتوجيه من السيد المرجع... تشکیل لجنة لمساعدة ضحايا زلزال هائیتی»، در تاریخ ۷ صفر ۱۴۳۱ هـ.ق.